

Lwowska Naukowa Biblioteka im. W. Stefanyka NAN Ukrainy. Oddział Rękopisów.

Zespół (fond) 4.

Zbiór rękopisów Biblioteki Baworowskich

Dział (opys) 1

1626. Wypisy z Archiwum cesarskiego w Wiedniu z ll. 1548-1570, t. 1-3.

STRONY NIEZAPISANE NIE ZOSTAŁY ZDIGITALIZOWANE

Львівська бібліотека
АН УРСР

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

Бав. 1628/1

~~17~~
1

3/4 48 Blatt DEH 960

N° 1626

Wypisy

z tajnego archiwum cesarskiego

w Wiedniu

Tom IV (dodatek)

VIII. C. 75.

ventus Polonorum aduersus, quo et offensio-
nem dictam perimat et Polonorum animos
demulcat, atq; in moschem, cum quo iam
in res bellum inquit, nisi Iudicium quies-
centia munferem deumum cepirant, de novo
fauciantur, prohiberi tibi comparet. atq;
haec fere sunt, quae de similitate ista, in-
ter Polonos atq; Lithuanos, ratione diro-
nic exorta, ad me perlata sunt.

Quae autem fuerint postulata legato,
cum Livonicorum, quos hic adesse, ad Mta-
u. ante perscripti, quidve illis responsi de-
super datum sit, ad Mtau. v. hinc inclusa,
obscure transmittit.

De ipsius vero Livoniae statu ante com-
plura ad Mtau. v. perscripti: et fertur quidem
hostem, praecipua iam spe residua par-
te Livoniae, maximis copiis eo adventare,
et bellum ad, anno hoc, conficere omnino
velle. Quamobrem, quum in celeritate auxi-
liorum, subsidiorumq; momenti positum sit,
mtas v. cas. facile prudenter atq; benigne
adjudicare potest. Lituaniam quidem ipsis
opem lahari fuit atq; ita, frequenti pena,
lu procerum diebus hinc conclusum esse
ajunt. Sed quum profecturi sint, Divina est
providentia atq; benignitas. Si pecunia
ea, quae ab Ordinibus Imperii subdito
illis decreta est tempestive collecta, quo
citius fieri posset, ad ipsos transmitteretur,

aut ratio certa, illius collocaudum cum Rege
hoc per legatos, quorum adventus hic jamdi-
dum expectatur, iniretur, tum forte spes
aliqua erit, impetum hostitem, ope divina
sustineri aut etiam repelli posse. Si vero
mora interveniet longior, in magno sane
periculo atq; Discrimine versabitur Livonia,
ut ne dicam ipse exercitus Lithuanorum.
Aut, si quid praestare ab illo gestum fuerit,
tamen alia rursus parte metuendum, ne
ad defectionem Livonia, ope atq; consilio Sa-
crae Imperii in universum destituta, propen-
deat, quod sane, ancipiti fortuna, in hanc
vel illam partem fieri (si Deus optimas
averbat) atq; in praesens atq; mature confu-
latur praedictive est. Si autem hoc anno
insultus hostiles ab ipsa propellentur,
tum in posterrum quidem relictis de ea
sperandum esse opinor. Nam si de pace
aut judicis inter Regem et moscovitum
redintegrandis, agendum erit, tum illa
pax simul etiam comprehendere poterit,
si belligerandum, tum cum viri-
bus et Polonorum et Lithuanorum
conjunctim res ipsorum quoque geretur.
Ad hoc quod nunc sollicitissimum cavendum
prospiciendum de ea sit. Quod si fiat,
metuendum, ne practica illa moscovi-
tica communitas, quae huc, et forte non
paucos habet fautores, maxime, si Rex

vinibus atq; copiis misisse inferiorem illi
 tenuerit, aut etiam eladem aliquam (quod
 Deus avertat) acceperit, iterum magis
 magisque invalefiat. Quamobrem mihi v.
 tanto majori cura huc intendendum, pro-
 spiciendumq; erit. Nam si in Livonia nunc
 hostis reprimetur, tum postmodum nihil
 magnopere ab illo verendum erit.

Admiserunt autem legati Livoniæ
 hisce meis mas quoq; literas ad Marten v.
 Cof., et quibus de statu Provincia illius,
 atq; his, que de apparatus infidelitatis
 hostili ad ipsos perlata sunt, plura bene-
 que cognosceret.

Quod vero de Lubicenf. Hamburgis aliorumq;
 amphivium navigatione in Moscoviam Re-
 gem inter alia questum esse, supra allegi-
 ta habet. Moscus amphivibus, que ad
 victum vitamq; sustentandam pertinent,
 in Provincia sua eget, que nisi mari
 atq; navibus, aut vero meda Livonia
 importentur, commerciisq; atq; commutationes
 cum his exercantur, ad summam penur-
 viam atq; difficultatem rerum, una cum
 suis atq; necesse est. Ita, quod superiori
 etate compertum etiam sit, magis, naviga-
 tione abrupta, clausoq; maris transitu,
 atq; negotiatione ipsa prospera, quam
 aperto Marte atq; bello cogi illum possit.
 Cum igitur Rex suas maritimas urbes

ab illorum comereciis abstinere omnino iusserit et illi quidem pareant, ceteri quoque Reges atq; Principes maris Cimbrici, Oceaniq; Germanici suos in officio contineant opere pretium Res inter V. facturam iudicat, si Lubecenses, Hamburgenses, ceterasq; illius farinae urbes maritimas, quae sunt ditionis Imperii, atq; emolumentum quodlibet foudrissimum, privatim, suis rebus tantum commodum, posthabitis publicis dispendiis negligatq; universa Republica, venantur, cohibeat. nam ita facturus, qm bello ipso, ad officium ipsum reduci possit. Quod si ita fit, inter V. herile proclare de divonia adeoq; republica merebitur, si in modicam atq; infremam illam avaritiam illicitaq; auaritia dictarum Urbium, seu Harpyiarum potius, quibus casu hoc certe Privilegia nulla patrocinari possunt, se vere coerebit, ut laicam, inter V. hac ipsa re, sicut et superioribus, si maiore in medium consulat, gratiam maximam apud Regem ipsum inire, praetereaq; et pericula omnia a mosco iminentia amovere perquam velle posse.

atq; hoc fore sunt, quae inter V. consideris atq; mandatis proximis, ut bene: que intelligat, quid in singulis actum, effectumq; ut quove statu sunt negotia reali: qua, quae ad curam inter V. pertinent,

obsecra hoc spee respondenda mihi esse duxi.
 De rebus enim illis ceteris Polonicis, de quibus et mta v. plurimum, certiusq; cognoscat, multum sua interesse elementorū iudicat, alios liberis, quantum quidem haec tam illa, cum, in agatione deliquitū habita rescissio, ne potui, iniquitatum atq; obsecra ad mta v. brevis perscripturus sum. Futurum vero, quod in hisce hie. sit vel voluntatis vel sententia, benigne mihi explicare dignabitur.

mhi v. Col. me servitibus mea ut quo maximo possum, studio obsequissime commendans. Data Vilna 17. Apr. 1564.

Valentinus Sawman
 de Felore

Allegat. 1. Amundatio Livoniae

Utas Col. haud oblitum mta v. Reg. existimant, quibus causis atq; rationibus adducta superiori spee mti v. author referenda contra nossem Livoniae semel atq; iterum ceciderit, quo videlicet et a barbaro hoste et inmanissimo tyranno misera atq; afflicta Provincia protegeretur, et cum sibi in mti v. sum ceteris orbis christiani partibus adjacentibus omnium atq; securitas certior atq; firmior recuperaretur. dicit autem intellexit, mta v. multam et preclaram operam in eo collocasse, tamen cum

7.

ad mltam f. in dies novi atque varii rumores
de miserabili atq; calamitosa Livoniae statu
perferantur, mltas f. Cef. ut quae hortem
Provinciae illius, quae et membrum est Imperii,
xii, et parte hac, quasi murus quidam Or-
tis Christiani habita, semper fuit, pluri-
mum deplorat, et tanto magis servaliam
ereptamq; et hostium faucibus cupit, qto
maius periculum et illius amissione, ab
hoste truculento, atq; compluribus victo-
riis ebrio, itaq; elato, atq; superbo, imo
grassanti atq; furanti, vicinis Regibus, atq;
Christianae Republicae Proceribus, immi-
nere cogitat, non potuit intermittere, quin
anteu v. ea de re, immo stormi atq; iterum
paterna atq; benivole compulset. Non quia
deum eo confidit, quod suspicetur, anteu v.
vel republicae vel officio suo ea ex parte
defuturam. sed quod, pro munere suo,
intelligat, curam paternam atq; debitam
ejus rei, ut quae cum periculo mlti v.
sunt etiam discrimine, complurium Or-
dinum Imperii conjuncta proximae sit,
ad se proprie pertinere. De qua quidem
tanto magis sollicita est, quanta ma-
jori sinceriorique affectu mltum v. con-
plectitur, minimeq; vellet, Provinciam
istam Imperii, praeda presumptuosi finis
hoste in universum exponi. Ut enimq;
enim mltas Cef. et f. Imperii Ordines

Provinciam illam re, consilio atq; auxiliis
 suo Desistunt, neque neque, neque cogitent,
 neque velint, atq; id ipsum, quomodo la-
 boranti atq; afflictæ succurrere quævis
 munus possit, nunc seculo agant, tamen,
 cum in celeritate multa posita esse,
 ontas bel. animadvertat, mtem v. inter
 ea, donec ipsi quoq; subsidia sua de-
 stinare eo possint, ppter vicinitatem
 hanc et conatum impetumq; hostilem,
 subitanea ope cohibere reprimereq;
 antiodiū, et gratiam hanc, servata in
 potestate f. Imperii Livonia, ab Ord-
 nibus, stabibusq; ejusdem Imperii et Re-
 publica Christiana invice facile posse
 judicat. Quod quidem mtem v. eo libentius
 facturam confidit, cum illo ipso non mo-
 do Livonia ceteriq; Republica partibus
 sed sibi etiam atq; victo Requo et Pro-
 vincis suis prospectura, consuleturq; sit.
 Quibus sane omnibus longe favorior erit
 vicinitas f. Imperii qm Moschorum Ducis
 vel Sarcam: mtem v. hac re immortalem
 sibi comparaturam gloriam, ipsiq; f.
 Imperii Ordines atq; stabes ita sibi
 devincturam, et vñsrim apud eos mun-
 da amicitia, benivolentia atq; defen-
 sionis officia paratissima, omni loco
 atq; fore sibi habitura. -

27. Februarii 1561.

Serenissime atq; Juvencissime cesar Dne Clem.
ad rationes legationis meae, Serenissimo Poloniarum Regi
19. Jan. nre Mti V. Cef. et positas 29 ejusdem
responsam, presentibus Ep̄o Cracoviensi, Vice
Cancellario moderno Poloniae et dno Radivili-
o, Palatino Vihniensi pro Ep̄o orante in istam
gratiam accipi.

Cupere nre Reg. omnem materiam atq;
causam tumultualem atq; offensionum inter se-
renissimum nepotem suum et nre V. Cef.
sublatam. laborasse quidem ante Regem, eam
re diligenter, et saepius liberis, sum etiam per
nuntios suos, hortatum esse Nepotem suum ad
Mti V. Cef. benevolentiam atq; amorem, obser-
vantia, studis atq; obsequiis sibi adjungeret et
quiesca potius ac pacata qm turbulenta illa,
atque incerta illa consilia sequeretur. Sulu-
rum id, cum ex dignitate sua, sum et ubi
atq; comodo utriusq; subditorum. Verum non
semperare monitis atq; consiliis suis eundem
Nepotem suum. Nihilominus tamen, se prope-
diem missorum aliquem ex familiaribus suis
atq; iterum hortaturum, ut se controversiis
omnibus pacatione potius qm bello confluat.
Et sperare quidem se, illum, in re tali, que
et ad dignitatem et utilitatem suam spectet,

nisi fuerint causa aliqua, quae impediant
obsecrationum tibi, et pacem omnino bello
autelationum.

Quod vero ad Titulum Electi Regis per-
tineat, se nescire, quo jure illum usurpet.
Putare tamen, illum non temere omnino
id facere, supervacuum autem existimare
nunc de eo inquirere, cum quod ad titulos
atque dignitatem pertinet, non velit cuius
quidpiam detrahendum. Descripturum autem
de istis omnibus ad debum Nepotem suum
atque qui demum responsi ab illo acceper-
it M. V. per oratorem suum, ibi existen-
tem, mittaturum.

Quod vero ad subditos M. J. qui quidem
ad ipsum et Polonia concessuri sunt, attinet
illos paucissimum fuisse in aula ac inter fami-
liares ejusdem Nepotis sui atque sapientium cum co-
mitatu atque familia sua egressos et regres-
sos in Poloniam, eique cum boni tum militi-
ae operam suam locasse, neque esse novum
quod nonnunquam aliqui in Thuringiam
militatum abeant, id enim saepe antea
factum, et fieri quidem posse, nunc quoque
aliquos, et maxime et illis familiaribus
hinc eo se contulisse.

de Compensariis vero, ad abolendas controversas
lias limitum atq; aliarum rerum, inter fi-
nitimos Silesios atq; Polonos subditos huius,
dum etiam, ad negotia illa Silesiensi
imponenda, reputanda, & relaturna ad Com-
siliarios Regni et ex fide illorum, ea, quae
et usque atq; comodo, pacata utrimq; vicini-
satis, mutuaque benevolentia, inter
subditos retinenda, esse videbuntur, ac lu-
bens initium.

Quibus replicatum a me est, me de
ipsis omnibus, quae quidem responsa mihi
hi sunt, diligentissime ad Mtem V. relatu-
rum. Verum id in mandatis habere,
quidamq; responsi acciperem, in literis
meis Mti V. rescriberem et vicissim
resolutionem Mti V. Desuper expectarem.
Perscripturum itaq; omnia fidelissime,
ac interea laudiu hic comoraturum
donec, quid Mtas V. ulterius velit vel ju-
beat, intelligam. Verumtamen hoc forte
Mtem Reg. submovendam esse, negotia
illa Hungarica esse talia quae celerita-
tem alia, tempestivum consilium Desider-
rent periculumq; esse in mora. Nam
si semel coepta fuerit res armis geri

postea non ita facile integrum fore, pacem,
 semel amissam, atque labefactatam, restitui.
 Quamobrem si salvam atque incolumem
 Remp. cupiat, in profectus consulendum esse.
 Consulturum autem, procul dubio, et libentius
 et citius, cum ad statum atque tranquillita-
 tem Regni sui quoque pertinere ea vider-
 antur. Si enim bellum in finitima Hunga-
 ria, concitetur, fieri non posse, quin in com-
 moda aliqua illius rei, quam ex flamma atque
 incendio prostrata in Poloniam vicinam trans-
 ferantur. Ut enim alia laccam, Turcarum
 principem, tali occasione sanctae opportunita-
 te rei gerenda sibi oblata, non quietorum, sed
 rem interea suam, solidis illis suis artibus
 acturum. Si autem contringat illum, sub mus-
 culis illis atque intestinis Principum christia-
 norum discordis atque insecutionibus, vel
 reliquis illis Hungaria vel etiam Transil-
 vania ipsa, quod Deus clementer avertat,
 aliquando potiri, nomine prothive vel futurum
 ipsius temporis progressu, portis apertis,
 patefactis, undequaque aditu in Poloniam
 etiam ipsam irrumpere.

Watyki 1586.

16

27 Aug. Eppus Gg. ad Maxim. Separatum sui yednoi de Turby Wtm. Ernesta Meyera missum ad Regem a Da- silens Pomeraniae. Obuat mi rucigra i n dresen tygodniach 3000 rycerstwa, tylic pirahoty. 23 Sept- ruzny z drugo z krolowa. Most za misio. i Warzawy.

Ultima di Aug. Responsum Sol. An. Andrie Eppus- dublini. Ornatu dno na wyjad krilowj. Porhary sto swone wydaw. Policeni krolowj. Lony, aby jej les. i misia ju wyflarat. Krot ^{przejazd} ~~przejazd~~ les. 40000 dnb. na drugo na feggia na potraty wojny turckij. Odbranie tej su my radnym ujedni podlegaj trusnowicim. Aby les. per Purat ju z mowlenie unowionej z misiem katarsynj.

1 September Lublin. Wtasnot. List 2h. de fe (ps.) 7 - Wieloni. Epp G. ad Max. Co na emni przybywszy de Wudna, wy wchaj na C. ay juha i par swimn. 10 Lublin P. Myszkowski de fe. Policeni juphenica Gerakowskiego. Komplementa.

10 Wieloni Ep. G. ad Alex. Regem Sol. O pismach na kruzg Mtorc nyrnysty, oras aby z Smiejersnyj puzoy nurydawano na wozy. Sflay list.

Et castro ad Dambinam untra Tauris, et Comarum 10 Alex. de hyl. Wypowied na powrotenie prirory dla krol. Et castis Max. ad Epp. G. 10. Aflabni list z 4 odrabatemy krolowa niuh taha na nas n Wiednie. Cierzymy ju z oddalenia Grabowidziaga. Powiedz sui w poset krola polskigo de Turck poriozt. Co do stahkiego zastawje- suy si de Turkej rady.

15 Lublin Myszkowski de Andrya. Tu wyrobnim. Policeni ju jago pamuci i wygladom f. d. z dublin. 2000 de Andrya sudaj 1000 na wimie. Termin wozaju krilowj de 7 pai- dianika wtroceny -

16 Kuznu krapinski ad Dud. Max. wstajuje pd Truskawci. Obywiedien wd krola rubek wyjuhama gow krilowj. Prory saktadmi onanyi diwi i insigie.

21 Sept. Wieloni Epp Gg. ad Max. Mamy nowy termin wyjadu 7 pordionika z puzemny wotek n zaplacenim pie midry. Moroz z yjadub, kloro nas maja wstny mui. Kupa ni ju z nimowimj im notapii bolgimj obranili krola. Jan deardwostki sflad Mor. Dobre krilowj. al. krolowdyj udianuty na insigie z Mchlenb. Na jago myzem Jan Chodine wuz amiuflomus mow.

In captivis Inq. 21 Sept. Max. ad S. A. de Dubischstein rogant me
in Hispania. O robur nuncie deturden. & Jozgia. Aby h. vol
subgraffia seu nuncie ut na p. laskaricium Jh. i' mi ad
osygl. na Jh. raryj, jak na n. i. g. n. i. p. n. j. a. n. i. s. l. e. s. e. r. a. n. o.

In captivis 24 Sept. Max. ad S. A. de negocio Lucio
Magapolensis captivi.

Versoriae 25 Sept. S. A. ad Max. Respondi me Capt. & pro
duplicationem na p. laskaricium na p. laskaricium.

Vienna 22 Sept. Ep. q. ad Pogodug. Max. re h. volens
utrymaja a r. r. a. u. m. re t. r. u. d. n. o. i. s. i. p. p. o. v. o. l. a. f. a. n. y. b. r. a. i. n. a. c. i. o. n. e.
Max. 26 Sept. S. A. ad Dud. Prata na r. a. p. t. a. u. n. i. e. r. a. l. e. g. i. t. i. m. e.

Ang. Musi & r. a. p. t. a. u. n. i. e. h. r. i. b. o. r. y. s. a. y. a. t. o. s. y. w. e.

5 Octobr. Vienna & r. a. p. t. a. u. n. i. e. h. r. i. b. o. r. y. s. a. y. a. t. o. s. y. w. e.

7 Octobr. Vienna. Russorum intro.

15 Novembris Vienna Max. ad Sigeb. D. r. a. t. u. n. i. e. r. a. p. r. o. p. r. i. a. n.
o. r. a. t. o. r. y. r. a. p. o. v. e. r. a. d. e. p. o. s. t. a. P. r. o. p. r. i. a. n. e. p. o. v. i. n. i. s. r. e. o. r. y. n. a. r. d.
& h. y. g. m. a. n. g. e. t. o. z. a. t. a. t. o. v. i. e. n. i. a. s. p. r. a. v. o. w. i. s. e. a. r. y. c. h. P. r. o. s. i. a. b. y.
h. r. i. n. i. c. p. o. v. o. l. o. t. v. i. b. i. e. g. a. i. p. o. l. s. k. i. m. u. d. r. o. v. o. n. i. o. s. R. a. t. a. r. y. n. y.

25 Nov. Krivini S. A. ad Max. Respondi me list 10
para. h. y. g. b. r. a. h.

1 Decembris Grodno Respondi me list 15 list. D. r. o. n. a. n.
u. d. m. i. s. i. m. y. r. a. t. o. r. y. m. a. i. h. y. a. r. d. u. b. r. u. d. n. o. v. y. p. o. l. y. t. e. m. n. a. r. y. n.
na S. b. r. i. e. i. n. e. p. u. r. o. v. i. c. i. a. p. o. s. u. n. k. i. n. i. s. K. o. s. t. i. e. n. s. k. i. c. h. B. e. s. t. u.
my s. e. p. a. r. u. i. v. t. a. h. p. r. i. n. d. a. n. y. i. m. i. t. a. i. l. a. n. a. s. r. a. z. e. y.
7 Dec. Vienna Max. ad Sigeb. 2 p. v. a. t. h. u. m. o. r. t. u.
h. e. d. i. m. y. n. p. r. e. h. a. c. h. M. o. r. a. v. i. n. i. s. p. l. e. s. k. u. T. y. o. m. y. f. a. b. u.
h. a. r. d. a. & W. H. i. i. d. a. m. y. g. n. a. i.

12 Dec. Mus. ad S. A. P. y. b. u. r. g. e. r. a. D. r. o. n. a. n. e. h. r. i. b. o. r. y.
n. i. s. h. o. j. a. n. y. b. o. r. a. f. i. n. a. r. e. t. M. a. r. s. e. a. t. u. h. h. r. o. l. o. r. y.

S. b. i. r. i. a. n. u. 14 Dec. Valentin Saurmann ad Cas. Max.
E. d. y. m. g. n. u. d. h. i. l. l. a. n. l. a. t. y. b. y. t. p. r. o. t. e. m. e. d. h. e. S. A. n. s. p. r.
o. r. e. s. i. d. m. i. e. g. r. o. v. a. t. e. i. n. y. S. b. i. h. u. m. R. e. x. a. u. d. i. t. a. c. a. u. s. e. l. e. g. a.
t. o. n. i. s. m. e. a. e. u. m. p. S. i. e. s. a. l. i. q. u. e. t. d. e. l. i. b. e. r. a. s. s. e. t. S. r. o. i. a.
t. o. m. e. a. s. e. l. o. t. i. m. p. r. e. q. u. o. j. a. m. i. b. i. n. e. r. i. a. c. i. c. i. n. t. u. s. m. e.
d. i. s. c. u. s. i. o. n. e. m. d. i. s. c. u. s. s. i. o. n. e. s. e. r. a. t. T. r. i. n. u. m. p. M. i. c. c. a. m. u. l. l.
P. M. i. s. c. o. v. a. d. c. a. p. i. t. a. l. e. g. u. t. i. o. n. i. s. m. e. a. e. r. e. s. p. o. n. d. e. t. q. u. e. m.
a. t. r. a. d. u. s. a. v. R. e. l. a. t. i. o. n. e. m. e. a. e. l. u. m. c. o. n. f. e. c. t. i. o. n. e. m. a. d. P. C. a. s.
p. u. r. s. c. r. i. p. t. a. h. V. v. i. d. e. t. u. r. h. e. n. i. g. n. e. r. e. p. u. t. e. n. h. i. c. i. b. i. t.
U. j. a. e. m. i. f. i. s. u. r. r. i. t. h. e. r. u. l. u. m. m. a. t. i. a. i. s. t. r. u. m. d. a. t. a. b. y. h. y.
t. a. s. p. r. a. v. a. n. y. l. e. p. i. j. r. a. g. v. d. i. t. S. i. a. m. i. c. i. t. i. a. s. e. n. e. l.
u. n. d. e. l. a. t. a. t. u. r. e. t. a. m. i. c. i. t. i. a. b. e. n. e. v. o. l. e. n. t. i. a. e. t. b. e. n. e. v. o. l. e. n.
t. i. a. p. a. x. h. a. n. d. d. u. b. i. e. e. a. d. m. q. u. e. p. u. b. l. i. c. a. e. t. f. i. r. m. a.

consequetur. Postea Antorywice omni rararem
hinc, abym to. po. porradiat. Pylat ronie po
tem pokulury, co o tem mysl. Ja po Abyston ze jak
mugtem. Cesar Ferdynand raradat adronni, abym
nu u ty mirre opirny mojs ryturuyt, w teri nuy
nitum

21 Staus ad S. Prystaji na ostoum kon-
gressu ad Alta Impra r pragery ny rashanm pi
Hygumnta Angusta. Mypr. Andruij. Dudyer.

24 List lis. do hish. kraki. Polcojajny Dudyera
salur do W. krak. haszt. Krak. W. sandom. por-
nanstuey do Juhoba Offrowga penWpol. hasite
lan u gricimni. sicrad. nyprichige.

26 Staus ad S. Aug Wytanu Dudyera de sprany
passage krakowij. 27 List Staus de Ferdynanda biato
Cesarz gryduwat pi wytkai Dudyera r revarum aby
krilora do Polshi porradia i albo r krilem musz-
kiata albo ofitno r rapurmiunum pryzrowylych py
Stanow i wyziw. Wzto wule py tenu marowm nie
szapriunishow krakowij. W tem inchi dany byta in-
Prushya Dudyerowi r htory ty Wto Preripsum wzpa-
tu : Solumus Oratorum & elementis esse admonitum
ut in ista sua iterata legatione Polonica prossen-
ti si contigerit ips am interesse councilis deligenti-
ter advertat num quid tractatus in negocio
successionis. Et si quid poterit in eo re urbis co-
gnoscere reurdari debet eorum quae sibi ante-
has in eodem negocio injuncta fuernnt alibiqui
instruendo nullam praetormittere occasionem
rei benegorendae et animos Polonorum nobis
ac charissimis filii nois conuiliandi et ad'mu-
gendi.

Instructio sive dato partitions ad Incipsum Anni
1566.

Imp. audientia - responsa repposud jaka sdpo-
widi Dabisony u preristym kwitnie postum krak
Polshuzy Stanistawowi Wolskiemu i Stan. Karn
kwoshimn -

" Postquam ignarus nobis secretas ipso ipso se-
mel atque iterum confidenter atque fraternum commu-
nicaunt graves inras atque inobedias quibus
animos ser. suae reagita sui. propter S. longu

ja pulajimie pownowidzi Andrie, mihrze i wni staroga
ju o sliwone pownowidze per jego ramyatom. W tym
ulow obnygnaja postworze tyhy polokajare. O M. Radzi
wille rapymmai minuliy.

1567.

13 Jan. Pragae Max ad Sigismundum commendatitiales pro
fratribus fluskiwicz domum et aula Caes. rever-
sentibus.

27 Jan. Wivisim Sigismund ad Andream Durbisium
Domicilium suu re M^orb. u possessorie de hac jednie
symulacrum aby nas urkata u Durbisioru tub Warsa
nie dokad wyjidziamy.

3 februarii Troppa Max ad Andream. Spiros sui r
pudra de polski, ergo i krolera katarzyna poptr
dignitatem suam moine sobi igesy.

7 februarii Wivisim. St. ad Durb. Wyjidziamy 22 k. m.

17 Martii Caspoviae Episcopus Gg. ad Max. Wrot pro
Anglicis honoribus opponendat mi:

Non posse ulla ratione sese impetrare ut a se
ipso aut etiam a Deo, ad quem confugisset
ut alium erga S. Reg. animum quam hucusq
habuerit induere possit.

Proinde neque uxoris suae, neque sub eodem
lecto illam utro ve unquam impre habiturum

Quod ad solatitia patia attinet, non eff
moris ut ante mariti mortem de dote ulla
tractatio suscipiatur. Multo uero minus
posse se Syria et loca illa inscripta in
Reg. M^oris protectorem tradere, ac si veld ma
serme, non permissam Nobilitatem.

Quod si evincere neque fuerit ut M^o S.
ab eo deduci non possit, ut S. Reg. idem
huc revertatur, neq. Deus hunc a se eruan
renovare veld, admissuram quidem sese illam
in M^oris N. S. gratiam, sed oraque locum ne
que pecuniae summam ullam certam assignari
posse, ubi et unde illius stas sustentari queat.
Nubidie tyllis magt H^o M. utrymywai krolom
sah fuvilnie jah dawnyj - ab tyllis pnywowa
i musy sam jej Nubis nominowai.

Scilicet coram a Mte Vra S. vobis petere ut postquam
Agl. M. ad tam frequentes petitiones edicta est, ne
M. S. eam iterum remittat, multo consultius
fore ut jam tandem fori ubique maneat.

— Ingotum lubricum. Si Ser. Reg. scribitur
mutabuntur ejus miseriae.... Si sunt ante hac
causa cur quaerereletur, nunc profecto non de-
rant multo plures. — Prop. e infruhye.

Pragae 5 Aprilis Mar. ad Sig. De delegatione ad
conventum Stralsundinum ratione pacificationis
nis Daniae Sueciae et Poloniae.

Pebrioviae 28 April. Ep. Gp. ad Mar.... A mul-
tis annis, Dei beneficio, ita sensi, ut retinendum eos
esse certo persuasum haberem, qui Sed. homines
a matrimonio arcent, quod quidem et sanctissimum
inter homines et honorabile in omnibus, ut sacre
loae habent et a Deo ipso institutum vinculum
nulla lex humana tanti aestimari debet, ut solvere
posse credatur.... Ex eo quidem efficitur, eos, qui con-
suetudine hominum nati divino munere non sunt, vel
la lege, nulla volu nuncupatione a conjugio probi-
biti posse....

Quas enim sic multumq. animo meo reputatum
et per non paucos antea vitae meae annos
non sine gravissimo conscientiae meae vultu
expertus sum, me non esse et illis unum, qui verbum
illud capere possint, sed ad aliud vitae genus
providentia diffinatum esse, ad remedium illud
michi congruendum esse duxi, quod Deus ad fugien-
dam talem vitam ipse omnibus, qui eo egerent, non
paravit solum, sed eo utendum etiam esse voluit;
iis, qui secus fuerent, aeternae mortis damnatione
profecto. Itaq. cum Deo magis, quam hominibus
obtemperandum esse intelligerem, ne me proinde
sive in gehennam precipitarem, profligatis
spibus et ob honoribus, atq. omnibus iis em-
bumentis, quae mundus dare solet, quaeque ego
partim iam in manibus habebam, partim am-
plissima a M. S. benignitate et erga me clementia
certo michi potius poteram, jam inde a viciis
animum ad invictam verum et vitam caste

fructuandam adieci. Quo in proposito ita me
 Deus divinus suo epistula in duo confirmavit, ut
 ante congruere non potuissim, quam sem ad exi-
 tum profusus perdurarem. Itaq in det. Pp. quere-
 caeo nobilitissimam et meritis ac mulieribus
 omnibus virtutibus ornatissimam virginem
 Regiam Strassburgensem, ab ipsa Regina jam in-
 di a teneris annis sanctissime educatam, matre
 frater consanguineis ejus in consilium arbitri-
 tis uxorem duxi, cum qua Deo volente, et
 ceterorum vitam meae spiritu in omni fortuna
 ut bonum virum et Christianum deest, vivere
 in summa animi et conscientiae tranquillitate
 cogito.

Graviam autem et uxori mea tenui fortuna
 est, ita quidem, ut nisi nobis aliunde succurreretur
 pauperem et duram vitam nos agere oporteat et mea
 inopia M. satis jam cognita est, supplico Mts.
 ut meae aut pensione aliqua annua in loco aliquo
 sublevare aut possessiones aliquas in Silesia tri-
 buere aut alia aliqua ratione sublevare digne-
 tur. — Ne patiatur.

Absoluta enim hac legatione mea, cum Mts.
 bona gratia ego statim me ad meam uxorem
 conferam. Neque enim rationes meae aut etiam
 M. patiantur, ut ego mutato habere et sta-
 tu in M. consuetum hoc tempore venire de-
 beam et me sponte hominibus in in aula Mts.
 praesentim ecclesiasticis ad contemptum et contra
 meliorem praebiam.

† Grosses vollständ. Abcasson. f. B. D. Halle u. Lpzz.
 Dabitz v. Kothowitz geb zu Ofen 1533 erzogen von An-
 gustin Suardellat. Schüler d. Paulus Manucius u Angilus
 (arinus). In der Gesellschaft an Maria v. England. Ueb.
 in latein. griech. Antiqu. Sch. Biografie Augustin's Poli-
 in Straub. u. auf dem Conzil. Abrech für den Sheaf. d. Pou-
 Jus. Mea gibt ihm Leonad u. fünfkirchen. In Polen. Vor-
 mäht sich. Bleibt in Krakau. In S. Beatrix's Zeit verläßt
 er Krakau, geht in Max. Lebt in Mähren u. Breslau. f. 1589
 Notae in J. Socini's Expositiones - Quae - Epistolae de her-
 eticis non persecutendis - Spla ad Beram (fr. polon.)

1 Iulii Pomerii Max ad Danditum.

Egregii fidele nobis dilecte: E literis huius et Agri-
tus datis intellegimus causas quibus te cona-
ris vexasse, quod mutato vitae genere uxorem
duplicis et supplicis ne eam ob causam tibi
succenseamus sed potius gratiam facere et ali-
quod vitae subsidium clementer conferre, literas
testimoniales quibus fides tua ab omnibus ob-
tractationibus tua ac sacra secta conserva-
ri possit, benigne concedere dignemur. Equidem
disimulare et te caelare non proffimus, nobis
hoc tuum consilium et factum, cum primum
illud audivimus magnam admirationem attu-
lisse et quo magis de eo cogitavimus, eo mi-
nus id probare potuimus. Non possumus
sane devinare quatenam te inieperit reliqui:
quis impr insperatus stimulus (conscienciae)
qui zelus te adegerit, ut clandestinis illas
faures nupcias et nihilominus tombi mo-
menti susciperes legationem, cum non igno-
rare non posses, talis contractus non debere
nec posse haberi secullos. Sed illud
nobis est persuasissimum si in eo ad quem
semel te vivisti et iurjurando abstrinxisisti
pactu Ecclesiastico permansisses et disgratiam
ex pudore et devoto cogit imploravisses, atque
pulsantibus et petentibus non solent denegari
quod pro eruditione, industria et aliis egregiis
dotibus quibus te ornavit dominus fuluisses
tum Ecclesiae tum nobis ipsis ac gravissima
patriae et universae Christianae Reipub. bonam
operam navare. Faus vero veremur ne non
modo tibi ipsi sed nobis quoque molestias
et curas praesteporaris. Quamobrem mallemeus
vixte quod rebus tuis aliter consulisses et
causam nobis praestepes te amplioribus in-
dies ornamentis et gratis cohonestandi

Sed quoniam factum infectum fieri non potest²⁹
nos benigne attentis humilibus precibus tuis
innatae nostrae clementiae ubi in loco desuper
et praetectorum quoque fidelium obsequiorum
tuorum omnem memoriam abijicere videamus,
te ne in hoc quidem casu gratia nostra omni-
no desistere volumus, sed benigne annuimus
quod petis in angulo aliquo Silesiae aut alibi
in ditione nostra, tibi magis opportunum videbitur
te cum uxore tua continere. Mibi non gravabis
murus tibi usque ad beneplacitum vestrum aliquod
villae subsidium conferre, quo commodius te
cum uxore sustinere et privatam illam vitam
tuam agere possis. De cuius quidem annui
subsidii quantitate posthac elementer.

26 Julii. Ex oppido Gorticia. Dno Regi ad May.
Advenendi ne left Max 2 8 liqua, n' Horym mu
ratione in hagnoty horicelne sprudat. Duvodie
e mu velus byto, ho putneburrat.

18 Settembre St. Vescovo di Modrusa scripto offert qua-
dam relationes ex parte Montii.

Quid a Montio per me M. C. significanda dicta
fuerunt sequuntur:

Quod Rex Pol. conqueritus se neglectum fuisse sae-
pius ab hac de Domo Austriaca esse et frequenter
a S. D. sua Coniuge.

Quod ipse Rex non dimisisset a S. Regina neg-
obligasse, quae tamen discedere voluit, neque cum
ut valeat proferre sed ne vocabit.

Quod S. Regina in Regno esset, facilis promissit
ei providere. Absenti vero, maximo incommodo id
fieri posse, inquit, praesertim cum omnia sicut Regi
agendi, quae aeternum perpetuo exhauriant, Bellorum
continuum causam huius incommodi dicit.

Quod nova semper aliter Rex oblinenti ex vobis divortii
auctoritas Cardinale Comendano et Puccino quoviam
Secretario. Qui quidem Rex nisi haec sibi facta fuisset
fuit spes non desistisset quin Sedignae cohabitaret.

Quod cum Rex sciat Card. Varm. apud Regem
Catholicum acceptissimum esse, cum requisivisset ut
pro componendis negotiis haereticis Mahometanae
in Hispanias proficisceretur, quod se facturum
respondit, si duo Rex efficeret. Primum quidem,
ut Seren. Regiam apud se haberet, et honorificas
servaret, Alterum vero ut ab exaltandis haereticis
eis de caetero abstineret. Neutram quoviam Rex
efficere voluit, utramque potius rerum suarum
expediturus pernicitum.

Quod idem Cardinalis perpetuo per literas animum
Regis pulsare non desinit, sed Vicenavulterius
Regi, literis obtentis Regi tantummodo ea re-
fert, quae causam hanc honestissimam recipien-
dae uxoris minime concernunt.

Camillus quidem de Ruffis stara si v. wyptals samy
da X. Rudmognedshugs 20000. Lapagoda su o to
fava abq testament nabras moy. Julii etad nu
berpuerupflora de Jllle. tatus pofari.
Krolora byloby myborna de gromadumum Stromich
u Polcu, goryby mofcita.

23 praec. Septemb. Ductus ad Max. Etst enim
ad hoc me humile et ulnosum vitae genus obje-
cerim, vult tamen primarii et omnis generis viri-
tate cogit me, per Dei gratiam, animati ut omni-
me propterea me contentendum putent, quod nunquam
altius quam antea, vitae genus sequar, sed potius
omni benevolentia atque honore hanc quoque ob-
cessam, magis magisque me complectantur. Hy-
lari o moy, LekommuniLaji. Darpa, moy, Tame & H.
ie nimirum Jnydum velle. Nastakm t. de Comendoneye
aby mi daly fofari de panti mni ruceprie, choicuj he
solykum mypsem arji qui vortubey Lindley, Duchon
ny bronni. Kom. vprorudat u flapier malyfby me

22

Narwaniam de Paraisi uxorariau polski Magna
est hujus regni equitatus, nobilitas amplissima,
commoditates atque emolumenta plane incredibi-
lia.

21 Martii. Franciscus Czajisus
orator Polonus

politicus Regiam ad festum Resurrectio-
nis ieiuniam habituram.

26 Franciscus Krapinski Viennae ad Illerth-
Oppraw pruska. facterum misit mihi sermo
Res per ultimam partem articulos ex parte
Ser. Principis Transylvaui, super pacificatio-
ne et iustis mihi illius Mas veteras tantum
modo referre illa ex edque propter certos re-
spectus fortassis propter Turcas. Quamobrem
si ita illa ex videbitur, dignetur Mt. V. ad
me mittere quando placuerit Mt. Doe Jas. vel
quempiam alterum ex consiliariis ut ego per
yus medium J. Mt. ylos articulos ad Ser. Reg.
meum a Principe Transylvano missos exponam
Viennae 26 Mar. Mar. ad Dudithium. Thumay sic
in postoruu ewangielituy wami uwego Saryniana
Schwendemu de Kory rambnuy prouoliti. ~~lett~~
9 Aprilis Grae. Dudith. ad Maxim. Alti hini
sanorum faetae homines jam in hissego infi-
niti sunt ut plurimum nobiles. In Transylua-
nia autem publice docetur fctm non uti Sibip
antegnam et J. Regine Madre nasceretur, neq. Penn
yfa rataru, sed ita placuisse Deo patri ut in
hunc hominum Dubalem transpenderet atque cum
hansoni generis Irvatorum unpletur. i ptebom
fctum nitit esse effentiale aut personale sed
gratiam tantum quendam et donorum pftationem
vum ac ut ipsi loquentur virtutem. Transylvaui
concionator anticus idem dicit et ore et scriptis
ac juvenum illum in eandem sectam attraxit. Poland
rabae amptis. Edibus nunc liber doctiarum Transyl-
vanicarum nae ab his duobus conserptus, quo
haec secta comprobatur, cum uatns una cum li-
bro, imagines in ludibrium foimatis Istae. Multa
exemplam yfa folii, Nam liber nendum allatum est.

Credat MS. hanc ita plausibilem esse opinionem
sa rationi humanae accommodatam ut paucis
annis, vel in religionem mutata sit consecrata
multo major, quam Aru temporibus fuerit, at-
que eo major, quo haec longe est plausibilior,
quam Aru secta. Jazet Dux ut sim sanus vater.

festus obisse Dux Prusiae non immo usque.
Elicam Palatinus Valachica Alexander. Prus
cesana via Chreiny p[er] prokuracy, Wdy krak.

20 kwielnia Obwotanie francuska Krasnshueg a ro-
spawenie go d. Paderlin. 2 Knyozyna Ila. do Max.

23 Max ad D. Odpowiedzi bardzo delikatna ale odmor-
na na zaproszenie.

1 Maj Dudrik ad Max. Jener nunoge myslenia pre-
medy do królony. Mawia o pokony z Turcyen-
i o zwiastu pyo z Polska, Sudmogradem i Wenecy
Prylchy to wymierzone na Welle pengolony na
przyjedch Jovici Lyytuy.

W. krak. Jspredit metodziec lata na dworu Jofird.

4 Maj konstanty Offrogshi Tarnoni do Leo. Parba
bilka kond w podarunku.

Constantinus Dux ab ostrog Pala-
tinus Kiiovici.

16 Maja Grodna d. Aug. do Maxymiliana. Spr. pmsku.

20 Maja Vienna Max. do Ila. Oprawa Krasnshueg.

24 Maja V. Max do Dudyer. Knyozmici Ila. Wkrak.

5 Curwca. Jahu dworiana kwlonj donosi z Krahon-
u go wodra od Anafia do Kasparu i piemiody mudajis
zapewne Leuts.

6 Curwca Dudyer do królony. Obwoty glawosta Wp.
umart wkonte w Offrogga haust. Mi, dygnulom.
Geburtloska wróca do maria. Panny Wulopolshie
ida na dwor królony Anny

do cesana t. d. Stany umieraja, miedzi bar z dolowca
zapewnia ich miyie. Mawia, ze na syoni bode
mowa o chlygi króla. Wiele jest za Koshwa, li, ca
ynem Jwana.

18 Curwca. Lyytuy ad Max im. i Grodna. O spr. prin-
chij

23

3 Julii Regat Lessyni'ski a Wroctawia ad M. L. ser-
fatus cum S. et prot. fac. Com. R. Pal ad diem
proximum Dno Michaeli Arch. sacrum fere indicen-
da esse in quibus scio sacralis. M. L. Caesarem
nonnulla negotia expedienda habendum: De qui-
bus ante tempus hui celebrandum somniorum cum
S. M. L. sermonem mutuum conferre inanis mox
excipiam. Quoniam vero meo plurimum interest
eamdem M. L. S. antea convenire: modo mihi certo
constat quo in loco Vienne aut Prage ipsam
M. L. offendam. Si quidem apud nos fama percrebuit
breui sac. M. L. v. Prage adfuturam esse. Quare abs
invidiosissima M. L. fac. majorem in modum peto
ut me scripto mandata det, ubinam M. L. ser.
ad tempus reperire possim. Ad iter autem hoc ad M.
v. perficiendum libenter comitem adhiberem Gene-
D. Georg. Braum fam. Sil. Consil. et ser. M. L. fac.
quo ego familiarissime utor &

F. Saphor F. Selynskyj Radzei
Capitaneus manu sua

23 Jul. ad Raf. Selys. Max. Zaprawa bardo gvernii

8 Decembris. Max. oratori pulono. Podruch wancu ra-
pnystane Fosc. ... Caeterum quod nos de Sereni-
latis eius diffusu atque dulcissimi insubstanta pro-
fectione et gen. evocentis indicatione officiosa
adventis ad per quam grato et benigno a Vobis
animo accepimus —

4 Decembris Varsov. Krasinski ad Max. Za Rajj
pari neudporiderat dohad ne left W. L. M. in Augu-
sto obl. winne usque choroba muja, crescia
rajzeia S. M. L. Quantum autem allinit conven-
tum illum inter M. L. S. personalis, si quis ali-
quoties S. M. L. Vienne sine cost. allocata, Regia
M. L. S. meus pari animo et desiderio velut S. M. L.
ad huc ipsam est inclinata libenterq. cum S. M. L.
in aliquo opportuno loco et tempore congruenter
quamprimum per gratissima negotia Dominionum
utriusque Majestatis Vrae liceant.

Varsovii 4 Decembre. S. A. ad Max. S. M. L. Grau

piuex ho ricevuto, inteso che ho della lettera della Mta
Vl. resa mi dal francesco Crasinski mio già ambascia
tor appresso la Mte. come colui no ha mancato di cer
tificar da Mte. della bonissima affezione mia qual
porta verso la Mte. et che oltre che mi sia stato gratof
fino, assicuro la Mte. che l'ha fatto con bonissimo
fondamento della verita, perche alla mia sinvera affezione
l'animo da fratello qual ho verso la Mte. no vi può
desiderar piu, e per a questi officii del detto mio amba
sciator, io no ho portato quel rispetto che si conveniva
di far per la raccomandatione de la Mta V.L. veridica
di mano propria in favor suo, alqual havendo la Mte.
confidentemente recognato di molte cose, le quali lui me
ha riferito alle lettere del medemo la Mte. intendera
quanto intorno di cio me ha parso, per lui avisar la
Mte. la qual si degnara dar fede a lui che iddio con
scavi e prosperi la Mte. sana e felice dandogli velle
via de inimici e ogni desiderato conforto. con fra
tello Sigeto R. manu p.

Penultima Nov. d. Padroski. Król 6 grudnia wyjechał
z Warszawy do Dublinu, uprowadzając przyjaciel senatorem
25 grudnia zainicjował się nim.

26 nov. Braun de Cesara. Seruyn'ski radni aby postać
legacy les. na sym i abym ja dla donoszenia przez
WłM. jako jest tamże pójchac

23 nov. List Raf. Seruyn. de Ces. py Brauna, który
ma jechać do WłM. O sejmie.

20. Nov. Asara. de Seruyn'skiego duplejze ma za obet
nieu domijuni a tab. syme i powala na wywiez wino

15 ~~Decebris~~ ^{Novem.} S. ad Max. Wladymiri u kasat
Posta. wyprawy puzyc królom
Ultima Decobris. Radymott Mkn. i kompl. i Seruyn.

1 Octobris Gestus ovii. Raf. Seruyn'ski de Ces. De sta
tu rerum in Regno Pol. nihil est quod ad Mkn. Vram
Caus. in praesenti scribam. Nam nulla spes est adhuc
celebrandorum Comitiarum in Regno, hoc tempore praesen
tum aeris contagione peptilenti per totam fere Polo
nicam ad modum saeviente. Qua ut in deliberatione
hactenus, Regis nri consistat, quo in loco aut quando
Com. Regni futura celebratum iri expediat. Quod et si

24

ita sit, nulla tamen mora interposita, primo quoque
die simul atq. haec indicentur, non praetermittam
M. Caes. nox certiores facere, simul atq. etiam omni-
bus de rebus, quas S. M. V. seire interfuerit, abunde
seris suis postmodum significare. Literas libertatis
super decem curros veni mihi ex singulari gratia
et benignitate S. M. V. promissas et concessas ab
eodem, pro innata ipsius clementia maiorem in-
modum vehementer peto contuendoque ut easque
literas in manus Dni Georgii Braun consilarii
S. M. V. Caes. fam. Silesiacae S. M. V. Caes. missas facere
signetur, qui posteaq. mihi illas, quantum pote-
rit celerius transmissit, eo nuncio aliq. scripta
ad M. dare non neglegam. Ego vero non solum
hanc gratiam, verum et alia multa beneficia a M.
Caes. prius in me ultero collata, meis promptissi-
mis obsequiis promoveri et describere temporibus
perpetuis ~~ad vitam~~ conabo adiuvas conabogue.

Ładato mi syc za rzez potrzeba to na ty lednie
nycholyte slois napysai zrytlum polshym profshe
aby my Wasza Cesarza Wyclebnosza racych
ornajmyr zeslysely to moze pysanye mokly
wypryacy, abyck putim mokl wyzey pysacz
w tych rzurach o ktorych pysaw byloby po-
treba.

27 Septembris. Vienna Mar. ad Hung. Scitra narra
puncta senty po drugy rutz. Polucamy jcy Sprawy.

10 Sept. Indultus ad Mar. Prae. Sprawa rybn
wkradzionych w Styrii.

12 Aug. Exemplum literarum quas attulit R. Pol a
Turcarum Sp. Schmit Franc qui cum Andrea Taranow-
ski R. Pol nuncio in castris Turcis ad Africa an-
orem Moscov. A. 1569 fuit attatae sunt literae
Norwiciam die Sabato et Vigilia Circumcisionis Dni

— Pro veteri nro favore et amore fraterno, venit
ad nos nuncius nr Andreas Taranowski tale nobis
nuncium et tras nras attulit: qualiter Vos Tang.
Rex Christianus ad intercessionem Chr. Caes. aliorumq.
Regum atq. principum Christianorum parem cum iisdem
confabulaverit, qui in eo operam suam interposue-
runt, et promiserant, quomodo res inter vos com-
ponerent.

Qui nunciis vester A. Tarasovskii grās nobis Vro promi-
ne igit, quod in exigenda a Regis Ung. filio nepote
ex Sorore Vestro poena non acceleravimus (ut qui
nobis et iniis et volentibus bellum contra Christia-
norum faes. moverit et aliquod Ungariae provinces
a partibus Caesaris in suas partes protrahere studuerit)
in memoriam nobis revocans pro ipsius erga prim
norum studia. cui Vrae. Ser. intercessionis et observan-
tiae pro eius erga prim nrum respectu, hoc nunc
convenimus.

Missimus etiam Caesarem nrum in vna et Tarta-
ronum castra severe ^{eundo} mandantes ne qd damni in fun-
dis et campis vris eo faciant et ut reditu vris
ipsum ferrent et adjuvant ne mutua vna amici-
cia in aliquo laedatur.

Quia etiam nunciis vester A. Tarasovskii a nobis petit
ut cum eo ad Tartaros et in castra vna Kasan Caesarem
nulleremus, nos vero eundem Kasan Caesarem in aliis
vris negotiis alio obligaveramus, hanc Schmit Caesarem
cum eo misimus.

Et si damnum aliquod Subiti nostri a vestris acci-
perint, postulamus ut Pal. Russicae mandare velitis ut
celeriter rem non differendo subiti vris Justiciam
administret. Nos e contra vris Seneciae Thilicensi
bas commisimus et mandavimus ad primam quere-
lam vestrorum pari modo justiciam administrent.

O podziale owie pasaryk vsi mudy Dneprum isto-
hum - Mercator.

Ita ut etiam nobis nunciis vo. A. Tarasovskii vester
nre significavit, cupere nos in et circa vnam nram
agencem vram ordinariam habere - opus erit ut eam
ad rem hrem aliquem nrum et excellentem dilige-
tis, qui apud nos omnia pro necessitate agat et exequa-
tus.

Dixit etiam vro nre nunciis vo. A. quod Tar-
arorum Imp. nunciis vram penes se retinuerit
mandavimus ei ut cum dimitteret, prout credimus
icem ^{et} ~~proinde~~ ponte vno (causis dimisisse).

Justicia de Bukajo et Slesso (Asan) administret.
b. t. Sta. Cerharofsi vobis naryk kuyrov
vrae paryk z Morhwy. Treberii: by spraviedlivis

1 Jan.	Ep. Olomuc. dublino	—	—	31.
1 —	Vincentio di Portico ad Caes.	—	—	32.
8 —	Ep. Ol. ad Caes	—	—	33
8 —	Nova de Sablin (Deutsch)	—	—	34.
19 Jun.	Thodkowera mowast warra	—	—	35.
n	Gerstman ad Epp. Olom.	—	—	36
20	—	—	—	37
22	Expt. let Voivodae Trans. ad RPol.	—	—	38
22	dublino. Krafinski ad Epp Olom.	—	—	39
22	Lubl. Padniewski Eppo Olom.	—	—	40
22	n Munro ap. ad Ep. Olom	—	—	41
22	n RPol ad Max.	—	—	42
23	n Rosarius ad Eppum	—	—	43
	n Nova	—	—	44
25	n Wend v. Pajulu. ad Ep.	—	—	45
29	n Hung. aplicus ad Epbl.	—	—	46
30	n Gerstman ad Ep. Ol.	—	—	47
	a. Num. num. pol. i. let unii 1.			

2 Jul.	Instructio pro Dno proshorski	—	—	48
6 Jul.	Nova a dublino (Rufarius)	—	—	49
6 —	Nova dnitki	—	—	50
7 Jul	H. Micev. ad Ep Olom proshors	—	—	51.
7 —	Gerstman ad Ep. Olom	—	—	52
11 —	Krakau Proshorski ad Caes	—	—	53.
14 —	Munro ad Ep. Olom	—	—	54.
12 —	Kon. Eppum ad Olom	—	—	55.
12 —	Nova a dublino (Kuznitski)	—	—	56
14 —	Gerstman ad Eppum Olom	—	—	57
14 —	Munro. appl.	—	—	
17 Jul.	Kromsiero Ep. Olom ad Caes.	—	—	58.
20 —	—	idem ad eund.	—	59
20 —	Padniew. ad Ep. Olom	—	—	60.
21 —	Vienna Podovski ad Caes	—	—	61
21 —	Gerstmannus ad Munro. ap Ep.	—	—	62
21 —	Idem ad eundem	—	—	63
22 —	Copia l. orationis pro Proshors	—	—	64.

22 Julii	- Responsum R Poloniae	---	65
-	- Lib. Sig Aug ad Max.	---	66
28	- Vescovia Ep Olom. ad Visciani	-	67
29	Mic. Tarto ad Epp Olom	---	68.
17 Aug.	Litterae ad Proves - Primati	-	69
25	- Kratistaviae Joannes Abbas ad		70
9 Septbris	Sig. Knuch. ad Max	-	71.
15	- Cyrus ad Caes	---	72.
18 Apris.	Knivzin Idem ad Eumden	-	73.
21	- - - - -	idem ad	74.
24	- - - - -	Sig Aug Cyrus ad Caes	75
1 Octobris	Kryoseyni Respons. Prozh.		76
1 Octobris	- SA. ad Max	-	77.
2	- Exatum literarum Bohemani		78.
11	- Prozhomski Cyrus	{ Caes	79
15	- - - - -	Cyrus ad	80
22 Octo.	Orac Durdth	-	81
12 Nov.	Vilnae Cyrus et Sa ad C.		82.
17 Nov.	Krajinski ad Caes Knuch		83.
25 Nov.	SA ad Caes	-	84.
26 Nov.	Cyrus ad Joan Trautson		
	in Spreheustein		85.
11 Decemb.	Sig. Aug. ad Caes	-	86.

Panije młeryny & panije a przyaryzale myy
zawozdy młozynny gżuzby naynyssie w Tabke
VIII pylonye szarysam

Jb my sy N. X. pewny ocurent bratyst thedina
the ranyekary nycherzgat abym przez pyssange
swe edrowca VIII. nanyedryer y slurb swyde
szaryzger nyemial VIII. przythym fiewem N.S.
venaymaje wem a Tashi młego bogu w dobrym
wdrowm 15 apr. tu do Hospod. wator. przyja-
chat w ktorego młierkhatem kilka dni; spwrdie
nam syz dnia drisicajssago z tyd odjechał do kon-
stantynopolim stad norim W.X. zw Taserera pew-
nych nyemasz co pisai a wscakre jest tu ten
stuch w cesarze turecki gotuje sie moca ni-
mata De Cipro i jest ten stuch w juz wypra-
wiono kilka dni przed wielka nowa woda ni-
mata cepwdieia galer 600 a the temu ladem
sciazgaza sy zw Taserera elnyjsi do cesarza i etad
ma presente janazarowie, ktory tu przy hospo-
daru mieszkaty do Constantynopolim wyjechali
co mi tym wiecej opiniei przydato o tym w
do cypru wajna pewna jest przytym N.X. ten
stuch w sam gtorą swy temi crazy skoro po-
swistym Wojciszu za tym wyyskiem idzie rami-
mutym ludem ktorego ma byc cibra ut ultra-
whato 30000 co panie boi racy dai, aby ta ex-
pedicis jego tak wielka byta ku wiermsom rgi-
nieniu a nam ludowi chrucianskiemu ku powie-
sre, o coby nam truba pana bogu spofeczenie
wzgwai, co jeryby tak byto W.X. abym Asarra
w Conf. młerzkat a przydato by mi go ledy
smchaj bardzo by mi to mi na rply byto a smchaj
juri ta nie tra juro P. Bogn sie pornerzozony
przyjmowai tak jako ten stuch w do bydu mo-
lya jego swiska. jest przy tym ten stuch w do
Wegier. ludzi nimato przyta przez w kraj dney

i ino wotwieru szkody niemata. Co. Turku
 my pozynili — ma wogotowem tatarow woj
 sho nyemate. Utwore tamre de Agri stricli
 miat jedno iz tem to stynat co panie bore
 saj aby takie niabylo — .. koraiz temi crasy
 k. p. naszego pod Borahon przyjechawszy sulo
 si niemata uerynili, s erem usarowoi Turc-
 kiemu anai dano — co jedyby panie Bore uche
 waj tak byto tedy jest ta suspicio, i i to
 wojsho tatarshu w cras is tej szkody do zie
 mu pana naszego wbrocyji maja, ergo Panie
 Bore ran uhorwai. Na ten cras 18. nicu
 ernego tykko powolne sturby w jedney?
 Turanowshi porot Jemu. 19 April. 1570.
 1569? 1570?

Instrukcyja JHMKN. Do X. Sudmugrode.
 Jesmy si pnez ten cras s krolewium JHM wra
 nu ruz ani p listy ani p pusty niuw dawo
 ti nicelajna i pnyryna tego JMeis. Ale iz to my
 byta i jest priwata narra z JMeis, ktoromy ja
 kusmy raz na pana Doga wtoryli, tak do koni
 ca ktadiemy, a teraz pod tim crasem publica
 niemata ruz pryznata, kiy si nam zamiechaj
 niezodute, posze my priwaty na serony ostroyn
 sy i orafary ja posmerowy mufilerony, ty
 grublic folgowo, na ktorij wreczypospolity. On
 niemato, ale wicij onym pnylytym rieriam
 a najwujy krolewiorowi JHM samemu raliy.
 Bwie tedy postanio nazy w z nas, pwo shem
 ten pnylyty glos a potem i to pisanie od nie
 ktorzich dochodute, jakoby si krolewica JHM tyri
 crasy na wojne pny les. Onieic, golowai i no
 hen prawu jiadai miat. Ony ergo i to nam by
 znai sarono jakoby ta wojna nu krom wia
 dumwiei naruj byi miata.
 Co gdzomy my stynuli a to jasnie bawpli, i si
 u im, prodkum anide stego wygottic Oniesioni
 dwa polim ter i ruz nasza wlasna zamychata
 na tymsomy jui byli, i sta spodyno Dobrych Onie
 seiarskuzgo prodkum a potera, sta tyz ter, uty
 my niowadi u ruzgu u tym wate samie mamu
 wstali, jakoby taku wojna a wiadomaiery

nam, si dicit mihi, cheichom byli zaraz do kři
twiera Jm. postea namys wyprawii w ty miera.

Alienum utri prawi crasy pyjehat do nas branz
postea ad cesara knozhigo, zuroe nam te nowum
cesara Jm. pana swys paktadajaz, jako to parafy
wreje hiebowura Jm. shoto ty wojny obrara cesar
na Jm. knozhigo i hoolwuz Jm. pęwko rekawim
zgyz Clll. i rbyzi ucena knozhigys do subie
pnyjmosat i pnyjgo inozhik mab. do spolazy
hewemieria i cesara knozhig Dawat i nakom na
rozgyz sis i zgyz. Al. idobryat pod tym crasem
pnyjmosat inozhig shoma cesarii Jm. postawio
wgyz hōzy crasy jakie im pnyz nie si pnyz
pnyz druzimie wgyz inozhig. Tak ty pnyz i
tyz wozhu hōzy sa z hōzy hoolwuz pnyz fawdowem
shomam wozhu hōzy. Jm. knozhig apomoieli. Chri
ces. knozhig ryzat abysing Jm. knozhig apomoieli. Chri
knozhig dai o tem anei Jm. knozhig. Chryzostom Jm. knozhig
hōzy ad tyz pnyz hōzy pnyz odowdali. & & 1568.

Instructio papae data Delegato in negotiis
Duc. S. R. Dowod legloguny ie Jm. knozhig sprawa
Jm. z kataryna jest inna od sprawy knozhig. VIII
i re rozwod pnyz hōzy hōzy inozhig.

Imperatori Turcarum strenuissime atq. potes.
tepotime pnyz dne amice et vicine nr charissime. Ve
net ad nos his diebus nuntius Jm. pnyz. et
gen. Jbraimus Bek, qui et bras Jm. humanissi
mas, omnisq. amoris et officii plenas nobis redi
dit, et huic quoq. consimile nuntiam a Jm. knozhig
nobis retulit, quorum utroq. honorificentissime
et pnyz amice imprimis nos Jm. salutat &

Factorem quod ad causam remq. nostram contra
eundem hostem Moscum juvandum attinet, in quem
copias ipas omnes Jm. nobis offert. Magnae
gratiae ac singularis etiam beneficentiae loco a Jm.
Jm. haec reperimus, gratq. ac memori mente Jm.
per apud nos proseguimus. Quorundam vero nichil
magis exemplis et infideliis quorundam nro haeredita
ris pnyz hōzy inozhig, quam effusionem Jm. sangui
nis. Cum Mosco quoq. quatenusque tandem Chri...

in vili omnium plurimum ab eo lauff. li. injuria 28
in hoc certamen armorum descendimus. In quo tan-
dum adhuc nostra potius in eum libertate et in
Christum, sanguinem pietate quam iusto aliquo bello
certatum est, ut neutiq. nobis superior evaderet -
aut quicquid damni nobis daret, qd paribus non sit
illi repensum. Jamque brevi ultima manus, omnibus
his Inimicis nobis imponeretur, ni ipse tot clavis
his jam fractus, pacem a nobis poscere et pluri-
que alii ex primoribus Christianis populis pro ea se
interponere curaverent, quarum utique auctoritate
haec in parte cedendum fuit, ut interim ab armis
utriusque discedere necessum haberemus. Non est
q. in ulciscendo M. V. aut ipsius militiae molesta-
simus, cum hoc satis ad praesidium nobis acceperit
dummodo ab ipso M. Vrae exercitus quo in eum
duci et alii suis populis, nos subdito sineque
noxi tutei erimus.

V. d. Judinogrod. Quae Porselmy proclitro do
migo. Quod si vero quid aliud a sententia M.
alienum ab illis inquietorum hominum consiliis emer-
serit, utique M. Vrae ex benignitate sua et iustitiae
sparentis sui demortui non pensas vel nostra cau-
sa ultrivise obliviscat vasalli sui. Quin et inven-
ti ejus aitali aliquid, totum autem perveris homi-
num sibi adhaerentium consiliis tribuens, effe-
ntique salubris et incolamitatis rationem sit ha-
bitare.

Instructio pro Dno Vratislao de Bernstein in
Towatschass, Prosnic et deitamischl, Mil. Aurei
Vellerii, Camerario et Regni Bohemiae Cancellario
cum Honorabili Joanne Cayro Ill. Doctore, Abba-
te S. Vincentii, M. Consiliario et ad S. R. Depu-
tato Oratore ordinario - in publica audien-
tia privata senotis omnibus arbitris agenda.
Imprimis - exponet Nos nihil dubitare, quoniam
iam pridem ad S. R. relatum sit, qualiter proxime
praehritis mensibus, non solum S. D. Pontifex
depinatus ad nos et suae legato R. Cardinali Lem-
mentono, verum etiam S. R. Rex Hesp. et Ill. Domi-
num Venetam per suos apud nos residentis Oratores
diligenter admodum insperavit, ut et nos fuedas
inter eosdem popos ac Ryl. Ven. nuper conu-

sum stomatumque mire ac ea in parte nos ipsi
conjugere vellemus: positis nobis prolixè obven-
tos iis sum commotis atque fructibus tum etiam
incognitis et periculis, quae in hocce nego-
cio perpendenda se offerunt, quaeque non ad nos
solum sed et ad universam Rpl. Poloniae respic-
tandatura essent.

Inyomnichemy solii anty, ie mamy Gletrii re-
walszeni bron i ces. trodkiem i u bez wiazanie
cia prezentacji Chroscianskich urowanie slusun-
tun bytoby tylos ukorzystaniem dla nas. Zdecyzo-
waliśmy o autem porozumieniu z WKM. (departu-
komendoni do R. H. F. i my powitamy Bernsteini.
O deklaracji Krola doniesi jak nprzej - (Sec. H. F.)

Porozadek spraw wszystkich na ktore sie dzie-
ty na sieniu walmem korunnim Waffar
skym Anno Dni. 1570. (Ruf. Liny)

Napowiad przez pana kanclerza propozycja od
Herkrolia jest do wsruchowebie krotkimi stowami
vznagmiona.

a ti o nieprziespiczenstwie se krot Dunalsi jako
skroicinem confederaciam przyjat ku skazie ksi-
lesowa tego i jui przyjardu zabrania do Marwie
skodany w dem krolia JMK powdaniem fragi bibe-
ri puzymal, krola pana naszego z kilkanascie
skroicow ktore do byle czasow w mizwinim ma, kto-
remu potrzeba zabiesci, aby albo pacia dierzal
albo si mu oppor dal.

Zflandzka unia opatrzenia potrzebuje tak strob
nem i jako i zywnosciam tak jest y piniędemy dla
zaplaty starobran swadziwia y dwa tyfficea aby tak
kostowicem jako krot Dunalsi sa temu pacty i kon-
federaciami nieposioli zamkion Inflandzich talerz
miast, ku nimastij, skrociu i sparu K. H. F. Letowisku
go. Abowiem X. Magnus ktoremu WKM rano
kon inflandzich bel swienyt do Marlowy ryabat
o kas si tuka obawiai wdrady i nieberpiczen-
stwa wcho y mu wrecy wszystkie wstie reufo-
byly podane.

Na co panowia postowiu rozmowimny si spozurnie
 najprow pana Saffranera karyst. bierchiego za ten
 ruzku obrali z widkiem probam q przyemnam
 narazjtrne z krolia witali baro urtukimij stany
 winsujaj zdrowia fortunnego panowanici y dzie
 kujaj za obmyslawani co jest tu pokojowi a
 z Sabremu ruzry popozolkej y tu wdurnej stawie
 Coruny ty nielintujaj pracy nakladu zdrowia tud
 naci siwewasu passa reuliby do postepku siemo
 wego przyto, aby krol ... zgody a milsci miody
 stany duchowneny a swickimij postanowic ra
 uyt aby w zgodzie a w melosci tym bezpizurny
 ruzry corone przyntalierque mogy byi sprawa
 wane tu stawie wiurnij. Tak jakoby niepuzajac
 postroyny stad pocichy iadny niwodniost, a
 ta korona baro mitaieja i ryda mogla byi nie
 sylho ratnymauca ale roisecrona.

Orem krol. y. Dellarabiam nuci chiat kbro
 mu la yest pudana Ji jako urana kllm. Deklara
 wai si nam rozkarai raryt tedy si tak chila
 ruzemy. t. j. Najprow w Religuj aby karidy
 rofai mogt a kllm. Xura aby postepkem pran
 nym prociw nam niwystepowali ani ty mo
 ey niemiali, gdyi tyllho wiernoi wklm wyra
 szany ani jurisdikcyjny ranej inszej nad wtkm
 nuci niwzwlnebyjony i kraz porocy sam na
 panu Lashicq. ktorimi jetylby mieli extendowai
 a to imi wnytkli nase wolnoia bytyby abra
 rone. Druz a wiele fliahty jest spozgywany
 o disiciciny, wdy prosimy abys mudy nam i
 Hanem Duchow. komponowai raryt, zety wie
 duli norem by prestai mieli a fruprowej Druzi
 emy aby niwztychali.

Deklarowai raryt krol Jme.

z Deklaracyej od K. J. M. odpowiedi wiisti melle
 skryptu, ktorzy wyzij wypisany jest. z skuto disicis
 ciny i komponowai raryt mahuzya. Dospieszy
 ony si w innych mnytych sprawach ubowia nater
 cych ale panowie nielichieki idy bierny w hadzich.

Latino wroscie miata in religione niebauerai jui eos
my sa caput in Repub. libertatis na solio odnotati
a tale utargnowsky vis orlismy do krolia protiaz
aby to nurn na skrypie podai raryt co nam stony
powiedriano jst a przystim padano nam abysmy re-
ptats do Inflanck Jolinierom do Markwy staryly obmy
stali, ktorych do Kiliana odproszono.

Odpowiedz od KMLL.

Okoto tego scriptu powtoro tak jako KMLL. obicai
script WM. wydoi pewny tego WM. Dobrze sam
swiadomi iz gdy co KMLL. obicai rary i roka-
rai raryt, tak jako same rary w solio su dria-
na pismu dai i jako od KMLL. odpowiedurui mi-
ti wedle pamieci KMLL. rad i jui panie char-
sathu KMLL. to sawa do rak raryt. Co su doty
we zgody między stany okoto duciciny raryt
KMLL. widriat aby to dwinie swaj winni mogto
strai su che z pilnoscia aby to między KMLL.
mi postanowiono i spokujens byto wedle pierny
WM. odpowiedz.

La tem pporowio okoto obrony prosili aby deci-
se et definitive granwio o obornie radzeli i na-
mawiali a namowiszcy jstom podali, gdyi ba-
winy na to WM. byi tego potrzebnio, a pierny
prosili i do Inflanck wedle potrzeby dwojnawary na
Constitutia, zelby pierny dai rokarali, uwarujac
to jakoby w niem Constitutio ubliwona niebeto.
Na co od KMLL. odpowiedz wideli, ktorasie przy-
jeli wdeicemie, KMLL. jui przyjmowai rary i jstom
namowili WM. jakoby obrona byi miata a my te
między soba, tak namawajeci jakoby swasim
i s Nawy Corony lej tego WM. wzy mogli.

O piernie jstom wiadomo jst hardemu a WM.
si ut nimam z lud wiazii, boi to z poboru pierny
byta dawano i swiadose Jak Mezjamy hardemu jstomy

Opijny radze o nas niech ty niebzdri, abysmy si sta-
rai i obmyslawac niemili, jakoby gotowoi in na-
prostsa byi mogta przynajmniej przeciwo w nieprzyjacielu
wi Muskwicynowi, ktemu iebysmy stateczna walka prze-
cio jemu mogli podnieci niedytko ku obronieniu tam
tego panstwa, ale tie abysmy dostai mogli z raki jego
tego, co nam wiait, i ktoroby to kształtem ten wamb
belli miat si pozrai, sier od nas, nierozumiemy, jedno
podatki, wszakie potrzeba napriod, abysmy wiedzili
o pierwszych podatkach jako wielki beli i jest.

Takie i o restach i erwartych urzedeach, i gdy to
rozyskto robaczymy, snadnie z tego bedzie pojari jako
wielkim ludem panom litwie pomodu bedziem mogli
i wysadzi osoby do tego niektore, tak z waszego ja-
ko i z naszego koto, tj. deputaty

P. Wda wileiski przy powiedzial prustusnie
przynajmniej.

Namowiliomy si misdzy soba, aby si aienia litew-
ska rusajta takie z podlascami i Zwotyrianami
ktory imiana swe w Litwie maja wszakie aby to
nam panstwo wlit obwarowane byto, i w m. panow
polakow wypruzeramy z ruszenia pospolitego, tytko
pro hac vice aby to na potem in sequelam niytko
a to dla zabiezienia i do ko... miszczenia litewskiej
ziemi, ktora nieytko podatki jest suborona ale tie na
poty miszczenia kotniczymy ludamy, procto temu
zabiegajac tem pospolitem ruszeniem panow polakow
spolgowai na ten czas musimy, obwarowani tie
porazkai ciagnienia tak polskiego jak i litewskiego
reby inakny byto niz w tych czasow, gdje to i wielka
skoda, tak Coronny jako i Lustre byi barymy wzryz
a walem pieniadze udprawione sam do Inflant sturubryz.

Delum w ponied. po S. Trójcy.

W uamowiy tu powtowic wzdai si niechcieli ai by im
pieniadze byty dane i skrypt, ktory tymi stury dan
jest dnia 24 Maja.

Gdyż nas potowic do Xianst bywacza korunnego
u temu sime postani silumi porbam swimi wywali, a-
byśmy powd sad nasz nikogo de haeresi nieporzywali
niebosmy im odpowiedzeli iż jako do tego czasu o iad
wgu powia niewiemy w tej mierze tak i na potem pory
wai nikogo pro haeresi niebidziemy, gdyż wywami de haere-
si albo de religione nie naszemu sądowni ni naszemu
sądowi królewskiemu ualicy rozumieemy. A iż pży Wm.
2 Młd. pany radnemy swemi zgodzili su namowieniy i na
sądowsy wtnie Wm. powredni raryt, do co i a niinany
tu honowu swemu, gdy inne sprawy sy more beda conde-
stowane, wydał na piśmie bedzuy raryt rozcharai o to
piknie prosiat aby Wm ta . . . obmiatowaly, coby
byto epokojem populitym.

De scripto isto inter nuntios Catholicos et Haereticos
magna orta controversia neque quispiam aliud
dies aliquod exarant nisi graviter contraderant
inter se viciffen, quod haereticus ita uti porrectum
est a MRegia ut permaneret. Vigent contra ca-
tholici universaliter illud fieri non permittent sed
ad dandam in eo particulam, quidam contenderant
cum nisi ad quorundam instantiam porrectum, pt.

Gdyż piendade obicano dai o proba, od tkl i ad pa-
now kad aby do ewartego dnia porchano tedy do Wm
scriptem pvdanum de haeresi obic dachujze proce pa-
na Siemajewskiemu zeni lemi stowy:

29 Maii de scripto magnus agent R-gotias.

Permistamy oij dobre najjainnyy kroki weziny tu Wm.
pognar zgodz a mtyw: miedzy stary Na co i nam Wm
sppowidi dai raryt i wjści: to piomem obicai
mole tego jakosmy to delarowati i constitucia in u-
brendu enrye w tem niewatpiemy sub jakoby de hae-
resi Jm. Duchowny Jurisdicuy i statute niogerigati
ani o porcirosis nese nad nieprozywiali gdyż
wiewoznoscia Wm. a ni komu innum to naley i

wpatrygi to tak ranga jakoby sa tej sprawy smie-
hie między panj Duchowne niemienski aby se
brimentam et facturam Respub. za crasem nie-
przyjmioty. ~~ich~~

Deputaci do ludz. Respub.

flustowu wysraditi pana Opproza pana Knate,
pana Malichygo, p. Tarta, pana Widra, pana Kny-
knygo

A z panow Rad & Deyb. gdem. L. Cracw. pane-
wds Lemyskygo, i pana Klaf. truchygo.

A ja potrosz, hie baczemy, prociog WKM, aby lnia-
ia Romana potnyo htm. Lkw. wiprawi i ich Meiami
panj Radami wide Constytucii & rangi moczajory w nu
jakoby w niem ubliwora nietyta na co my z chęcią
radzi przyzwalamy wstawura w tak rowny samog
3000 na granicach ku obrwie idbree przytencam
Respubl. byi moie.

Na script JMM pan Serbi odpowiadui i oser do
JMM wryni raryt ze sa niektory między nami
ze tego scriptu na piśmie nigdzie nie mamy. A wa-
sza km. wiedzie raryt i gdy pany wstawura
pretowic wsey na co si nieyoda, i si to za
Constytuciam pi-sano hie niema. A tak prosz aby
tego dutorowo ze niewyryg na to swaliali.

Na co p. Scapranice odpowiadial

Ti Najj Mt kroku resmy zgodnie przysta ku WKM.
ote prosza gdzi to mndyora jest i o pismo wznie-
tyhosmy byli a nu o same rary, procto prosimy
nam to brymai z co nam raz dai raryt i mowot
piemg ze brymai mowia hdycey raryt i Consttu-
cia utwierdzy. Na co WKM. neodpowiadial jedno
razar gborra ukawrot, i to wryni ma.

We wloch namowa o opatorzeniu sukcesyey
WKM. ktora namowa z datom p. Szechygo i pana
Kromskiego concludowana jest p. pana Marzad
ka aby prosba do JMM panow doroznych wrynio
na byta, reby WKM tej sukcesyey renudhai raryt
a w si domniemanu naroda Polshygo do cudra
nim nieprzywudit, gdzioro raryty te wdrzygnoi

panem swym okarowati ię / polomitra pana swego
sreparowati, a wnieknie / to pniekroga prawi, aby
nie panem tego niekonoroce uchy nam na potro
ne swoy schodzie magto. Ale pnie debre ruzny
pniepobitej niekonorocej istawy swoj ten Artykul
mnie się pnie ruzny ruzny tego ten p. Mnie
jowacki detoryt, ię się nam a to wnieknie ruzny
knieba, gdyz sklarowati o kniej to wnieknie
ruzny, jęstity polomiet na kniektroba byt. A
lak jęstity pan byz polomiet dai ruzny gub
na, ruzny po sobie kniektroba miat ię gubny by
niebyt wnieknie na kniektroba opatrow byi ma
a dniekny detoryt, gdyz panem jęst wnieknie
polomiet chwata bęgu w tym roku wnieknie
my ani o nim wnieknie, wnieknie w
kniektroba po miat w kniektroba w tym maie akie
nie wnieknie miat ię pniektroba aby o
bym wnieknie wnieknie.

Ullimec kniej we wnieknie, pniektroba do gml.
panem samie z kniej Artykuty chodzie i pnie
Mnie dniekny ruzny wnieknie.

Lamiatamy McPanowiu z kniej gml. wnieknie
z kniej gml. wnieknie wnieknie kota do nas pniektro-
dnie ruzny, pniektroba nam pniektroba kniej ten
i namow w m. panem nam wniekniejaki chota ra-
pniektroba wnieknie wnieknie wnieknie chota pniektroba
gml. wnieknie miat pniektroba i wnieknie nam aby
ten od tego wnieknie a wnieknie kniej wnieknie by to wnieknie
pniektroba miat kniej wnieknie wnieknie nam się kniej
pniektroba wnieknie i wnieknie wnieknie. kniej wnieknie
wnieknie wnieknie ten ten, kniej wnieknie to wnieknie
nie, gdyz pniektroba to wnieknie byt i kniej wnieknie
miat byi wnieknie.

Kniej wnieknie ten Artykut pniektroba wnieknie wnieknie
to opatrowati polomiet gml. wnieknie, wnieknie pniektroba
i pniektroba to jęst wnieknie a wnieknie jęst ruzny
wnieknie gml. lak maie wnieknie pniektroba

iie gdruby pan bog polowatoru dai niemyj wroble woli
 swej swrtej aby niemial tyj wpatron, gdy si to
 rany po polach uharowato u potad tego s Narod
 starato rany po gradus acetate niemyb' conjar
 za pany sobu ubierali jahoz i drif'ajrujz pana
 w lewick matyke ubrali i przysli nieobucujac tego
 sobu s nim, aby Monarka tak wicli, kedy mtoz
 ntadnai mazy y wtadaj swa mial temu dwajz ucy
 ni, ale okazyje mtoz i wdrzejnoji pocienku pa
 na swemu pogradowanem z kedy to ruzjali, i gdy
 im na polowatoru morkine ludy schodato, kedy i
 coski krolowfui sobu za pany ubierali anby poj by
 bi matronka nalekli pod klowozoby sprawam raudem
 postasemtoiu byli, byto tei i to jako krowski pol
 shi szeszej uharuja, iz gdy im nicstato pana
 pogradowanego Wdruli o jednem krowciu tego Na
 ruda w klasztorze, ktory mrichem wstat byt y po
 tego postawicy na krolowfui wzidli i za pana
 de smierci jego sobu mieli. Takie tei i krowojz ma
 panu nasemu wazjni wpatronu, jeliby tak jako
 pierwej pucitlim pogradowan jego na polowaku ad pa
 na boga opuszczone byt u i my i polowakowa nie
 pocienku WTM. przystupnie bym si sprawowali
 z rachonek. Aczmy i tem niekuchibizomy Julie
 Liberam Electionem ragnadri an na pismie co
 ubate tego opominai usakre przypatrowszy iie
 staleumosi polkiej Wfpi WTM nutneba a si nie
 rozumim by byto u nim morri, gdyi polowatoru iad
 nyr niemy drimny an o nim niemy prute krolowi pa
 na nasemu ku traktowanin tego lrbylucki zapotnebae
 byi kacyzny, gdyi krolum i panem i wstuzg. ofni
 wozogwano WTM. stady niemy i swsem kazdy mas
 powinsnowi na Julie nasza poddan' sora wrolatuzg
 postasemfui rany ucyu chumy. A tak WTM. pro
 sm, a Rad, jeliby WTM. u wdrinatu, aby w spotek
 z nam WTM. powisli isty tego rauderai rany
 a nepodarac nas do postawianych ludzi, abymy
 tal mied' byi pucie pasown srogm niemyw
 wsi, kedy ktemu rety wafpiu niemyw, gdruley

Pan Aug polomilow tai rangt, aby opuszczony od nas
do swego miast by, co my to baronin i rozmytlowi
WM. naleznym takie si WM. prosimy o przyrzeczenie
nie aby WM. z Tarki i m. Tosi. swiej powroch pod
dany form rangt opusci Sumos ktore na królestwa
ft. pam. matka pyz miast rangt a, jako to nam w du
bloniu przybiciai rangt.

Trzecia racy. Panowie litewscy bracia nasi, ktore
miast si juz zjednocyli, ktore jednym ciastem za siebie
pięciustwami paustwa litewskiego od niezgodzi
Koshars. ktoremy powinni si wrelak, dele
gliwoi za swy rzuca miast i wrelak bracia na
saki nosi, w niwcy si ni chca wstawia azby
WM. wespodnie z nami. Naleznym obrone abmytli
rangt tak jakoby oni bezpionni ktore pewni
obrony z nami. Wespodnie w inoym kole inne
wrecy namawia i abmytlowai mogli, gdy, im
to bracia ich do tego kocu ramiengli aby si w ni
wcy namdawali poloby WM. obrony ni namowili.
A tak WM. prosimy ukysie WM. radni rangt a ten
pini z druzi awalili.

Pyta si i nasz ewasta, w gdy JHM. z radu
swy abaja z pary i pusty w radu co zamknunie
byli, pane wdy h'j onspawo ratoby przytuchai rabi,
kady niektory postowi, ktorey si smuffkali do
tego aktu w oras przyzi, bardzo kotatali, pane Mar
natch nadworny zastawny z miysca swego karat
obrozgi z napominaniem niezaden jak by si w ton
nachowai miast pro autontak WM. i rad puzai
karat. Aie si drudy bardzo ci's neli niezgodz
posta litewskiego sarka na zad puzeknat, co postowai
kt'woscy za wielka stynod jakai wiast, majze to
sobi za wielka wraime z chesici aby panowie
postowi muzny przy nich w puchaj do swota sibi
i ten swardz wysibi, a w niwcy si woda niwleki
aby honicy sprawidlowis in muzysianow, co
p. Marzatek posleki nicez puchowrat as by
z ten pane Marz, nadworny wiodow, z druzny
sprowy pan duki namowami nicez memi fuzem.

33

Krás moudr et efriadergi Luthicm ic kongres
z W. M. pny stugim Gwanim pnyu bedi trm
agn.

26 Aprilis. S. A. ad Max. Paleologum d. Podestum
aby na symie Presy v nktorych ruzgastro moudr.
26/ Cyrus ad Caesarem Max. Obzahat z tar do W. M.
biskup pom. jako pout in pacifikacine Transylvanie.
H konin Gernica bedie n Spiere. Doctans pro do Judm.
aby poutos jovicik nagnod roytat. Jedin ma byi pu
luk Hieronimi Dragi Doktor quidam (Blondrata).
- Ma in W. M. nupnyjant. Cum tui apd Archiepisco-
pum Gnesnensem bibulum fuisset in prandio paulo largius
hand obscure quidem seniores innuebant: Dram facti Ma
per St. Saxonicum Regi Daniae autorem esse ut esse cum
Musio contra Suebiae et ipsorum tunc Regem conjunge
ret. - Senatorum pulchati S. Judm. bisti. pvenunfui
nu jako krus polska. (Wad. Drinski, Bary) Zaji mi fi
zi; Ukan/ki fu do nich pnykyla. Balafia jilt v Rymano
vni. Mvina by go pnyvni, tamby. Pnyon pnyvni pul-
chub miano n Koshvni ile pnyvni.
30 Apr. Max. Cyrus ad Caes. Nipulum salerni Reginae.

3 Maj Cyrus ad Tarp. Radri as. pnyvni d. pnyvni-
ntdy n najblizym crasu Arty. roptai moudr. Maxima
in dies magis magisque pnyvni (stiam in hoc
comituum cordio) q pauci fiat q S. C. M. e anino
faviant. Mudo de augendo amicorum et fautorum
numers magis fura pnyvni. Plerique v spe stan-
nt v ha Regi, quam omniantur omnes caras-
sia suam privatam habeant commodum.
Civilis belli imbia Capta et magna v Londem expy-
nata est a Cuchvinsibus sine daseo et aditvnti-
bus Iborvnsis aliisque aliquot pnyvni Arx Tar-
vnia. Obsidetur jam ab aliquot diebus et ipam
vone melius munitum oppidum. In quo dicuntur
esse Dux Constantinus cum aliquot adversae factus
vni pnyvni duxes Koshvni, Baryvni et alios

quae res eventum sortitura sit scribam postea.
quae sit huius Regis auctoritas vel huius testatur Toragae-
dia. fact. Missal. tum his diebus Ser. Rex iterum fura
horum quendam D. Sieninski fact. Tarnov. qui motus
hos sedare et utrique parti arma vel minis extremorum
omnium conetur venturo. Quid si non affuerit, grave
dysiduum et exoforsan scuturum est.

5 Maii Cyrus ad Caes. De fugitivo Lufenburgero.
9 - - - Facto iam a diebus aliquot Com.
hujus Regni huius panes; adhuc praesto sint senatores
inilis, post consuetas Anni Appi et aliorum exhortatio-
nes, primo de hic agi ceptum est, quae differri non
posse videntur absque gravissimo periculo posthaberi.
Vid. quomodo fines Regni labandi sint contra irrup-
tionem huffiam - Certam esse enim ajunt, quod
Musius cum Rege Danicae contra ipsos conepirave-
rit, conscia quoque et p. El. Saxoniae insitante
V. S. M. Caes. sicute de ea re et ex Germania et Heduro
perscriptam huius fuisse V. S. M. jam significari antea.
Tota a Tartaris quoque praecipue, irratis
derogatione anno honorarii, impendere vident non
hoc periculum. Quod hanc suspicantur moliri
aliquid J. M. Brandeb. Item praefectos Turicos.
Cypriis vicini sunt. Infirmitas non parum metunt
rebus Livonicis jam non turbatis non mediocriter.
Riginas Capitanum Samogitia redierunt intra
mensem admittere, qua de re questus est apud Regem
Hic 9. de Interregno, de modo et loco eligendi
Regis, de loco conservandi thesauri publici, quae
ex consuetudine quartae partis proventus suorum
Rex colligi voluit. Item si contingent hunc aut alium
Regem plures habere filios, quod uno in Regno
succedente aliis providendum sit, quem Lithuanum
et alii Ducatus jam foenae incorporati sint. Item
quomodo celeberrimas administrari possit iusticia
tractanda sunt quae Lublin. Com. Ruffum
et interea suspensio et postpositio.

... Insuper de la nunc publ. Nuntii decessum
vel tribuni suis interpretatus videntur turba-
luri omnia. Dum p. nihil novi admissuros

stagnem i rajami im to wprawdzie nieco ich
 pokumonal, nawetatek panowia tawony do
 nich narad zyski lamie odwrotny je na
 prons soby mowiti. Ja summa na tem sta
 nato je MM. pan dielli misdy tam w pre-
 mowany i ich ter tu despekt pmet orya misat
 co i uwynt dzygi suore i dostakurnu temi
 stomy:

skewi Panowia brat naz a panow postow
 klowshuk, obrony just rozpomata od MM.
 pana Baroga Mainatha Nadrownygo jakb on
 miom zuby od MM liasku wriyji miat. MM.
 raryne miidrai, u otadosi wawdu tego niwla
 tego dana just aby lekhoii kurnu wryni's mia-
 no, ak reby nad wryni'ono niwla wry i'onygo
 MM. pan tog nato miy se coadi's braci's na-
 os raryt jedno abynii MM. uie spotek z nami
 u Dobrom a stawrem korony ty radzeli wryph
 vubre obrny's lamai, my si MM. ktanial's, cwi-
 to waryli, u MM. nas braci's suu, wpreri
 wosii mieli, gdzi z tego tej kosta do tego wryh
 dego wrychoda, a tak prusiny, abynii MM.
 tu Despekt brata narogu u siebie wryyhti taho-
 nyh reuy pmetruzali, ktoreby z Despektem nu-
 szym ni'byli, bo co jednemu, to hardemu z nas
 stai si moie, ktore ubliceniy u swe wtasne
 many, i hardego z nas to tak boli, jakoby
 wrythuk to spolkai miato i opowiadamy ja pan
 MM. pokiby brata narowu spawicel'owii si
 albo negrada ni'flata tedy my u nimez si wita
 niechemy.

Act. u spowiedialski po s. Porzcy d. 5 Junia
 do panow powtowiu seli.

1. Ochole woty u lueh czezy, to just po i 13 typicy
 na tonie stansti jakb i pirowij wrodowionoy si.
2. ter woto sum krownej Pony jakb i pirowij.
3. aby MM. humowai wrowny' ewarkij wryi, i tyh
 dobr na ktorych sumy krownej Pony sa hwi sumy
 stare, gdzi je nam obicab opusoi stem Const'ruyge
 obwarowanu just Di boni omnitno nullis exceptis
 A ktemu jui nam MM. tego pirowij powowla wryyht

ze po kilku lat myśdano.

4. Aby król Szw. deklarował się rażył ostatecznego opatrzenia
potemstwa religijnego to braciai swej odnieśli, albo żeby
to rażył mimo się gusie, gdyż panem jest rozmyślenie
go, drudzy też do drugiego sejmu recessem o Szwecji
w się pierwowym roku, bardzo na rzecz szkolstwa by
wato.

5. Książka Romana jako hetmana polnego w ocyhli
pamiętami do Litwy wyprawie, aby ludu ktorym
Szwab wyjecha radzicui się mogli, a tam tych Polaków
bronił, ktorych jeszcze nieprzyjaciół niepozost; i widać
się na w ogładai tacie; i Wł obrony dat, kteremu
aby Szwabom polki piemiędzy Szwabi bedzie w Szwab
bii puszpolicym dawano do Litwy na pot roku, aby
ratunek jej mogł dai panom Litwackim dla obrony
i wstarczenia w ziemie. A inkrim żeby spotecznie
WłM. panowie potecznam obrony namawiali jakim
posadem ludzi ad recuperandum tych wtości; i zamiesz
koi nieprzyjaciół pozost. A namowitowy się żeby do
porwiatu nas z tym wstano gdyż nam podatkow
postępomai sakarano a tam w Kupie betae na porwia
towych siemikluach spotecznie obmyślowali, sład
by on powat ludzi rapitate już mogł mieć.

6. Aby K. Szw. wedle obowiazku swiego konstytucia
mi utwierdzono ramki pogromierze, baeba je; i zym
nowicia upatrowai a w czas polki nas pan bog od tak
drugiego nieprzyjaciela broni ktorzy przez nasza Szwab
nam się zmusz ut i proce niezbatosi nasze ku schodow
nieznatęj przynow; i subwenciom ziemie Litwackiej
z kariba a poznicjnym raffom a z otulham jeje.

Art. 4. Strazide ju wtorry niedzieli ju S. Trzyony
7 Junii.

Najpiewny artikul cesny niektorzy pozwoleli, nie
ktorzy niepozostali od K. Szw. powiadzano iż potrzebę
tego basemny, sabieguja aby ka gorzeemu nieprzyjaciela.
Tedy z dowodzeniem SzwM. rad wozietkuh, najidzi K. Szw.
aby ta reszta już na Szwabie bytu wtorona, ostateczny
pamiętadano ze radem pan z taryj by to jest naszy
litwy. by to panmi. Szw. mogł, aby K. Szw. takowic jomny
wspusci miał, gdyż niejest sam do tego a Szw

s równiejęcych rzurach pifnos bywa, ożumna Krol
ZM. o tak wielgich, nierazniechali bysien byli. WM.
legi sobu pismem opatorzy.

O owartam erzi s tam tych dito powiediano, aur KM
protaput byl de bono epe stich sum erwarty erzi
dawac, ale proleffaye erzil, abymu to in sequ-
tam nisorto gdzi Parzki fun dawnych niema bez
ewarta erzi dawana ale dadzeli je inozii kedy
tei KKM swygh Dai ubical, gdzi widle konstytu
erzi nigpowinien ich dawai mimo to,

te su dotyze opatzenia et de interregno de mude
et low eklezowis Regis to na drugi sejm WKM od-
tutadai rary sub usgore Reuffu dubelskogo sboto
obrony a jafunku WKM. in wdziernie przyjmowai
rary, ja su w tom barzi raryzi co KKM z Ra-
dany nalezu, gdzi tei nad konfidenciq nu nichu
erzi i gdz zrawy przyadq panowu deputali spe-
minsy su, z wielkoscia sum, widle tego potrzeba do
Lilwy przepiwo nigprzjadlowi odprawowai bedie.

O opatzenie zamkuo Kunu drossia erzi che we-
de powinnowci srog, wpatric tylko te zamki ktore przy-
sja jego stawnij pamiisii opatromane byly

Na to pian Bieli Marsz. porzelski odprawu
sat panum ra namony wysytkuch. D. 8 Jani
Nasy skioni panowie nigpowatu jukomy z responso tego
klowy wrozajzigo dnia przy bytnosci WM. Wroch por-
d. postkanulskiego od KKM. Styneli, abowiem cofis pui
tych starych sum dotyze, abt ich w minupnym kole
jet barzo wick, ktorey niemogy i rany pomzui jedno ce
KKM. dawmai je kureyt, ale abymy widisput awp-
zaido JKM su niewdawali widz to panu Wagu nu ta-
nes poruczy musimy, wyzylibymy sobu tego jednek,
byciu nam t chei sharai raryzi in nam in on eras
gdzimy u M. byli powideli nam raryzi usiu ligo in pe-
mici mionichi. Zaumalbyimy do KKM powiby meary
noli.

Nimnij toi nam ratum jest, usony u responso sty-
outi, aby te idania spolas KKM ZWM bylo, ze przy jedny
meary erzi krol Fiel ZW. wppai ramp sboto byk sam
z isort ktore nam od KKM. sa ugiowone. Dawiem
wi dymy dobre, gdzuby poradzum swym a tychem
orto przy WM. slwiach Raptelij aby conclusia

laka byi niemiatą, gdyi na to my wszyscy uwazalali,
by to laka byi miato, mogli bysmy sobie nic dobrego
w ogolej nieobicowal, gdyi to przed onimi stowami
RP. ktorychiesie miysca WM, usiedli nigdy nieby
wato, bo my z tem do WM. przyszli i o to prawi
li, abyicie nam w tem, w cieniu roci byli, gda
ni sme opowiedzieli, gdyi niektory Const. Lucia ra
saba mieli i okarowali, drudzy tej, ktorim to bracia
jzwroczyli, bo inaczej by si tego niewazyli, by na to
porozumeli mieli porwolilibysmy tego pewnie, gdeci
byni nas WM. napomnili iem nicumieli przy pro
wach przy Const. Lucianach rospai, pewnie bysmy byli
od roznij rzony niebyli. I gwidito sy byto WM.
druz takowych sukai, jakobyismy takowego rozpoznali
ktory srodostimny byi idany wreczypow. niedniostei.

Bracia malo nam powiechy przyrzuta co si cwar
tyj czeri byny, ktory nam WM. porwolcie racyt na
obroni RP. a gdyi WM. racyt byi stowami RP
i sadu pana naszego. I inad baryi niemozimy dnu
narsi i chui WM jedno gdy praw fwiistych narszych
statarnie przostozagacie. O to cwarthy czeri mamy we
ste prawa pisanego prawu na optakaniem a ublizeniem
braciij nasuj niednicilismy za powiechy braciij swiej,
nie innego jedno to, to cwarthy czeri, ktorej pewnie
nij byi mieli. jzwroczy WM. na ktorych miyscach
siedzieli jako statarnie praw przostozagali nam ich
w sake dokurwali. Tak ter od P. Baga kapitala a od pnie
kow narych stawi i czeri odnarsi, my lakie bezwar
pudomli ich widac i dzie miysca ich racyt, jako
prawdhor fwyd, jzbytymy WM takowa powiowoi wyary
dear mieli. A WM. co innego po sobie nie prawdhorow
okarowali. Niemow ja, jakoby nas kto i WM. sora
mni miat. Ale ubysmy si tego niebarwili a to tr
va prawu napisane, s ktorych nie powiechy nicma jedno
to mat, obron na ktora WM. cwarthy czeri porwolot
a przy kilka lat dawat a na przytym foznie i ser
ste racyt. A tak prasimy nignawony na prawu a dsi
omy ktoreciu fuzniam i przysigza stowarali, aby
nam to okarali i urawdwi; powinnusci dazyi wy
sied. A powiecha nam to chui i miowoi ublizeni
racyt. Bo jedli jakowe niedbalstwo byciem

mas' po W.M. nicla nam jedno ratujci se na W.M.
pod Bogiem i ludzmi do braciaj swoj odnosi ma
siemy a na Jobie do czasu odnosi, ze nas Pan Pro-
lakowemj swimi palkarai racyt.

Pokuz pana Ofrowoga do parow 14 Junii.

eksiors panowii takowmy W.M. sobie i misca ktoroniu
prachon swykh rasiisc' racyti dobre mowayli, i bynie
nie co innogu, jeno powinnoi od kardoga z nas coho
sibi gdyi ni co innogu somniemy jedno u swete
powinnoi uresdin swykh dwogi cynicie - wadzi sic
jakoi to i z mowy onegdajnej g.M. Pana Biednego
nie nachodite si na innogu jedm aby spowinno'sci
swy a z mitaiei braciaj swoj brackuj, okarowali to pne-
cawko nam ze prawemj stowimi Dipl. byi racyti, my
rodzaj W.M. pnyrugi i obrigariani somniem'a W.M.
nirowumijie W.M. o nas, aby'my to u ten obyczaj cy-
nili i bym co W.M. pnyrugi mieli, jedno, abt aby
za miteraniem naszym prawom i Constituciom naszym
nie byto derogowano i na potem in sequellam
nie to, aby jedna cisi powolowmy druga od tego
odpisi miata, jakoby jone dehet jako. Gdyi to
colokolah sa na sy'mie panowi ma byd ni jone de-
ta ale cum Consensu omnium ordinum. Teri W.M.
prossili O ewartaj cisi, ktoraj nam jui K.M. powo-
tic' racyt skad si jnary i ziesiu W.M. spibnosciu
starali jedno i ziesiu W.M. pro ana vice tantum odnosi
jo nam racyti i to z warunkim i s protestacjami
jakowmy ciego nam treba pnestpazni, jakoby nam
do jedn a panam naszym nie pnynto ale jaku w domy la
delegowic' i ale horony tej daska K.M. przeciwo nam
duszonata okarowana byta. Takie niuwat pnyomy in
to do konca zmai bdyriemy, pnyssimy tedy aby sic
W.M. rada jwa do tego fia pnychytie racyti, aby sic
ale juitoby si W.M. idalo spoturnie K.M. prossie
aby tej ewartaj cisi in dubium non vocaret.
Ale iaby sony jw' radowy s putna miici bezpnyumi byti.
A okwta zaplaty got nierozm jako pnyrowej niezgodni
byti takie i teras. Abordim jedni sa ktoray obarria
jone si nie bezpnyum'owa a rozferku jakowgo u in
mi est. sheqz aby zaplaty kardy miici mogt jwa pish

Obracila bawdo ta apostulacia pana Biednego i swtha paay po tem
narabawialy si reurni jeno sady wozare i hrom panowii kowla W.M.
napominali aby si cisi a dobi po ktororej boni na bytych, pozwolod
na co kilka dni deliborowat ai jolm s una vice Am pnytapit i do can-
Dflatione ne inde fiat sibi alqd pnydium. Za ktore starani p. Off. Dictionum

ym brach cesi porwalaja ptacie dougich tej jest niemato
a snacy wisuj aby prawa swego w niereu niemarun-
nalsi. Gdyi Confilnesia obmaria i rokuruje ie ni
ow co sy ta erwante cesi obracai maja jedno nu abro-
ne potuuno i obawiaja si aby to w rezultu niewieci
aby to k cesiu niezapuwanu nu opatrueni zamkow
i na posty endroisnu hu albo swuje niebyta. A po-
tem pro niedopatek w fawcie w niereu sy kllas
obruin nennsiato q ussum to WMi obonylati
ranyti, jakoby ty erwardej reny profulitij utworo
ne byty WM. bedze jako prawdziu stowi posionnii
ppraw ranyh wstank profiera. A co sy na postpa-
nowi, aby nigdy ani kudy indziej niebyta tem profu-
mano jedno medle Okuraniu Confilnesy.

Na w X. Biskup krah. odprawiediat.

ad illum sub alio quopiam titulo mittat oratores aliquos
q. fidei gratia Turcam cum ipso jam antea cum Turca confae-
derate, feracissime constituent. De cujus oratione D. Dux. Kurb.
chy se cum V.C.M. libenter velle colloqui et multa bona
quibilia suggerere.

Scita harrshops mtaryo Lygmunta (III) Krol radei pcedie
py nista frogs u Wredim interuenigi W.C.M. u my-
nu r Danig. Dobne by bylo reby su W.C.M. raje. Ta mi-

8 Pau. Cyrus ad G. Trautson in Sprochhoff.
Prohibetm tu obseruae majomosci - crytam Herber Plei-
na narego Commentarios - scioica mnie o stisus
kach tulajsysh Kurbeli. Mowi on ie wule szczy
miatby rakomunihorai flm. ale ty lko jemu sa-
numu. Che szardu r flm. Mugloby to fi stai, godyby
pukoj r Moskwa hoac niedosred a cesar flm. uerom
ny bys na prosrednika. Wlezy magby kurbeli puj-
shar dla oswoicunia les. u sprawach muschisuphish.

Causa hurectis bawiqy tulaj che pnceludri po
hujoni r Moskwa es natwo flai sij moie floro Mo-
skwa jui dopyj p Magnusa u Infl. wrojje.

Turca suis rebus non desit. Habet nunc hie quon-
quendam Causium q. anti aliquot dies cum Taranov
ski que S. hu Ra u dublino cu Straspio miserat fun-
stantinopolum aduenit, q. palam cu Rege de spoliatis
mercatoribz egit non videtur ipe tanti qd legatione digna
fuerit. Flag. opinamus qd alia de causa uenit, q. An-
certo exipicari nequit illum tum plauriq. putant. Qd
Regem a pace cum Mosco facienda auertere et suam
Regiam i. in illum conuertere debet. Qd facile impetum
hunc multi existimant quia Mosens jam nunc hunc
8 Rege bellum in des. p. Duem Magnam faciat.

Swedenis hinc postat de hula porta, hony ordinaru
u mare prestaje i prouis flm. o rakomowani regab
nij onij wojny misdyz Suuige i Danig. Cyta on
u hula posagu na Ketanyng u sumis 120.000 tal.
Fogdat goobret synku i wrojje sie u go hdu e hrat
promoworai u uahussawa Moskoy polshij.

Multas passim u Germania Prussia et Polonia
Regem (Sueciae) per literas admonuisse ut aduigilaret
u Congressione S. C.M. cum S. hoc regu Vnab. flaru
infestat as debetae ipsam felis in huc Regu furey

sioni epist praesudicio. Nonne Regem suo nihil
his moliri ne verbum quod voluisse de ea re
Pulchro scribere, favere Caesari est et ipsius ubi
vis

Primum Magnasovi portuque 18000 ruzhka.
I. Pomborski oratorum de R.M. muscat
de J. Donuro a multum Jovyski tubery.

9. Exptum literarum responsoriarum R.M.
ad R.Pol. in negotio pacificationis Transylv.

O utatim huius trula pd. et leg. sprawia. Utut
tamen ea se habeant, cum ex his, quae sic, tam
stis vuae literis, quam per ejusdem Oratorem
sive vuae ad nos relata fuerunt intellexerimus,
ipsum Joannis filium des. v. piis exhortatio
nobis moliri, ad pacem nobisvum animum
inubinatam praesefere, atque adeo oratoribus
omni ad nos eum in finem deflexandis, de salvi
condnetas et asperationis huius provivum cupre
ne. Nos huiusmodi postulato sic lubentius a-
lacriusq. admittimus si ea R.M. tam rogata.
Dajemy prevedntus. Praega -

10 Varsovia Lyons ad Udalovicum Lasium Vincam
Legi istorum. Meliunt illi, quibus de C. M. cum
S.R.Pol. congressus suryutus est, ne si Comitia huius
sive a tempus mepis finissent, Mes ipsorum sub
finem aestate convenirent. Haec moluntur ut sub
calend. Augusti hae Comitia ipsorum incipiant ut
illis per autumnum durantibus, deum spes ut
conveniendi Thabstariam possit intercipi. Quibus
conatibus si Reg. S. detulerit, non ra ut ipse am-
thigam, quin simulato fiant omnia.

Post Cas. Urabuzgo rudurum (Abh Krauz) Tara
novoski aut Moscum cum Persa foedus pegrigij
su. Nuntius Aptivus addiditissimus Cas. M.

13 Tannus Mex. adlyr. Urvomim qe aby sui redm
na trita mualat. O pnyhylnusi def. Labroms
St. Moskala.

Varsov. 16 Januarii. Nihil sanvedel portat de
R.M. Andolya Lorika.
Voces de successione exarantur mirabiles. Plurimae

consentiant, quod si deo. hic deo sine prole defu-
erit. Eum pulvorem in succidendo futurum qui
Infantibus hanc, Regis Tororum de vocant
neoram dixerit. Quando de commutationibus
istis tribus est largitus liberarios audiantur vo-
ces. Prudentiores tunc etiam loquentur tantum.
Sunt (ex huiusmodi proventibus) qui negant
acquis auribus audire nomen Austriacum
aut germanicum. Ad hoc cum illi cum
multis Lythuanis respiciant. Si rebus sic
stantibus casus contingeret Deus boni, quod
quanta futura esset regni huius occum-
perturbatio, quanta partium diversitas,
quae excelsa subditiorum destructis. Profusa
et dilacerata diuorsia per se et vehementer na-
sant. Crudelestatem polonorum exori solvanti
sol annorum continuis bello mactantibus ex-
hausti quietem expetant. ... Undeque hic
stis, hinc Danus, illinc Moscus et alia pte
Tartarus. Supra et ordinem Teutonum Con-
cordia Germanorum Concordia, de repetenda
Profusa et diuorsia suscipit habent. Unde
quidam ajunt ipse periculi causa (ard. h.
suum ad Pontificem ablegatum ut in pro sua
autoritate ordinem Teutonum aboliret. Sunt
qui putant ipsam alia de causa profectam.
Pozyskius tu wawoj Pymas. Wawoj meit
Andryeys Muscyus.

21 Warsow. Cyrus ad Caes. Poluceni Senigo fa-
briza Archidiacona et solvosa - wawojis in
pro amnestye de J.M.

22 Warsow. Cyrus ad Caes. Prutryga, in fabon
judici jalis sping L. wawojis. Byt tu Albert Tachi
Warsowat u hrad palaki nigist perery wawojis prope
nowanego zjardu. Pymas Andryeysy. Byt in u
hantony. Sobne uby kataryna de my piogwata i sha
ryta u na wawojis i wawojis.

8 Intego Max. de Ill. w sprawie pencyi królowej.
 17 Varsovia Cyrus ad Caesarem. krol mudat
ambazenyi sigatami, majacemu pnuenawicai
w sprawie królowej. Instrukcyon re mowis krol
 o buntowaniu legata podejrzywam. Prymus unii
 pytat czy filippina Woj Welses amasta M^s
dwinnis chodis o królowej Anny. Dixit - lankaa
 fore in hoc Regno confusionem, quanta viz un-
 quam fuerit. Rutheni atq. Lithuanis in Moscum
Milonis in Transylvanum, multis etiam in
Turcum, multis in Daniam Austriacam prae
sertim MPol. pravisque vero in eum, cui ser-
gians regia suor nuptarum effit inclinantebus.
Transylvanum innuebat Turcica uijutum po-
tentia non postremum fore, tam jure homi fanguis
quis quam favore hominum. Dixit nonnullos
habent accerrimos ac praepotentes adversarios.
Cui omnibus rebo viribus in his instantibus
comitiis cogitent in tempore occurrere et Regem
urgere ut ipsorum saluti in hac re sine mora
consulat. Fidelis. itaque SCS matore ad mone
re debita cum submissione, ut quid per hanc
occasionem pro se suisq. conandum est, expendat
et pro sua summa Sapientia, curatilia capiat
in Impus. —

Profusiores Poloni jam enim,
hoc regno Syllia et quaedam his frontia

Venit haec ante biduum quidam curiales Da-
 cii Prassae, qui intra biduum privatam habi-
 turus est audientiam. Cuma mi movit re spariay królowej
 autorem byt bilip padnicofski s. kral. rarsuzan
królowi re praraj exkucyja swaje pnaprowader.

Wrocl tu sta Inhorofski, pucit do Danii postany in
Wroclaw. De go pnyjsto. Tararowfki z Lubimst
transum in s. smach wrocay do Konstantynopol.

- 20 febr Varso. ad Nic. Lafoium. (l. priv.)
- 20 febr Sigetay. ad Max. Varso. btp. na list wry. Sdyj.
- 26 febr Varso. Cyrus ad Caesarem.
- Krol postat miraraj glijty postem de Lidmigrads.
- Tararowfsum darowadem regni, aby pivat z Konstantyn

Król prym miedzypowiatnia na pultowanie krunguna wozdm
krolowej.

26 krasniski mullit Nepotem Nicolaum ad Caesarem.

3 Marce Warszawa. Czysta 24 mar. 8 kwi na wesele
wzki wazaj sa maj do Krasnii.

4 - Wars. Porticus ad Caes. Mm. Ofw. z ustugami.

6 - - Cyrus do Caesara. Sady relacyjne dia offla-
gitata skonięty si. Sym ma byc 16 kwietnia. Causz je
dia do Tatarow dypat ad krola 2000 fl. Krol bardzo mysl
o pokuju z Dania.

9 - Crac. Dudith ad Caes. Polica wiadomego ju Tabinsre.

10 - Warsz. Cyrus ad Caes. Kunyuni radzi aby je dno
napisai pokorny list do krola u prony krolowej; Przysta
tu wiadomoi u dlużni obawyli i stapali d. Magnu.

14 - - Cyrus ad Caes. Antygeny u krola pol z wiadomoi
niem o metz. hysp. Castaldr chuput je tu jowunkami. Co Mo
suz, krol powiadai Kunyuncowi ic je nad odpowiadu wozdm,
krolowej namyśli. Mdozyni zwleka.

20 Vincent. Porticus ad Caes. w sprawie prozy. Cyrusa. List o
lema Cyrusa. P. ser. Kobuta jakai narownica swurdi; u krol
jest potrzebnie je kobuty ugrarowany; dla tego seria do krolowej
nawrocie niemoi. Kazano je uwisici.

31 Martii. Sym uctozony ju na 16 kwietnia. 25 przyby
si tu kraj postowia przep. mullan'skiego Ludyja; brat-
kutowi pokuju, powolenia na maturostro z wozka 100z
kijowskiego, wydaniu pcharbin Tomiq. Suli wsi mowit
u Lubningrubianinie; sromem si pwinij. Krasniski
rapominat WLM. aby dotne pilnowat granicy
d. d. d. jest d. d. d. niespokojnym imperatorem je
z krowym arcyb. Horowickim, porobony kullabos
do Jeddinsgrod. Do huc affirmat; Beckus oibi
scipicife non ita pridem quod Turca Trangle.
idem p. Nuncium quendam friso mormerit;
ne pacem violat cum M. V. wafstata.

De rebus Masewickis hanc scita digna u Regu
kurbetki habes. Moscum bello Turcis imp. kationem, 1711
to libertate et quidem obvio, quod ajunt, utris
rescitatem cum VSE. M. J. Chr. Q. cum Porfornu.
Rege instauron. Radri ubony ja do Moskwy re
wyda na wkrjstrowi Polakow.

in communis prae fidentium dicitant. Hoc quoque adentes, nisi ante festas Joannis concludatur de rebus omnibus suum redituros nec professo ut deinceps comitia pertrahantur ultra duos menses vel paulo amplius. Exhausti se sumptibus et ad imperium redigi. De cohabitando quogue in S. Reg. curius S. Regem dicit Tribuni hostia sunt, vel ut Regis alia ratione de successu re quereat. Non patiantur ut ipsi deinde vel inestibus vel externis bellorum incursio confla gravat Regem florentissimum.

Sunt qui putant Regem hanc sua praesentia elecuram facile hanc omnia, et ubi deferbuerint illi primi ardores, obtenturum quae cupiat, ut affcunctator eximius, natus quodam modo ad huc ut procrastinatione potius quam celeritate superet.

Instruere n sperari vident, hoc erit: Ut talis fiat inter V. S. C. M et S. huius Regis negotium trum autem quae sit conjuncta cum dignitate V. M. et tum indemonstrata illius imperii et inflexibilis pueris. Nam quod Imp. Turcarum ab illa sibi tractis postulet Sibinam, Varadivam et Augus. V. M. ab eis qui urbem q ego et illis Hungaria paribus possunt serben intellexi non habito.

Ad utrumque magna fortuna hic inter Ord. Sed. et secularium de iurisdictionibus decerni d'imp. laicio.

28 Tarnova respiciunt. Pavia adaj, de Lash. quod sed extorant, jnto mchuratu, pman' m'chur.

25 Mai. Cyrus ad C. deff Taranossuigo pnyttacum Syria taranossu si utory. M luyh d'ur'at' ioc' ale Severya p'nera r' coha E. W'ffow'ya. K'rit' m'rit' mi' o'nap'ad'ia' Tataron na p'asole.

Ad'at'ch' h'at' Taranossuigo (u' p'os'ulum' p'm' manurine.) S' m'p'ram' m'os'ch'ij' M'uff'afy' Bary.

29 Maj Cyrus ad. lae. In vigilia pentecostes a R.M. p'sentantur ipsi et universis Regni- estis cavari ne cogantur subijure juris d'ic- troni Ecclesiasticae, quantum ad d'ignifi- levum de p'acris. Eps Jenson qui R'Ponty

in hoc cognitionis genere ipsi suspectos et iniuriosos esse iudicis. Quibus cum Rex post festa responderet id non esse sui iudicii neque facultatis, rati se perobligatum seculat obtenturos quod directe non fieri potuit ausi postulare, videlicet, ut iuramentum quoddam Regni flatulenti, quo de iudicibus iura contra haereticos excoctio, hoc pacto quasi abrogaretur ipsiusmodi Suae Regiae Serenitati renunciations, responsam huiusmodi scripto comprehendendi et ipsi tradi efflagitarent. ut quod Rex de cognitione quam sui non esse iudicii sensit, si desisset, ipsi ad executionem quasi S. S. illi renati essent, detorque re mala interpretatione possent. Quod quum Rex et dñi Epi offerissent, ne quae disputandi et cavillandi praebentur materia, noluit huic ipsorum postulati deponere p aliquot dies Regia S. illa acris super ea et re exorta fuit in Senatu disputatio, quae tandem hodie finita est Regia tandem consentiente ut scripto, sed cautissimum comprehensum illud quum repraesentatum, detur tanto pure illud hoc pacto flagitantibus, ne ulteriori contumacia maior spiritus animorum exulceratio et interiori refrigeratio suffraganea necessariae deliberationes de susceptione finium Regni contra immunitatem Marcum. Mariae Lewisim in Pragmas 2 agrorum: woffham eiaque. Praesertim in partibus Budkewicra Donofary in ois clura 19 pod Potuchim in na Litens upadaq.

de Prutenis: Insuper hic dicitur immunitatem. Unde ad Subregiam attinet, omnes qui illi ac universae aemulii Prutenas minus faveant, per omnem occasionem frigidam ut aiant, suffundere, ut abhorrentem p Regina Regni univiam magis ac magis clarescent et ex obstinato proposito exasperent. horum multas maximam partem esse haereticos, quos Transylvanos addidit sunt. Inter quos pluresque Rutheni, bona pars Magy. orthodoxi Poloniarum atque aliarum quidam numeratus Prudatas maxime nominis Reliqui qui optime capiunt M. Vae ut etiam alioqui

aperita ambitione sibi plurimorum animos (con-
vici etiam et non improbande Rege) vicerit atque ob-
stringat Transylvanus. Cui jam nunc favent omnes
sive qui submontanam ut vocant regem involunt,
qui Russiam et Podoliam, magna etiam Mtm. Poloniae
et Lythuaniae pars, imo qui a veteri regno Desiderant
prope omnes. Ita quod nos Catholici, qui Caes. Mti fa-
remus et Regni hujus successorem asperare cupimus uti-
terge inferiores, in summo, si rebus sic stantibus ca-
sus mortis acciderit, futuri sumus periculo. Ille celeri-
tungarorum atque Valachorum, quos sibi Transylvanus
habet addictissimos equitatu advolante et omnem debile-
randi moram recedente. Eos qui ipsum pro Rege agere
volent, si cogendo et in unum obsequium atq. fidem
armis adigendo. Neq. inquit, somnia vel conjectura hae-
rent. R. S. Orator, scio quid loquar, composita et perspicua
haec habeo. Imo scit et ipse Rex et non improbat, mag-
na vis est sanguinis et affluuae ipsi addictorum com-
mendationis continuatis. Multum accessit illi ab aliquibus
natione voluntatis regiae, qua nemo nostrorum expecta-
bat anno praeterito, ubi unam Reg. Mtm ab illo alienam
esse apparerat omnibus. Considerant expendantque hanc
etiam Catholici et suspensis omnes sunt animis. Ille
nisi igitur pro Vro officio S. M. C. ut si rebus suis et
nois consultum cupit in tempus consilium capiat et
quod praesidi atq. succursus in tali casu nobis a S. M.
expectandum innuat, vel mihi secreto communican-
do et aperiendo animi sui secreta super hac re mo-
menti maximi. Desinit et sancte publicor fidem et fa-
cilitatem generissimum nisi quod mei firmis laes Mti
factores et Comites huc spe confirmabo, et erigam
me nos negligi suspicantes ipsi quoque sensum a S. M.
ababonati animis concedant et alio respicere con-
spiciant.

Radus ably Alex. Karol venit si e Anna. R. S. est
michi, quod vorarius suus Rex Sueciae jam habeat
et naves octoginta, omni bellico apparatu instructas
contra Regem Daniae. Thomam hunc Mtm. si ei e nup-
jaratomi sepe reprospicabit.

31 M. Cyrus de Trautson. O primadiach Krota. Por-
tus ably 1717 fratrem mdy Karolem i Anna.

Cum nos Nuncios ab eptori ordine Regni ad hunc
Conventum missi summis verbis flagitassent, ut ad
iudicium nostrum pro haeresi citarentur, Ad hoc
illis respondimus Quod sicuti ad hoc tempus de
nulla citatione in ea causa emanata scimus
sic in posterum nunciam pro haeresi citabimur.
Quandocumque cognoverit de haeresi sine de Reli-
gione non ad nos iudicium pertinere intelligimur.

2 Jun. Prae. Dudith. ad Max. ad robur nostrum
ram legem ad H.M. Proxi o puzoy. Godyby H.M.
potrebomata postai kogo de Wngroda - byby
gotow de tys.

11. Vars. Cyrus ad Max. Pura mi e hradbora in
Sibng. igromadit boos na Turka a hrovem, my
sury shoro su a M.M. puzodi. Nardro mi to
pudjzane - batakup puzanfti puzo de krapin.
ie Sudmogr. piset de nize o puzove a puzof
orem fi a domem M.M. Puzerons wuzi u
su ma unie a ishaq d. Julich. jioffneriq H.M.
Krol bywat na puzoyant Douz. Gata.

Dux Magnus cum Mose Rege ita convenisse
sicitur, ut ab illo in feudum habeat totam dys-
niam, Narvam Despto et felmo quod suis sctiaz
mis subjeceret ceptis. Obueat golowoi de wy
oy a hardym e wyjathiam e hrolem btm. Krol
ma hardo dore miadomvici a Wredna nuwii
dome wy ad d. Podushiczy, wy ad Castalda.

Kapzt Janochi vto optamus smort mi u Mosha
abrata ju boos u. i. gvoii vojna.

13 Junii Legatus ad Max. laty Lydum obtyrata pi
rada Senatu, viciq u sprawii Tarnova existit
e puzoyi hrolym, ... Multa exiliment illa
non esse (succff) hujus tyni abiaz etiam postm
pudntioris, non absunde ratiobirentur, puzota
de his et deliberatum et constitutum iri, rebus
sic stantibus. Quia totum successoris Jus, quod
quid nunc de eo decretum foret, in armis futura
sit, cum fore in illax quae uris imminuat
horrenda rerum perturbatione, Regem, qui potes
sia prevaleturus et abios superaturus sit.

Post unionem ordo Consiliariosum ex Decreto Regis et Senatorum.

Archieppi
 Epipi.
 Castellanus
 Crae cath.
 Palatini
 Crae } all. haer.
 pisan } haer
 Vln. h
 Sand. h
 Capt. Vln. c
 P. calif. e.
 Torc h
 sevad c
 Capt. Torc h.
 p. lanc. c.
 Cap. Sam. h.
 Cal. Torc. c.
 kijon g.
 movt. h
 ruff. ~~movt.~~ h.
 puidol vacat
 Smol. h
 Lublinen? h.
 Polocan. c
 Belren c
 Novogrod h
 Plowen. c

Vlepa. h
 Major. c
 Podlaf. c
 Rarin. c
 Bruscinen h
 Cullmen h
 Mscistaw h
 Malborg. h.
 Pruckov. c
 Pomer. c
 Minscan h.

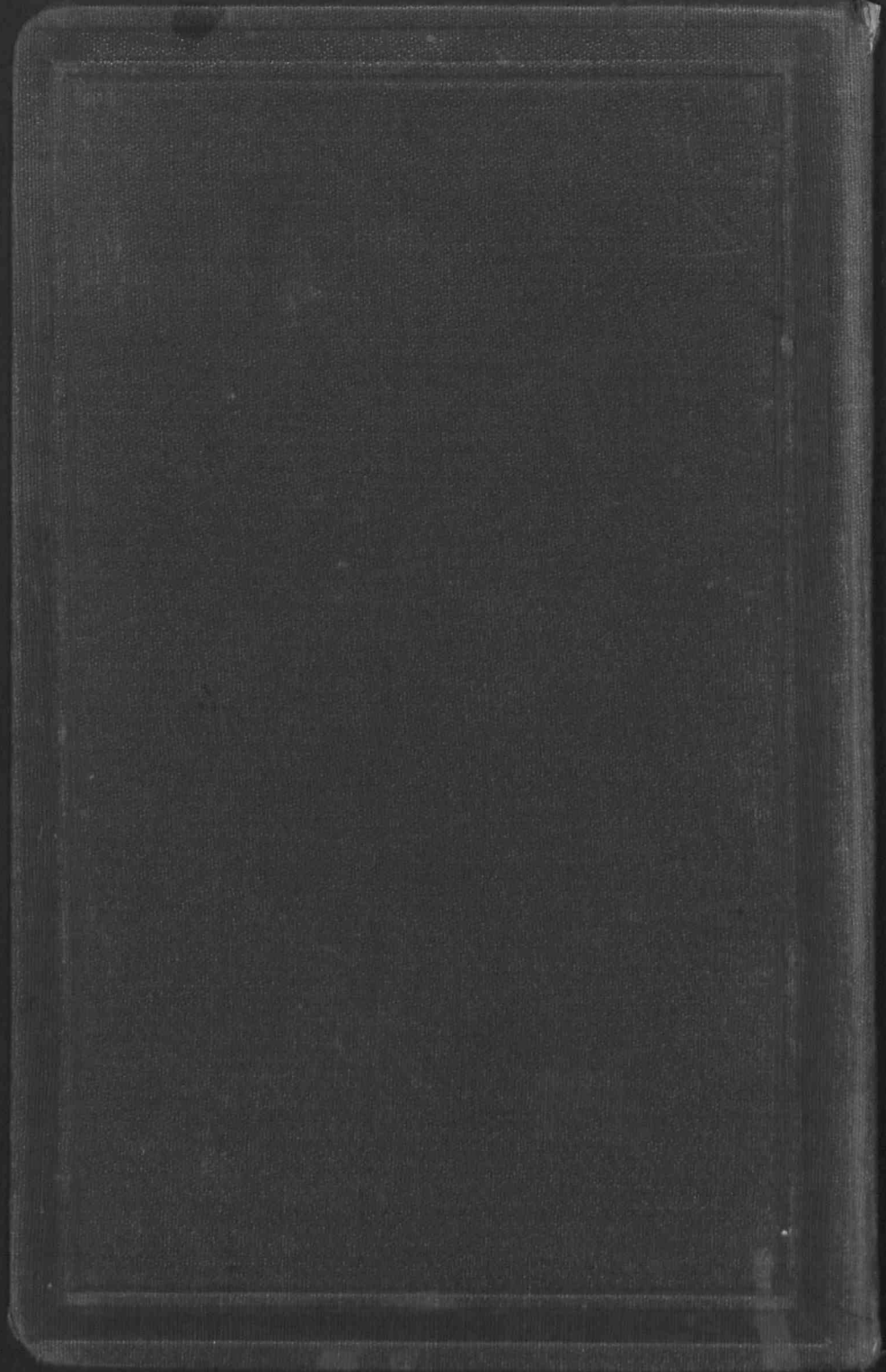
Castellani majores.
 Lorman c
 Sand. h
 Calis vac.
 Voinie h
 Gnesen h.
 Lanicie c
 Samog. h
 Breslen h
 Kyov. h
 Jnovol. c
 Lupol c
 Valnie. h
 Cameneu h

Lublin h
 Poloc h
 betan c
 Novogr. g
 plowen h
 Vekpse. h
 Cremen h
 Podlase h
 Rarov h
 Bruscinen h
 Chitmen h
 Mscistaw h
 Elbitz. h.
 bractant. h
 gedan. c
 Minscan. h.
 Capt. min.
 Sande h
 Mydryzen v
 Vialie h
 bicen h
 Rogozzin c
 Radom. h

Zawichosten C.
 Landen. c
 Sarenien c
 Larnovien h
 Malogrochki h
 Vidlunen. h
 premistion. c
 halviden. c
 Janweu. c
 Chitmen. h
 Dobresien c
 Polanicien c
 Lnumelen c
 Koziminen c
 Czechovim c
 Nahlen v
 Rosperien c
 Brichovim c
 Bidgostin c
 Brozjinen c
 Consticien c
 Officim. h
 Camenen. h

Spicimirien. h
 Jnovol. den. c
 Lovatien. c
 Lantocen c
 Socharov. h
 Varnovien. c
 Gostinen. h
 Visnen c
 Raciaren c
 Siropseu c
 Viroygoden c
 ripinen c
 Zakhovimen c
 Ciskhanovien c
 Livon c.
 Stonen c.
 Dubarovim c.
 Conarien kuzye c
 a siraden h.
 - ujarvien c
 Marscalcus R.
 MMD. h.
 Canell R. c.
 Lane. D. h.
 Viceane R. c.
 Vicea. D. h.
 Thesaur. R. h.
 Ducat. c.
 Marscalcus
 Curiae regis
 Ducatus Polol.

H. - 60
 C. - 55 + 15 spirit } 70 graae. 3 - Vacantes 5.

Львівська бібліотека
АН УРСР

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

Бол. 1626/7 (т. 1)

2

THEYER &
HARDMUTH
zur Stadt Nürnberg
WIEN.

№ 1626

VIII. C. 75.

Wypisy

z archiwum cesarskiego

w Wiedniu.

rozpisał d. 2 listopada 1868.

1548 -

8651/2

72.130-65x

K. F. Fugel. Lwów.

9/11 1934

(3 kung)

K.K. 37/34

1. C
M
av
Te
m
on
tu
pr
Se
qu
ter
po
qu
tri
av
in
me
do
qu
ver
Tar
qu
no
mi
M
St
qu
to
M
my
no
ha
R.
m
at
p
m

H. K. geh. Staatsarchiv. 2. November. 1808.

1. Sigismundus Augustus ... Itaque cum inter inelytam
 Austriae et nostram Jagelloniam connuimus. iam inde ab
 avis et proavis. tam nostris quam Serms et exell. Anri
 Ferdinandi Div. fav. dem. Romanorum D. regis parentis
 nostri observantissimo non aliud certamen instilulum
 semper fuerit quam amoris, benevolentiae, amicitiae mu-
 tuae ... Nos qui majorum nostrorum vestigia libenter
 prosequimur maxime vero sancti illius parentis nostri
 Serms Dni Sigis. I. Pol. regis nuper in Christo defuncti...
 qui cum ex hac ipsa clarissima Austriae familia ma-
 terius suum genus duxerit ita se fortem et strenuum
 praestitit in hoc pulcherrimo amicitiae benevolentiae
 quae certamine, quod ei fuit cum Serms et Exell. fra-
 tribus Carolo V Imp. & ac Ferdin. Rom. rege cumque
 avo eorum Div. olim Maximiliano instilulum ut de
 in eo vinei neuliquam paterelet - hoc ipsum certa-
 men nobis non modo cum ipsis Serms et Exell. fra-
 tribus Imp. et Reg. Rom. Athibus quae non minori
 quam Disum parentem olim nostrum pietate colimus,
 verum etiam cum eorum liberis inuendum esse pu-
 tavimus - idq. tanto majore animi nostri ardore
 quod pleras partorum et foederum vidimus, quae
 non modo inter proavum Serms et Exell. fratrum do-
 minum Trevericum Imp. verum etiam eo antiquiorum
 Albertum Romae, Hungariae et Boh. Regem Austriae
 Austriae et avum nostrum Div. Casim. intercesserunt -
 quae nos cum instaurata, renovata, confirmata, corro-
 borata cupervimus - legatum nostrum ad Imp. et Reg.
 Misus misimus, per quem de has partorum et foederum
 instauracione, renovacione, confirmacione, corroboracione
 nostris verbis ageretur... Potrividimus Darovich pactiois
 Maximiana & Albertum ita et nos Ser. Ex. Dno Ferdin.
 R. Hung Boh. regi patri nostro observantissimo promitti-
 mus, quod Memus omni honore fide amore pietate
 atq. omnibus officiis, quae a bono filio benemerendi
 patri praestari convenit, prosequi debemus et volu-
 mus. Tui samo potu. pactiois mizdy Fryd. i. Kari

(In omni Poloniae provincia - ad litem - pro 2 inform. dicitur)

2. Intelligit Regi. Pol. Magister per S. Reg. Rom. Majestatem prope non parere quominus extra exceptionem aliquam pacta et foedera conficiantur. Quod si maxime illius Mtes vult non habet ejus rei potestatem cum f. triplici vinculo Sacrae Imp. Mti et S. R. Imp. sit obstricta. Itaque videt alibi f. b. putendum huc esse, nimirum apud S. Rom. Majestatem ut aut ne fiat ista exceptio aut saltem fiat aliqua Declaratio, quam ferre potest S. R. Mtes.

Quamobrem pacto in Dei nomine conferri, eadem cum ista exceptione S. Rom. Mti et Romani Imp. possunt. Sed quae tamen duratura non sunt nisi ad sex menses ibi ut liceat loco S. Rom. Regi si forte non sit obli- ta apud sacros Mtes aut exceptionis omittendaes facultas aut ejus Declaratio, quae commoda R. Mtes Poloniae videri possit. pactis renunciare et litteras remittere. Lupit autem pactis ultra sex menses R. Mtes alligata esse non debet juxta formulam, quam orator conscripsit. Quoniam vero difficultas hoc obtineri potest apud S. Rom. Mtem et etiam quoad successores Imp. Romani exceptio omittatur aut eis grata aliqua R. Pol. Mtes Declaratio obtineatur. Visum est S. Rom. Regi ut pacta fierent temporalia tantum ad vitam utriusque Regis Mtes.

De f. sigis olim S. Rom. quae videtur S. Rom. Mtes se paratum effudit. ad f. sigis illi, causa non esse videtur quamobrem illa clausula conditionalis omitti possit.

telus. Quae tamen si non fecunda videtur Regiae Rom. Mts
pau mutari potest in hunc modum. Quod regio Pol. Mts
Glan nepolem Jam Regis olim Joannis solum ad iurare
non debeat, si quid sauae Reg. Rom. Mts de signo negru
cho bere velid, immode satis fiat illi de iis quae debentur
sive haeredi pa sanguati haeredi paternorum honorum, sive
ex pactis aliquibus sive quocumque alio nomine. Et reliqua
ita ut scripta sunt.

- D. De sale.
- Quod ad procafeum attinet, quae sunt inter commissa-
rios utriusque Mt. Glogoricae constituta, ea inseri pactis
Reg. Pol. Mts facile patitur, modo ne quid innovatus novi
de quo inter Commissarios procafeos non convenit, modo
et omittam derogatio statutorum.

Sacchissimi Dni Nobis exceptio fiat pro utraque parte -
et tuncarum principis.

La moneta responsum petit orator, ut usque ad commissa-
rorum Decisionem qualivordocimus denarid ut ante grovus
polonius permittatur.

S. Responsum post informationem acceptam S. Mts Regiae
Pol. oratoris ad ea, quae XI mensis apolis per Reverendiss.
Ill. et spectab. ac Magn. Dom. Comiss. a Sacrae Regiae Roma-
norum Mt. Deputatos proposita fuerunt.

Podisthorani et gotorovi mejera et proxymiorse. Gotowasi et
strong Lygmunta Aug. niget Shuthum potroby, ale tytko przy-
riqzania Do Cesaria. Tatarowu, Motechy i Ruskuwa postor my-
grogzatab i prosba o pokuj a tam utadua Turck hyst proce-
kupia i prosba o zachowanu dobrych osidwakich posuntion.

Itaque primum omnium non abnuist Atlas Reg. Polonicae
quin hac in parte voluntati Regi Rom. Satisfaciat, ut suis
liberis comprehendo omnia velid, quae ad confirmandam
pacta et faedra cum regis omnibus Mts B. Rom. Hung.
Boh. cumque Archid. Austriae pertinere videbuntur.

Sed neque illud recusat, quin patetrum Imp. Ferdinandi decla-
ratio quaedam fiat et extensio, quae de se ind iudicium esse
vult regiae Rom Mts, cuius hoc et actadi et dignidati
desert, quisquid ipse in se onari's onscaperit. id et agnus

Sermus quoque Pol. nec. fore non gravabitur... (to a Janu 11 ma
Ponimias HM křivymfisi ofasadna ie na pakta x Dydykhor
najchštnij by proutat a nra i HM křiv polski akubne je polovin-
di. Pakto te mibytly pruy sukueforin Karimierca poluvandrom
te videmu tyrb poluvandrom x Archidrom křiv. pol. edaje sij dle te-
go, ie Albertovi, x s Alexandrovi robrono londnovsci x ik-
paturvandrom, ie flauriano nome varunki, a oni non esse
dignitatis suae existimasse ut Serum ea de re mitterent, quia
semel illis est negata. Memoria tenet proculdubio Mlas Regia,
cum primum ad regni huius sui Bohemiae gubernacula
accessisset, missum fuisse per divum Sigismundum, regem
primarium regni consiliarium M. Christoph. de Spitzowice (ast.
it capit. orac. regni. canall. de pactis veteribus cum regno
Boh. renovandis et confirmandis, quoniam vero nova quae-
injuncta fuerunt de quibus orator mandatum non habe-
bat, rebus inchoatu ad regem sum illum revertisse, neque
posthuc ead de eadem re missum quomquam esse, si itaque
per successores divi křiv. imp. et Casimiri Pol. regi-
pacta confirmata non sunt, quamvis nihil sit quod
pro certa affirmari queat. simili tamen aliqua ex causa
factum esse suspicari licet.

Pakto vne miaty flutel - bo kar. jag. polavny brou furpa
x dyd. pro Karimieri křiv. Wyzivskomu.
(O Zgym) Erat illi acete affinitas cum Joanne regi, cujus
verorem uxorem ducerat, sed cum uno etiam serunio non
adjuril unquam, qui cesiam profugo ne receptam quosdam in suo
pedit, cumq. calveris est et Hungariae regno, nec per liberam
illum est consolatus, tanto studio erat, ne qua in re illis R. Ro.
voluntatem effunderit.... Zgg. sglavcut edypta, aby nubl fi do Jma
Zyovffhige viraacigat.

Quae ad nova.... cum ea res ad omnes regni ordines perti-
neat, petat a Regia Rom. Mla, ne quod ejusmodi a se po-
stularet, quod praestari huius tempore non posse, ipsa intelligit.

To do zadania Cesarra, aby se paktaba myrusia Romamum
Tomp. porri křiv. pol. aby mivypuseiras albo aby povivdru
se fi pod Rom. Tomp. romuni. M archidrom polobine ofa pakta
x Rom. Imperium. Coi many pakta do křiv. ludy mivpoy
Zhe paktom vubru

8. Responsum Imp. Ferdinandi super negotio conuicti Pontifici datum (ad manus S. Hassii, epi. Warmiensis, legati Suae sanctitatis).

9. 1548. Oratio Stanislai a Lasco Lascki, pal. Sirad. Reg. oratoris coram S. M. et Statibus Imperii in negotio protestanteo. Protestancia król prours pruska, aby jej muerdatorato u je rano. dnuji - dus jej dolycheras bylo vsktudo. nie od sejmu do sejmu Kreszy. "Petit igitur S. Rex meus, adiosam illam et iniquam proscriptionem, per eos, qui de Elbly, Prussiae Duci nullam statuerendi potestatem habent, latam, tamque eam in qua fuluri mali semen quoddam latet, tolli per S. M. Xp. abrogari extelli et radinari. etc. O svotyromu Elbly i Janiska na sejmy Kreszy nirmichij.

10. Petricoviae in conv. generali pestis S. Thomae ep. 1548 Reg. n. XIX. Universitat krolusplii - z agrsem prubuzg sejmou. Prukhorany, z piursia

11. 21 grudnia 1848 Wirseni. Passport Hl. Fabiana Kuntlera
F. re. Doktora, Konsyl. i Kanclera Prncyp. Krati. Sarcianis
Stoanus dilecto dechario Keme. (Uch. Luema).

12. 21 grudnia. Wudai. Passport (L. passus) Hl. Jana
Budystawskiego, delachia pol. na granic.

13. 2 novemb grud. L. passus Hl. Stanistawa Lipnic-
kiego, qui aliquot annis nobis fideliter ac diligenter
servivit - do Polfai wosajary.

14 Nov. 1848. Ferd. Sprawa o 7000 fl. ktorych Bona
ad Nob. kuma de Kunplatt podd. Ferd. odtrai niemogla.

14. Spectabili et magnifico Andrea Com. de Gorke
Capellano Pom. & maj. Col. cap. generali Syncri no-
bis dilecto. Polconie legi Bendlara 11 Octobr. 1848.
Polconie legi Krotori

15. Bouelle list kawa V. polcajary Hannsa Tylz.

16 12 julii 1848 Ferd. - Litterae passus Hl. Malcana

17 prima mensis Augusti 1848. Ferdinandus Wenna. List pol-
cajary i uniwerytelniyjary Joannem Rosenberg a Desiers-
kowitz Consideracion nuffre, Aulicam - ktory mial widoc-
nie konfirmat a J. Staciejowstheim, a Janem Tarnowstheim,
i Andzejem Gorka - do napisano uboh, i widobu listy
do nich zostane byi majz.

18 Jul. 1848. Marcina Bromera pweclfforo do Ferd yn. O uprom-
nu na pogrub dygm 1. O zomysunie swalora monity na Sclach
i u Marcin.

19. Capite Instructionis f. R. M. eorum quae gen. Guille. Fruchsaess.
Sara in Waspurg, S. R. J. Dapafa hereditarius apud Sr. Pol.
Regem agere et tractare debet. Consulatio.

20. 29 Julii Viennae. Ferdin. ad Regem Pol. O Strugu k. d. Kun-
sthatt.
21. 28 Julii Viennae. Ferdin. ad R. Pol. O Strugu Zamocata
P. Rozynowski. H.
22. 13 Julii. 1848. Ferdynanda. m. obrukha Dana Malzano.
wi liber. baro de Wartemberg & Pinalin. Wo fu do
Krahova i p. spisy, aby pralybi na p. z. E. g. g. m. u. n. t. a.
Myrari na audyencyi kondolenyjs nasza - v. v. i. a. d. r. y.
nasza gotovoci do rady i p. m. v. y. O. S.
23. 12. Julii Kredenyaty Sta Malzano.
24. Odpruvodi Kromerovi, Sekr. SKM.
25. 9/Mensis Julii A. Vondelivorum. Carolus V. Kredytna
Sta Truhcovsu.
26. 1 Julii. Doprava P. Ofpravu Sekr. k. v. l. p. m. j. e. d. r. a. j. u. r. y.
i m. i. a. d. v. m. o. v. i. c. i. o. f. m. i. e. r. i. E. g. g. m. u. n. t. a. t. d. v. A. u. g. u. s. t. a. e.
Tahui jamu od Karola V.

27. Cracov. 1 Junii Bona Regina ad Carolum V. (de do-
minio pascal ad horam XIII Junno eternali obdormisse)

Soror bona regina &

28. 28 Maii AD. 1848. Significatoria abla. de morte pa-
tris per Stanislanm Ofpravu. Cracoviae.

Sigismundus Augustus
Rex P

29. 12 Januarii 1848. Augustae. Car. V ad Bonam Reg.
O nastaveniu Strugu Kunu & Kunsthatt z arizymstva p. z. Truhcovsu
Aragonstva, A. Medyulannu mathe Bonz.

30 Odparowki na powtorenie Lasku w firmie niemieckim (po niemiecku)

31. Trevis. Sannar. Ody. L. Aug. Krolowi miedziemu na list do H. p. Stanistawa Lascz. (Kaw. V).

32. Sannar. 1548 List (po niemiecku) Jana Margr. Brandeb. do Karola V o naruzaniu granic ze strony polskiej

Und uf drafelben in fawerker. ap. mein intachtung zu pit f. Ro. ap. woltten by Land gajwofmann Luffen in drafellen gwinlich unnenen bei der kfin. kfinde zu Polen ab duffin micken - uf kochpofften oder pofft. Dermal uf ein polifur Woywodschaftig und Spillig rangriffen mögen kochpofft kfinen.

33. H. Jan. Aug. Ferd. do Kony o Kunstatta.

34 9 mens. Januarii. Polucina S. Kugelquaydura, ktorogo listra (camena Luchorpha) um. w Polcu - do sprany sukupijnej. [Ferd. do L. I].

- 33) 10 Jan. Petricoviae Reg. Augustus ad Ferdinandum, Proba
o saluus conductus Ha puvšer jažacych de Královij Paabelli
- 35) 26 Jan. Pragae. Ferd. de Ld. L. v spravidaia pryzna
dajana.
- 36) 5 Febr. Pragae. Ferd. O dobra Brelin i Suoba, nalia
a do Klappm J. Mini. x Wratowu, quas nonnulli
practis omnium aequitatem ab eodem monasterio
avellere putant et praesumunt - Covista de L. d.
(Třiasimo - zpravidaia in Opisť ur. o investiturax
sykly do br krala Ld. pruzi břitij).
- 37) 8 Febr. Ferd. Policem Ld. Jahuba Detmarovskuzgo
z Brzovnicou, jažacych de Polpsi (publ. nostrum). J. d.
Policem Detmarovskuzgo Jarovostřimou - S. Maruzon
Hřimou.

Carolus

38. 11 Febr. Bruxella. Carol V de Lutny.

Quum in controversia, quae inter R. Pul. et ab
eodem Regno causam petentes et una et Admini-
stratorem M. Magistr. Prussiae ac May. Ordinis The-
tunicorum, tum in Germania quam in Italia ex ad-
versa parte, super proprietate, jure et dominio
prov. Prussiae vertitur; jam antea in aliquot
dictis Imperialibus cum participatione et voto
Imperii Ordinum, de amicabile tractatione inter
partes inveniada propebatur & agitatur sit, ea vero
res ob alia impedimenta, hactenus ad effectum de-
ducta non est. Et nos in proximis Comitibus no-
stris Imperialibus apud Aug. Vindob. habitis ex voto
et suffragio eorundem imperii ordinum hanc viam
amicabile tractationis denuo amplectendam et prope-
ria Commissarius quae causam amicabiliter (absq. to-
men praesudicis ut impedimento judicari processum)
componere funderent deputandos esse duxerimus. Adque
ad eam tractationem Ste. Bran Sanguis Bohemice
Regem utrique parti opportunum rati, ab ipsa Sote
vestra impetravimus ut Jusu & hostitate nostru in-
ducta, hanc provisionem in beneficium pacis et tran-
quillitatis publicae subire consenserit. Proinde est

controversia haec ad desideratam concordiam / 17
pro fratre illo erga Ser. Pol. Regem amore nostro
inter nostros et Imperii sacri et illius Scedes ac Pol.
habus et subditos, pacis et amicitiae obtinendae causa,
summopere cupimus, aliquando conduci valeat, eandem
Sertem Vram Tamq. Bohemice Regem huius causae com-
missarium (sine ulla deinceps praesentium ut impedimentum
iudicarii profusus) deputavimus, ac tenore praesentium
Froyli auctoritate nostra deputamus et plenam illi fa-
cultatem, potestatem et vice nostra haec in re conce-
dimus.....

39 Febr. 16. Pragae. Ferd. ad S. Aug. postarum i polcecie
Joannem Langum, Consiliarium nostrum de mu-
nibus rebus apud Ser. Vtr. tractandis, Polcecie
legi Jaroslawicum, Maijowicium, Ser. Bonaro
wi, Piotrowi Tomicki, Dno Sborck Thesaurarius Apol.

40. 9 Marca Cracoviae Sig. Aug. de Ferdynanda. Melli-
mus ad Mtem Vram Reverendum N. Hosium Episcopum
Culmensensem nominatum dedimusque ei negocium ut
de rebus quibusdam cum illi Vestro q. agat.

40. 10 Marca Crac. S. A. de Karola. Postarum
legi Nozynska.

41. 16 Marca ad Philippum Hiff. Regem o Nozinum
cui etiam dedimus negocium, ut Sertem Vestram nostro
nomine viseret et de rebus quibusdam cum illa ageret.

32. Cracoviae XVII Martii 1849. Jan Sanguis de Berdyn.

13 Marcu porybytem do Krakowa. 15 miatem audyencyj
 n króla qui hie cum conjuge sua Barbara sua-
 viter vivit. De expeditione optata a jam Consilia-
 rii regis bene sperare jubent. Mirum est quantis
 sumptibus et quam magnifice rex reginam aliat
 id quod ei invidiam apud omnes homines au-
 get. Persequam aliquis pro ista Reginam Eliza-
 betham nostram, sanitar memoriali puellam fuisse
 quo ad tractationem dicat. Alg. epus dulcissima
 et gratissima recordatio in animis pterorum
 que hominum ordinis omnis renovatur. Quam
 rem adventus quoque meus quem servidorem
 illius debuisse esse sciunt, adjurat. Habet proae-
 tera rex frequentissimam familiam anticam et
 jam pecunia omnis, a patre relicta, nescio in
 quos usus est consumpta. Bona camerae regiae jam
 incamerantur. - Król jest happy - ale niema co da-
 wai - wie to miękhuje.

Ime etiam dicendo severius justitiae laudem affectat.
 Sed ea re dum alios sibi devincit, alios iterum alie-
 nat. Król obicet w 15 roku życia, że publicznie
 porzywilej i wycechwoje - a że tygo na protchostem
 symu niemowit (pro arbitrio nobilitatis) nobil.
 impedit omnes actiones de republica et regium
 secundum matrimonium impugnavit. Najbardziej
 wozakie fiodzi królowi jego matki swoj i Barbara.
 Nikhil enim honestae speciei conjugium hoc habet.
 Nikhil est in rege gravitatis, regina autem vultu
 et oculis vagis esse dicitur. Tam veru? c. flitiny? pro-
 sus deperit. Kirozsadni unywie. Bona in fi i corhami
 sudata na Maronpe (propter cupiditatem dotaliti exca-
 pendi) pz co Barbarę puęita do Krakowa. Wzayocy do
 bray tygo iatuję i Bona az po niemowia. Quae ut v-
 numum hominum iudicio indignitatem horum praecipua
 est causa ista quoque in eam maxime pars aurbitalis
 contumeliae et poenae peccati per divinam vindictam
 redundat.

Carol Karol wydał mandata do Głównego Elblżan
w sprawie religii. Karol im także contributiones quas
Jann de cesarskiej kamery. Krol posita z tej przy-
czyny Stanistawa Koisnera virum pium doctum
et religiosum.

Pol. rex. sibi ab Imper. melius et in exultatione belli
est, binas jam centum libras ad nobilitatem regni ha-
jus dedit. Audis nobilitatem plerumque praedae cupi-
ditate cupidam belli esse. Krol przynielye prus polmu
dost ale je stumet, nominujez Kozinsza biskupem
chelmiskim. Powiat luttimiskis i Gdansk miedze lito-
wisi stuzgi hotda

Quod conspiratio aliqua aut praedica singularis in
Polonia contra Regem (praedica publicum et commune pro-
pe omnium in illum odium) inflata sit, non intelligo.
Si quid vero Marchiones Brandenburg. molinatus, et
hic rescire aut investigare non potero nam de rebus ta-
libus omnes videntur esse securi. Ex praedatis et pro-
ceribus Cracoviae sunt Episcopus Crac. Thesaurarius Regni
Jes. Mon. Com. autem Tarnoviensi huc ad assistendum
in appellationis iudicio evocatus, absentiam suam per
valutidem pedum excusavit. Episcopus Crac. profectorem
italicam adornat ad galorum Cardin. reportandum

26 Marca 1549. Langius ad Tert. Cracovia. Tatarum dei-
siases odponuli krolowska. Tama byi niemogta, jak zarz-
eczat Marcijanowski. Krol zatuje za pravitvii (Kos. i Urbuty)
znata przyczyna na innych ludzi i zony jobie dzigany
przejazni z Krolm Ferdynandem.

Muris ta u Karol V nime listy do prus wysta. Licca
oi i tego niektorzy Polary spodziwajaz si wojny. Obicny
jobie negrai Tataron i Katochion i miszary rozgeth egnier
i niuzem.

40 Wkoncy przybdnie ta Dona. Pruska Manjion. i miszkem
w jego kamienicy. Che ona podobno jekhai do Wroch a cirk.
Kilwsi polecie. Mimirno ze u Wrochm i. o. ofiarowata

Karolowi i odpisaniu Maru wsra. Kucha terca X. Pruskie go i wiadoma ci z tym. Cesta jakiegos Alfonso do Karolu i z salsami.

Dawo tutaj X. Pruskiego sekretarza Assuerus Brandt. in causa ut ajunt matrimoniali. Nam unan ex filiabus regio in connubium petrt. Consilarii Regis chca pirowej dyspenz od papiecia. X. go grozi, ze rewie. Ale sekretarz przyjechał tu nowie tabie z przyrzeczym wojny pruskiej.

Margr. Brandt. ma tutaj tabie pstaton Jana Kromnic i Gotthryda Haric. Mieli awdyencyje 22 4. m. w miaroli on sekretnej awdyencyi widzieli niemiecy. Opowiadaja, ze dla Sas- cy, El. brandt w slatthorbach sjechawory ja porucznikeli ja wzglodem obrony intencion. protestantkich pzo pstatonnu- mem us. Interm. Sunkaja stronnikow orozdu a wia i w Polsce. Evidencjus Knobelodrof para ja to e ewentual na sukcesyja dla Margr. na przyrzadek bezpobolomny- zystia kor. X. Pruskiego.

Andzej Gocha konferował w Praliniu z Margr. el. brandt. w cem wiadomo. Gocha seni ja e wochu Korygla- ho. Braunowichigo. Tyd jakis Michel Lud mowit, ze kawl V Starat ja z transport zywnoicii w X. Pomorzanski. Kuch. p. pom- ore do Grou.

Krol myslat do Moskwy po Stetni wojny. I Turkuu za- scant pokoy z Salsisim. Dawisui, ze ja zabierziura na przyrzadek wojny z Prusami.

Pesciam knir. Krola po sejmie i pisma useryplime na matimifro Krolowshie.

Krol obphalował febra dla Krolowien w Korymberdze. Bi- skup kujawski przychad do Siedmiogrodu do Szabelli, aby ja sprowadzi. Cne ja mydai za maś.

Sacra r. N. res alias fortasse quas ad laudem veritatem exputat. Laederum ego de conspiratione quapiam aliquam conpruire nequeo, quod scilicet nulla est, aut si extat, cautissime promittur. De regni quidem affecta Leone nulle in parte quidquam, agi existimo, nisi aliquid in Marchia clandestine videtur. Aliunde propter inducias et pacificationes instilubas tota hinc regno esse videntur omnia. Observant me homi

nes plerique Amice me raro vident, atq. quum id
faciunt sodales aliquot secum adducunt, ut pote-
statem et occasionem secretioris et liberioris colloquii
onem praecedant.

Dominus Severinus Boner apud me questus est,
propterea quod arbitro Petrovici proxima aliquotus
Bonae reginae jussu, meum simulis arbitris de rebus
frivolis, quibus nimonium regis secundum legibus est
in suspicionem apud hanc regem se incidisse, quasi
aliquid consilii adversus hoc regnum contra fidem
suam meum comunicaverit. Quam opinionem vanifi-
cam adauxerit secretum illud Bonae reginae colloquium
ad quod ille ne pridem eius diei quam Petrovicia abin-
cipientem primam facem evocaverat. Proinde evenit ut
si quis latet anguis in herba, eum ertere nequam.

(Krol glosi jest zjchaj si z Ferd. w Nowotomiu - Biskups
chetnisi/ki ma o tem powiedzi).

Crac. 4 Aprilis 1649. Sig. Aug. do Karola V. Mittet effhen
 ad Cæs. Altem Serenissi. Mona legatum suum. Ac Fedi-
 mus nos quidem eo preterenti commendatitias literas
 pro ea quam matri debemus reverentia, velut de
 bonis et Principatibus suis, quos in Regno Hung.
 habet acturas. Sed quoniam veremus ne quid etiam
 aliud ejus M. tractet ut sunt tempora - petimus
 a C. R. M. ut tantum commendationi illi nostrae tri-
 buat, ut ne quid ejus practitu, quod in praeju-
 dium ad ac detrimentum nostrorum Regni que et caeteri-
 rarum Ditionum nostrarum vergere ullu ex parte
 possit, agi tracturique jeans cum ab ejus M. pa-
 triatur.

31 Maii Lipsiæ Ferd. do Weylandum. o sobole.

5 Maii. Prag- Lipsi polcajary dla b. Chetmskuzo wydzany
 W Kurfirvita brandeb.

M Jurfurste
 W P P

20 Junii. Ferd. polca dla. Jana Geratonskuzo 2 Girat-
 towie, Polaka, wracajarego do Rulpi.

Leutey Karola V do Senatu pob. i Szgmn. Aug. aby Honie do
 Wsch juchai dovoliti. Instrukuya pat te listy naprivai pu
 hispaniolu) Que se tenga advertenda que en las cartas que
 se scriviere, no se a entender questo haciendo a suplicas
 de la Reyna ny a petition de su Ambassadors. Sin que
 se M. lo ha entendida por otras vias y a si mismo
 se de a entender al ambas. i el Rey

Pragae 3 Julii 1849 Ferdynand de Langa (ex Maliana) O tractatu
2. partem potestatem. Po raskyphajy potestale mu novici de G.
ryany.

(L. juho, coll. n. nov. mejo, praid atyjoz Linf, odkto)

Opis ukladu wogledem traktatu. Krol polski przystalby chet-
nie na potworzenie pakton Kazimiro Albertowstuch. gdy
aboli krol Ferd. che wyzroczenia krol polski chetnie przy-
saje, byle to niobyto nad jigo mianowci. Przystalby chet-
nie do wyznaczenia wyjemnych prawstkw, byle mierzonych or che
pólnych krajach byt wabronionny. Prawo wytkuczenia Przym-
skiego panstwa. Krol nemow ja wyznaci Jana Kapulyi do krzy-
szepnia, aby mial zaprowadzi ci jid jigo krowny. Miedzian
mu pomagat or zomachach przy Ferd. ale krzyz pomagat or
co mu ja prawnie naliczy.

Summa eorum, quae per S. R. M. commissarius Admo. Eps. Cul-
mensis proposita fuerunt XI. Aprilis. (napp. niungtchaj).

(pro 12 Gradnia)

S. R. M. reponsum. Eps. Culm. Impromis Rom. M. annuit
dare literas eadem forma qua M. sua a S. R. Pol. accept
conscriptas manu propria subscriptas et sigillo suo rubo
ratus una cum literis confirmationis S. R. M. S.

Co si krzyz radania S. R. M. aby niobyt obumazany ad
procesum judicarium, qui literis partorum insertus est
dignosij firm polski negotiorum traktatu, krol Angu-
stus spriaderyt jui p. h. Guirskonskijego si ma. to si
zagadka si je de przystajy firmi reu. h. rancicosa.

Quantum autem ad causam de terris Prussiae, in
qua R. D. orator appellat, deum Regem pol. assentiri
ut Rom. R. M. S. transactionum vobis partes suscipiat
non tamque ab aliquo ad id delegata, sed tamque summa
fca Regis voluntate in arbitrium et mediatorum electi
S. M. S. quon proximis superioribus mensibus S. R. Pol.
desponsum supra... commissione accepisset, ut procepi
sipe illud ad S. M. S. fuisse enim in hac sententia
conscriptum. S. R. Pol. grave sibi existimasse, vigore
alicujus Compis in translationem a. consentire. non
Quamobrem quam supra his a M. S. fac. R. M. S. non
dum resolutionem habuerit, existimat sibi non licere

quidque in hac causa tractandum suscipere sine
 precisi tu et assensu ejusdem Caes. Mis tanto mino-
 rum R. S. v. m. Quod si autem ^{obligationem} illas ejus regia
 agnoscent hanc s Regis Pol. ^{obligationem} Caes. Mis non improbari
 Majestas ejus regia non detrahatur accedente etiam
 Mag. Ord. Theutonici voluntati, id coneris suscipere
 atq. ad ea, quae communi partium consensu
 diligenter agere

W hennu ofmiana, u chubnie na sejsn gwolski pnyk
 swicki poston : karola v du tygo jkoni fu bndie
 parat.

18 Julii Pragae. Ferdinandus. Lamiadamia o luvii karola
 v de n kloryna terra k Parudruomha i mijsie swyjj
 swickij rzydenyji rygnara na traktaty w sprawu
 pruskij.
 Lij karola dat. 2 Romelli 11 Lutego.

Cracoviae 14 Aug. Opprimet Ed. utmurna. ferre nobis
 arbitros ab aliis, id vero si non durum, certe novum et
 inusitatum est, ita ut maxima id nobis apud nostros
 homines invidiam conflaturum esse videatur. Quocir-
 cum eo rem spectare animadvertens et eo responso
 Caes. Mis quod notu Divis Parentis mei orator, post
 orationem ejus attulit, alia mandata oratori nro, qui cum
 dilecto opinionem nrām apud Mtem Vram substituet
 nuper tandem ad Caes. Mtem profectus est ea de re didimus
 Cae. Mis ergo nobis responsum expectandum esse existimamus,
 quo accepto, et communicato cum Confiliariis Regni
 (wygrywne)

22 Aug. Pragae. Ferd. Joanni Longo.

Praga 26 Aug. Ferd. ad Carolum. P. Odebrat pulchri tractatorum
in praeiis prouincis synonymi dicit tractator. Ferdin. Orator & Pol
ad Dilectionem vestram. Sed mihi dicitur si M.M. v. reser

H. M. v. J. J.

Do biskupa krakowskiego listem kitha [od Ferd.]

26 Aug. Comeniususque in inuicem, klere pod nasim par
ranum a pod Masu kaceruškú vstaja pufferuškú vstaja opie
ka piersa in btež kaceruškú, jak to a rakoronyškú listom
in poharuj, horlamur Dev. restam, abyš tomu raru
diti in karat.

1. 2. Sprawy Stugu prywatnego Mch. Kępińskiego.

4 Sept. List policajary dla miernymiennego, majarego
in Polsce sprawy prywatna. 24 Octobr. W sprawie prym.

12 Octobris Prae. Adprava Tulepa Padniemskiego, Cantoris Eccl. Prae
in listami ad krola Lh. przybytego.

Bonellis praeiis S. Simonis et Iudae Aptrae M. Husius ad Ferdinandum.
Iam duo sit gratia, pastorum confirmationem apud
S. Imp. Mtem obtinui, cum ea declaratiue exceptiones Romani
Imp. in qua facile Ser. Rex et domi. mens acquiescet. Nimm
item jednak a listu M.M. in megi krola ale obrymai dupuki
list od M.M. mesradycie, proue ratem vstai oni go do spiry
gdie M.M. muestgo przybywa.

Agnišlub kofur

4 Nov. Ferd. ad Regium Odmanne adpravit - z pryvyny ze
namu jak ora exepcyu Rom. Imp. ueryvno. Ma oru ho
zupz przychaj do Pragi, aby in rai nufaty gumat na
povrot do Karlu V. Ferd. myjidna przystani ahtiri.

Orator. III Decembris. Lh. do Ferd. List Kondenymalny dla
A. Parnhorstingy Praep. gneon schvl. orae, Jes. voffru
ut de nonnullis rebz agat.

Crae. pridie Nonas Decembriis S. Marci'omphi ad Ferd.
 Dehinc ea per uoluntate mywom rona do fwyjej pstrony
 Cum autem res res meus studium suum ad creationem
 novi pontificis et ad disidium religionis componen-
 dum S. M. deferat, non putavi mihi committendum
 esse, quin et ego obsequium et operam meam unum
 ad eandem res eidem S. M. abacriter inprimis et
 reuerenter obferem. Sempiternum enim sensi M. N. fingi-
 tari gratia et propensione animi erga me fuisse et
 esse Quo fed, ut uicissim ad nulas ejus omnia gra-
 dia mea et obsequia componere cupiam. Erat igitur
 M. N. me certiorum facere, quid in hac parte
 fieri a me et quomodo ubi feritate mea uelid

Samuel Eps Cr

VI Decembris Crae. Instructio a Sig. Aug. Sarnkowsis
 Data. Wyttumowenie crema re mygdzu na Denat i sijn
 polski krol tak przedko rawnolych jai paktyu raty-
 fikowai ni ledzu w flanie. Orednje pover legs krol
 odporowu ost. ad fis. pz Hoziusza. O granicnych
 Rom. regierskich. De praeposclura Lanck in Ep. Strig-
 quam Abbas Michov. conferre solet ut conseruetur
 in jure suo.

(Secretius agenda) Aby krol Ferd. tu i fis. Karol przystali
 na przystaj sijn polski paktow, ktorzydy w honu tego
 roku lub w maju p. r. s. w. zgronadesi.

O sanduku praepogytur - Michowehiego opata re patro
 na majaca.

Odpowiedz Ferd. Sarnkowskimu. Pryawulejara nu udraue
 nie ratyfikacji do sijnmu. Longa obscuritas. Intenwencya
 co do papiea wybora papieia "qui postpositis rebus omni-
 bus, ea, quae ad religionis Christianae conseruationem
 et illustrationem, disidia et tumultus Christianorum
 paputorum sedandos ac pacem et tranquillitatem publicam
 promovendum pertinent, curare provehereque uellet et posset-
 ra ponia, ut in horas noui Pontificis publicatio expectetur

Quod vero tum ipse Nuntius, A. Reg. Nti. ostendit tum
etiam ipsa ex Peterkovicensium Litterarum actis et aliis per i-
psum Nuntium exhibitis scriptis abunde cognovit, esse vide-
bunt nonnullos, qui contra stem ejus humilitas et sedilio-
nes exaltare ac alios in factionem suam p̄tendere adeoque
publicam Regni quietem et tranquillitatem turbare non es-
sent. Rom. S. Mtas id admodum dolenter audivit quippe
que S. R. Pol. nti. consanguineo et filio Maximo omnia
semper paup̄a felicitate aly. prospera evenire et animo cupit.
Et quamvis regia Mtas ex p̄t. propensissimis animo patens
non contum sumi S. R. Pol. Litterarum Consan. filis et Regi
vicino pro voto suo impartire, violente tamen ejus Mtas
rei diffidit voluntatis suae effectum nonnullis impediri.
Quod sibi res tanti momenti majorem, rerum polo-
nicarum et quo. statu. quaq. conditione omnia consi-
derata sint, cognitionem exposcit. ... Atamen in paterno suo
officio deest, non dubitant M. ejus regia consilium suum
Mtas. S. paterno animo ducta aperire declarareque ac omnes
cogitationes consiliaq. sua eo dirigere ut omnia, sicuti istius
Mtas ex animo cupit, pro ipsius S. R. Pol. dignitate, Regni
p̄i augmento et commode ac Regularum et Subditorum
quiete et tranquillitate Deputat. Max. spectantem, confidenter
Napomina de Tagedayh. Fruston, aby negociato de wiewstra-
nej majny. Odradra ad padrozay de Wloclhki, jalu nubuzpuz
ny, radzi mowai, cy sedy dzyi sit do sthunnicia rukna
tych i cy pud nietylny hrolewtha w WPolae prius ni-
posthane. Item et ex eo, quod Germanus Rex utrumque Marchionem
suspectos habet. Truba tamen willehij sprovovici. Szym p̄-
shreda i obicuzi nyrtay p̄rtay "viro egregio: (co do p̄mocy
obicuzi ję. S. R. M. furo patita polonizacjone wstany). S. p̄-
ducera fu, ie nyrtay p̄rtay nulli nyrtay na szym nyrtay.
Pozpozay, kongressu wstany ję. W. p̄mocy.

~~Adparandi tu danda byta ma alit sekretory martynjanay tunc.~~

Deplorenda est omnino ac miseranda condicio nostrorum temporum, quibus magna in parte Christiani orbis perturbata religio, cum aliorum malorum fors et origo est, tum, quod nusquam inter homines ^{virtutibus} tantaque fides et quod intestinis ^{disidiiis} fessitibus et rebellionibus regna et imperia exagitantur, viresque barbarorum et hostium Christiani nominis, dum Christianorum armis non reprimantur, in dies etiam augentur. Horum vero malorum levandorum atque adeo cum suis radicibus extirpandorum spes maxime in singulari ^{Cesare} ^{Vat.} ^{Mitibus}, ^{prout} ab hominibus passim reperi, serenissimus rex meus animadvertit, neque ignorat, cum utraque ^{Mte} aliquando et Divo parente suo hortando et rogando per nuncios ea de re actum esse comperitumque habet, Mitibus Vris studium et voluntatem ad eam rem non defecisse: ceterum eventum adhuc tam pro conatibus non satis respondisse. Tum autem Pontifex maximus imper vita ^{excepisset}, hortatus ^{ser.} ^{meus} ^{ser.} Mittem ^{trans} ^{de sicut} ^{patrem} ^{charissimum} ^{abnixe} rogat, ut ipsa cum ^{Caesare} ^{Mte} in eam curam atque cogitationem ^{potissimum} mune incumbat, quo novus Pontifex ejusmodi coeetor, qui prostratis rebus omnibus, soli religioni restaurandae et ab omni labe purgandae, componendis aut sedandis Christianorum inter ipsos ^{disidiiis} summa cura vacare non modo velit, verum etiam possit, quantoquidem in Pontifice plurimum ^{filium} est. Quo Mtes Grae tandem ^{studium} priorum laborum et studiorum suorum fructum capiant. Ad quam rem ser. Rex meus omni studium et operam suam, quatenus ea cuiquam usui possit esse, Mitibus Vestris ultro difert, cum, quod ad eorum voluntates libenter suam adiungat, tum civitatis et religionis gratia, in qua propugnanda ^{ac} ^{defendenda} majorum suo sum studia emittisse non ignorat, tum autem sua quoque et suorum causa, propterea quod ne suas quidem ditiones ab hac ^{ista} religionis calamitate et contaminatione proorsus inanes esse videt, persuadetque sibi, nec sibi servaturos esse solum eos, qui ^{Deo} non seruiunt. Quicquid igitur ^{ista} in parte ^{Caesaria} ^{Vestra} ^{et} ^{hanc} ^{Mtes} fieri cum sermo Rege Vro volent, nihil is recusabit, quod recte et cum signifiuti praestare possit. Significabit autem V. R. Mtes, plena fiducia, quid facto sit operantur quo ipse una cum ^{Caesaria} ^{Mte} voluntatem suam inclinret.

Przed kilkoma miesiacami napisydwad kr. pr. p. biskupa
Kozmaza S. R. M. o Le rade, jalem sprosobem zmagly uktu
mii nicprohoje r fowim kraja. S. R. M. sprowadzila ja zgote
wiscig byle by anata flam tuez. ten mie oburue pover p
Ta Granhaufriego pnestora nym roffanie.

Atque ut h. mlas a fundamentis rem omnem cognitam
habeat, feren. Rex meus h. mli fuisse exhiberi citta corri-
tionum praetorilorum piotokowiensium. Unde non diffici-
de Mlas vestra intelliget qua ferocia et coritis macia, non.
nulli contra serenissimum Regem meum et qua ipse vi-
ciffim mansuetudine et patientia usus sit. H. Neque vero
omnis illa culpa, sed a paucis fuit instructa, qui apud impe-
tes, omnia suo nutu fieri et agi, quod dicitur, cupiebant:
non contenti iis opibus et potentia, quam sibi non
continendam Regis Sigis. patri S. R. Mei nuper depuncti
erunt. per omne enim tempus, quo regnavit, semel is tan-
tum fuit in Majora Polonia ut pr. Rex. meus nunquam
ad hoc oras illas adpexit. Quo factum est, ut summam
viti auctoritatem et potentiam praefectus Majoris Poloniae
homines comparavit ita ut nulli ibi regem vix agno-
faciant. Vocatur quidem nunc eo sua R. Mlas et magnos
votis bene sentientium expulitur neque ipse abire fore
pubicat ut ea loca visat et involentes imperio suo ad se
queiat, continuas ad officium revocet. Inadentque nonnulli
ut turbulentum illum Majoris pr. praefectus praefectura
amoveat, sed veretur apus Mlas ne quid juvenilibus faer
videatur.

Subvertetur idem, ne quid insidiosum illi sibi struatis
a callido illo praefecto offensarum suarum consilio, quod
is cum quibusdam aliis potentiae suae adfipulatoibus
conspirasse et non parvam nobilitatis partem, partem
specioso Resp. nomines et pretextu falso seductam, partem
formidine potentis attonitam, partem etiam largicione

corruptam post se trahere dicatur. Quosdam etiam de Mi-
 noris Poloniae procuratoribus in suas partes pertraxisse videtur.
 Aujus vero factionis principes sunt antesignani,
 archiepiscopus quoniam in Regno primas Hal. Crae. Regni
 Marshalcus, Castell. Polnan. Maj. Pol. prof. qui etiam cum
 nonnullis principibus finitimus occultos tractatus habere
 et per eos res suas undique flabituere fertur. Epe autem
 ex his Duum Prussiae et Joannem Marchionem brandenburgensem,
 quemadmodum dicitur. Quamquam serenissimus Rex
 meus bene sentit de fide ducis Prussiae, non innovat in
 men, cum quomolise fore, repulsam concupili cum illius
 sorore sua conjugii negati autem ab ipso propterea, quod
 Laes. Mas non placere id sibi significat. Quis ergo
 repulsae dolor, ne quo illum impellet, cavendum sibi
 RMas putat. Quod si forte duo illi precibus vel aliquo alio
 modo Mas Regiae consilia de illo ipso praefecto conarentur
 infecta reddere, quid lunt ipsi, Ma RReg faciendum et
 quomodo obsistendum esse unscat.

Si quo autem militari praesidio foret opus, confidit
 RMas fr. Rex Mm NRMm et patris et promissis suis annis
 superiore factis non esse defuturam.

- 4 Styconia Włocławek Ferd. do L. A. w sprawie prywatnej, Marcija Bakhtarza z rydem Langum w Pomaniu.
- 13 Marca Ferd. do Jana Langa. Triktuji za strumaceni Misforn z grahiego, dokonane p. Langa a przy-
stane sobie.
- 21 Marca Bruxella. List Karola V do panow polskub policajary Juliusza, biskupa Nimburskiego jako
czego w charakterze posta na sejm polski.
4. 1. List o temie do L. Aug.
- 28 Marca Ferd. listy w interesie Jana Nebilochilaa (Nob-
schitra) Sługi Zygm. I.
- 20 kwietnia L. Bruny. Ferd. do Zygm. k. Lonosi, re S. Nomb.
wypracowany, ale w nastoy manym lub dupiero pod konu-
oijonu mystanym byi moze, skoro L. A. tak dowzi.
Czery ju w symonwi radni niegroni niiberpiurentato
i w interweniya postom nuprotubae. Sam wysle-
posta, jureli Lh. o polnubi rawradomi.
- 6 Maja z Pustoboria. List L. A. do Ferdynanda. Zaprawa pu-
Tow: Et quidem ita quod de fide subditorum nostrorum
erga nos nihil et majori parte dubitamus pacatque et
tranquille speramus et optamus omnia: sed non propti-
rea in utramque nobis eurem dormiendum, esse putamus
cum non deesse sciamus occultas quorundam machina-
tionis, quorum consilia frangentur, cum praesto nobis
vestrae et fraternae Mitis legali adfuerant, cum his man-
datis, cum quibus eos militi per oratorem nrum petromus-
14 Maja. Ferd. list policajary Fabiana Kindlera T. U. J. zna-
nego nego jui "propter privata commendationis." Andre-
jowi Gorie praef. Majoris Poloniae.
- 16 Maja Ferd. do Langa w Krakowie. Pustok aby 28 Maja Janost
w Apolu i uchat tam na posta krol. Zygm. Barona de
Herberstein, jadącego w poselstwie do Pustobora.
- 17 Maja Włocławek. Listy Sta Herberst. i Langa jednobramiare
(tranquillitas n. vic.) do Marcina Zborovskiego, Putra
Zborovskiego, Jan Macejowskiego kuzet. lub. Erarma
Krichowstha kaplt. bresku Jana Jeronimowego kaplt. Warsz.
Jana Debinskiego Refer. Podobne do Aryst. gromn.
Wronst. do b. krak. i innych.
11. 11. Do Krotowcy.

Instructio data Herbersteinis et Sargis. W sekretarj anwyer.
gji mytkumarysi królowi a Nimbroski kaptyn e pogranyczy choro
by negocyjehat, ie wypraczenie innego posta metak Tuffe.
Do skutku przysięgi moie — Gdy ostatnie przysięsto Ferd.
upodobowienie od Karola w sprawie pomskiej, doniesi ku
lowi aby wynaruyt Komisary. — Charai rezultaty quite
wisi do paufykacyi uwadzionych stron a Polku.

Dwa listy Herbersteina z Wilna I 10 Junii... bin of von XXXIII
bronyenym Monast von Oppeln kommen, und mess nach
of Doktor Langens desfalls nit gefunden sind of komerü.//
So sub of ffen des unim Offenbura desfalls ynderspan
mit unim komerüffem unyngrygt also is. für den way
fann Fey davoruf ankuffimmun und mit un kuffen Polten
unyngrygt, davoruf sub of von XXXI zu Breseni
za m duff Monst von Pottarkuffen unyngrygt und sein also
bis un enden Fey das Monst allfide ankuffimmun.
duss den haren Lipsitz zu Pfulmpe und unim Woiwo.
di nie nie Alphon Milots unyngrygt un zimluffe fallen
Monst von Pottarkuffen unyngrygt balwilt merden. Der
unpfer horetory zu fubem kuffen unyngrygt fulten, als
ybluff unuf der horetory unuf Fey fulten das unuf unuf
unyngrygt is, allmim für den Langen, gult sein den zoni
haren Lipsitz unuf desfalls (Off to. Tarnob) zu Szworude
zu unuf kuffimmun als für den Anpandten desfalls d unuf
malt als unuf für Pottar ~~desfalls~~ Pott. cas. unyngrygt
kuffimmun und by. kuffent. von Poffin haren Andre. u Gora
glödykuffen unim unyngrygt fulten unyngrygt. das desfalls
unuf ffen mit kuffimmun mögen. desfalls für Andre
sub unuf unim Langen unyngrygt und by witten der
Anpandten fulten unyngrygt unuf unuf unuf
zu sub mit kuffimmun.

Der unyngrygt sub sein nach H. den obn unim unyngrygt
in Lipsitz zu Pfulmpe in Heribrodun zu Ofi. unim unyngrygt
merden, desfalls den unuf unyngrygt unyngrygt unyngrygt
unuf Ofi. unim unuf unuf unyngrygt unyngrygt unuf
unuf unuf in unyngrygt merden.

Leipzig in Aprikil. Auf solche mancherley fort den Apri-
marisch nach grosser Dankbarkeit beysetzt, zu seiner vornehm-
nen zeit nicht nur selbst malen ihm mit uns beygeten furcheln.

Lebau: Communio fama est. quod presentes interuentis R. Ferd.
praeter antiquam consuetudinem, contra non ita prolem de-
functum regem Sigismundum, Regem eum non tantum apud
M. regiam verum etiam omnes status regni commendarent. Ne-
que quicquam latet Regem Ferdinandum semper male locutum
esse, quod rex. Iohannes defunctus in regnum hoc venisset
et quod et Polonia Poloni aduersus eum miseri sint. Unde me-
tuendum est ne rex Ferd. in talia parata incidere velit
regnum Poloniae in quibus eius Avus Regnum Hung. perdidit.
Nam dum Rex Hung. voluisset et consensu ordinum Hungariae
liberam Regis electionem aboleret, quapropter in Tuscanum
potestatem et manus terra Hungariae pervenit, et hoc nulla
alia res Hungaria accidit, nisi quod praeter Consilium inco-
larum Regni externos et alienigenas legatos Rex ad Caesarem
misit. Itaque nuntii terrestres putant ut legatis officium
suis Apus obit per integrum annum, absque consensu regni
consiliarios, ipsi consiliarios et nuntios malitiam declarari-
retur.

In tam diffidendi conventu a Sclabibus omnibus regni regan-
tum est ut Mas Regia, Conjug. suum absque Regni Consilia-
riorum situ contractum, diuina dignaretur. Et ad eundem
modum omnes quoque regant, ut in huius ipso conventu providen-
tur, quomodo tali Mas Regiae coniugium iuxta tam multipli-
con omnium precus in melius ei non in aliquod regni pericu-
tum convertatur.

Ut Regina pol. Reformationis suas in Ducatu Masoviae
resumet. id quod etiam vivente defuncto rege suscep-
tum. Numquam enim Reginae pol. in controversia locis
Parsinich misisset reformationem habuerunt.

(Cypra) Reginae Beatae fort und hundertmal durch der hiesigen
für vornehm die hiesigen Apriktion der mund und gubne miseri
und neue druckfalten hiesigen hiesigen nach gedruckt.

18 Juni.

Siehe für uns nicht mit hiesigen gesandten vringt zur misse zu
willen. In Apriktion fort und von XIII. dinst beschrift und
willen mit uns ohne doppel furcheln gesandten von By dem
und zu hiesigen gubne, und mit dem Apriktion von die
nach furcheln, damit hiesigen Apriktion. Hiesigen druckfalten hiesigen
zu Apriktion in furcheln. in dem Apriktion hiesigen druckfalten, furcheln

- 4 Octobris. Ferd. do Ld. Salusmy pismomocnistwo Lan-
gowski traktowania z WKM. o krolowej Trabelli
i niektorych sprawach tyrazych fu calej rzyty
abroscianiskij.
- Instrukcja dana Langowi. Tajdzie jak najspieszniej
do Krolo - ; powstoy mu ze krol Ferd. u wrychta na
groiau od Turkow nabersjarseniflowo wystat postar
do Sredniogrodu celm ratagubrenia sporu miedzy
Trabelli; p. Protracirem z jedny a zerrym bish.
Wasad. z drugij strony - ie prosz aby krol polski
wystat u jennyj strony kuzi aby shtonii Trabelli
do rydy.
- 8 Octobr. diff Ferd Kar 1° polcajnny wracajany do
Oferyny An. Otima Ld.
- (Ferd.)
5 Nov. O prajerdie Sablanynsra Rotholina strony fu
fatsyguu wie postem Ces. do polski. Suidie go (do Lang)
- 13 Decembris Ferd. do L. A. O uchwytaniu i odstawie-
niu do granie austriackich Joachima Malcana Lib.
Barona a Wartenburg et Perrelin
- 20 Dec. Instrukcja Damianowi pflueg Dulico co ma
czynni u Krolo pol. i S. Wroctawskiego fu interesu Mal-
cana Tajdzie najprziod do bishupa Wroctawskiego aby fu spy
tai wy Joachim Malcan uiekt; gdzie fu znajduje.
Jesli fu domu i jest w Polsce uloty pflueg pofizii do kro-
lo pol. adba listy i zaiada jak najprziodniej sdpowiedzi.
Olnymawory zarada arcytowansa. Jesli Lang bedzie na
dluzsze ruzgnie rady Lunga Woiwory polski bish. Wroct.
flai malcano.

Cracoviae feria 6 p. festum (concep. BMD) 1550 An.

21.

Privilegium quod Epipi cum suo fimate a Rege Sigismundo
Ang. uterentur surreptis et clandestine, incho toto fere
senatu ordinis saecularis in Coronatione Re. Barbara
Gentis Litvanicae de familia domus Radivilonum.

J. N. D. A. ad perpetuam rei memoriam, quoniam humana

omnia vana sunt et inutilia proorsus nisi legitis divinas eorumque
vita et observantia in offio retinendas, ac religionis integritate
integritate et unione confirmatas. Proinde nos S^c. P^p. Pol. Manife-
stum et confesum esse volumus universis et singulis quorum in-
terest aut quomodolibet interesse poterit, quia ex nunc usque
statu consistorio, intelleximus varias in regno nostro passim
pullulare haereseos novae in religionem dogmata et vilis nosse
solum adferri, huc abundantem verumetiam temerarios quosdam subdi-
tos nros saltem profiteri atque insistere ea nos veritate majorum
nostrorum insipientes quorum praecipua cura et studium impes-
fuit sacrosanctam fidem Romanam propagare et adaugere et
omnem occasionem nris subditos nros diffidii ac omnes in Rep.
perturbationis (qui dissensionum in Religione indubitatus fuit
epi comes, amputare idque ad offio Regum et principum Christian-
orum pertinere distimamus. Nris hinc literis testatum faci-
mus et publicum nos pro vera pietate erga rem Christianam
atque ecclesiasticam fidem et amore, unitatem imperii doctri-
nae ecclesiasticae, fideique Christianae, catholicae et apostolice
sinceritate, quam sancta Roma confitetur ecclesia et quam
maiores nri iam inde ab initio suscipientes ad haec usque
tempora constantiter professi sunt, se professuros ac integre im-
labere pro viribus ubique in regno et dominis nris con-
servaturos, hostes vero ejus non solum ethnicos, qui ex
Christiano nomine a professo alienos, verum et epe volunt, sed
etiam haereticos, qui sub specie Christiani nominis et falsa
verbi Dei usurpatione omnem proorsus Christianam doctri-
nam tollunt et evertunt seque alienos epe testantur ab
ea fide atque religione quam inde ab apostolis traditam
in haec usque tempora sola Romana ac universalis profeti-
tur ecclesia, propugnatos et Regno nostro propulsatos
in consilium ac senatum nostrum Regium eos qui aliqua
heresi sunt infecti (quod nos sciamus) nunquam affecturos
dignitates nullas aut praefecturas eis commissuros imo si
qui ad nos delati fuerint effecturos ^{optima} maximo
auspiciis ut statuta Regni nostri contra eos attendantur
ac summa diligentia exequantur, quo semper in gloria, infamis
et odore et exilio a patria permanent, nisi ad gremium

sanctae M. Ecclesiae reddere ei qua reconciliari studuerunt.
 Ecclesiasticas autem personas earumque iura immunita
 les ac privilegia privata et publica defensores et con-
 servaturos et quod fieri poterat propugnatores offi-
 cialibus etiam ~~ex~~ praefectis nostris quibuslibet, ne re-
 missi aut negligentes essent in eis exequendis ac manu-
 ricatione, mandamus aliisquin si qui ad nos delati
 fuerint, qui cum officio suo tum vel mandatis nostris
 satisfacere noluerint, nos in impune non feremus, quaeque
 deum superscripta omnia R. n. Chs. patri Dno Nicola
 Arch. Gnes. leg. nato, R. n. primati et aliis episco-
 pis ceterisque consiliariis nostris nos pro officio suo
 admonens facturos esse nos verbo regi polliciti sumus
 et firmiter sub iuramento fidei nostrae regiae suborsis
 nos si nos in angustia nostra parte observare volu-
 erimus in eius fidem.

Uwagi popołach. Truba piewalawdziu temu prawu konfliktu
 czy aby kto saruura haeresim, podciagniony byt pui
 proces de turpiloquio. Duzo pomynek bylo pownostat.
 ni i teras Opate Suljowidzgo de Trojclente mytalni ber
 pytanie fu szlachty o rwanie.

Ferd. ad S. h. O Malcanie list by daty w edp. na obywatel
 Lb. Dowiadujemy fu pyciu re bawu w Krakowie, re w Per
 uum w jankigsi fry i w jeb. Opawoskuzgo Drony opie
 ki. Ladanie o mydanie Malcanie. Jfry ten listu.

ni praefuit, nunc autem in Anglia eandem obtinet
provinciam in Polonia aut Lithuania vocando ut ibi
Epus creetur. Atque princeps is, intimus est et gratif
simus regis Pol. consiliarius et reginae ipsius Pa.
fructu.

5 Styria Aug. Vind. Karol V de L. A. Domaga sic n. pr.
lubumny Grosob od Lh. aby pokoj z Johannem a Ruk
Mag. Ord. Taut. w Inflantach, zaprosyfiagt idaqe co
przykhtadem prodkors swich.

20 St. Pawinsworani b. Krakowfikomu A. Lebray doroffie -
me nominacyi na biskupstwu.

26 St. L. A. de Ferd. Wydalimy nasytchem flarskom
grodchym rothar Tapania Malzann.

6 febr. Baltazar Bischof n. Breslau an Ferdinand., (By relig.)
Schulchi kresty kror.

23 febr. Carolus ad S. Aug. n. sprawie Fogelwardera.

10 Marcia. Ferd. de L. Aug. Co do graničných komissary
zjada 10 maja. Sprawy ponska rataturis, flars beda fi.
ovani do tigr akta ubrane.

24 Marcia. Ferd. de L. O donku Eba Nicifora n. Baryli.

26 Marcia. Ferd. de L. A. Kriestyma dha Langa n. sprawie
granicianij. Toi do Krolowej Ruy.

Instrukcya Langewi dana. Wym. propozycyjnie jpra
ny siudniogrodu. n. znacimie ad Turckow bidauqs nidecapie.
wienpore. (Apr. 13. Vienna.)

Quanto igitur plus (Turcae) reginae J. blandiantur, et
quanto plura et magnificentiora promittant tanto minus
illis in hac parte fidendum est. Quamobrem nos in hac
gravissima, evidentissimisque Th. Rp. periculo quod non
postremo hinc etiam Regni Pol. imminet L. quam omn
pudic hrotari, movere et rogare, et ad avertendum
tantum commune periculum aliquam fidem, idcirco et fieri
tam hominem cum etiam Serris fura plerim intersit
ad hinc. scabellum mittere et persequere velit, ut ea

22

consilia eaque studia sequantur quae et sibi et filio
totique Christianitati magis salutaria et proficua
salutaria sunt...

De Bony i Tarn. n. ty. prouvi. (13 Apr)

Dora listy Langa Arcae & thaci frauvice 28 April.
26 miatem andyruye, n. Krola n. prouvi s'edmiogoda-
kuj. Responsi haec est summa. Comperitissimum sibi et
manifestissimum omnibus esse Turcorum tyrannicam
dominationem non tam armis et uirtute bellica, quam
Christ. principum discordia ad eam magnitudinem
peruenisse Abiase Transyluaniam in partes duas qua-
rum altera ad res novas Turcicas optet ut alteram
uiuere et suppressam quat...

Mtm suam, ad Mlis uos petitionem nulla mora interro-
gata, ad foream suam qui illam ad saniora consilia cap-
tanda exhortaretur, hominum idoneum misisse. Verum
ante ea hucusque responsum finale non accepisse. Nemo
nisi in de obsequia prius in iyo fustro bedia respon-
su sktonna de nitendia a Tordyn. Postea n. najblizny
enafie n. omnye pusta, ale truba aby i jyo KM. kery i jale
najpodrej pusta. Petrovici prydri repone na Krolowa.
Nuberyuarnim albonyim jist spursuui oia na jamego bish.
Nesadyshkugo. ktory tyllho manui buray po buray, o ile
si mo wulu Wegim praciwko sobu. Nolite Petrovici
atq. eos qui factionis eius sint se praebere atq. contentis
nulle filii regis Joannis profilli causam deturionem fieri.
Quae animi obstinati persuasio in eam fit, ut prius
sibi ad extrema consilia Turcorum praesidium sint
insuasuri, quam quorum deputari esse gratiantur.
Bony am. Tarnowshiego niema tutaj.

Nissae 8 Maii.

Mntem 2 Mija andyruye. Na najytani muje, ey bish
putat de Krolowij habilli se primo uingre tempore id factu
rum esse et a M. uia putare, ut quoniamsum. Atia Mlas
non de sententia et uoluntate sua. Mtem suam certiorare uel-
let. Quae uerba quorsum spectant ac pertinent Mlas uia
sentius quam ego considerare atq. intelligere potest.

Longe alia nunc est in aula Plena quam contra iuente la-
bifera Ant. Samuili franc. post rati. Meminem s'ides rati-
quum quo cum recte sermonem et consilia communi-
cium. Propositionum pleni sunt omnia. Nisi prouisi existant

consilium. Novae sunt omnia sed simul mihi videtur in
deterius ~~non~~ novo.

9 Maii sine loco.

Ita in Pol. in regno et novatum, ut mirum monstrorum
adco set, tam subito tantum fieri potuisse in sacris muta-
tionum. Plures iam sacerdotes a Sam. epi morte uxores do-
num ducere, easque ex nobilium familiis. Ita ut ligni
de apparent, nobis omnes persanis senibus exceptis ad
res in regno novas aspirare non tam fortasse quod consul-
tum Cetrac pictali epi velint, quam ut ordini Ecclesia-
stico, cujus hucusq. in regno summum fuit auctoritas
et opes maxime aegrissimas. Locum huiusmodi, quospiam Ger-
manicum nostrorum cepta fuisse putet, praesent se Colonis,
nisi divina ope et consilio maturo intercessum fuerit
dabunt. Nam quae ego nuper apud eos de Euch. sacra-
mente Ecclesiae monitu in locis suis (ciboria vocant) asserua-
tur, proculcata audivi, tam horrenda sunt ut opinione mea
nihil ejusmodi sit in Germania admissum. Et quod Equites
nonnulli sacerdotibus et Praep. suis decimas et proventus
ab eis se profuros negant, nisi tibi eis illi utriusq. species
Eucharistiae praebant, id parvum quiddam hominibus Di-
ditur. Bonos pioque in Ecclesia viros ea res quae maxime
arguit, attonitosque reddet. Bona cunctum sacerdotum pars prim-
de atque ea non admodum ei se pertinent in utramvis dor-
mit autem. In Egiptum parum est proesidii Rex quae antea quoque
ad Mem vestram scripsi facile est et flexibile, parumque
is consilium huiusmodi et actionibus obvium ire videtur. Epp.
Gren. S. Orichorio loco suo qui sacerdotibus suis omnibus
resignatis eorum non ita pridem, contra quam se sacerdotum
recepit. sine Pont. Rom et Conc. assensu et diffensu. Duxit
dimi de ferendam adv. eum ob id factum sententiam dixerat.
At ille brevis addentes equitibus ad eum diem praesente
fuit. Sed curia episcopali, portis clausis, exclusus est
et sententia excommunicationis ex fenestra in eum pronun-
ciata. Hanc rem magni motus causam fore quidem in
sunt in generali regni conventu quum is a rege in
fuerit. Tamen videlicet momenti ad rem nulla. Nonnulli unius
Egipti in maturis attribuit obitus.

Summa quoque regina Bona quae ante res divinas non ad

medium curiose videtur, ad religionis mutationem pro-
penderet dicitur. aegit enim Italicos libellos a Bernardino 23
quidam Oehimo qui aliquando musicus in Italia novam Capu-
cinorum sodalitatem instituisse et nunc religionem mutatam in
Anglia docere festus. Et sunt qui eam condicere velle ejus generis
doctores concionatores affirmant: Admiranda medium fidei in
foemina huius animi mutatio.

Reconciliatio gratias ultra eam et reginam Barb. est facta.
Appellavit Barbaram Bona per monachum Franciscum Lisiani-
num Corycaeam confessorum suum et interuentum, mirum
dixissimam seque et filias ei verbis blandissimis commenda-
uit, additis nonnullis manuscriptis. Multi per simulationem id
ab ea factum esse dicebant, non ut Barbaram sibi sed filium re-
gem qui illa conjugii suae addictus esset ut illam odio pro-
sequentes videre videretur, deueniret atque id eo facilius
quod non diu Barbaram reginam victuram esse crederet. Ita an-
tem quem dixi confessor Bonae reginae serio rem actam et
conciliatorem talem Dei opus esse mihi dixit, verbisq. gravibus
assequeretur. Ipsi et haec animadvertenda animorum conversio.

Apud Polonos pro certo habetur, etiam in instructione
num a Turcorum principe Franciscus regi in auxilium aduer-
sus Imp. novum Carolum missam et motum Turmam a Pont. Romo
consilium esse ut simul et vires Ill. Caes. in Italia frangantur
et Synodus Tridentinae cujus agenda bullam pontificiam recens
editam Poloni vident maxime interurbetur. Haec autem de
rati iam Concilio universalis factorem esse Caesarem nostrum ut
in Germania Synodus nationalis celebraretur. De re hac omni pro-
nihil quam in Poloniam veni, audieram.

Lactancius ille de Lamano quem proxime Cracoviae esset constantis
apud Hispanos qui ibi aliquot sunt praes. se latit. se Caes. esse secre-
tarius. Et praeter munera non vilia quibus est donatus a Poloz
stipendium annuum quadringentorum Ducatorum eo nomine impetravit
ut ex Caes. aula res pluraq. in Pol. persequeret.

Defignatus iam est a R. Pol. orator, qui Constantino-polim ad Tur-
cam eat, iudiciorum ad vitam regis tempore confirmandarum gra-
tia. Dicitur praeterea Cracoviae et Moldaviae etiam Constantino-polim
esset cum dolore ingenti perirentem. Quidam existimant
coactum esse, ut Turcico more circumcidatur, siquidem praefatu-
rum dignitatem, suam retinere velit.

Est nunc apud Col. regem Ottonis Henrici Rav. Pius nescio quare
causa intermissa. Est etiam Principis Brand. ambus mi-
nistri N. Spiegel, sed in privato. ut opinor negotio suo, qui-
horum sum, quam nunc sit propterea quod subitit delictorum
ejus solutionem omnem in se receperit, neq. locupletiorum fuisse
apud Col. dicitur. Haec fuit a me amico bono scripta i. l. 1.

Terd. 19 Maii Terd. de Lange. O dulce novitium.

- 1 Junii Nissae Lang. ad Terd. Dossiadnje si sponseri Kievanall.
Croy. Cui Radino mi abym si podat na jego mijsce. Polica fia.
- 3 Junii. Traditum fuit uradunium Komiszi granicnej w Gruzom
1 d'epnia uebrai si majanj.

Mino 1 Iulia S. A. de Terd. Polceum Wojciecha Krystkiego. se-
cretarium nostrum in spolijs et mactijs rtasnyjs sponstrat
de WAM. jadque. T. Bona Varsoviae.

Mad. 15 Iulica. Terd. de Th. 2 Iulij d'widzielomy si dla crego
WAM. rygnsi sobi aby Michrol Magol. wyprowadret radez
Baru. 7 Majisalsimy do niego. (7 pod komenta Papaccudy). T. Bona

- 10 Aug. Wud. Terd. do Wic. Magol. Polceum wy. radezi.
- 15 Aug Terd. de Bony. Oep.

22 Aug. Vinnae Terd. de S. A. Liff 2 adprawa postmal.
ay Sla Krystkiego Responsum ad capita leg. Criseii. P. p.
Quantum ad causam et controversiam illum ratione terrarum
Polsica attinet, ejus R. M. omnia per ipsum Da. oratorem
proposita et postulata probe benignique intellet et non
tractat. Mi. suam regiam quanto fudis et Dis. S. Cas et
Cath. reg. Mi. fater et D. spodus Pharnus in proximo comitio
Kingslow Aug. Nind. celebratio d. proscriptio su S. R. In. banno
quo Albertus senior Marchio Brandeb. a Judicia casinora Imp.
Commatus est, prorogando egnit et tractaverit quo hmy proroga-
tione facta amicabile inter partes tractatio eo melius et commu-
nis suscipi profuit. sed quum fater et ordines S. R. Iny. in

haec sententia communibus votis prestitissent videlicet
 sanum illud extra consensum partium quarum id inter-
 esset prorogari suspendi ve non posse neque debere, quan-
 doquidem non liceret fas per tanti iudicii sententiam
 et declarationem quaesitum et oblitum alieni ipso invito
 tollere - Ideo statuerat praefata Caes. M. ut aliqua ex
 parte necessitudini, quae eidem cum sermo Dns rege bols.
 intercedet, desset, cum administratore et Mgro Ord. Theut.
 qui partes ex adverso tueretur, ea de re diligenter elemen-
 terque agere et tractare, cum autem Mtas eius Caes.
 ab quaedam impedimenta, quae acciderant huiusmodi
 tractationem cum eodem ord. Theut. Mgro ibidem Ang. ipso
 favore non potuisset, is tandem Rom. R. Mti utri ejusdem
 causae amicabilem arbitro et arbitratori per literas suas
 demandavit, quae tamen regiae Mti suae primam secundam
 tertiam mensis de exhibitis fuerunt. Regia itaque ejus Mtas
 sum ut Mti Caes. postulatis eo diligentius satisficeret, tum
 etiam pro sua ergo fas. R. Pol. paternae voluntatis propensione,
 sine aliqua annotatione non literas tantum, sed proprium
 internum in vid. Nobiles S. R. Ther. Marchalens. Georgium
 Pappenheim cons. suum expedivit, dato plura amplaque
 instructione ut omnes causas et rationes quibus illum ad con-
 sentiendum in huiusmodi bonae prorogationem permoveari indu-
 cive posse regia ipso Mtas respiciant, proponat, ostendat
 et declarat, et si primo responsio, si ex voto fas fuerit, obligari
 non patitur, sed iterum atque iterum inflet, movent et omnibus
 modis id quod praefata Caes. et Cath. nec non ipso R. Reg. Mtes. en-
 juncit, obtinere contendat et laborat. neque dubitat R. R. ej. Mtas
 dictum internum suum omni fide studio cura et labore hanc
 causam apud ipsum Mgrom ord. Theuton. acturum et tractaturum
 esse, quicquid igitur responsi Reg. ejus Mti. allatum fuerit, id form.
 D. R. Pol. Diligenter Mtas sua notificabit...

29 Aug. Passov. Penna de Ferd. Lff polonijay Tr. Papage
 de Castellonem Borsensem jure quata xij j. ffroncaubi. n. p.
 w. h. Scabelli.

30 Aug. Nyri. De venationibus nostris. L. L. de Ferd. Pente
 Lff Cos. turshiego de sibi - rorsenjae re sultora pny
 prajmivrae, qewny de Ferd. Dslyma wurunkon Scabelli.
 14 synovi.

- Aug. Karol V do L. A. Zataura listy do Trabelli o spramie traktatow z Ferd. i sady pomocy ze strony króla i Bony.
- 3 Sept. Bona do Maximiliana Listy p. L. Herbertkuna z ofiarowaniem Jobolov. Warz.
- 30 Sept. Wienne. Ferd do L. A. odp. na list z venationibus pryncypum wydanymi ciskim jezuitom na intodysy papoly. Miedymow, ze poset do W. Mistra wróciat a od powiedziq. Zapowiadzi postow fhoru król z Litwy do Polski wróci.
- 12 /
X Karol V an Kuen. v. Daen. Swadiba ciskim Lygrounta I (50000 duk.)
- 20 Novembris Vlnae. Popros. za list 30 Sept. Zapowiadze listny na dzien Comen. S. Pauli Cons. generalis in dwie kon. Wtedy nuch Ferd. przyjeta postow.
- 28 Decembris Wienne v. Herbertkem Brasforyam, aby nakłoni w isprukuyi radania postithi, by Polniz ut sunt gloriosi, w cudym swieci otem kontraktia bez zadnego dli. n. eo przytka.

O Franciszku Bernardzie Wenczyaninie, ktoremu Tarnowski
 sibi rogabat audyentem a króla, w ktery mniemie bylla
 o sprowadzaj siccentu miora byto. Krol miedrom. Bene
 u. Marzharwin, me tu mniemie porta. Morisq u Trubella
 przybyta jui do polski. Muszkai bedie u Korespicant
 niedoleho od granicy X. Opolskiego. Mmowemy o my
 wule muru i ludim. Tarnowski nam radet abegimy i mieni
 fratris Georgii (Martiniuzzi) nie parali fi Humaryi.
 Schudo. Tarnowski wygnalart na mazye turceka "currus tactos
 sub quibus tanto sclopitarii ita lateant, ut Equi simul
 ad illos juncti una cum rectore sive auriga contra
 hostium tela contendant - 200 tubulu wronen jui u Wini.
 Moisyji WKM. jahigo mehariska do obejrueria przytat.

24 Febr. Petrocoviae. Postquam inno droga ad
 pis listu 2 14. Petrocoviae 21 Februarii. apud

..... 21 Februarii..... Deditimus literas, nos apud Poloniae
 Regem et Consiliarios delictus que alicuius in causa
 petendi apud Turcas subsidii audientiam habuisse. Ad
 petitionem nostram huiusmodi iniquam responsio
 uera accepimus. Cujus exemplum uel tibi N. his et ad jun
 ximus ita uti ea nobis in scripto est representata. Ho
 bet Mtes ^{varios} ~~nostris~~ Regia expeditionem huc in negocio nostram.
 Officium autem nostrum esse diximus, quae vel ex sermone
 quorundam hominum intelleximus vel ex actionibus Tolo
 morum certis per conjecturam collegimus, ut ea paucis
 ad reg. Alem. nosam perscriberemus. Scripsimus proxiore
 Mti. Voae ita, ut audiramus ex magnis iuris praesentem
 rem designatorem hic antea Oratorem ad principem Tur
 carum, salvi conditus obtinendi gratia a Rege Polonae
 omnium esse. Hic, ut certo conyrimus, paucis post Episcopu
 ria praeterita diebus ex Russia se in viam dedit, ut cum
 deinde Oratores illi ad inducias faciendas consequeretur.
 Sed nunc certius hanc rem cognovimus huiusmodi videlicet
 eum, pacis perveniendae causa, si eam Turca concedat,
 legatum esse, ut ea forte allata, Oratores postea cum
 muneribus (voluntis enim tributum dicit) in Turciam
 eant. Nobis propter hanc partissimum causam respon
 sionem finale Mti. ^{Neutrae} ~~nostrae~~ dandum, videtur esse debetum. Quan
 vis aliae quoque accedunt rationes, quae quia contra
 a rege Polonae ^{significando} ~~significando~~ patet, laudabilis reconsiderationis
 in responsio Mti. Pac. per Dominum Alfonso de Aragonie
 yonic Oratorem imperialem 1544 dato, cuo roribus dicit.
 De in scripto alio eodem Mti. Cou. in quodam consensu

forte fortuna pax Poloniae & Tyranni Tursarum derogationem
tunc eos nobiscum, vel contra animi eorum sententiam,
extrema necessitas coniungeret. Et nihilominus in quon-
vis eventum Poloniae hoc agerent, si se nobiscum consociari
voluerint (nisi nos fallimur) ut nova inter ^{Majestates} ~~Alles~~ ^{nos} fiant
pacta, per quae illis de provincia ^{Proprie} a M^{te} Vobis cavea-
tur. Dicunt enim Gedaneus civitatem ad iudicium (amarae
^{Imperialis} ~~provinciae~~ esse civitatem... Quam nobis heri, sicuti supra dictum
est respondere daretur et Rom. In Ep^o Vratislaviensi
adventum huc suum diuina protractant, alteram quoque
legationis nostrae partem de finibus inter Pol. regnum et
Duc. Siles. regardis signis et ius. quibus exposuimus. Atque
interim D. Ep^o Vratisl. quum haec scriberemus in ipso ten-
pore huc adveni.

Allegata A. Responsum Regis... certum responsum ejus
M^{te} dare non potuit partim quod de re tanta, natura
et diligenti deliberatione sibi esse opus iudicat, non
solum cum senatu, verum etiam cum reliquis contra
personam Respubl. sustinente, partim etiam, quod
domesticas prius res constituendas sibi esse distimul
quo simil. diffidat non modo quid facere debeat
rerum etiam quid proferre possit. Erat tamen vocae
Sermo Principi ut et S. R. M. boni desiderium et ad commu-
nem amborum utilitatem sese accommodet. Ubi certi aliquos
cum Senatoribus, et ordinibus Regni sui de hac re confu-
tuerat; per suum proprium nuntium S. Ill. R. P. M. absque
omni mora indicabit.

Q. Colloquium cum Petro limita.

Q. Alium esse in Pol. ordinem et regimen, quam in Regio
Rom. Ditionibus - sed rem hanc proferens non explicavit.
Accusare se a cognatis suis in Turcia, qui Turcicum super-
stitionem sunt complexi, nuper secretis mihi scriptis hille-
ras, conjugem Tyranni Tursarum atque item ejusdem in filiam
Pastani Papsue viri vindex et Christianis infensi verum
Turcicum aduersum nos furoribus et intrasitombis,
sua sedulo lenire.
Tursarum ipsorum celsam suam primis quoque tempore adversus
imp^o nostrum. Quinque autem Sandi illi qui quinquagesima
aut sexaginta Turcicum milia inuenit Moldaviensi Valachis
eis insuper attribuit et certum milibus Tursarum addit
contra Pol. iuribus Ep^o nostrum archiep^o Hungaricum cum iuribus
divibus ad nos vindicandas iterum esse.

Kinote Francji su re Karol, zapista wojne z Francya. Ferd.
pomoy nuda. Pustonia mu Humana, ze Francya
puduszyta Turcy. Ad.

~~Ne voluimus postulare. Postscriptum~~ (Regni Poloniae)

Sunt in hoc conventu nuntii Nobilitate ^{rum} ~~terronum~~ ~~Pol.~~
qui corpus Regni representant. Sed quod ad eos nobis
praesentibus legatio nra de ferenda accedens non est
relata, causa nobis illa allegatur, quod nuntii isti
nichil provisus ^{secum} prius agi volunt, quam de
petitione eis ~~ita~~ adversus ordinem Ecclesiasticum
satisfiat. Et constet promulcibus Regi sua ratio, quod
illos audientia vestrae publicae non adhiberite.

~~Krol dnu sijn jab. nappredij natalwii; jechai ne dity
s bade re. de biore. Jeabella jest u Krakowu, ije-
deu sijn i Kroken. u Kropicach. Ma tu poselstwo Stefan
Wladawski radcyz pomoy ad Krole. Mirviera ma. Al
bawi tu takie Two, Krolu. Wladawy pomoy sijn
worsia huciuu. Mate od polaku i dorzaje pomoy. Mat
man Tarnowski radi abgi sijn WKM. nim suspicione Pa
coby WKM. na dobre wyseto. Radi takie abgi na pryje
de wojny z Turcy. teate wojny pociuini d. Wladawy.~~

Ferd. ad Herbeyff. Pofen. 8 Martii. dany: i poset.
infantylje d. wstadiu o monety. 10 Sept. de Kd. i r tej
prowie. Infantylje o monety. i polenice spany alian.
In ff Turkom. -

22 Marca z Swidnicy Lang de Ferd.

Turmany u szalni jim zaradat kom. Montarmaj, ze sijn
gnivane na Herbeyffina u depoyowaniu monety pol.
skaj na jlaske. Turmany ze re pofejkai monety i ra-
de postai fischeroye wstadiu.

13 kwitnia Prolokia. dany WKM. 20. de Ferd. Listy WKM. tyruu
ze kom. monety przysly jsi po sijnie. Tulak Falwa rebrai
Denia sradziens. Skoro sijn tu stana. post. naze ad prajdne
odgworidzici WKM.

19 Aprilis. 20. de Ferd. Postajze d. Karola V. Venerabilem Philippum
Ladinski tantorem Coar. fer. nustrum. haremj mu odwadzi u ra-
sien iminim W. KM.

20 Junii Bone de Origen. Mal. postajze dironauna Serankaria u hucini.

Linii XII Julii. Ladislaus ad Ferd. Dnia 18 Curia nunc
statum WM. et Windian. W. shuteh rady Herbersteinu be-
mitum 15 Dni crechujac WM. Pujahatum porem do
Passau i crehatum, ab dmiadriatum fia re WM. do l. M.
projektuas. P. utam etud e p. o. v. u. a. r. e. n. i. s. m. i. j.
sca, g. d. i. b. y. m. s. u. m. i. g. t. y. j. e. h. r. i. s. i. r. WM.

24 Julii Ferd. ad R. Bonam, Oly. Branharum. et spr.
wie Trebelli.

28 Aug. Vars. Bona ad Ferd. Trebujer ad p. o. v. u. a. r. e. n. i. s. m. i. j.
Curia s. i. r. S. l. o. n. a. n. y. r. h. i. s. t. o. r. i. c. a. m. n. i. c. h. i. e. n. i. s. a. g. e. n. t. i.
Dmaga s. i. a. b. y. h. o. l. F. Trebelli secundum pacta j. u. b. i.
n. e. j. p. i. s. a. n. i. j. r. o. y. p. r. a. v. i. t. d. o. S. i. e. d. m. i. o. g. r. o. d. u. - b. o. t. e. j. u. s. t. j. e. d. y.
n. y. s. p. o. s. o. b. u. s. p. o. h. o. j. e. n. i. u. s. T. i. r. k. t. e. y. n. i. c. u. r. y. n. i. p. o. i. a. t. u. j. e.

21 Decemb. 1552. Graz. Ferd. K. redemuyaty d. l. a.
Herbersteinu i. Lunga jadajych do K. o. l. e. b. i.

28 Dec. Graz. Ferd. do Lunga (in teje mat.)
W. sprawie Trebelli (ardua negotia) Herbersteinu d. i. v. i. s. a. j.
m. y. j. e. d. r. a. i. y. d. i. e. f. i. e. r. t. o. b. y.

Mura Ladislauski ego do Ferd. Praybywam e ad p. o. v. u. a. r. e. n. i. s. m. i. j.
s. i. q. n. e. z. a. d. a. n. e. p. o. s. e. i. u. s. T. u. r. k. o. m. p. o. s. i. t. i. k. i. V. o. l. o. m. o. j. i. f. l. a. n. g.
r. e. d. e. y. d. e. m. a. t. y. f. i. p. o. s. t. a. v. i. t. h. e. r. p. u. s. a. b. s. e. r. v. a. c. y. j. i. n. y. m. l. o. i. s.
p. r. o. p. i. n. q. u. i. s. V. a. l. a. c. h. i. s. i. T. r. a. n. s. y. l. v. a. n. i. s. q. u. i. b. u. s. V. e. n. t. u. e. V. a. l. a. c. h. a.
a. t. q. u. e. T. u. r. c. a. f. i. n. i. l. i. m. i. p. a. r. t. u. m. a. b. i. n. c. u. r. s. u. m. i. n. d. i. s. c. o. n. s. u. a.
a. r. c. e. r. e. n. t. u. r. p. a. r. t. i. m. v. e. r. o. d. e. f. i. n. i. e. r. e. n. t. u. r. n. e. T. u. r. c. a. m. r. e. g. i. H. e. n. r. i.
g. a. r. i. n. u. m. i. n. v. a. d. e. n. t. i. a. u. t. i. l. i. o. i. r. e. p. o. s. s. i. n. t. H. a. q. n. u. s. t. i. l. l. u. m.
M. a. r. s. u. a. n. o. n. c. o. n. t. e. m. p. t. e. n. d. u. m. n. u. m. e. r. u. m. m. i. l. i. t. u. m. m. e. r. c. e. n. a.
r. i. o. r. u. m. q. u. i. h. e. n. e. t. e. s. i. l. l. a. l. o. c. a. h. o. s. t. i. b. u. s. s. e. m. p. e. r. e. p. r. o. p. i. n.
q. u. i. s. i. n. v. i. n. e. r. e. n. t. f. u. b. s. i. d. i. o. q. u. e. e. i. a. m. T. r. a. n. s. y. l. v. a. n. i. s. s. i. q. u. e. s.
v. i. s. m. a. j. o. r. i. i. n. g. r. u. a. t. e. f. i. e. p. o. s. s. e. n. t. A. l. h. a. e. t. e. t. n. o. b. i. l. i. t. a. t. e. m.
t. o. t. a. m. r. e. g. n. i. f. u. i. i. n. a. n. n. i. s. e. s. e. j. u. s. s. e. t. e. x. p. e. d. i. t. i. o. n. i. m. i.
l. i. t. a. r. i. i. n. d. i. c. t. a.

Quod si tamen de illo de Puffia cura et sollicitudine
ut M. a. r. s. v. o. s. e. i. l. S. e. r. p. r. i. n. c. i. p. i. m. e. u. s. e. s. e. t. v. a. c. u. u. s. h. a. n. d.
d. u. b. i. m. a. j. o. r. i. o. p. e. i. n. p. r. a. e. s. e. n. t. i. a. V. r. M. l. e. m. j. i. v. a. r. e. p. o. s. s. e. t.
M. u. r. e. t. a. m. e. n. c. o. n. t. r. o. v. e. r. s. i. a. e. t. r. e. g. u. c. i. o. n. i. m. q. u. o. d. i. l. l. i. c. a.
m. a. g. i. s. t. e. r. G. e. r. m. a. n. i. c. o. e. x. h. i. b. i. t. u. s. c. o. g. i. t. e. j. u. s. M. l. e. m.
d. e. p. r. o. s. p. e. c. i. e. n. d. o. s. a. l. u. t. i. e. t. s. e. c. u. r. i. t. a. t. i. i. l. l. i. e. n. s. p. r. o. v. i. s. i. o. n. i.
e. i. a. a. l. i. q. u. i. d. c. o. g. i. t. a. r. n. e. q. i. i. s. e. a. m. d. e. n. u. n. c. i. a. p. r. a. e.

si dicitur militum, quod illi in omni ejusmodi necessitate aliquid auxilium sperant futurum.

Quoniam vero causa haec et controversia amice compositioni M. V. jam pridem promissa est, cepit S. rex pol. quid haec in re fiat, certo tandem potius ex M. V. cognoscere, quam distinctis animis pendere. Cumque vix M. V. belli gerendi cogitationibus impedita ei res non videntur videtur necesse posse, pergratum vix M. V. Ser. regi meo fecerit si de proscriptione illius in Douzia dicit illud a. (ref. M. V. impetraverit, ut ea tolleretur aut suspenderebatur, quod si rei amice componendo opportunius et commodius tempus se obluerit.

M. V. proxi aly benigna ratio habeatur postulatum Isabellae, quae petit aut petendum esse quid, vero Ser. princeps favori factum esse intellexerit, et solum sibi tributum et gratificatum esse putabit.

Responsus ad Br. Philippi Ladisieri. Eo de sprawy muskij obiczeje u hrdie vedat rancuzensia proschopycy. Do ratatwienia palubownego sprawy Sobucki pwest Trabelli utryme adgrawnde Tashara.

1653.

- 2 Febr. Ferd. Alerae pafus pro Alberto
Kryski (20 equis) Romam profectus ante.
- 23 Febr. Crac. Sig. Aug ad Ferd. Mittimus
ad Mem Vram Illustram Principem Nicolaum
Radivill in Obyke et Kiewicis Duem,
Pal. Metuensum—
Com. ad Maximilianum.
- 15 Febr. Ferd. Instructio in Pal. in negociis sub-
sidi. Max. paskai na jym i iada: pomy-
jubi nosprowbieni wbaru— puchadajer mi-
berpimistrow polski, jeli Wagny, Ziedmis-
grod w mwe Turcyi szi deffana. (Gracia)
- 2 Martii Pappwort dca Bernardina Cardelus de
Polfui jadunyo (Francislaning).
- 10 Martii Joannes Long. ad Ferd. Archiducem Austr.
Quotany rotat 2 Matensum Lega, Parvota fuid-
vickim de Polski 4 Marca flanchi 4 Krakowis. Min-
tinnij jui audyemys ale instrucey. Istad niemany
de keliga nare i puch jenera nioproybat. Sejn
krakowfli niestlyz potawa a jst ubawa in
jancicy fu nim rzem proutoryzi bedei my onogli.
In conventu isto, jureicia regia in solis publicis conven-
tibus agi solita celebrantur. Consultatus etiam de regni
defensionis sed perquam frigide, quid de pace Turcica
Poloni admodum sint securi. De secretariis quibusdam
audivi, nunquam Principem Turcarum blandiores ju-
vioresque dedisse ad Polonum literas, quam proxime est
ab eo factum. Turca rem omnium de Vairada seu in
Moldavia caeso et alio in locum ejus a Polonis eo in-
trodacto disimulat. Quem majorem in modum bello Ger-
nico promi Poloni credunt et jactant. Nec ra Pol-
nicie defendendi novi iflms Vairadae Moldaviae
magnum curam gerere videtur, paci et ocio intentus.
Qua securitate ejus et negligentia offension Comis Tarnu-
viciis senior in Conventionem hanc venire noluisse fer-
tus.
Venerunt huc a Vairada Moldaviae hujus tres
oratores, is heri audimera est a regi Data, prassi-
dium a Polonis contra Turcas et Tataros petendibus

Nam et Varivada isti dudum Regi et Regno Poloniae
pro clientelae et feudi, quod vocant subdit et obsequi-
et, quid responsi hinc relaturi sint in expectatone
est.

Mariae et Rudiviti hony de tad profectat, miat si naj-
proad spulhai et P.M. pntem jehai de Bavarii pro corbe
to. Bau. G. et majori nro leysey moria, et profectu de
Wtadi de Ferrary sponsalia cum nepote et sorore regis
Galliae regis sui nomine contractuorum. Audivi hic Prin-
cipem Muscoviae Diadema regium ab Imp. nostro Carolo
pntem. Quod ne impubret manibus pedibusq. impedilum
vri Rex Pol dicitur -- haec habet

Scriptis hinc literis, et Antonio Mora, homine Hispano, qui
cum Valadica huc legatione venit -- intellexi Spe hinc Hungarum
quosdam faceri opinor illius febris Georgii fantores, et aliam
a rege Pol consilium et subsidium petere pro regis Joannis
filio, duo Joanne in Hungariae regnum deducendo, quoniam
illi distulant Turcarum principis restitulis ei a se arcebis
et locis interceptis omnia coronatum Hung. regem spe vult.

10 Junii.

Responsum datum Ill. Dni Rudiv. 24 martii 1553.

quod lictas ejus Regia hanc ita posidem certior reddite
sit, sacran. R. Gm. Mem. praefatae Rom. Regiae Mlis
psem et Dn Char. diligenter ad S. Dn. Summum Pontificem
in favorem Principis Muscovum ut scilicet S. epus Prae
Principem illum in gremium S. Matris Ecclesiae Romae asse-
nere dignantur, scripsisse, quo diuina Diademat et
lululis regis a Mte sua Caes. coronari profect. idque
lictas Reg. Pol. nonnullis admirari, proptereaq. esse
Mlis suae fides. commendatio, favor et cura, quoniam de
praedicti Muscovum pncipis dignitate exaugenda susce-
pit, absq. Ser. ejus praefata a Mte Caes. susceptu
sit nulla ratione habita nullum ac variorum maxi-
morumque neapolidinum et eruditionum civium
atq. conjunctivis vinculo, quae Reg. suae fidei
cum indyla Dvni Austriae a multis temporibus

In eoque quasi p. manus ab utriusq. Mts et Serbis
 eorum maioribus tradita interdant, praeterea ne ab
 his sanctissimis mutui foederis pactonibus, quae
 vinculis illis amoris et necessitudinis acciperunt,
 quae omnia Serbis ipsius regia sua et parte summa
 semper religione hactenus tueri ac conservari cura-
 verat, supervenit a praedicta Rom. Regia R. B. inter
 vera confecta p. fatam Caes. Mtem hanc commendationem
 et favorem supramemorati Moscor. Principis pondere
 lem atq. scientem nulla, ut dictum est Serbis R. Pol.
 ratione habita suscipere, quod regia epus Mts
 perpendere velit ac hac ratione a Mte Caes. tot et
 tantis amicitiae et necessitudinum vinculis, qui
 bus Serbis ipsius cum Serma Anst. fam. colligati est,
 satisfiat, Sin autem Caes. epus Mts hoc vel pro
 soepedito Moscor. Principe gessit, non alia intentio
 ne q. ut i. ecclia Romana Moscor. nationis ad
 ejus obedientiam ac gratiam auferri oneratus,
 q. hinc regia ipsius Mts fac. Mtem necessitudinis equa-
 liti suae Caes. cum Serbis Regia Pol. ne hinc sequi
 una intercedit, fratere admonet, atque se quos Caes.
 Mtem ita interponat, ne Moscor. diademate libulisque
 regis propter objectam religionis speciem exornet.
 Geddy fia to nistato kral golon fut postoi de
 Havla V.

S. M. respondet " se recenti memoria tenere omnia
 illa sincere amicitiae, benevolentiae ac necessitudinis
 vincula, quae a multis usq. temporibus inter
 Serbis. offam domum suam Anst. et Ser. Pol.
 Reges hactenus semper intercesserunt ...
 Quantum vero ad sumam legationis et petitionis
 supradicti illi p. attinet, nempe quod Princeps Moscor.
 diadema et libulas regias ambiat et ut hoc summi
 desiderium a praedicta Caes. Mte tam facile obtineat
 ne ad gratiam ac obedientiam e. R. auferri offerat
 A quod praeterea a Caes. Mte beatitudinis optime
 diligentissime commendatus ipse dicitur, de his regie

ut antea ne unum quidem verbum unq. audire
vel intelletit - Obiitq. in domo sua. Nich. Koch.
judic. de Es. krol obiit in Sai proprium Tabellarium.

Instrukcja Kadivittowi de les. . . Sed si Mas ejus reli-
gionis propagandae et nominis Christiani augendi Studio
Museum in hac parte adiuvat, esse nos quoq. eos qui
nomen Christianum, Ecclesiamque Dei catholicum, cui prae-
sit Romanus Pontifex maximis quibusque plurimorum
populorum ad religionem unitatem sese adiungentium acci-
piunt augeri huiusque ac late propagari peruriamus eam-
que ob causam non solum non impedire nos Musci co-
natus, sed etiam deprecari, vel dysimulatis inimicitias
commovere adiutores fuisse si pro eum verae religionis
quidam pelvis dui, quam speciem tantum religionis anti-
boni suae praehere cederemus.

Sed nimirum id esse frivolum semper Muschi populi
ingenium atq. naturam ut nihil illi quidem in vita ex professo
maiori odio q. Rom. Ecclesiae nomen ac religionem eosq.
qui ea retinent, prosequantur, persecutiq. sunt; et ta-
men non dubitent id quoq. quod unum omnium maxime
excerentur suscepturos se amplexurosq. polliceri ut opta-
tum diadematis, libellorumq. regionum splendorem vel hanc
ipsa religionis specie calidissime praehenda adipsos
prospiciant, neq. diutius q. optatis poliantur promissionum
et juris jurandi religionem illis sanctam esse solent. Quod
multis exemplis a vetere et recentiore historia petitis esse
probari possit.

Ma Turkos, jalo oduleni talie in nigongades - prore koo
je nare prore in nigowolim. Esse enim homines qui
vivere rapto, Lapulos noslos injuriam esse impatientissi-
mos. Urpomina Ma. i Baglyo.

Styeronimi Ossolyusky

Potruba' nasza Najjaśniejsi Młoznowy Krolin gij czaffy.
Kthore jusz moram non patiuntur, przinawrazja
nasz do tego, zeblymij ten Waszej K. M. pismu swemu wota-
ly, gdi's z waszrej K. M. famego, po bogu, dobre gij zto
thu nasze dependet - a y zechmy Wasze K. M. w mtodich
licznych Waszrej K. M. szilko s samij mitofezij domu
Waszrej K. M. sobie za pisma dobrowolnie obraly, nadzie ijs
thu majancz, ze pod pincoraniem a rozdzrenim Waszrej
K. M. mielyszmy thak chorany gii zachorany byjs, y jakos
mij od prawkon Waszrej K. M. chorany bilij. Czemu byjs my
thefi wolnie przed wasza K. M. napisym dobiegtopiej swich
opowiadajz niemiely. Maza, ze thu ruzetna nadzieja, ze nasz
w Tajeze a w mitofezii Stuchaz bendiesz racit, y ako wabicy
Choczczeyaniskim a Polokszemu Krolionij, poddanich thakych
Kthorzy czwothy, gij mitofezia a nije byzainia stuzia
panom swym zwikly. Nazyw. M. Krolin, nice w thim
niu, atthymy, ze dobre Wasze K. M. widniez racioz, y ako
gij widniez stuzainie wasza K. M. masz, y akie my prawa, y a
kie wolowzeni a swobody, y akie kazdego sthany gij w ruzndz
powynnoszrej wsuliatkioz, powynnowazstawa, gij w ruzndz
opysane mamy w sthaktuczich naszych, wedlie Kthorich
gichmy zachorany a rozdzrenij, gdi gij sprawowany bilij
od prawkon Waszrej K. M. naszego M. P. Duchowala jsi thak
Kornie do rak waszrej K. M. y akosz jiz wasza K. M. kwylthna-
cze, byt zasthat, poky wielkimy liathij wazier waszrej K. M.
swiwnthoj pamiersi a nasz M. P. oberozonij widit. zasthatesi
wasza K. M. Senatun mady gii porozainy. zasthatez wasza K. M.
stithmanij czujne a sprawne. Zasthatez waszi K. M. Rukh-
mystrow gii Sudzij sta szlyzbnich wielie czwironich. Za-
sthatoz wasze K. M. rozjelka, golthowofie w domich ruzczestkich.
Zasthatesi Wasze K. M. w kazdim w ruzndzie ziemekin jyzne
wipetruanie powynnoszrej swiej. Zasthatez wielka mitofezia
wielka ruzdz we wszechlich Kaczich Koronnich.

A kiedy już serce wasze K. M. Jozefowej pa-
miewi a nasz MP. pisał schodzić na zdrowie
poże liatka go choroby wzięte powroty przez to wsi-
ły rzezi, Albow on sam na wielkiej piłęcy a
pyłnosury miał spotę z tym schodzić, Powroty zaś
Londzie absq. delictu do Rady. przyjaciół, Nanki
go cwywrenie bojowe powroto gąsnaer, sprawie-
dliwopier zyc powrota kroudnier zyc wiktorian a
skhad zyc powroto ic kardy sthan a mam rzezi kai-
di ofowick. R. P. spwynowawarkowa a urrendz
swego wisthem powraer powrat. Al skhad zyc zysty
mnozica niezgody, rozniere, prokuratharowice, pozroy
stugie gii polkwarne, mowdy, gwałthy, najardy, a
krottko mowjara wsteltko etc za tymie przisi stem po-
wraer powroto. My mydeaner ze by cho z soba, niyer
innego dobrego przyniesi niemogto, gdyby sie to wraer
mizahamowate a gdyby w stara niare a powra
deli sie niewstawito, jedno wierny a rynty upad
koronay. Ale widzae ic przez jezste lata ojca
MKM ic przez choroby HKM naszego MP. za panowa
nia zyc HKM to zastanowii si niemogto, aby sie bylo to
skhad si wykrowyto, na rzd na dwa niare wstawii
mogto, a widzae ze gdyby sie bylo dlugo mowzyto to
etc za panowanin HKM. reby wielka rany korona MKM.
MKM. a MP. juz dobrowolnie a z wielka nadzieja obrane
go i koronowanego na mijsce swe jui postawii racyt.
Boonny u tem zupetna nadzieja mielsi, ic sie te wsczystkie
biedy za panowanin MKM. naszego MP. bawno wykroze-
nie miaty. A ic to wsczystko co z planin powiech wy-
krowyto albo wystapito ic si miaty of wassa MKM. wsczystko
raty u swa niare, a swe mijsce wstawii. Gdysmy
si jui HKM naszego MP. ic milkiem a powazliwym
wskazaniem naszym panowanin a rozazjenie nas do

czekali, hnet za ona nadzijsa nasza, ktorasmy a WKM.
 sobi obicowali na sepmie prosilismy WKM narzegotno
 abyjs defekty a vulnera Reip. lewyi razyt. Mybralismy
 wseythie abusus statutorum, podalismy WKMnMM^o jako
 temu, ad ktorozosmy wseythiemu temu pewnego lekarstwa
 sis nadziemali. Ukazalismy tam u crim osoba Krolewska
 a powinności swej panthiej wytkaputa, ukaralismy w crim
 wseythiey siemey, wojwodowiu, kasatelunog, Marszałko-
 wiu, kanclerze, Podskarbi, Starostowiu i inni wseythiey
 Koronni spowinnosci a wrezin fruczg wyprosocyli. Ukaz-
 alismy tam w tym Pan duchowny wseythiey Reip. paru
 i to i mizdy tym podanym naszym byto i to, u okoto
 duchowienstwa i smienia Krolewskiego abusus obarywa-
 lismy WKMnMM i razylei WKM to mial, abysmy i osoby
 te, ktore by nam su widziaty iz przeciw prawu pospo-
 litemu cohy dierzgli mianowicie, mianowicie przed waty
 WKM. miadorabi i losomy ucywali, az tego skancelarycy
 samej defkaturny WKM dowiedzieli fu mogt, tak jako my
 mrimamy. Ale i w tym niechicilismy desse RP. miano
 wahomny arzesmy o tem nie niuwalyzuli zesmy yjednai
 michi a wielu osob niczasky a nichcei. Ale izesmy sig
 pewnie nadziemali, zesmy tym posturzyi mieli RP. ktory
 pewny w nas ofstacurzym zywolem naszym sturzyi jest
 razody gotow z chuei. Muzynilismy to razdy, co sig na
 tym sepmie z tego wseythiego flati, mamy za to ze WKM
 Taina pamietpai sadaysa, my z wielkim stum fwoem panis-
 tamy. Jedniei reury i podania hasnego WKM otrzemii sa-
 cryt. Drugiei WKM na przysoty sijn ostrozt, niktoros
 teri do kille przyspat, ktore byty az polnubne ale jednah
 tacia, izby ich ~~zasta~~ nasza RP. mogta yoxa sturzyi
 poruchu bez skody. A wrzatic i z tych wazthi arbykut
 i to pewnie jali maty, ktory by fwo staturng excludy
 wriqt. Ale z tych, ktorei WKM. ostrozt razoyt crupi RP
 wielkay silowd, a taka, jesti u sig rykto na swe mizysce
 nicwobca pewna a sythta scorum confusionem a ztat
 ofstacurzyi rykad, przyniosia. Na drugiei teri WKM. nane byi
 list dai incryt, crysise nam Excludy tej, o ktorej fawn
 napisano pewna nadzijsa. My arzesmy widzieli

je pewne mamy przywileji nasze, do których my WKM za
pewna przyszli, których sam je wszystkim brzymia i w
pełni poprosiliśmy WKM. racyt, wszaklesmy; i tu
list od WKM. z niektórych słów skutku wderznie
przyszli, z nadzieją pewną, że to wszystko w czasie
nosci a praca nasze nysary polsobotaty, tak ze z o-
soby WKM. tak tej z ofoby Wszech Stanów Koron-
nych na przystym sygnie miato być naprawić i od-
jechałomy z tą nadzieją do domów swoich, czeka-
jąc s powiechy tego wi nan WKM. obicai ra-
cyt. Przyjeżdżając siemow na liście WKM. potory
nieracyt. Przyjeżdżając siemow do wiadomości
si z pilnością, przegnali si co takiego od WKM. w cze-
by si nadziei naszej dopyć drzato. Na przystym sejmie
widzieliśmy je i sygnie na ten czas ani na ten my
sca ani z Litwą ani z Prusami, ani s innymi
kolejnymi potorem byt. Widzieliśmy je s uderzaniem wi d.
kie sygnie WKM. a s prawidliwości naszej, widzieliśmy
liminacja przeciw prawom a wolnościom naszym,
widzieliśmy urupunek tak dostojenstwa jako i dobr a skar-
bow R. P. nie wedle przywilejow naszych, co jako turban-
matorem na sobą uwolobtu ze stym naszym widzi-
snauprawowai si co paraci miato, s tamtyd wisimy
odniebi Taruna jest paraci ni innego niewodniebi,
my byli sub conditione postapili ii WKM. miat wojas
pamiętai moie, była-ai i ta kondycja je i Jan Duhow-
ny z tego Taru, z litwys. Dziścisioru bierz, aby teni
podatki dali, co nam było obicano, czemu wyjeżdżać
jako si dopyć stalo z racytą widziemy i odniebiłomy
tej z tego sygnie, ii WKM. nam 1700. List ten, który
WKM. pyro prawom i wolnościom naszym pa. duhownym
na nasz her nas dai racyt, przywilejem ci WKM. nysary
z w prawich naszych tak jest, ii co by kłócić si s przyda-
tą, napisate pyro prawom, wolnościom je to ma byi s ritym
iane et ut quasi contra praestitum juramentum faceremur
tak tam stis. odniebiłomy tej z listu w uniwersale
tym, w którym s podatku napisano, przyjeżdżać do siebie s cze-

widlyho stanowiono ale i wspomniano niebyto, to wszystko
przebieg wolnościom naszym. A tak za takimi postępkami
secutum est hoc, że wielka nieawia, wielki nieprzyjaci-
mi zjednali sobie postowie nimisy u braci, bo te im wim daja
patocze w przywileju a wolności swe, iż by oni zabawia
di się na cziem niepotrzebnim a nieprosił tego u WKM
co prawa nasze i wolności nasz a iżby WKM. z powino
waelwa WKM. niepominali. Bo tak powiadają że by nie
w tem niuwatpili, gdybysmy my pilnie się starali iż by
WKM. wszystko taeno uwyjni rasyt a z tego o nas mini-
mania, urosli przeiw postom wielkie buntę gottfryd iu
na te jakoby im Tajai. Postowie strugac zelypwości swej
stipantur serois et amicis. Co jako, wnetrona, niawia, i
awntrosny w rimi rostruch czyni, taeno wasu. WKM. bany
maicss. My tei prwino się im na wywiołki zdobywai ma-
my, bo awbyśmy opowiedali pilności swa, ale ii widzi-
my, że za sita nasow straceniem wisuj iu dies etego
przybywa. Widziemy iż eginta sprawicelności. Co jako wi-
li etego namowioyto i sam WKM. ju WMP. handlera wypon-
niec's rasyt. Widziemy że radu stan wtarnij swej powinow-
ści dosyć niuyni. Widziemy że span ryerski niuierat. Wi-
dziemy że Helmanis niuimasz. Widziemy że w domach ryer-
skicki iadny gotowiości niuimasz. Widziemy, że tu na dyne
Rad starych swickich storo prawnijorych niuimasz, przy-
tych i z ktorymi spotu Arol FM. nasreht. coim WKM. fac-
brister do samego choroba storenia administravit R. P. no.
stram. A a tak bojimy się, abyśmy desperowai niuimiszeli
de RP. nostra, jako Licero Desperomat de RP. sua Roma-
na gdy w radzie onj niuwidicet Latulus, Prasos, Scipio
Barri a posepromian. Widziemy, że abo ra swe ucyntki iabta-
ty niuichora. A gdnitach cardines in RP. niuimasz, aby doby
byd premian a ity karan upasi ryctito sake R. P. musi.
Widziemy że wiele reury za Jary, a jako niektoryy woz ga-
passuty idie, tak u się obawiamy, aby niuicyto tak, jako i
w Prymie napisano: Omnia venalia. A czego panu brie
uclowraj, aby tak o nas niuimowiono jako w Prymie jedun
awiwit o venalem wkleu si ucyntorem iuuenierit. A tak
a to potrzebę oflaturną naszą przyobisny tu do WKM. n. WKM.
jako do tego komui my się w opitki zwinigly, bojac się abyśmy
niuzginili oflaturnie przez te wszystkie niuiesady prwad WKM. por-
torone, i gdyz widziemy, że naszym staraniem niuadecierzany niu.

et crasu traicii ani smiemy ani chemy sawadrai i nngm
mrom ni'chumy bo i nam tego WKM. dotoryj rocharat, i
bracia nasi nam to rocharali, abyjmy crasu ni'traicili. A taki
prosimy WKM PSM. pokornemi prosbami abyj sui tandem
notho raty ruz a temu ultimam imponere manum racy?
romyistafae to re korony ni'czadne ruzadaje, a RP ruzadna
byi ni'moie, gdje Magi'pratus negligens in officio suo. Po
raproady tak jst jako madry stowiel napisat, i Qualis in
RP. freat principes tales etiam cives esse volere. Imityj sie
WKM. nad ~~gini~~ imitaciu proshon swych z ktorych wielka sta-
ne a ruz ni'ci racyse. Imityj sie WKM. nad wicronemi proddanemi
swemi, ktorzy z wielky nadzieja i radwiciu oszekiwali panowa-
nia WKM. na konie sam nad sobe. Po jesti my upadricimy WKM
panowai ni'moies. Wyrozj WKM. do Wgier, do Pruh i Dalij
jubie przyjacioty tam WKM. miui racyse, ktoby pojart, romy-
skaj Wk. przygody wielkich krolon moenych, bogatych, ktorzy
przez ni'obate ruzadrenie a sprasowani RP. swej crasu potko-
je, ubogimi ludimj i wgerudronemi ustalili straciwery pan-
stwa i korony. Mass WKM. swierych przygod dosyji tak slach
wgerickij ziemie, tak gdje indziej. Za dalszy i dawniejzy
prawim. Crasa a krola Solon jigo proddany (!) upominat.
widrae go byi negligentionem in administranda Rep. aby
wielkisci charbow ni'ubafat, aby ea uberpiuremum przy
ni'czra. ni'opatronijery a ni'czadnijery w koronie sa
w panstwie swim ni'byjt, aby podaci poweciwsuni ruzra-
mi i przykarnijecumi sie rabawiat, cimby ruz a sprawie
dluwoie w ziemi gotowosi prociw ni'przyjacielowi neryjni
i zachowai onyjt a ni'li nikuremniemi stanicy, provine
mi myslislowy i innemi delisiami ciclesnemi. On ni'wiele
na to myslae, ugnut to co sie jeno samemu pudebato a co
tylko on sam a inni pochlebnicy chwaleli, rychto polom-
i sam w ruz ni'przyjacielowi przyrodt. polom gdy ni'przyja-
ciel jigo na wi'ctoryz contumelios jigo, a nigz na konia
wsiadat. on do pdero na one rade jed'onego swygo wyprominat
leize pod nogami ni'przyjacieliskimi wstat: O Solon
Solon, wyprominajae, by byt Solone strachat, tedy by byt nigdy
k temu ni'przyrodt. A tak gdjejmy wielki anal proddzynie-
nim mamy, prosimy abyj WKM. i sam siebri i nas w ruz
ni'adat. Nie tek sie WKM. bojemy ni'przyjacielu przyestige

jako są boimi nieczadzi wstronnego. Bo gdziekolwiek byli u do-
 brym radzie, mamy nadzieję, w panu dobre, rebysmy się za
 dobrą sprawą opowić mogli. Ale gdzie u tym nieczadzi
 twoi bedziemy nie innego pewnie nieowidziemy jedno pew-
 ny a rychty ujad. Bo frustra arma foris infir. sunt recta
 consilia domi a taki i jeszcze prosimy racy WKM. czynić
 powinowactwa swemu państwu doży. Ukazujemy praca
 nasze tam WKM. znajdzie jako radzeni byj potrzebujemy.
 Gdy WKM. naprowad w sobie exhaucio czyni powiecie a
 kto bedie numeriat byj Rzeczy Pospol? Gdy WKM. wzrost
 swego pilien byj bedziemy racyt y kto bedie, kto swego
 pilien byj niemusi. Kiedy WKM. granice objezdai ludzi
 ogladowai, w rycerskich racyach ludzai fi bedziemy racyt
 a kto bedie, aby się przy WKM. grolongim oharai niechierat
 a gdy po WKM. poddani obawy ze WKM. dochody swe król-
 ski na osary polubne, ku obronie a umocnieniu RP. wyda-
 wad bedziemy racyt a kto taki bedie, aby niewięcej na osary
 owe konie na dobre, na paskotki rad natoyt, niż na pierwsze
 a wymyjlne szaty, stroje, piwia et ut aliud genus delicia-
 rum? A tak WKM. my opowiadamy się WKM. naszymi MP
 iż crasa traci niechamy, aby na nas to jako i przed tem
 się nieobalali. Niechamy na ten czas nic nowego stawic tyllko
 jedno o starc prosimy powinowactwo. WKM. bedziemy ra-
 cryt tym prosbom naszym radzie czyni, bez nas to wasze
 WKM. czyni mousz, bo przeto do tego nie trzeba, jeno gdyby co
 nowego stawic się mieto, my dohad starcy od WKM. wynetnie-
 nego powinowactwa wiec niebedziemy, dohad wstapi musy-
 my, abyśmy co nowego polubnego sobie zjednai mieli.

Mikotaj Siennicki. W jakowym jest R.P. najj. Mte. Krola w swch
 osary skharacim powiezczaniu, od towarzysza naszego, ktory
 przedmny mawit WKM. racytes stysei a tak rozumniemy ie i
 sam racyse anai. Bo i najprostniejszy kaidy to bacay i
 zynai musy, ze wszystkie stary a powinowactwa swego tak
 są bardie mytkowazy, iż poradek przepolity, bez kierego nie
 dobrze niyjad, ginai musy. Zanim innego sobie obiccywai
 w ubie osary spólnie niemoiemy jeno rychte aginimie swe.
 Bo jako co frustai + byj dobre moie, gdzie nie pan podobne-
 mi, nie poddani panu powinowactwa swe getnia? Gdzie
 wseyoy nie to, co przystoi, ale co im lubo jest, czynny
 walno. Gdzie nie prawa chuciam ale chuci prawom roz-
 kazay. Tenc wszystkiemu słaby się jedni a Palsu przy

Spetani chciat, majdrie, i tak wiele kardy omie, ile jeno chc.
Bo sprawiedliwosci niemas, porownani one wspolne, ktor
kaidem, w pewnowaactwie pyo rachowai i upominai mogte
egitate: wladra tym, ktorzym nalezy notata: sady, ktorzini
by kardy potrzeby swej duzej mogt, niedza. To wszytko
gdy si saunat, wai to musimy, i jaseru za panowa
na oja WKM. pona nam i niedawno restegi, klong au
bydaj sprawiedliwym krolem, madyrny panem za dwozo
adrowego wieka swego, tak krolewstwo swe sprawnorat
sprawiedliwosci mnozyt, stalerawii swa kaidemu rachow
mat, i w msuch potroconych chdri w pudrowieniu byt
nas i potomkow nasych w wiecni j pamieci, a w bez-
wielstwie niernai byi musi stozony; jednak dwoziatym
wielkimi a chobami starosci swej (ktora sama pewnym
nowdem jest) i i tego wiele potroby jai dojrzej niemi ot
wzrytymy si jednak tym iiesny jai mieli pana sobie
potomka jego, WKM. klongi mejer wzor z oja swego ni-
sinyzni spozoby miat nas sprawnawai, jedno klong w nim
mał racyt. A nam to we wszytko wygodzie, co jwino-
wactwo krolewskie niernai, a wai nam pod opisanem tej pod obu
wiaradem swj przydazi widzie (ugidzie) racyt; w niernai
piernaj niernawarai, wladra sobie iadny nie uwagowai, do-
kud byi napozid to wszytkiego tego w powinnaj niernaj nie.
wprawit, co w j jedno z wolnoici nasych opisanych nam od
opowidion WKM. nadany od WKM. poprorysionych nam od
A nas wiele prawa porownawory w powinnaj sprawnawawo-
sprawnawat. In soim Staj. WKM. wietylko aby w nam co itany
naprawi miato ku utwierdzeniu wolnoici nasych ale si
awozdy co nowego ku umiawoweniu ostatke tej trochy (stozochi)
ponowi. Ma tym niernai a zuai wszytko nam naleziato racyt
i i to byt wozd wolno potalokom domowii si w pane swego swo-
miat. Bo jubi Sta wozd sejony powowote sa utowone, na ktore
ryczski pan posty swe site, tedy niernaj Sta tego, aby tam dola-
stodsi nie byty jwino przez nie wstawane iaby si wolnoij praj
ad jstem, jubi by potroba byta, co ku bysremi R. P. stawniowno
to niernawitli, opisanu takone jest, klongym WKM. powinnawactwo
sone jwinski a prawa potalok krolewsk (sprawnawawosci mowoi
uawawani) z siebie stledajaj na klong iiniego ktosci racyt, gdi
to jest najpierwory wozd krolewski, o ktoryby si omow WKM.
oprawiedliwie gniowoi miat, gdyby si kta nemi omiat wmiatow
postego takie najoty niernaj racyt niernaj post tymie to post
jwinnai stawie racyt z oymow powowotorych niernaj racyt.

Najjasn. M. mawia to sprawkowi WKM. ucyndli, probaczymajac i
 im wicy ich jut, tem wicy si domyblu moza, lepiej morystho obaczyc moza
 smadnij sic o wszystkie sprze, wicy ich tu przete wte spetunag roznomo
 tuc dobromu RP. gromadili, wiedza i doznawajac, si ubi multa consilia ibi
 multa salus, to wszystkie opisanie tamty karty niszery, bo i sprawiedliwosi,
 konu innemu podaje i postow umniejsza, a gdyz to i prawem powsopolnym, ktory
 nam WKM. poproszajac, owsno jest obowrowano, i bez postow ryurskich, owsno
 nie upanowiono ani uchwalono niema byi, ani wasza WKM. mozesz jertsi
 nam sprawiedliwie rozskarowai chesz, jakoz powinni masz, si nie w tym
 niwstprymy i bczesz nicinanej racyt, prosimy, abyj WKM. takowych listien
 wyjawai zakazai, ani im stady iadny przywtasacuat szabwoj, ktoraby
 wolnosci nasze kasii miata a nas w jakie wtapieniu o swobodzie naszej
 przywieci, jako nam powiadaat pan podskarbi koronny przy podaniu karty
 tej, i tak król JM. chce miie a nicinanej. Najjas. M. nijest tajna wie
 ra Polakow ku panom ich, nie tu tytko w Polcu ale i miedzy usystlicim
 narody chrciecianskimi i poganiskimi i oni dla panow swych niczkostali
 majstrowici, gardt swoich, ale tei za Tasha mitego Pana Koga, niemiune
 li takowych ku sobu panow, ktoraby wolnosci ich umniejszai albo im
 diserion jaku rocare mieli, owsnem doznawajac wiary ich nowego co
 im nadawali. Losly talie od ryurston swego w tym piwiei przyjmo
 wai smitodiciwie racyli, jakomez WKM. po osce swoim zaitai racyt
 zwijrajne, gdyz utawra nad zwycraj powsopolity niebywaja obicrani
 po jednemu z powiatu. A owsnem nichloro ziemie przywilejami sa nato
 opatrozne, toby sic im w tem co ublizyi miata, niemiogly iaden tego
 inanej rozumici, jeno ze by tym obycrajem a sprochem stan ryurcki
 wiaru poddane WKM. chiano od wiadomosci w sprawach powsopolitych
 adicisnai przeciw prawom i wolnosciom ich i ku wremi wiczymyji nas
 WKM. ciznai niczkostali jaku sprawiedliwicy król a nasz. M. Pan.

Ta ruz a przemors pana ossalindkiego król JM. i panowie JM. ku
 kozywodie sobie brai jst, obicirilwici rozumici i cyniar na to dni ket
 ka rady i namowuy swe, postanowiy po praty taborra odpowiedz napriod
 od króla JM. dana puer Conclerze ktory to deus takomy:

Odpowiedz piewora Krolewska Staraniu króla JM. ku nassemu
 dobrom RP a w obronie postanowieniu jest wsem jawne iz sic i sam
 stara i z radami swemi namowia rad, i proets sijmy powsopolite
 sktadai racy aby sic o potrzebach koronnych namawiat a ows
 nem sobu wolno mowii depuroru, nietytko w tych sprawach
 gusopolitych ale w kazdych usoblowych, i kazdimu jsi sawure
 marzia i stitawicim przychodai racy a sad to widzi gdy z nim
 kto wolno moini.

To stychai i wiiduc dtron JM. racy jakowu radowi poveri
 wisi prodkowiu swazy, pnowdon JM. ozniti. Alccru
 my dnia onegdajszego 18 p. Ofedlinshygo taborej sic prueni
 Jklu niemuziwawai racyli, a wicim mowiti o rucrach po
 szubrych, pilnych, RP. alsi magly byi mitakimijto
 wy nwaione.

Gdyż te to bracia waszy was wyprawiają, przypominać
a domawiać się tego z dyskrecją nam rozkazuje, i między
wami są którzy na to niezgwałali, ani im się to podoba.
Ani też jego K.M. dat przyrzeczy tego rozumienia o sobie
ani kogo nadzieją o K.M. omyliła, bo się o wszystkich parni
pilnie racy, wszystkich probawymai, wy jeno ne urząd po K.M.
naley, gdy i te defekty a lewienie wzrodom RP. na pilnej
piacy; Staraniu ma. Dokonem jest K.M. od was żeby te
racy, które się z jego K.M. symon przesłtęł namawiałby
miały być od K.M. niektóre odrzucone drugie odwrone
a drugie i to mały przyjąć te się nie po K.M. dani ale dla
kogo innego. Te symon omieszkai racyt jui K.M. dat tego
stusznym wymówke.

Te panowie Litewscy tu nie są bo byli niemogli, ani
te powiani. Ale K.M. bedar tam lerar u swym panstwie mii
racyt sym z radami onej ziemie i nie przesłtęł tam
się starać unich co rozumiać być potrzebne tej koronie i co
jest K.M. tam z niemi postanowit w tej mierze, okaże się
to że i bedzie czasu fwego opowiedziano.

Je się sprawiedliwosci omieszkata tak drugo, to się nie po
K.M. ale kim innym patrz, o czem jest wsem wiadomosc. a
szafunek urzędow K.M. tak inay gimy (nimij) K.M. szafowan
racy, jako prawa pospolite usza, i porucza ja ludziom
racyt pospolitej zastawionym, zainym i szafowadronym.
piwym a nikt się na nie nie szary aby mieli uszo omiesz.
kiwai, aby tei dobre omieszkawali, ledy jest statut, jako kazdy
na nich sprawiedliwosci; drugi moie. De privatis bonis regis
wie K.M. jako je szafuje ani z tego powinia liwy uszini.
Wlaczone tei tam jest od K.M. klauzula K.M. ratobliwa która
in directo per similitudinem jest przytorena jakoby kto uszo
ze dary a posauty dostawai miały a iż się w tem nie K.M. nie
uszo to jest K.M. nie obciastina. Bo przegode, by na tyo K.M.
uszet kłoby to o K.M. rozumiać, Bo tego ani jest K.M. polne
ba ani tego pokerać moie.

Jan Ryerak aby za panowania K.M. wyrypon miały być
wssom jest bogactwo, co uszkiem jawno, i unai to na i omiesz
szafunek, na budowaniu, na Tarnoszkach, na kuniach, na
szafunk.

Metmanow ten¹⁰ jk. nicubilo, sa ci, ktore FHM. zastai ra-
 nyt, aby tak miagnu bratali, rad by to FHM. widziat ale to nie
 jest w mocy FHM. jedno w bozej, aby kto niemiast umoci. Ji wo-
 jenna gotowosci igiusta i cwičeniu rycerskue zna tu FHM. Ale
 przy czyni do tego ani przykłada ztego z siebie nie dat, bo
 sam jest golon jako jeno FHM. najlipij nali y.

Ji tu Senatorowi wstehk niemasz, Kardzy i nul jest od FHM.
 obwiszowani, i mezwian ne kogo niemasz kardzy wie jako mezw-
 wanin jwemu doszy ozni. Ale ktorey sa, takie sa Scygnu
 nowu Sentulusowu, Krasfowu, jako i inni. Podatek ten ktory
 byl i sijnmu przesetego roku uchwalon, aby miat byci sub condi-
 tione, tego tedy jego KM. ani ktory z Rad FHM. moie pamis-
 tai, aby tej FHM omieszkwai miat dobre a godne ludzie-
 owsem je ku sobi garnie, opatora, ktore jedno takore byci
 ma. Ji ztych a swawolnych niekaru i to jest prawda. Ale
 ci to nie FHM. daje ani jest w tym krzyw, bo jest kazde
 karanie prawem opatrozne a nie tylko samy osobie królew-
 skuj poruczone, ani u samego w mocy. Sa ty postępy, kto
 ozni prawo i zi musi, iz bez dowodu nikogo karai nie-
 moie, ani to jest u samego FHM. w mocy, sa Rady FHM.
 bez ktorych FHM ozni niemoie. Aby nadziya WM o FHM
 upadla FHM jle jedno moie ku dobremu RP. tyle ozni
 a w tym ni jest poslednjejsy i innym przewodnem wyrym.
 O pomoc jaka czasu potrzeby z Wgier albo z Czech dioworri
 si temu nie niemoiemy, bo oni tej od nas niemieli. Ale co sig-
 dyne osoby FHM zna od innych wsrch panow chrcascianifskich
 kólow i od dsaria FHM. doszy przyjazni. Bo FHM ora, wazy
 sobie i przyjami FHM pragnu. Wspomnion tej jest od WM
 przyklad Tyruski; Solona. Wie dobrze FHM ie doszy jest pisano
przykladon o ztych i dobrych kólow. Ale ta wie ie doszy jest
pisano o przykladaciech dobrych i ztych poddanych. Ji exekucia
niedowsta a niekonieczta sa, to WM. dobrze wieu, kim si to
dziato, ie nie FHM by ten byl i jest golon. Przyklonono tej
to od was Regis ad exemplum componitur orbis. Daje si
bi FHM hardemu dobry przyklad a takimi powinniam; FHM
ad dom. widec obracion i uniat by temu zabigni, jako lez
nikomu niecierpi. Ale s tufki swy krol M. widzac ie Pauley
e mifosidiam si panstwa Panowin, na ten ora dla omich
hania Span RP to mimo si paserwai rany a prebanywa

ani wie, jako u siebie to wazyci ma i umiaby to rakanu
wai aby ta smiatoscia po drugie niebyl dolykan, tak nieuczynim
my a dultliwosci stowry, gdyz on sam takimy sie na nikogo
wiskwapiu, pogalwin sam panem bedac tez ich ciurpieci
niekce, ani przystoi i jakby by sie kto tego po drugie wazyt
smiat, stogo to karai bedci, i jacz ma kade golora od
WM panow jako takimn jako postepowaci bedci miot, ktoly
iz jedno namnij wazyt smiat. Co sie berby postow dotycu
skazi to WM Regestry starym skarbu swego iz niejest
wycrajna ani ich predtym tak bywatu wiele, a tak tym
iz nizszy skarb pospaloty iz to es by sie ku obronie
obrami miato na nie wychodit. Iz powiadaja Wci multa
consilia ibi multa salus niebroni tego WM aby was tam
wiele byi nimiatu, wolno jest WM tam do siebie przypusceni
kogo chuciu a z niemi sie naradai, byle tym skarb WM a
owszem RP niebyl sldowan, a tez ny ktory maja swe priva
ta ngotia posty byi wedle prawa niemaja.

Wojanna obrona ta jest w mocy WM i niowmieska
jej gdy bedie potrzeba. A tezi, gdyby ja ruszyt miot, ni
brcha by w tym gtaszai a owszem po cichu sprawowai.
Ale iz jej teraz nie owszem polnuba, a na granicach pre
czoni tym kiejzych nieprzyjaciot podskiego wtargnienu
ludzi jest potrzeba, boby ta wojanna obrona w czas do tego
byi niemogta, potrzeba jest innej obrony polnanej, ktora
i podatku bywa a jest dobra, powykurna RP i WM po
trebna. O sprawidliwosci ohotu sadim, ona to WM iz to
na wraad WM nalezy, Ale iz iz tak wiele spraw zadierzy
gato niechylko za WM od kolkanasici lat, niemoi temu
nadzycu obcyrajen WM drugi urzyni, ani adowni WM moie tego
nieci, ani tez fjm tak stuzo stai, akby sie wazylthi oszudci
mogty, gdyz ich jest proca Kolkanasici tyzisy cy casu. Aby tez
dobrze WM chciat ledy sta innych spraw tyzmarzyc niomu.
iz i procto - to, do powiatow WM na sijn powiatowe
roskarowai sacznt. A tak chciuj WM o tym sadici u nam
wai, jako by sie taki obcyraj wynalazt, izby sie sprawde
skrosi ludzka nieomieschiwata. Stuzej a ty sprawy odpro
sni mogty. O obroni takie chciuj WM namawiai, gdyz

unii osoby JKM niemowoli, w ten obyczaj aby co tu-
korego o nim rozumieli, jedno sprawiałajac dylektosci
horonne i prozra, aby to Tashawie przyjai a jute
co obrasito miłosciwie przyjai racyt a niezabra-
niał wolnego z sobą mówienia im w sprawach RP
na które są postanowi.

Dana im jest odpowiedź tamie Tashawie od króla JKM
i jui to miła się puzera niecheq tym zabawia i innych
spraw przepolitych. A każdego wolnego z sobą mówienia
w potrzebach R.P. z dygnasera, napominajac pusty aby
o tym radzili, co im jest w propozycyji podano. A król
JKM. takie z Radami namówiwszy się o tych to potrzebach,
podanych w propozycyji Orzajni widzenie swe i tak
MPanów koronnych.

Potim Inia trójcego przyjął król JKM. za pusty
rozajmując im wani swe i Rad.

Podanie króla JKM. i Rad koronnych przeto
Ryurskim edania JKM. na propozycyji Sejm-
wa, przez pana Cancellora od króla JKM.

Była ta przemowa dusyji Stajeni a foremnymi sto-
my prostowna ale sero jój tak był.

Jeż to rozmytke staranu naprowadzaju króla JKM. aby
powinnosi swej rymt dusyji. A iż to między inną jest
przeduzsca aby sprawiła wsi mrozyl, rad temu będą-
czynit dusyji ani o tam myśli, aby to komu innemu swie-
rzył miał, póki bazy, iż temu dusyji wznici moie. Ale iż
w tak wiele casu nieodsadzonych jierze za oja JKM. od
kilkanasie lat teraz na sąd przytozyle, mi jest podobien
stos, aby je JKM. odsadził miał, tu ordynacy, która
jest prawem postanowiona, iż dwa dni w tydzień sadzić
mu, póki sygn jest, jakoz prze inne sprawy inaczey by sadze
nie mogł a jui tego czasu niema jedno sześc dni wolnych
tu sadzeniu. Bo jedno trzy niedzieli, iż jui onich dwa
niedzieli przed wsiłką nową zabawiają się ludzie erim imen
piłnijsem, naboimstwow chreścijan'skiem. A tak jui jedno
te trzy niedzieli sadzić mu wolno a fessacorum jeno dwi-
nocy dni, na tych iż to dwa niedzieli. A są tak rarydy
ratrodawione, iż te jui trzy dni na jednej cause siedzą. A tak
te każdy obaczy moie, co by się tego sejmu odprawi mogło.
Chyba reby się sygn, wle miał, w wsiłkuj nowy ai, do ce-
gu jest eris niepotemu, i porditoru podjorsane. H

Instruhy a Pradz dlu Mypiera.

Ligatum de religione et Annalis verbis q. modestissimi ce po
vita, dicit Orator noster: post disceptum ce Pol. suum, misiss
esse ad nos R. d. Cardinalis Maffei tras, quibus is nos S.D.
voluntate et mandato certiores facit, Noscor. Princi pene
diadema Titulung. legium affutare eig. ambitioni suae,
speciem religionis quam se amplexurum ac in potestatem
S.R. eccl. consueverum polliceatur, praes. ad eamq. rem fu-
cilius impetrandam magnis quorundam intercessionibus
nisi.

Advis. praefata S. D. N. de re tam speciosa tanti, que
ad a loribus nilenti, nihil prius fatuere voluisse, quam
nostram quoq. hae de re sententiam ac voluntatem cog-
nosceret. Na ten lyp. bedua mferade pudoveras pudrepho-
biony sylho, tera za zyods puen ferate odporriadamy.
O dawnych Paraniach. Danile halickim. Ad. Cporriada o rai-
fisi sygnatykiuj polskub Gochin, ktorzy nawet dlu Dignitas
stwa! nichia episcopi religii. O unii florenduy. O polityrony,
rajserach Moskwy z Polka. Polska polnygodrona musy od-
zyskai utracone du Moskwy prowinye.

Suspitari nos quidem certe si Moschus diademate titulis-
que regis ornatur, Ruthenos, qui in Imperio potestateq.
noa sunt, ad eum tamquam suarum vitrum patronum
ac professorem, levissima quoque sollicitatione invidatos
a nobis deficere conaturos, quosim quod sibi persuade-
bunt ab ipso, atq. ila a se quoq. stare Pontificem cum
primoribus Eccliae Rom. et quasi approbare sua du gona-
ta, quod cum ille quidem omnibus viribus laboraturus
set, nos aut contra, ne omnino fieri possit, obsistere et
contendere cogitemus; non poterit ulla ratione ne ad pel-
lum et Multorum exercituum briffissimam siderilum
res evadat, prohiberi. Jam enim inde ab imib. v
Ruthenis grave et molestum ops, non sui rotus Regi-
bus parere, ubi possit habeant iis, qm Sectiae Romanae
parent.

Nichemy sly ju hviat R. osentat. Jam enim nos
ostendisse, Nationem Moscham, nihil non polliceri, nihil
non spicere nihil non dissimulare et simulare volere
si qua modo ejus quod ceputunt atq. ambiant adpiscen-
si spes affubserit. Alioqui etiam atque etiam

24 Aprilis Ferd. ad Duam Radiv. h. u. Prseta
lyt popyndni pftomaryny z francufkiego, ktory
zwiadory ze karol V nie ne punkow krolowi pot
fhemu wyzni niechce.

Cracoviae penultima Aprilis Sigismundus. ad Ferd.
Comissimus Nic Radiv. et Joanni de Bourab Prsete
Skt ut nonnulla cum Mte Vr non solum exponant
verum etiam transigant.
Ultima Aprilis Sig. ad Duam Maximilianum.

Obitibus 8 Maii Ferd. an hucozoy epwczym zi ligarty.
byofyborunt ofiomb - O postanowieniu wyzienia w dany
mencuwaishij ze krole polskiego - Prosta aby d. z rona juhut
na wscela do Krakowa.

Soproni 16 Maii - Ofpromuda h. Libnyd. z komplementarni
i tekhem odchyleniem jzgo stuib jako niepotrzebnych.

Wenna 19 Maii Nicolus Radzajt n.
ad Maximilianum Prosa muskanygd Mac. o odpromud
z prawia poselstwa - jak najspieszenie.

18 Cal. Junii Julius. Romae. Dispensa dla katarzyny. in
Sig. et Ferd. duo potissime et principalia propugnacula
contra eandem ltri. Nominis hutes exstibilis.

20 Maja List Mt. Lethowica z prazi doprosary; ze 10
Maja byl taruchi gwest w Krakowu i ofiarowat mtobrem
krolowi sanowni kurowne, wngierska. Mlody krol fan. just przy
Zygmunciu w Krakowu.

18 Curwa z krolep Maiuj Sobochi do Ferdynanda. W
opraniu piewty h. Luffiegr. ktorigo just epikunem. Aby go
krolona katarzyna ne jwaj dwiej przyjeta; aby ma wy.
p. Jawnu 4000 duk. wngierskich. Z przyjeta; aby ma wy.

4 Jun. Letterae passus dla S. Krizgully, Comes in hruce
Podarasy W d. duk. Tyh. m. duk. starostka.

21 Junii do Ferdyn. - Proceasposimus quid tuncii
d. natione prerogationis impetiarum exponant. Niema
podpiva bo drony. Podpivuje
Ociski.

Ju Ociski K
P Canry

Wienae XXIII Junii Contractus Matrimonialis. 100000 fl
1. pwa rakhpoldo oranyeh na dobrach w Polsce - A. Keoma

4 lipca J. Oty. Sobochsimu potiriwdsajana.
12 lipca Ferd do Ed. Burgule z katarzyną Ferd. i Mac.

21 Julii precoriorum De quibus nobiscum Materu Legu.
ab Althendort Cap. in Swidnia et Janera ac Foidersens
a Redern et Ruprechtsdorff M. v. leg. egerunt, ad ea nos
per eos ipso Mti Vrae respondendum esse putavimus. Ii
itaque responsum Nrum Mti Vrae referent.

22 Julii Viennae. Ferd. de Rud. Aby Hreyz. Margyn
jako richardso vdivi vichymat na vnyklich bishpiadach.

12 Julii. De Jana Tarnovskuz. Poluonie Mik. Rademitt,
praca jazygo do Polphi. Ioi samo do Ociskiego; p. kmity

12 Julii Ferd. de Lyl. Poluonie Jana Sanga, ktory bedie
pry katarzyni.

Instrukcyje Na charymliana i Ferdynanda jadacych
do Polphi.

1. Dicant autem et ostendant Sertis suis, quod sup-
rioribus diebus ad nos certo perlatum esset, quod qui-
dam mali et perversi ingenii homines non veriti es-
sent, etiam sub Serms. D. Stabell. et filii illius J. G.
D. Opul. nomine perniciosos quosdam motus in Pa-
ta Transylvaniae prov. excitare, Sertus vero Lelso
vitz etiam ad ipsum Principem Turcarum Mucius
misisset, ab eoque petivisse ut illius favore auctoritate
et auxilio Dux ipse Opoliensis in Transylvaniam
reduceretur. ... Aby addacie vnyklich Ogron ad
divora Trabelli i Jana. O targ krakowfki, vnyklich
many na nichozyji vrostawfki. O Fryderyku boci-
is Serego Bzniczkiego, ktorego valiantaby itapai i
trzymaj gorie honofte mado na viciemiu.

Postscriptum: Ludai aby Jan Zygmunt vnyklich fideles
os. albo na krola Prizyn. albo na Bzniczku, doroz.

22 Julii J. de J. Tarn. Mikielchigo i Jana Ociskiego z
potemum Jana Dytmarovskuz z Buzovic.

Ultima Julii L. D. Krahir ^{Mikielchigo vnyklich} vnyklich
2000 na vnyklich vichlichich i bostovfki. Buzovic.
Buzovicum Lupnikovi poluonie.

7 Aug. Cracov. Jan. Lang de Ferdyn. Intra S. reg.
 M. S. mandatum, Romanici Siam reginam Pol. Cathari-
 nam filiam Mdis vras charissimam mature satis antecurri.
 Cui deinde in Comitatu atq; itinere Polono, et ibidem hic
 Cracoviae, cum cura et fide, tam navavi operam, quam
 et aliorum hominum relationi cognitam Mdis vras regis
 ut spero approbabit. Conjugium porro regium istud auspici-
 calissimo divinitus coeptum, progressum quoq; optatum ha-
 bet et fructum suum feret. Cum primum Decimo
 ab hinc anno ad S^m reginam Pol. Elisabetham a Mte
 vras mitterer, nihil prorsus mihi datum et scriptae instrum-
 tionis. Sed Mdis vestrae perito mihi invenit primum, ut
 causas aliami a regina Elisabetha regis sui animi indaga-
 rem, et si quae forent op^e et opera bonorum virorum
 adversus id malum remedia reperirem. Quod sane a
 me sedulo est factum. Secundo ut ipsi reginae Elisabethae
 scribendo et consulendo quae ad forem interservirem, quod
 ut quandoque praestarem egerime vum admissem, usque
 adeo invidia et malignitas omnes occupavit vias. Sed
 cum Reg. Catharina deo bene adjuvante, longe aliter
 se res habent, bellissime solvitur. Restat itaque ut Mdis
 vras negocia, dum hic sum, si quae erunt agant. Summo-
 nibus in hac aula fertur, Pol. regem cum regina sua pro-
 fecturum esse in Lithuaniam, quo Mdis. ejus reginalem
 sequi non poterit, iturus domum, ut ibi Catharinae quoque
 filiae meae nuptias suas parem, sicuti coram Mti v.
 Vicinae uxoris.

6 Augusti Cracov. Sig. Aug. Proficiscitur ad VM. Regale
 Jasterovicki. M. Pol. Bohemii filius et flurbe WKM. Policum qv.

11 Aug. P. p. Quam M. Sig. a Kaiberstern lib. D. et Conf.
 Mdis vestrae hinc revertetur, officium nostri esse mutavimus.
 per eum solutare Mdis vras studiumque illi desinare.

16 Aug. Langue au Ferd. De celebratione regiarum hic et auspici-
 catarum deo juvante nuptiarum relati omnia ipse arbitror ad S^m.
 et eis, qui rebus omnibus interferre. Iudicio meo S. reg. Cath.
 non habet quod vel in rege suo vel in Polono requirat. Amicit-
 nium, cum ille intime, hi vero unice solent et observant. Res u-
 na intercedit quae non solum Reginae sed hominibus omnibus
 est perquam molesta, quod res septembre proximo in Lotua

niam cogitat. Sacerit ibi ad regiam urbem Vilnam pectis
inmanifeste. Sed Metas una in visio quam partem
ejus regionis se abdere statuit: ubi plus est ferarum
quam hominum, venationis videlicet causa. Incommo-
da plane eo loco Mti originali erit habitatio, cum pro-
pter mansionum et hospicionum importunitatem, tam
propter coeli asperitatem et scelerati frigoris duri-
tiam, quae non cuivis homini convenit. Tum autem
nondum bene inspecta Polonia regina Lituaniam visere
necesse habebit. Ne satis scis, an profectio talis ad
prolificacionem faciat, quam jactatio et motus violentiae
impedire solet. Conata quidem est illa apud regem precibus
suis iter tale supplicare, sed nihil egit. Loquide illi porro
facendum est, sicuti tam homines fidei admonemur. Ter-
secter forte ista unius hominis instinctu suscipitur, qui
regem in potestate sua habet, Principis Radivili. Ma-
gna is laborat invidia, apud regni Col ordines, qui
sibi hominum in conciliatione nuptiarum ipsam
apud S. R. M. V. praesulum esse egerim ferunt, nec quic-
quam rerum publicarum regni in aula gerere patientes.
Tantum vero abest ut ille invidiae cedat, ut etiam
cungere eam consilio Lituaniae profectiois d. nos du-
bitat. Tu Litvania enim regem simul et reginam in
potestate sua habebit. Habet namque in ea provincia capi-
tulus multos et fructuosos, obtinet insuper tres Magistra-
tus summos Pal. Viln. Cancell. et Marchalli supremi
potentia ejus plurimis est suspensa et formidolosa. Ac si
regi Col humilitas quidquam contingeret, verentur
ibi ne summam rerum in Litvania primusq. ad se
pertrahat. Haec omnia cum fide et cura ad S. R. M. V. scripta
volui, ut si forte consilium aliquod impediendum
expeditioni Metas vestra invenire possit, et ratio su-
pra allegatis verificacionem habere.

Tu Hung. et Transylvaniae hic dicitur Poloniam ad.
Mtem Oram rem a Sicutia gerere. Quod illi cedat profecto.
Consiliarii Mti vos omnes, quibus adjuvet, in pectis
rebus hinc abierunt, neq. cum mihi quidquam a rege Col
datum est de responsis.

iniquitas, quam plantavit manus mea conversa mihi est
in amaritudinem. Sed quando ista res euidet, caritatem ma-
tam nobis et preventionem opus erit. Secundo quidem ille
haec, arbitris simulis apud paruos dixit, Verumtamen
ad me quoque dictum hoc emanavit, quantumvis in angu-
lo ablitum atq. latentem. Et jam ille caritatem suam ad re-
cubationem deducere incipit. in eo, quod Ser. Pol rex in gyrocace
Reginae suae ordinavit, ut puellae Mt. Rg. in eodem loco.
Troisei tamen mensa, cum Regina abire capiant. Factum idcirco
quem significari iussu suam et iustitiam, ut haec in re
Catharinae regis volens volens Barbarae suae aequipararetur.
Effecit eorum, ut rex parvi etiam momenti res ad petitis-
simam reginae suae deingeret et pter debitum conjugale, noctes
peterat. Suis eius regi non dedit. Vigesimo quarto mensis
hujus die ad vesperam in Neopolamie regina cum rege
coenare volebat et jam hoc ille a rege constitutum fuerat,
Catherine de repente intervenente Consilarii ipsius rex sententiam
mutavit.

M. dicit. Mater mea, qui fiat ut homo unus tantum apud
Principem suum obtineat auctoritatis. Ad hoc brevis. Quod
de aliquot principibus magnisque et iudicis raris audi-
si respondet: In tantis viribus et praefigiis diabolicis
hominem cum regem suum in absolutam potestatem suam
redegisse ille ut quod ille suadet, disponat, consulat
et praescribat. Et rex omne aut faciat aut omittat, nihil
potens de rebus omnibus, quantumvis foribus, publicis,
amplis, p. unius ipsius consilioris voluntate et sententia
ferri habens. Hoc magis atque magis in apulum prodeit,
hoc omnis ordinis et generis homines in his regis dolent
atq. deplorant. Dolent etiam illi partem apertis vocifera-
tionibus, partem tunc suspicis Catharinae reginae suae, ne
scilicet delinquenti aliquid ab artifice tali capiat. Satis
igitur Mt. nra intelligit, cui crediderit, intelligit etiam habe-
re reginam Catharinam suam Mastorem. Is enim apud illam
hic est, quae apud Epistolam S. recordationis reginam fuit
A. H. O. S. Ipsa quidem regina Catharina eadem qua prius ego
illum natus in allegando affabilitate et gratia. Sed hoc no-
minem ait et male habet. Quod idem ego abis superioris

et paris ordinis hujus regni proceres facti. Tam immensa et invidiosa est ipsius ambicio, non omnibus tantum se inferri vult sed se universos contemni volentis, In Deo astra omnes malas cum arboribus suis ei non recipiscant, male perdat. Haec sic Mti Noae obsequenter significata volui. Adde et illud. Si Mtas Noae ex consilio vris scis inem meum aliquem de quo apud Reg. Catharicam pro eo atque ego Secti ejus regni propter validitatem aduersam nocere neque, habere voluerit, neminem ei loci sicuti ego quidem iudicio magis esse idoneum q. ex nostra libro Fredericum Redres a Kupperdoff. Judicium Mtas Noae saluo.

3 Septembris S. Orichov. ad Ferdin. o vrazij brasuora na sub katargoy. Pochlebora celum abligantia regni Veros ne impudenter faure videar quid homo tenuis Mtem Noae magnam et potentem regem bilis appellat. quem ob violenter minatus Europa, horret autem Africa atque Asia ita.

Obpov. Langvori 1 Septembris. Vienna.

14 Septembris Ferd. Lateran passus pro Thoma Staffords Anglo, voluntate Soling. Tridentum, Anglium et Romanam sufficiens.

24 Septembris Noae Attilinus ad M. v. (Ferd) Martinum Cromorum canonicum Cracoviensem de quibusdam negotiis partem. communibus partem privatis vris.

2 Octobris M. Solfary Administratores sub Gyrgyni, tunc spant in Ferdinandum ("Francis inflantibus")

15 Octobr. Ferd ad Langum. M. v. ravia poluendrenia introyay slubnyj p. Gyrgyni a Auguste.

Th. Seydovora 15 octobr Mtk. Radivort de Ferdynando. Drahuj za lity i porovoleni. Gyrgyni a wine r Wegur "Sed quod res novas attrinet multas fore hic sunt esse in tempore apud nos, Ser. Reg. Mtes filia M. Noae domina mea clementissime Dominus favente est optime in columnis, perpetuaque est unice cum R. Mte in fines M. v. ravia. Licet. sen. cisionum case. su ubi propter Crasina quidam negicia aliquandiu. ut opinor cum ipsis Mte commemorabilis.

Postulata secretiora Regis Pol. exhibita ab Oratore (Crom.) in
Octobri.

De militibus cupri in Scepasio - De tollendo bello
et quovis processu judiciorum contra Dnam Prussia
et subditos - Ne dentur ulla mandata e camera vel
curullaria imperiali ad liv. Id. et Elb. tamquam
subditos imperio - Caes. Mas regi concedat investiri
sua Ducatum et statum Bars viventi matre aut
si id difficile est, ut statim nunc det mandata
ad Herzogem Magyolotannum ut magistratus ordi neque
et subditos illorum statum ut ii suscipiant sive
officiales a regi Pol. sibi datos cum primum milites
erunt mortuam ipse reginam Bonam.

Ne Caes. M confirmet cuiquam praefecturam, incogi-
stratum aut officium ullum in illis statibus ad vitam
vel ad certum tempus, neque donationem sive aliam
bonam ullam ab eadem R. regina factam vel faciendam.
11 Nov. Vien. Turd. ad Radivisium.

25 Nov. Vien. Turd. ad Sth. Reprowa hrom. & postwaratam.
10 Dec. Knysyn. d. A de Ferdyn. Strajymyjs Caes.
Trautmannsdorff na velmistrzynuz Krolowej - et
si sciamus novum hoc in Regno nro esse, ut
hoc Curiculariarum munus introducatur -

11 Decemb. Turd de Let. Pisu mi Jan Tarnowski o spr-
sowi Wasyla Ofprugskigo i ciotki Eliusza. Tarnowski
polecit mi sprawy ofprugskiego Wasyla, ktora i ja WKM.
polecam - si quidem dubitandum fuerit, quod nisi vir-
go praedicta a matre matre non fuisset pro dignitate
de familiae suae electa, nisi ipse Dux Basilius v-
minibus quibus pro condicione temporis voluit modo
viri ac rationibus ei obstatisset. -

20 Decembris Katarzyna nestawia sja za Elibida, Masy
Brandeb. i hr. Henneberg poknyndona piz Henryka Bonenswiler

Catharina Regina

Kelazy arcykiercia Ferdynanda i podrozy do Polak.

1554. 6 Jan. Sig. Aug ad Ferd. Krivizini. — Quibus de rebus nobiscum R in Ch. pater D. Paulus Lagrabiensis Jaurensis Episcopus et Mgrs Mgr Logus ab Aldendorff in Jaur et Krivizberg miles, Suidnicensis Jauriensisq. Cap. M. V. Orat. fide ac diligentia singulari egerunt, de iis, quae ex Sen. vestri sententia respondendum esse putaverimus in ipso M. Vra coram facimus certiorum.

10 Jan. Krivizini Gabriel Tasts SMR Mag. ad Ferd. Oraymat luff ad Cs. audivique oratores SMR. nonnulla mihi de rationibus Germ Principum meorum prudentissime discretae, quo nomine ingu- les ego et habeo gratias, q. SM. apud se tanti me faciens mihi ea communicare atque committere dignata sit. Quae omnia apud prin- cipes meos summa fide ac diligentia sum exequutus.

12 Jan. Krivizini Catharina RPl. "quod re ipsa, nunc sa- tis declarabit, nam quoniam per Regni sui publica negocia cum Sermis Principibus dumina Mte et Scove sua convenire tam cito ut res postulabat non voluisset, attribuit nuncium fau- vorantibus ipsis Mts vestris oratoribus, qui una cum oratoribus profectus, nomine ipsius, cum Mts illarum de omnibus his rebus ageret. Ipsa etiam Mts ejus, tamquam Sublimium ad Comitia profectus, comen conveniendam Sermarum Reg. modo memoratarum causa, siquidem res postulaverit in aliquod licet devium Oppidum divertere parata est

13 Jan. Krivizini Jan Porebskisi Wkand. de Ferd. Oraymat era se stant fia o pyblia rotalwini sprawy postum.

11 Jan. Krivizini Logus et Ep. Lagrab ad Ferdinandum. Ostentus ego graviora procyblysmo... causa tantae frequentiae (in Krivizini) est valenne quoddam iudicium ad huc ipsum tem- pus indicium inter Magnos admodum huius provinciae catho- nicae magnates. Quidem enim. Dni Kriviz Dymiles vocatus ex magnis quidam domo et de Regno hoc arte mil. hae optime meritis rapuit virginem quendam nobilissimam. Qui vocatus ad iudicium non comparuit breu diebus in a- misionem capillis et omnium bonorum est. condemnatus. Partes illius visus est fovisse quidam saptae virginis patronus Constantinus Jannia dictus, quem apud D. Ladri- will vidimus... De his tamen nil ad nos. Porebskisi my- si de Tykossine Ha braka mysca. Data est nobis audiencia sine omni mora die 22 hujus mensis Januarii Auditorium fuit nemodum frequens.. Nonnulli allocuti nos - venisse nos, missos a S. V. R. M. ad fovendas... partes domus Radivill, qui gratiam et favorem SMR habere putatur. ptra pro parte magnatum polo- niae admoneremur ad partem, ut cauti nos, tanti huj ingremum quum solius RPl. Magnatum animos vehementer offendisset. Respon-

21 Jan. Krivizini Zagrab. et Luza ad Ferdinandum.

... expediri fuimus cum oratoribus sine ipsis ad Romam
Reginas Boronam et Isabellam non omnino praeter expectatio-
nem boni eventus. Nam et Regem ipsum, quantum in eo est,
vidimus et cognovimus ad desiderium VSM. et oratorumque
ambo sunt viri clarissimi magane et doctissimi et experientis-
sime, qui summa studio fide et diligentia nos vestram tractant
negotium, apud Ser. R. Boronam. Altera oratorum est Sp. Chetm. Jan.
Senior, cana barba, fuit orator apud VSM. pragae. Alter vero est
unus ex Secretariis Regis Dab. Kriski, Latinae et Italicae lin-
guae aequo peritissimus, qui anno proximo elapso, paulo an-
te nuptias reginas. fuerat orator ad summum Pontificem.

Vir na oflatay audieray, powiedzial ze o traktacie u Kruszyczach nie
niewie ko mu go niekomunikowano. Dat lahre poraj, ze uwazaj
traktat ten za nymuszony. Popuhalismy problem do kroloway Bony do
Warszawy. Ktoz nas z raju bardzo dobre przyjeta, myslaj ze w dzien.
Staj do ktorej e corke przyjdziemy. Gdz sie dowiedziata ze nie, naru-
kate ze krol Ferdynand dopo njezntaj obowiazajcey rozdem Trabelli
ze jechi dojetni ona corke, sklonia a u raju polszczy przymusi do wy-
stania iadawego spozelstwa do Turck.

28 Styrcia 2. a. do b. Zagrab e Krivizina. Dowosi, ze chce zrobie
co mrie tytko, pomimo wialkij prazy wyjedri 19 lutego z Krivizina do
Lublina na sejm - a ujedri sie w Węgrowiu lub Litru z aboma krolowami.

32 Styrcia e Seabroka b. Zagrab. do Ferd. Audyencya u Trabelli.
Prany uwalbkajne porozumieniu z Petrovichem.

10 Lutego z Luciana Krol do b. Zagrab. Dowosi mu o omnia
nie terminu sijmowego i ujedri z krolowami u Krosku
ad seiam quintam p. Dom. Ocbli ragnawonyer a to
ponyrysy choroly Sjma Trabelli.

12/10 p. Ferdynanda na list z 21 Jan. Tulby trawo usitowanaj
Krolowami negozynajcey skutku jedica na sejm lubelski.
Sumy 100.000 niewydatajmy u tym celu radnyer sposobem loby mo.
gto byc na nas wyzta.

Waugrowa 13 Febr. Logus ad Ferdin. Verissimi etiam, dictae
Reginae (Isabellae) infibula et contentus reprehendant. Tamen quia
Regina ipsa sine Innocentio et integrali, sine ingenii indu-
stria facta omne id quod ei imputatur, constantissime negat
a se factum esse et quidquid ad a Petrovich dictum et scrip-
tum, factumve sit ad omne ipsa nescia et invita contigit.

Ne passionem Transilvai illius captivi tanti momenti esse ut ipsum
convivere debeat - et quod Turcarum princeps scripsit, id in rem suam
non se sub lubulae Turcarum princeps pretexta Transilvaniam arri-
pare possit, ipsum fecisse, Petrovichum in King. abinse si in tempore
pactis satisfactum fuisset.

Ob. id injuriam sibi fieri, filius. suo debitam pensiam, Antolon-
neum Tostensem injure delineri. Multo minus ulla jure sua et
fili sui debita jura ejusmodi absq. mora non persolvi. Nec illam
ex ulla diebus, conventisque ad munium mittendum, vel literas
dandas ad Turcarum pipem teneri...

Majore namque Kupro debet pro protore hincie potrubuji pini-
delij... Godyby warunki wyprzedzone byty, krol La. miadby wstawa
mornosi pilnowania fiastny, Wegroy malhonteni omny do
nij rapydu.

Esset forsam modus ut reginae ante omnia sex millia aureo-
rum perscefae pensionis - item quingua milia annui prove-
lus, iam ad instans festum Georgii debite, quam primum per-
volocentur - et si illa ad disclan. ex omphonomu et debite fol-
wenda non sufficere adhuc sex milia currentis anni. Et quingua
milia a festo Georgii futuri anni, honorarii et census redderentur.
Ita ut 12000 flor. aureorum et decem milia fol. Ung. in quore
tu jam deum regine haberet - Et unum milia Ducator. ad tem-
ps Episcopia expectaret - Arx Tostensis facillime tradi potest.
D. Toly byty hincie warunki fiastonia krolowej do mystania
postu swyjszgo.

List b. Zagrab. i dogi; list b. Zagrab. i teji Dady. Kadra
oddei pimentave - u mnij wssakie watoroznyy sposob jak u bisie
samego Logi D. Krap. Donoi u krolowa Bone jist duseq catego
oporu krolowej Izabelli

D. Marcii Parnus Gab. Sarto. do Ferd. - neque existimo hac egregia
de me sententia Gabind quippiam velle Mtem vram qd ut fortasse
exilia illa obsequia et tardiusculum ingenium meum ad Majora
in postumum estimulet.

D. Marcii Carion diff. k. Katarzyny polecajacy Mikotaja Mysz-
kowskiego legatum in arduis negotiis mansioni Conj. inci.

D. Marcii Koczko Logus ad Ferdinandum, Wlaskopolacu neprzyjchodli-
mu ujm du nowisi nicjca; de przywieszowania Wpolfshk fene-
lori u Jarumise. Krolowa Izabella chu wyznaczenia terminu
wyplaty 100000 na uro Kupionie debet, Kupry beda uchai do tego
wyznaczonego terminu. lchamy na odpowied. krol przyjedz do
Kocke u tyde dniach. kr. Katarzyna prawnie modze u ty sprawi.
Krolowe przychady tu d. 1 Marcia.

D. Zagrabinski ad Ferd. Bone opowiedzta ranc u krol neprzy-
jadia z przyuczny wparow, klonch slysz stuka a Klorzy
abnoszeni ja o wsiwiniu Karst. Kaliskiego i o oftre Jardki
pp niemu wjzty. Krolowe radzi aby go jak najprydz
wygnosci.

... illi, Hoff. Dr. D. et reg. Izabella utuntur semper vestita Hungarica
fau domi quam equitanda. Vngaros pascuos habent, qui jure
non quare reginae su ejus pasci vimentis sui morari. D. Chaky

dicere ab ea non volumus - est primarius secretarius et
consiliaris ipsius. - - - - - prona est, nescimus an certa
- - - - - bassam dno in Syriam vocaretur, sumptuose venenum. Habet
Isabella insignem vicum palatum Nikol. Gylkowski de Wojstawica
hic fidelia commendat obsequia. - - - - -

7 Marcii Ed. do Ferd. 2 Lublina. Hystami Miodzaja i. Mironia.
8 Marcina Kromera lust. Polst. et Jan. Crac.

8 Marca Katarzyna do ojca: dlt polcapary Kromera. 2 Parone.

9 Marca Kocko. Kanelera Qcieski do Ferdyn. Musi: ie cymut
- - - - - snigt. Krol taberi - ali vreu ve jedny robi (Isab) ralicata.

9 Marca Krol do Ferd. - - - - - Eksi autem Ser Stany Regina in Rey
no nostro sit, non ita tamen ex pulchritate nra est, ut per nos
aliquis vel invita faciat cogi possit, per oratione agendum
nobis fuit, quibus quantum effecerimus, Mas vesta coram et
Protectoribus suis cognoscit - Kocko.

Lust Rederna i Mroctawia ro sprawie Isabelli. 10 marca
i Drowna alगतानी 1. Pismem Isabelli domagajanej sy
100000 Duk. 2. Pismem leje ostawiajacej si ja wipnia
mi Jaromirskiem.

16 Marca i Wardziej Szlyz et. Opol. i Kacib. i Kompl. do Ferdyn.

Joannes Sigismundus
Isabella do Ferd. Wsli uchwały porofjan posta mego Mte Esi.
Konstytuc. Burgrabis Krak do WKM. uni certam commisitimus, trus
Tardorum ex praescripto eum. Mte Kra nego lorum, conjure
eius uni oratore sermi fratris ejus collega
Isabella Jo

Forma foederis per RPol. cum laes. Turc. in dli 1554.

Cujus exemplum nos imitati ut primum post mortem
ejus Regni gubernacula accepimus, miserimus oratorem
Mag. Stanislaum a Trzym. Caffell. lesp. Bte. Capitanem
ut vestra foedra cum Mte sthis nomine nro recon-
wardet alque amicaliam - - - - - confermarit. Et cum postea
Caj. Turcarum eam ipsam amicaliam et foedra nobis
cum innovasset Nos vicissim habere hanc nostris spon-
demus et promittimus quod a die 20 Julii 1555 ad
finem usque vitae spae et pntent. Laes Turc. foedus
et amicaliam promiter eum. Mte sthis observatori

Inter alias. Laes Praeceptensis durante hui foedere nulla
damna Vicenibus nro inferre debet. Nos vero stipendium
solum, ut nobis contra hostes nros assistat, dare illi debe-
bimus.

Similiter Palatinus Galathiae et subditi ejus nulla iam
na nobis subditis et Sicionibus nro inferre debet. id
si quae intulerit, ex mandato suae Mte laes in in-
stanti carere illum tepetur. Et parte vicissim uni
si quid damnum ab hominibus nro Tartarorum Pere

expensum Caesari et Pal. Valachiae aut hominibus
aut ditionibus illorum Matum fuerit, id solum nos
cum requisiti fuerimus dari illis mandabimus.

Crauviae 18 Martii Martimus Lugus ad Ferdinandum

... Hisce nobis et Frithovius et M. Joannes Procerembis, consulet.
que fideliter, ut parens et filius, mansuetudine aliqua et regia
gracia vivantur, nam nisi princeps ubi ex septibus excessu
ret nec malum, nec alium retenturum esse illum, qui va-
dat, quo ipsum animus adegerit.

Procerembis Brevis retulit Turcam Valachia et Tartaro ne non
hominibus? Cura Wilian Weissenburgk, qui numero ad Vigi-
milia esse possunt, seris commisit, ut regis Joannis filium
in Transylvaniam inducerent, aut si hoc facere non possent,
Transylvaniam igne ferrugine perdant, ac hominibus inde abli-
gant, idque ante festum Georgii incipiant...

Ob id videri sibi operae proclum fore, ut rex Pol. Valachia
injungat, quo ipse quovis pretense colore aut collisione ab hac
expeditione se alienet. Tum ipsum Brevis Tartaros etiam
per suas irruptiones domi redenturum, et Turcam solum ac-
gre intanturum Transylvaniam, quae circa Ser. regem Polon.
... ut hoc cum Valachia agere velit, quo vero modo sua mitas
hoc recuperat futuram sine Dno Lagrabians. refert.

Sicut Nicol. de Scrinawa Lau Russiae et ex. regni Campustis qui
filios duos in Luviae M. habet, idem fere dixit de immersione
in Transylvaniam facienda, consuluitque ut J. N. M. ad ipsum
Palatum Ruspiae prius veniat. Illa velle qui vestire et alium
peritum hominem cum eodem ad Pal. oville mittere. Dixitque
Valachiam facere plurimum Christ. et bene aff. et M. Regia
Procerembis consuluit ut ita Pal. Russiae Petroviciur ad se vocet
Iste persuaduit ut ab ineptis cesset, ipsum Pal. Datumum opem ut
ei gratiam M. reconciliare possit.

Inquit Brevis, et ex quo operatur bellum inter Turcam et
Serpiae regem, ut sacra M. N. Regia quoque modo parat cum
regina et filio ejusdem aut concordet, eosq. contentos reddat.
Ita in practicas non modo non sunt contra M. N. Sed
sedem ab aliis facta et sibi ablatas non recipiant, aut
si hoc fieri non possit, nempe ut Concordia esset paratus
omnibus modo fieri queat, exutus Turca Palat. et Tart. pro
drabantia, donec Turca forsitan a Persa debiliat. redderetur.

Procerembis totum sumi rajshoro M. N. M. byli ma u Kroli nyjdrae
pocooleni. Ma leka Konnia i chu i Pol. misirepini na Honie
Ladonia proctio polskich u na pjavna dignitosa Trubelli i O ayvdy
Abt. pms. O granicem homidy i plarlam - O respitmye froyd
signislygo

Diplomy in Tarnobrzegu. Mowit ogólnowro i pulceat n...
nowy radzaj rozjós, pnie sibi wygalicjony

Quamvis regina sese plurimum exeat ac impotentem facit
dialoremque mensura est tamen et nullis iudiciis videtur
satum V. W. M. jammo necessarium ut in Transylvania Silyen
lissime regitur, Ingressus observentur 2

Jakob Dilmurwolski z Boserowic mowit nam ze Krol franuy
bi ma u drowu pouta Holaka Quassowskiego Sile in Sublu
apam juniorem Tarembam et Transylvania in Ungaria qui et
redisse ad reginas properasset. Asperuitque in Tarembam rursus
in Ungariam accepta informatione a regina reditura et
ubi inde secundo reversus esset, ipsas in Galliam una fastidita
ros p. Vratislawiam et Norimbergiam quantum ille intelligere
potuisset.

Varsavia 20 Mar. Bona ad Ferd. Polcenia Myszkowskiego i D
Myszkowskiego. (Kwiczci ?) .

z Braecida 4 Maii Mik. Radzmit de Turyn.

5 Maja Viennae Ferd. de Scl. Odprawa Myszk. i kromera. Quare
Sic. V. sumo studio paterne rogamus atq. hortamur ut fer.
sor. suam auctoritate moveat atq. inducat, quod fraternis
pustulatis absque ullerore logiversatione jam tandem aqni fiat.
Intelligat M. et praed. oratoribus quam postulam causam
habeamus a Plata Ltsab. postulanti ut dilatori non solutio
nis centum millium Ducatorum ad proxime futurum fiat.
Epifaniae d. benivole consentiat et quae eciam nos viceps.
S. L. praestare obtulerimus, quae cum omni rationi et ac-
quiritati consentanea sunt etc.

Soloni Reginae Bonae.
Catherinae

Kornel

Qui Oppoliensi et Ratiboriensi - de or. Lukowski.
Sclt. obsaermy Marymilianu, krola Czechoweg. dr Trabelli
cum interpositione. s. laurica ma krol Ferd. zaprosiwi w Wrocta-
wio Sclt. Sclt. S. Lys. Stanom. Aggm. Towale bednie oddaoy.
Inwocyltura e d. do pnyrtet. Wtulanowoy. hudy i 100000 wy-
plawne wostana - miltendo confestem ad Turiam nuncio
declearandogque, se erga seu. wyprzewenie ja Petrowicia.

26 Maja Sclt. oqr. Erasmi Heydenreich ad Sig. A. et Beram.
"Videte enim ad nos hinc diebus a porta principis Turcarum
subditum quemdam nostrum hominum Transylvanicum nomi-
Joannem Mgh, qui in mense Decembri superioris anni
a Vairotis et ligniolis fidelibusq. nr. Transylvanis
eo expulsi fuerat, qui retulens nobis se in porta
principis Turcarum non solum videtur hunc esse p. p. l. a.

praes. Ser. Hung. ac Petri Petrovici tempore Mariani Oceylo
et Paulum Naly contra nos et fideles subditos nostros
tractantes, sed quod illi sibi et eorum Ahmet Passa in
faciem vehementissime resistebat, atque se et gravissime
opprobriaverunt ac variis injuriis affecerunt, adeo quod et
vita ejus non par sit propter illorum obtruncationes et acce-
saliones periculata.

Proaeterna pervenisse ad nos lth. Princip. Turcarum ac
Porvodas ceterisque Nob. Statu Trans. in quibus Rex
Turc. aperte descripsit, se ipse Ill. Duci Sypod ac Rabad
occillum misisse, velleque ut a Transyl. pro Rege recog-
noscaturs ac mandasse Papis Budensi, Temes. Bofnensi
omnibusque Sandealis et Cap. suis, Portoroniis et regis
marunkon zgydy i gadan.

Ca. 4 Wilno M. Rad. de Ferd. Krol: Krolowa et Wilni adwoni

Ca. 10 Warszawa Trabelli dep. Sr. Janowi Sierakowskiemu,
regiamenu od Krola Lth. raris po andyenyi das proz tegvi
Heidenreichowi. Po zapewnieniu nuwimwisi, a

... Cum vero Reginalis ejus Mias amissionem Ser. Rom.
Regis ita praeclegisset, ut ceteris omnibus in ope et praec-
sidis ejus constitutis, seipsam et filium in ope tantum
extorrapset, quae tamen offensi animi signa a Regia
Rom. tibi pro hac benevolentia referre solita est, et
Aiam nunc referat, commemorare non vult.

Intelligitque Ser. Hung. Regina, ignosci sibi merito de-
bere veniamq. se apud omnes mereri posse, si ali-
qua istiusmodi consilia de recuperando Transylvanica
Regno iniret, cum ultra praestitutum tempus, pro-
missorum et pactorum exitum atq. effectum a Regia
Rom. Mte exularret, atque ad eas angustias et neces-
sitates redacta esset, ut dubius exspectare non posset.
Sed neque ad hanc fecit Mias injura et morem hunc
omnium curi incumbendo sicut reorum, parorum pa-
cientia tamen et omni lenitate ita salutem, ut hae ani-
mositiam apud Ser. R. Regem minui posse, quanto majori
sua in ejus Mien exarent merita atque officia.

Calluoflii prosequuntur cap. pnyjarni i chelnie regyanty. Tesar
nome shargi i rotali. Haec cum talia, jure Ser. Hung.
Reg. et Regia Rom. congruunt, sed pro observan-

lia tamen sua ergo epus M^{ts} et pro moderatione
 animi sui solum se iudicandum et discernendum
 sermo fratri Pol. Regi reliquit. Regatque vicepsim
 cas M^{tem} ut aequum se iudicem in eo sibi praebeat
 ac se non Regem hostetur diligentius, ne ipsiusmodi
 suspicionibus atq. dilacionibus praestandi ea quae
 debentur epus M^{tem} loquatur diutius, neve ad illa
 tentanda vel amplectenda seduat eam de quibus
 nunquam cogitavit, ad quae jam non invitatur so-
 lum, verum etiam cogitur.

18 Curia ^{do spacymbiaska Prab.} Kostanowsy nadsyeh pastoris de Proctavia -
 Sz gowstap dotaymania sermnu - donikalomy sz tyf-
 ko nowyeh myzuntio. -

28 Curia Wilno. Sz. do F. Ojpr. Heidenreicha. Szprowu
 Sz Aug. Jana byta Sz Curia. Miedzay inveni "Perpendat
 R. M. pro sua prudentia, quovens paupertas et despera-
 tio homines detruere solet.

Na osobnej kartce semie posmem: Si Mas RR. vult
 S. Regina Ung. amplius regn. su. non affectet
 neg. illuc redire contendat, faciat satis Mas Regia
 intra unius mensis decursum omnibus pcutis et con-
 ditionibus tam prioribus quam recentibus per M. Cur.
 ipsius S. Reg. de libertatibus ipsi SR. propositis -
 Cujus mensis semper incipit debet 18 Julii. 1854.

27 Curia Wilnae Szp Radzic. do Ferd. Szp Radzic

8 Curia Warzawa Szp Aug. do Ferd. Szp Radzic

10 Curia Ebersdorf Max. do Szabelli a mytthmau-

18 Julii "Hudrie myzmona relayca Czajma Heidenreicha.
 Szp bytem do Wilna 18 Curia. Szp in Radzic; Przeb-
 shiego pzd audyencya u krola. Utterque autem tam Princeps
 Radzic, quam ipse A. Nucanellarius, asprobant la quae
 in praesenti negocio Trans. contraventuratur, per Oratores
 M. quos M. proxime apud Ser. Regem Pol et utraq.
 Reginas habuisset, fere composito et confecto pzi-
 uis per unum aliquem pshisset, quem M. D. etiam
 tractatibus his adhibuisset.

Szal brwidsi s. sz Szabelli sz sz entygi. hucbie niemowarata
 sz wozakie niedyepetnime warunku. by ja do Regu Szprow
 wazeni mogto. Sz. de March Dwiechi od roku przessci
 sz pziwy Szabelli sz pziwy Litowiza. 28 la. wyj. z Wilna

28 Aug. Pölschen pawet Hannoldt z Sigmey do Rederna.
Gronada z przybytu na dwor Trabelli, ktory si z rana
redawet za porta Trabelli krema konie wyisto - gity je-
dnak potawie mni przybyli ucicht. Wtedy przynat
si z go krol Ferd. namowet do zabicia miedze
Wdy, Jan Abanda Sarpir oza do Janu Gurdzky wuklyom-
uam pmiulafa ynfurgh mowidau fud drozylmym trafunt
Drofulo fony zi horeu spui, dwozi mofordot mowidau do
Gronu Gnfurmdau mit dem Li'nsf. Oep. i Batebor
Zahor Czeplu furington. zu Aulster, Groy Groyftrach, G.
i Rosfult, Groy Groyftrach, G. zu Stantat, G. Paul
Furardatur Landtracht zu Sigmey.

29 Aug. 1854 Pragae Ferd. ad Pol. Russiae. Redidit
nobis Bartolomeo Rabnic quem superioribus men-
sibus ad Val. voj. expedit. literas vestras - 8
1 Sept. Rederu do Ferd. list nie do wdnytanja pif-
s poudstawi turckim i wotastim P. Wgrach Nady
i Tor... zaprasajajuce miedego Zapetya na tron
ugierski - z dysaprobacii Cirkowfinggo ite.
4 Sept. Ferd ad Steidenreich. P. Kalumnii rucemaj
na siebi. Wichestat abannua wicqii na wyshowance
aby so rari gdyby umart, na niego wdpowiedzial-
notti niepasta. Zeda, aby wygnunt uwicrit potowarie.

Idem ad regem Pol. ad Rad. ad Berezowski
9 September Ferd. ad Ferd. S. Kolesimier? Romowa z Rad.
i Puer. Doy in fufftan Martowidau mit mni. Hnifziny
wupfollan allain zibawiffan wuznyzijs, no fony
inmowidaj die d'wizim hru fi do zi zibawo
doy. fi wicizyn d'wizim hru is gub und fize orib.
wupf. fi die Langubing wiff mufporyme. den
is d' d'wizim zu Poltu fobne nuf wicizim wupf-
mowidaj mimmertau d'wizim gupfandau zigniffitkly
ind Groyf fawet bei is fawidau dyf fi die
Liockiffene Poltu wiff wolla d'wizim ind
wimmoll is do hru S. S. z fawet Gupfawerfey
fo fobne fow die d'wizim zu nuf allain d'wizim
wobillan fuffan, dyf fi die Liock. Poltu indwizim
wupf. bei is. Pifim d'wizim Gup. M. Prowincus

5 Octobris Ferd. de Heddens. Celebrabilis'ony list 2 11 Sept.
Tomany pray smojem.

5 Oct. Wilno Heid. do Ferd. Obywatelom wroczary 2 4. Pa-
trystwa opowiada, ze sie Rebelia sparyta hrolowi, ze na
wet pmetata wymanie ofhanorogo, ze putu fwiat dwor
ski knyhu - Trzerbski pncery. Trzyerzys jst moim, ze
hool nunsysthia reerz haidzgu powierza. Woznyy ja jst
nego zdanda, ze pakton dlonzoi naliq. petrowicze pud-
bura Piote kemniz prokurator brach. MN. infensejimus. Wrot
polski miat miadomosci o zwyciestwim Perion nad Turko-
mi, a ktorym miat pulca dyn Salimana.

7 Octobr. Wilno Heddensreich ad Ferd. 1 poudrueku sdestatem
kurjera z pragi... Quibus igitur de rebus ad M. mihi scriberem
est. Primo de propinquiori illo negotio, captivum esse
curante, deinde de universali tuta causa. Nam, etsi antea
ad M. scripserim de responso postremo a S. R. Pol. accepto, dictum
tamen mihi fuit, atq. etiam literis ostensum, non solum quidem
petitionem meam, nomine M. oblatam S. Reg. hunc transmissam
esse, sed et hoc pet. tum, ut facinorosum illum captivum S. Regi
Pol. facti in suam custodiam traderet, atque mandatum esse Vice
captaneo petriw. ut illo recepto eundem praefecto ejusdem Territo-
rii Ser. Regis Pol. ad Siiradinam accem, si recte mihi messis
asservandum jussu Regis transmitteret. Cui scriptum est, ut eum
sub arcta custodia Sibigenta aperiret, ne carcerem effringeret, sibi
ipsi manus inferre possit, et ut neminem ad colloquium ejus
hominis admittat, ulterioresque jussionum Ser. Regis praefata
tuo praefectus expectet. Factum est autem ut id tardius scirem
quod Ser. Rex. Pol. post acceptam scriptam meam petitionem id
demum deliberaverit, atq. significatio Regiae suae voluntatis
mihi tardius unde nota facta sit. Et habet quidem M. V. ex his
quibus modis negotium hoc, hinc plerum exped. tum fuerit in
quo plura occupu temporis MN. sunt a me exputanda.

Deinde et secunda, quoniam omnis actio in controversa Tran-
sit plurimum et magna ex parte ex veritate et mobilitate
ingeniorum dependeat, Sciendum est M. V. claudens, quod
ad M. V. sub verbo fidelitatis meae perscribis, cum ante
ten meum in locis quidem praeterea promiserim M. V. aut V. ubi
pus fuerit, coram referre eundem libet. V. disse me recentis
a Ser. Re. Bona ad hanc autam scriptas literas, quae magnis
periculum et danestimum consilium praescerunt et confirmant
etiam. Scriptae autem sunt hae l. l. a Ser. Reg. sua partem eam
ob causas ut principium MN. primo in paleat, quod S. Regi
Reg. de meo ad Ser. Reg. Pol. reditu adeoque secunda legatio
ne cordior facta, aegri tulerit sibi actiones meas a hoc hunc.

communicatas non esse, quae cum Junneria ad Ser. suam perscrip-
tae fuissent, me concordiae causa huc venisse. In hac quodammodo
de verba mihi visa, prout MW. quantum ex repetita lectione
observare potui, intelliget in effectu tamen illa ut sequitur reser-
vent

Quod si qui sunt, qui arbitrentur nos concordiam inter istos
principes non cupere, valde aberrant, qui huc maxime etiam
optemus, ut Ser. filia nostra, cujus praesentia nobis propter
suspiciones quaedam cadenda est, apud nos esse possit, nam
cum nobis semper oblectamento fuit, et longius in Hungariam
abitura sit, ejus praesentia non sine magna tristitia curere
cogimur.

Circa quae verba et hoc singulariter MW. animadvertendum
venit, ultimum hujus S. verbum "Cogimur", cum obliteratione
quadam, prout in margine continetur (Cogemur) in ipso arti-
culo mihi lecto et viso et ex scriptura antehac ab. sua ad MW.
per me allato responso, probe cognito, scriptum fuisse, ut quo
in futuro Cogemur conceptum fuisse apparet, ad praesens
tempus inducta media litora e i et impostito puncto referunt.

Quae cum non contemnenda sint, mihi que sub f. fide concre-
dita fuerint ad MW. humiliter referre debui ut MW. pro eccl-
siae et regia sua sapientia ubi opus est, si levior apud hoc
fides esse velle, quam Christianos principes deceat imminen-
ti periculo consulat, atq. ut eidem provertetur M. V. valeat.
Nam cum haec a S. Reg. Bone scribantur, haud levis consi-
derandum aliquod subesse existimandum est.

Krolowa Jab. raptivita dworanom esto na 4 misiercy. Mi-
niadomo ey post hual. pominio perewaryi krola sui p-
ni'a dpravorny raitat. Memorna regni ey wlasni w-
nimie niepraedfubiora podroy do leggiev.

8 Octobr. Varsoviae Bona ad Herbipf. Skany si je krod
Ter. skany: jyj nitask, i nigrystat do myj Hgdrscube
a biffim. "Cum nos multorum ac praecipue ipsius Ser.
filias nrae animas propter ejus illum offenderimus, nam
ipsa illum Reg. filiam nram bis ex curia nostra expulimus
idque in gratiam R M Rom. prima fuit expulsio illa cum
Orator Regis Galliae venire debebat, secunda mense cum Turis
eus et Valachiae oratores venturi huc dicebantur, de quo
cum adventu audire ablegavimus statim huc ipsam
filiam nram cum maxima ejus Mris adversus nos indigni-
tatione -

sem regim Trabelli nienchoruji. "Quod aut. in postulat
 S. R. M. ut ser. d. Hung. Reg. cum illoro filio suo invi-
 ta a SRM. relicto atque iuriori aliqua conditiove
 a reditu in Hung. arceatur, sed SRM non tam facile
 est quam factum Et Mellin causa velle. Nam praeter
 quam quod semper hoc in R. P. observatum fuerit
 ut qui Regia voluntate ordinumq. Regni consensu
 in illud receptus esset, ei libera, si modo nil Regno
 deberit excundi potestas palneat. Quod et illud
 quod Caes. Tur. qui seu Tulocem ferd Ung. R. Illg.
 filii eius appellat, tot legationibus, totisque miseris ad S. R. M.
 libris aperte bellum ei denunciat, qui in Ungariam redeuntem
 Reg. que illius Mellin cum ill. filio impeditio velle, quem ad-
 huc (quod quidem sine magno dolore commemorari non potest)
 nemo sibi hostem sine gravissimo suo dilectionumque suorum
 discrimine expertus est. Et de vicinia davi fi. i. na
 to W. M. unava. Wreui jest w Melunio, krol porwaly
 aby ktis z prony krola Ferd. byl przy inkwizycyi. Du-
 meya su aby wyptawno pwsag za Katarzyns, bo ina
 czaj nieporwoly stany na Oprawo. (Libera piemare
 na moskwafla wojna).

Bernhard Prunkisly Sprungmann vnt J. von Hofflin
 Junksly ante concepcionem Mariae. Albrecht d. Pruski
 optavit si de Gostonskiego selaticia fud Warsawa ktoby go
 migot najlepiej do Turcji propowadzi. Gostonski poverdost
 mu o spracie ten li wyplat do moie list z prwio a boro
 propowadzenie, pod warunkiem najwyzszego sekretu namot
 pod krolew. To wuj si oburczony domni o ten W. M.
 mo far d. M. sub serbua wolkam, sed asz finem nigst konna. Ist
 ind punderlicz nin kolejar Tujform. So wolt wije du mlyny fufun
 Altagynidz gsta dwinij ind ghu sub glnit gaban, sed asz dofin nigst
 kponum polt ind wuj gwonic nigst miedokarom, du asz kom
 Altkin dofin nigst konna oltwin if wuj. Du sif sub du krolat
 in dca Guntzhanu marian humi, dndnfno kfcumam sol mui dus
 wnic Allogy. Rinnij sub groya dwinijonij dus nd undard mft
 of ind domelfaldu sub asz wuj du Tofy on mif wogubry... fo koma
 vnt wadard nigst gpfufun ab mit Worumfkan Maud Alko. G drb
 Rinnijub... Pocat muj z listami W. M. do Woy Wot. wdyt on fwo
 ja. Wsa obinij Jchozna pomve, pwsellna najwyzsimi, pinnij
 dy iada (1000). Sathan karat mu zca Tym ludem czechaj fane
 Zagoblyz na gromij. i putaryi su z Peterwierem.

3 Decembra Petriovici Isabella ad Bonam. Dopo basate le ma-
ni di V. M. alla cui bona gratia humilment mi racco-
mando. Jo ho inteso, q'lo che me comanda V. M. circa
del no partire mio di qua: (o come obediante figlia che
bi sonno faro ogni cosa, che me comanda) V. M. per coman-
damento di V. M. et non per altro, con tutto che so che
sara co mio grave danno et prima perche per le male stan-
cie ho grandissima incommodita, l'altra ho grande spesa
tener tante tempo tanti oratori: et si anchora venira lo
oratore del Ser. Re di Franza il quale e Conte, pensa la
M. quanto mi costara a tenerlo per fino alli Tre Re:
la M. quello che ha fatto a mandare S. Alfonso, l'ha
fatto di gratia sua verso di me, ma non sara niente, per
che lui non potra fare quello che jo ceris alli Tre Re
perche jo piu voglio la liberta del figliolo, che il Conto milie
Ducati, perche la M. sa quello proverbio latino Non bene
q' toto venditur libertas auro o so questo di certo che il
Re ju. di Romani non fara niente per sinche no havera
la risposta dal S. Re mio fratre di Vlna et inanzi che
sua M. espedisca da Vlna passara non solamente li Tre
Re me et la Candelora et Jo andaro ogni mattina per
lo freddo et per la neva la sera, perche la notte non oso
dormire nella casa di legno per lo pericolo d'imbriachi: l'ho
avbe mandato la lettera che mi ha scritto l'oratore del Turco
ma per non fastidiarla non ci l'ho voluto mandar altramente
et fando sine bi baso di mani... obseq. Serva et figlia J. ad.
Dru relaye Jana Alfonsa Castaldo s' miedieniu sia a Bonam i kro-
lovu, Isabella. Bona garura ie odvriasta corke id podrozay sanus.
hij H. K. R. miedispicany, aby prued termenem Truch Kroli nie
nepredstibrata. Krolovu Bona vyhlata pivta do les. Karola i do
Kedynanda z gaviadomienim, ie pojedeie do Neapoli. —
ser Isabella de Castaldo. Dru Joannes Alfonsi Dominatio vna credat
michi, si scripssem quod deventura fuisssem ad hunc terminos in
quos a Regia M. deducta sum, pedibus potius me Transylvania
extrahi passus essem et hic divulsissem, sed ut finem facerem scint
sibi esse eam clementissimam Dnam, quas semper fui ana cum
Dno Nuncio *) cui dn. vna mea ex parte salutem dicere velut.
10 Decemb. Vlna M. de Turd. Odyrowa Es. Neidenroei chu
Odyrowi di Krolo zawierata: Quod ad ser. S. M. Sororem attineret
illam quidem constitulisse Sanokum, comodioris habitations
et victus gratia, qui ex propingua Russia haberi potest, eo com-
migrare, non tamen prius quam post festum Trium Regum
*) Neidenroei chu miedyquinta Isabella de dworn — najis tan tancis
ju pivta.

procurat ad S. R. M. scripsisset. Quam ipsam si S. M. frater
nis monitis inducere poterit ut diutius in Petrocoria conti-
neat, atq. in eo loco M. responsum expectet, procut hinc de
rebus proprium homi factura M. suam pariter ut hactenus
debita erga M. observantia....

Serenissime atq. potentissime Rex Dux clem (sup. Steidencirke
17 grudnia) Nem elsi cum praedicto M. clem. responsio
jam paratus ad projectionem fueram, ut id procut M. de-
menter voluit ad Serenissimum Regem meum deferre, super-
venire tunc ulterius ora M. suae ad me mandata, quibus M.
M. datatum responsum sibi transmissis postulat meque
auctoritatem harum nomine ut M. sua vicefim animum
vuum declarat, ad conficiendum tandem hoc negotium, hic
haerere jubet... Et talis prothim casie, jahi krolowa potoryta
nicomoi si sta samej adlegtosci mysia wyptate to, ergo
sobie igny. Krol Ferd. prusi o unglad na to nimmij
mptym u prony krola, aby Irabella nieprzecheta do Janosha.
Gostas Monaco 26 Decemb. Ferd. ad Bonam. Mystany u
statutach Dniash do nas fassalbo domest nam ste W. M.
Sukladafy Harai, aby krolowa Seab. odwinni od pudroy
Janoschij. Ossetamy go z pudrykorianum i ofwi ad-
nisiem gotowosci do ostyng.

Box daty.

Adprowide. S. i. Bony z kocka bez
daty Jana Oratoribus M. R. kto
ory radali 1 aby wyptate 100.000
wzoble do roku 2. aby krolowa frab.
wyptata do Turcy i Petrocoria
portow. Ad primum, krolowe od
wleha wyptate bez prouentu de ad pro-
ximam Epiphantiam Pentecosten - ruffi-
oij si do ryceni, do ktorych oborid-
cane niryat, gdy warunki jutyrio-
ne wffana.

Relatio Epipi Lagrab. et Logi. Legatio
noa, in qua ego cum M. Logo jusum V. M.
per quattuor menses transactos, versatus
sam, procut fuit de rebus et negotiis lon-
ge maximis, ita non potuit isto expro-
ri. Njard u kocku. Krolowij Bony iudus
my si parbyi pny uktdasch ale daromni
Magnates omnes, apud quos quam plurimos
fundus ilidem et nobiles et spee S. Pol. Rex.
idipsum credunt, nullas practicas per Regine
fieri, sed omnia quae tractantur, tam per
Vngarian, qm apud Turcos, per solum Petrocorium
nomne Regine et filii exoratrari, quibus tamen
factibus Regia pft non suto illi prompa in
pctis videretur non dffntro.

Przyjmuje ma być tych kromai Petrowiera to, że i WKM
zadaje od Krol. uwzględnia jego i etaj niema sposob
prowodu do Tafi WKM. Turcy vs.

Przechylni nam Szroski, Jarosowski, Msk. Suroian
ski, King ma 2 synów na dworze WKM. Postrane
dworu są cemu WKM. napsyca na list fra
belli do Turka, Szoro Petrowier jest testamen
tarym opiekunem Jara i Szabelli i wyttama
cy Turkom że ta. list jest zistim przyjacu
Krolowa rada aby na Szroski Szosone była pan.
Klanczowski był pkoit. były rajtowanie puziardi, my
perswadowalisony aby na Szroski. Kadarmu.
Wzajem przychylni radza, aby nulyli się Jara
i Szabelli co ojczyzna, saepe enim prodel se,
quod perireat illum amissi Regni, saepe inu
sat in faciem matrem, quod cepserit sine urogen
te causa Transylvania et anhelat reverti domum.
Episcopy na to są: aby X. Grol. od wroclaw
uwolniti podatkim, aby jui teraz dai matu
do myshowania przysita Jozanna, aby oddalci
Wegriów z dworu, aby ratagrodzi Petrowiera
z prot. Wdy Ruskiego (owdzi to Petrowich, e
grogis milis Silesita natione). B. Lagrebet
radi aby się Jara na dworze WKM wycho
wywał.

W. Wotachi ma tu pusta, ktery się pyta Krola
pol. co ucygni: Turci albowiem kare mu wzaz
z Petrowierem jecha konwagowai Jara na fud
niogrod. Slara się on o corki Wkus. i spozyci
Chrzescianom. W Ruski radi aby so. Dni mystai
pusta z Wk.

Maty Jara ma wiel. r. Polae sympaty. i
punijsz opinia, że go nicatuznie z Polski wy
susciono z Wegier.

Uznajadinyonu non Putrakim. Dni maculny. Dull
nowe jone now dni 30 Jul.

- 2 Aug. Adielci non Putrakim. Dni maculny.
- 3 Aug. Mieszko Adamy b. dni Romijn
- 7 Aug. Szyszoff, Dull do Rön. dni dni Rön. Dni
miał Arakim ubymnisk.
- 8 Aug. Antym. Szyszoff non Pofnu, Lukas z. Gwoko.
Sawimba Szabelski, Andrae Czarukowski Szyszoff Dni dni
Guzborskiatki b. Dni.
- 9 Aug. Antym. Szyszoff in Marmulak Maksim Dni
dulk. Szyszoff Szyszoff. Dni Dni Dni Dni Dni
afu nulyngnu zarullu.

11 Anst. d. 17. Mis. Jun. Cratis nam Sollmuthj. v.
Le. nomenq. d. R. n. y. i. n. z. v. d. i. k. k. p. f. u.
12 Anst. d. 17. Mis. Jun. Cratis nam Sollmuthj. v.
Le. nomenq. d. R. n. y. i. n. z. v. d. i. k. k. p. f. u.

Coprovicia Trabelli Grabowickienu patri
L. Aug. Tum et neq. eo considerato
quod illi tractatus omnes in Kivelo per
R. Pol. matrem. et per Reg. fratres. Illis domi-
nus et benefactores nostris colendis, fru-
stra celebrati, habiti et constituti fuerunt.
ad ferias fletuostis eam. Morum plena-
ria et indolata ulterius satisfactione re-
jeli. Non purgatis ibem tot et talibus
promissionibus S. R. R. M. quas ad nos fura
nostrae Magister et verbis et scriptis de-
monstratas et confirmatas ad Dun usque
Belavam M. Duan solucionem rejiciens
eius M. D. nomine Vienna attulit. ... Illud
iam tandem assensum fletu amplecti cog.
animum nostram fletu decernimus omnino
in gratia M. D. domini et fratris col. ut saltem
aliquando sit palam ea nostra facilitate et
voluntas ad appetendum eum favorem, quem
semper obvis ut dicitur ulnis optamus et
desideramus.

... expectabimus ~~1000~~ 100.000 expecta ad
festum Epiphaniae hujus anni. Wtedy takie
mowimy odprawie posta turckiege i iako
na legacy.

1555 * 13 ^{Herdenr. de Jure} Januarii. Gdym 28; 28 gruden^o pro + jadye do
 WKM. byt w Krakowie zgłosit sy do mnie Dalmarowski z kore
 sowaty, sekretar królowej Izabelli i domysliwum ze gwałt
 kurcki i królowej bawary, puturnony Chroscianin, ze po
 wiedziat mu o wszystkich negierstkich praktykach i wyruet
 zyceni aby H.M. o tem rozesthem wiedziat.

Wym namyma mofowannutur fingerspisan Gudy ylt on
 dru burzost, dufd syj dm wyplaw ulb dm R. Murda zic
 Pollu zic Danaska zamowiu, wofab. Wnublofzu sy mia
 moellnu tron zwari Jozsu sy dm Kuningu tron hinyar
 zifumit dm Krotobraty, duryj fofowannutur Kuning zic
 Pollu, wub Gunden priwar R. Murda Dalmarowski An
 dreas Dyzzi? wubtu priwar Ann. Murda Krotobraty
 wu dru Tirkam ynfiekt, wim dru dufpobnu zud bu
 annutur Krotobraty in dru Kron Polu ymowit.

Wud fut syj dpa Guntung buld wofadnu Dalmarowski
 Murda wubtu wygnieffat wud fut fowuwy
 duryj dru Tirkam wim dufwofnu, fo fut dru duryj
 fut wygnieffat, (ymowtu...?)

Duffpobnu Jozab bnuwuwofnu in 52 fut dru Kuning
 h. dufwofnu wimnu Polu zic dru R. Mur. W. zic Pollu
 ynu dufwofnu wubtu wofab, wubtu wofab zic dru Kuni
 gic dru duryj, wubtu priwar Kuning. Wubtu fowu
 priwar Kuning. Wubtu duryj Larenta ymowit ynu
 Radum ynfiekt wubtu.

Ju fofuwy Jozab dru w Murda, wubtu in dru Kuni
 gic wubtu duryj, wim dm Krotobraty, wubtu duryj
 bu duryj wofab, wubtu wubtu wofab zic dru Kuning
 h. Pollu ynfiekt wubtu, wubtu duryj wofab, wubtu
 duryj in Kuning in Wagar fofu wofab. duryj
 wubtu wubtu wofab wubtu duryj wofab zic dru w
 wofab in dm Land wofab wubtu. duryj Kuning wubtu
 fowu duryj zic duryj wubtu ulb ob fofu wubtu duryj
 in duryj wofab.

Murda sy dm Kuning wubtu duryj wofab zic dru
 Duryj zic dru Tirkam wubtu wofab, wubtu duryj
 ynu duryj sy wubtu wofab sy in duryj wubtu
 zic duryj.

duryj wubtu dm duryj wofab sy in duryj
 wofab, dm duryj wofab zic wofab, duryj wofab
 wubtu dm duryj wubtu wofab wofab, sy
 Jozab duryj. Wubtu wofab duryj wofab

14 Lubonius Krakow. Synidmonij ad Ferdin. Krolowa Trabella
in Danica z swietnym Dworem. W Lipniicy poset turecki
wotowski, francuzki. Krol w Helnie Na s. Jerzego po Whany
owpisano dejm do Robhorca. Granij polskiej nalezy
bronii, bo Wsniy jui w gorach lesy.

6 febr. Caffaldo ad Max. Andreovicai. Krolowa prujta. maji
poselstwo przychylnie.

21 Aug. Krol febr. Wystanie Georgii Rakowski commissa
rii nostri do Starosly wielunskiego (i kredencyatem)
Grodzkiego jak Rakowski ma asystowai przy inkwizy-
cji wielunskiego miynia. Miedawai mu wiel czasu
do namyslu - zadai listus, sprivywai wszeytko.

21 Febr do Caffaldo. Poduszkowanie za medycayz.

7 Marca Helno Id. do Ferd. Za sprawoy Margr. brabant.
Kensuaberskiej.

9 Marc. (Ecto) Herdens. ad Ferdin. Caffaldo sprawid u kro-
lowa w Wygnie uakai bedis. Podhanalery monit, u frabel
la wyjuhata z pwtborra, aby pder firmu mielaji opry
mowant, o wyjazd do Wgier.

1 Marca miat Heid. audyencyz. Pytano jui go czy Krol
Ferd. raptuis provent za rok bylko jeden czy do daty nie
dotrzymanej obietnicy. H. odpow. ze od czasu obietnicy ai do
przeistego fctum Episthoniae.

Krol postat Grabowickiego do firostry. Gdy poud turecki o-
puzi Trabella, Heid. pojedri do nij.

Agent francuzki obczywat księciu krzewickie francuz
ka: prowincy z 50.000 duk. Dwiehdu Patronierowi 20 tys.
duk. 200.000 na wyffkani Sdmgodu

Penceparta fuit ista M. vrac oblatio, quod jam multis vi-
debantur regiae auxilia amplius non denegari posse,
q̄ tamen ut victator, praestari nequeant si bellum Mosie
viliicum procedat. fore autem aereotum instructum Valahis
et quibusdam Hungariae provinciis, cui Gallus stipendi'a
numeraturas sit. Quidam dixit huic bello adtribolum vti
a Gallo Marchionem Albertum.

Cumalio Sarulium convectus majore fere ex parte in arca
quadam igne perit.

Ju negois discessus Reg Bonae, quod Haiderwich VI Mar-
propriet, Rex Pol. visus est admonitionem MV. grato
animo accepisse.

De captivo Kunguro licet - XII Maja bedis inkwizyco.

10 Marca Vassoria. Castaldo ad Ferdin.

20 Marca Ferd. do Ed. Grundi poset do Wotony i Droma i ma mi nasruci postami rostat bezprawnie cwestowany p kuzpo dara. Anajduwat je na dwome Izabelli i poselstvom wotorsku, zadany aby go krolowa Izabella puscita.

23 Marcus Woluo. Krolowa Izabella miata widle wieści przyslan do Sanoha. Wzile wzgierstuh poselstwo ondato przybyi do Sanoha. Wlozomaja i krolowa i Sanoha mieruszy ale jest obawa aby syna sobie wziazii niepozowolita.

Ormiauzi Hunar krola polskiego Zaczosi przybyt tu i opo wiada, ze Turcy wiele przestiego roku od Perszo uciropili Wzyna i tego roku rybuchnie zapewne. Franysa miata je ndawai do Turcy po pomoci p w k m wosci, Turcy miata 200 chrstow p w owolu. Turcy ches pohaju i w k m tylko na postawie aby ondatogo zaprosz wzocii do fidniagrodu. Turci poseta jakas wsi w wojaka do Wgier. krol che mnie dozuro w Polobkowie sprawie, naradzimay si z Stanami na sejmie.

1 Krolowia u Vicinis Scabelle ad Castaldum. Sprawci ois u krol Jff. sprzyja ranej krol. Orym. jak jej. Przejina Castaldoni, ze intygnij.

4 Aug Krod. Ferd. Cantio Ferd. Dnae Scabellae et i jna filio data de renissione contributionis p p p Camrae solvendis

5 Aug X. Mandatum procuratorium Ferd. Ino Es. Heiden. reica eho labum bradandi et concludendi cum d Izabella et filio

10 Marschau Heidenreich ad Ferd. (to i jpsime. 3 kwielnia wyjachata Izabella do Sanoha. Krolowa Bona miata jej przysyia 4000 duk. Izami je miata wyzdm w k m. od powrotu je p wite Pappacody z dworu cesarskiego.

15 kwielnia Monzawa. Opra nota Heidenreucha do Lggm. Aug. aby powstrzymat krolowa Scabelle - choiby niedzw. srozkami.

18 kwielnia Heidm. do Ferd. krol marszyt troi na woje merisame i byl zmieszan. Narazita odporadnia mi je w kancelosa, ze od powie wyzde kogo do Izab. aby koniecznie igods do skutku p p wadzie. Spodriuwalemy je z Castaldem wyo innigo, (bo wyprawa nia foodhor p w ramytem krolowej)... z drugij strony jest Hajdenreich p lownany, ze krolowa tylko dla tego do Sanoha przyslanata aby zmi ois krola do wyprucienia warunkon i niewyzidie ti i tamkad doje bi je wlad nielofing. Oiceli sprzyja handro w k m.

18 kwielnia H. Bona thowisara je do nuy igrosit, nieprawa mone a byz p p wad - nielofing wia.

19 kwietnia Warszawa Bona ad Ferdinandum. O Jeruzimie jioalimny
do Trabelli. Co do Jana Alf. Gastalwa, ktory juidet od nas do Wk. a ktory
" WkM. Turki przyjal, traktowalismy go jak na fngz WkM. nalezy ale
gdz o sworak rozngh ile mowu powat, dalismy mu licentiam abren-
di a bylbyismy mou gorzej postapuli, jzby niebyl WkM. Turza. Uprze-
my s tem do zepowre francji jz beda.

18 Aprile. Vars. Caytaldo. ~~Mo~~ sare S.C.M. e patrone mio
clementissimo. Mo sare molto longo per no fastidi re la sk.
4 me parlero ff fra otte di per la regina Isabella, o se il
cerwilore che ho mandato ... In dno fare adeno servizio
a la MV. migliore de quello che ho fatto con questa vi-
pera e perdonomelo MV. io ti scrivo a capi licentio
so.... Spuro de trovarme con la regina Isabella al
tempo che ce sara l'omo del ser. Re di Pol.

20 kw. danok. Trabella do Kaytalwa.

1 Maja. Caytaldo do Ferd. Pautatum do Trabelli aby mybadai jz u-
spobaczenie mygladem miue pu awantura mojej z matka. Jz przy-
duali jodie krola Max. ra protchegz u WkM. d. jz spraw.

3 Maja Petercorria Er. Haidenreich ad Ferd. Wz kwietnia przybytem
do Piestokowa na jezni; otrzymatem w tymie dnie listy WkM.
krolowa Isabella u krolowic. Set do wtorynicia niemo, buntom.
nikom negierskim powierzai by sz nielchiate. Bona che my
juidrai do WkM. ale jz nieporowala. Medawne przybiegt go
niec do Bony do Trabelli, pnd ktorym kon part - rarisio
naworai rava parwa z mowta, rekomo do WkM. boz sz ucy
nie na co innego. O zatrzymaniu Trabelli mowa mowu tuka
byj niemoie. Kaytalwa przyjagn Mo. Katarzynny odobierone do
przyneggo Pentchhoff. 29 kwietnia zwrat sz jezni a bedre-
jal mowu Ferrat do Jw. Lane.

4 Maja Maximilian z Wiednia do Ferdynanda przeseta jw.
korespondencye z Heidenreichem.

17 kwietnia z Warszawy i dwoi kopie delacy do Ferd.

4 Maja Ferd. do Heidenreicha. Omiader ie u rari gdzby fo
sz krolowa Isabella data porwai jezni a ndawata ie to
nimo jz woli sz jzato my takimu klumaczeniu locum
non daramus. Co jz oddaleni sz na granic węgierska jzist
bijare jzdyjzowaniem.

5 Maja Aug. Ferd. ad Heidenr. Co do dno odgrychik Bantem
Pleja et Casnoff nihil wotum responderi possunt.

Oratores non aliud responsum retulerunt: quam quod ipsi Ser. R. Usab. solutionem 100000 Duc. ad fest. Pentec. 34 absq. ullo faenoris curio expectaturam se promiserat, ea tamen lege et conditione ut sex milia aureorum ratione faenoris anni proxime praeteriti sibi debita numerentur, quinq. vero milia florenorum // filio SR. in supplementum XXV millium annui redditus promissa ad S. Gues. festum 54 solvantur et dimissum fuer. ejus Alex. Tossek cum bombardis in recompensam Cafforae et intr. vel. statim tradatur et consignetur.

Mense Mayo venit ad Curiam SR. Magister Cur. SR. Trabellae cum duobus Orator. Reg. Pol. - petierunt praeterca intra festum pentecostes illa millia flor. compensari bonis haereditariis. Item 40000 flor. post Georg. Item. literas apsecratorias ipsam Reg. in posterum nullis amplius suspicionibus onerandi. Item filio primogenito suum inter caeteros Syl. principes et totalem exemptionem ab immunitatem ab omnibus muneribus et oneribus realibus et personalibus

Unde Ferd. praevisi na negotia prospicit. Caeterum dimisso Oratore cum tali responso et volente iam Romanorum Regia Mte praestare quae promississet, supervenit a porta principis Turcarum Transilvanus Joannes Wegh etc.

Quibus cognitis R. R. M. coacta est subito succurrere subditio, itaque etiam ab executione eorum quae cum Oratore Cur. M. Trabellae conclusa fuerant, supersedere dicit Erasmus Herdenreich expeditus. *Opisowi Siat krol i porski do viostoy - ie niubetni si x to miera, ie radi wyjetni maronki. Bone dodata waranib nowy Trabelli aby krol w terminu 1 mieciara ad 9 lipia zadusyi wyjet ulito. Dosi 2 kiskowiskim.*

Interca vero dum SR. dictum responsum a SR. Hung. expectat, allatae sunt Regiae ejus M. literae a Ser. Rege Pol XX Julii datae cum exemplo literarum quas Turca ad filium R. Joannis dederat in quibus contineretur quid Orator Turcae ab ipso sacrificio regi postulasset de remittendo nepote in transylvanicam et adjuncta protestatione crudelitatis in regno illo exercendae, nisi praeiuxta voluntatem Turcae statim eo remitteretur a filiis suis observantibus in quo tamen ipse SR. Pol. nihil facturus fuit a filiis suis ob servantia et mutua artificiosa conjunctione alienam

Postquam utitur Herdenricha nar druzi; (August 54). *Widniem, aby w imieniu beapiurensie obr. Krajon igdano od krola powiatymania w to dzio SR. w granicach polski. Opisowi Siatu anowu, ie byle wyjetniom paktu w krolu wyjetni do bre bo krolowa Petroniera nicautonij. Stalo su wlezy i wudynjwanu SR. o zamach na 2 Zap. 2 gdy si SR. o to ukazyta Nix oblinuit quid...*

Septembris 54 pnylyst do Czech Marcin Kromer cum re-
sponso reginae Isabellae diu expectato hoc latineque
est nomine Regis sui ipsam Rom. R. M. ut rebus ite
occurrere vellet, ne Ser. Reg. soror sua tam anxiosa et
solicita agitatione eorum quae sibi et filio suo a
Regina ejus Mt. deberi putat, diutius suspensa tene-
tur, atq. ob id justam conquirendi causam habe-
re videatur. Krolowice fama upraszata tyllus aby,
ja inostlam niypryprymadrai do estateirnovici.

Właściciel odprawił do FHM. i radził mu się w sprawie
jęzeli: jige radaniom gadajci sie panie.

Relatio Erasmii Heidenreichii (2 tom notat)
Regina Isabella in responso suo ad Ser. fratrem s. d.
se velle cupere debita centur et sex milia Duca-
torum dotis et interesse ad futurum futurum Hispan.
ea spe quod non solum hanc pecuniam Rom. Reg.
sit persolutura, sed etiam omnia damna compensa-
tura, quae ipsa Reg. toto eo anno propter tot et tantas
dilationes passa sit - usq. ad idem futuram Hispaniam
litteras quog. petulas ad pr. Turcarum dare permisit in
manus Ser. R. Pol. neq. ptius mittendas, quam donec
Rom. Regia Mt. eis omnibus conditionibus clausulis
et articulis per omnia satisfecerit. Nihil enim idoneus
ad deferendas litteras. Petrov. se admonituras ne per-
gat in conspirationibus.

His palatis Er. Heidenreich licet ad S. R. Pol.
remissus est. Opisarowano II. dotra Clunnice, Kobosch
et Scal in Bohemia. Gdzyby dobra duchodien niyrogflar-
nyty - mians dudar. Soszek miat byi natychmiast wy-
dany. Gdzyby krolowice dobr niyqui nicheciata, dftanni
parag. gotirha byle wstrakie ftworow byty sadawio termi-
ny wyptaty. Co do przywilejow dla II. krol adwiesie si
do ftanow Czechich. O grominencia inter Principes sil.
bidii si FHM. storata. KtoD miat II. stuwai z pusta.
Krol polski postat Grabowiczego do Krolowicy.

Krolowice raigadate dibe bliiszych Iszaska "Si. Mhar
sua (odprawiada krolowice) huc negotium debita pactorum
satisfactione finire vellet, siac debita pecuniam quam
Mtis ejus, uti Prator ejus fatetur in alios non est
conversata lubricatus in huc commodium conver-
toret. Ad quod cum Mt. non videatur parata, sibi
quoque et filio quod spectus suscipere non integrum esse
Krolowice wchata u. Wisniewu ale gzy nicobrygnata pemi-
dyj pojichata do Janoka. Ladaj jeli do bramii ma byi
ogytate Pomoryny, Glogow, Bytomia, Bohumina, Karno-
wa Glogow a prarwami wdrilnion: jak u. X. Op. Kac.

O uwolnieniu z canticabitioe pecuniaria e Ducatus Ep
et Ratibus sua demage si krolowa Trabella p^o postea de W. no
Tanego i instantie Lygm. Aug.

Super his Romanorum Reg. Mas mandavit Oratori suo
Erasmo Steidenroide per literas 19 Junii datas praesentis
annis ut apud Sereniss^{im}ae Re. Pol ulterius propone
ret in replicam praescripti responsi omnes multas
nationibus quibus tam dura et acerba ser. ejus Reg.
praefatio ... pulsisset se memoria tenere quod quoad
libertates et immunitates eas denegasse ...
Lyre dabit iudanyh, niema ich HLM. w fowich re-
kach: wola ratem dai p^oeniadze byle byt eras na
ich zbranie. Posoyne jest w r^ochach b. Wroctaw.
Pogow nality do Kamery ces. resita jest lennem
lub zastawowem prawem w r^ochach Mgr. Brandels.
b. do Pruznyg bratkijsz Helle z b. Wroctawskims. Por
si ratem HLM krola polskijgo aby wyprstowado
mat kr. Trabelli omc dobra silaszu, wulnow^osi
a f^otomt ja do pruzysia Dobr silaszkich. Dobre
owem HLM tajmnsz Instrukcy, aby si wobowiazat
gdy jinarej wicibidie moina do wyptoczenia kapi-
latu i procentow w terminie 6 m^osiacy.

29 Maja Castellido
de Sancha.
1 Junii Respon-
sum Reg. per
Grabowiczki
22 Nov^o Francuski
sententia na drom
44 J.

W liściu a Inria 25 Curwica dodano ady re strony
HLM. abietni^o uwolnieniu w^o w^ollank s^opnysy-
cynh i natoygi si majacych Kontybuyi- ra subii
i Maxym- a nawet w^o w^oll p^ortowy skrom breshu
w postara si o p^oprwadzeni w^o w^oll cwyh iudanyh
uwolnowi.

Reg. d. dat ustra tytko odpowiedi i postat polojow.
ca swygo do krolowej Trabelli. 19 Septemb. nast ap^oito
odpowiedi p^ocessna i Spurari tamen ser. ejus optate
aliquando rei hujus existam, quando S. R. M. po-
ctis A conventis cum S. Reg. Hung. satis fuerit
quas jam responderit wolle se amplius nullis novis
tractatibus, cum ushol a S. R. M. offerri dicat, in quo
commode se acquiescere posse, prioribus pactis existant.
Atque hoc epi Regals suae S. ultimam responsum, quod
w^ollie Grabowiczki retulerit.

Na Tongi diini m^omw^ol kr^ol polski i Ke. d^oncroichem
i ubicat w^o p^osszle do krolowej podhandersego i na
ktamnia ja b^odiu go agody. S. p^oadw^ornika p^oisat o
tem do krola Terd. ktowigo list zastat w Insprules.
Superius 12 listop. d^onciant w^ollakie 24. w^ollakia w^oll
s^ogi podhandersego postat kr^ol Terd. unum ex antea
sua w^ollitum z listem do 24. i Kupisij listu scottam
p^onyu^oprone p^o Angeria de Kupisij w^oll w^ollym z a my-
sty turakie w^ollten m^olodego Zapolyji byty wido r^oll

Ser. rex pol. ostendit octava Decembris esse
oratoribus nihil respondere posse, nisi prius
S. sororis suae sententiam cognoscat ad quam
jam misit.

22 Iunius. Comitia polonica hecena hic die ~~vota~~ fini-
ta atque directa via rex seren. eadem die per Varnovicum
ubi bi' ducum est haefurus in Vibnam redit, 22 Julii Vibnam
ingressurus. In comitiis praedictis magni momenti nihil
effertur, esse intelligo, nisi ut propter Diffensionem Regn.
quam equestris Ordo Nuncios Terrestris appellati induerunt
Legati ad Summum Pontificem ejus divisionis erga expedi'antes
Aqui Generale Concilium in alia ratione hui' malo propter
quidem Regni iudici' necesse est implorent, qui Legati 1 septem-
a Regno hae Romanam abibunt. Jam autem omnia in sequen-
tis annum ad bellum contra Moscoviam paratus qui cum va-
tis numero exercitu prope Chioffiam existit, praesidiis
in illis Lituaniae (?) finibus non satis firmis consistit, sed
ut vel contra quendam ibi oppugnet, aut perecopenses Tartaros
ab incursionibus in suam Moscoviam cohibeat. Usi autem de
eo bello hic omnino deliberatum non est, maxime ut antio-
rum temporum. Unis autem Leg. Pol. et Med. Lituaniae instans-
tus. Dux tamen belli supremus post ipsam Ser. regem cum Sr. Min-
una adesse in expeditione constituerit. Gen. et multis victoriis
clarus Comes a Tarnow dictus et nominatus est, officia belli
ca quibusdam distributa sunt et de certo numero qui sub
finitis stipendiis (nam per bimestre equuli Polono nisi deum
Athenenses assignantur) a hoc Regno educantur, conventum est.
Atq. supradicta deliberatio unione in aliud tempus ad festum
S. Martini, uti ipse dicitur in Confinitis Regni et Imatus
sejuncta, quorum curibus Tartari perecopenses auxiliares copias
quoque adjungent, sique tempore proximo anno bellum indusa-
ri debere (cum ipse quoq. induciae antea inter Ser. Regem Pol. et
Moscoviam pactae atq. confirmatae ad proximam festum Pascae fi-
niantur) omnes arbitrantur.

Serenissime Bonae polonae abeundi in Italian. greg.
facta ut et S. illius Reg. omnino cessante proximo lalend.
Januarii a hoc Regno egredi. Communiter ab omnibus Justis
provinciis et dominis omnibus quae in his partibus possi-
det Ser. J. regi consignatis, quod si ita est, propediem
pessu a S. M. impetrabit.

17 lipca Czwagnie mach. mato stychia golujia fii Pola
Desy jednal. Jest jednal obawa, aby pirona orsi nebrui-
Ta pomagai prywatnie (ubrojno) do wskroczenia Zapolsii. Mio
nie tu ie istepie wyjedzie niemow.

26 Jul. Wytanie Kaspura Paszy w sprawie wianu Katariny.
26 Jul. Velna. It. ad f. Metimus Stan. Vapovskii ad
preparandum iter Reg. Bonae Italiae.
27 Julii Passport Karole v dlu Burg. L Bouxelli.

Handwritten signature

Kancel V ad Consiliarios Regni Pol. Nolimus omni
fere quin nostrum erga eandem s fratrum affectum hac
quog. in parte testamur. Quare d. v. rusque etiam
atque etiam hoclamur ut teston, quam apud S. RPol auto
ritate fossis et consang. dividium promovere ac pro
vestra virili in id agere velitis, ut dictas lex Rex fr. n. cha
risimus Matris suae voluntati obtemperet. [de hancys resolu-]

27 Julii Bouxellis Boabontiae.
Do króla pol. Eandem feram amice hoclamur ne officio
suo ac debita pietati deesse, quin uno ddeam suam
matrem in hac tam honesta proposita et quae filium dicit
obediencia et pietate prosequi velit. [Dietamy Nobilium
Don Joannes de Ayala. 27.]

27 Jul. Max. ad Polonicae Posonii. Stanyt si pried nami
pasca Rudy ie pried króla Stefana [sic enim ipse scribit]
Tapany rostat i arestowany pried Balasse de Gyarm at.
Kerolisomy prieda przyprawadiu. Post cujus in Austriam nostram
adventum tandem cognitum est, illum non a ser. Reginae sed
Ser. V. oratorem esse. Quamobrem attentis multiplici consangu-
nitatis affinitatis atque necessitudinis nexu, quo cum S. V.
conjugatis sumus, illum tamquam St. oratorem pristinae omni-
no lib. restitui atque eo loci, ubi detentus fuit, mandata ex-
quidri fecimus ut sibi servitores et aliae res restituerentur.

Subri Traductio litt. potentiss. Imp. Turcarum ad S. Pro. Stephan
Regem a lingua turcica. Salutem et prosperitatem. M. in a
curatissimo incrementum. ... comitem Petrovici in Hung. dimi-
sistis. Cum autem praef. Petrovici in Hungam advenit nostri
Doglerbegi et alii Sandiarihi ac ceteri milites, qui in con-
finibus Domini nostri habitant, neq. Kujev. Moldav. vel Tran-
sylvan. sicut libat, ob voluntatem Petrovici auxilium presta-
verunt. Dni et urbes Hungri ea violentes, quod nullum au-
xilium habet, etiam cum sinistris et falsis Ferdinandi
regis admonitionibus praedictis, admonendo sedenti fu-
erunt et nuntiis ad Petrovici discesserunt ob eam causam
Tamen isti qui fuerunt et fuit fidelis M. no. et M. t.

nam etiam sunt penes Petrovicia et fideles firmiter. Ideo ad
omnes... mandata dedimus, quod omnes cum exercitibus
suis et instrumentis bellicis in auxilium M. V. et M. Com.
Petrovicia prompti fiant. Wywa go do przjardu do Wngrod.
Eam ob rem Nestum exultum pro Mte ora per egregium fe-
tem Anich Phdusa in manus familia Petrovicia missimus. Petro-
vicia uerynizismy margy karniefnikim dupokad nuprzy-
diciis a do dalsimy mu do boka Onicka (harsh). Datum in Tom-
nio nro arabico, civitate Alepi 7 Aprilis.

1 Aug. Varsavia Bona ad Ferdin. Cappaeodam recommen-
dans in negotio perfectionis ad terras patavinias.

1 Aug. Ferd. ad S. Aug. de captivo legato excusationes.

19 Aug. Steidens. ad Ferd. Erat legatus Valachi et Moldavi
jactantes, se qui wpyusiu wppona do Siedmiogrod w sprawie
H. Grolfkiyo. Musialo bardro ueripildi ad Tataros. Num-
quam Regem Pol majorem occasionem habuisse recuperandi
ea quae ab Lituania Musci ademerant, in omnium ore est
valde tamen dubitatus, pace potius prorogata spera ut Lituani
Moscu bellum moveatur. Moscu legatos suos ad S Regem Pol mis-
surus est.

De aulico S. R. P. Ferruski, qui a militibus SMV. agriensibus
interceptus est, hic nil mecum agitur. Terat huc S. Reg Pol. te
molestam huc capturam et retentionem esse. Duas et Diversas ex-
peditionis suae causas fuisse intelligo, ut Bapsam Budensem a
graphatione in Supraio deprecaretur, alteram quod ad illud Basso
arbitrium inter Perecopenses Tardawo et RPol. ... pololice re-
A hoc con... ajunt, ut regnum pol. et Ducatus Lith. a tar-
perenses furet, arbiter illius controversiae semper Rapa Budensis est

Dux prouisiae Marchio Albertus in festo Bartol. ad S. R. Pol.
uenit qua de causa autem satis conperitum non habeo, ferunt tamen
aliquid de nuptiis inter filium regis Sueciae et fororem JM. contractu
di.

genultuana Aug. Aug. Vendel. De Senatu Pol. Ferdynand, ordi-
jac wyjardowi Tomy. List do Katarzyny. Ayuda wryt.

1 Sept. Krolowa jedri na S. Michala na Tomy krolowalio. Dux
prouisiae hae die in Prussia redit, quid ubi S. R. Pol. egerit,
a quo humaniter admodum et benigne acceptus fuit, conu-
tentum nondum est.

1 Sept. List do Katarzyny, polcajary jej Alajzega Lyrumana
Eppa Veronun. Toti jamo do Kr. Pol.

2 Sept. Literae populo dca Depponiciana Angsbury.

10 Sept. Volkonski Sa. ad Herid. Alay Johi viciat odporici
i povericut do krola Ferdynanda.

18 Sept. List Karola V z Brusseli. Sostana Ets. Kur. Hvedk.
ktury barriac na dvoce ces. odjuzgibom si v spatnyj vojnis
z Francya.

21 Septembris Heidenreich pu odpor. Krolewskij. O podrovy
Podkanclerzega p. List Ferd. do krola 22 7/8bris Inspruck
fo podkanclerzsy vobit.

22 Octobris Rel. Heidenreich de festis reditu.

30 Octobris. Adp. Welno. Odp. Katavryny, Karolowi V.

2. Ktor Ferd. ad Reg. Bonam. Policeni Sprawy z Scabella
p.eras rohorai pikanclerzega. 12 Nov. do krola pol. z Wiedni
Zaterra originat luredhugo listu pmiostawia ohydz potore
ria mtozega Zapulu na ovoni z Landriahami sustana. Prae
serca non possumus celare Sthetram, quod fortassis rebus
et tractatibus nostris plurimum commodaret, fo sicutitas bestu
nunc statim literas ad principem Turcarum daret sig. pgni
ficaret, quod S. v. sese interposuerit inter nos et Ser. Suroz
quam et Ill. neplem, multa amore fraterno et benevolencia
qua eos prosequatur. Cum enim videret S. v. illis a nobis do
tos esse duos excellentes Ducatus, sciretque pro certo si Mag
ejus in favorem illorum bellum nobis moveret, dictos Ducat
illis rufus adempturi spernus, quod non voluit Ser. Vra
tantam for. et rep. necessitatem perferre, sed omnis vras
sibi inuendus ducerit et propterea constituerit una cum
Serma Matre et fratre sua Oratores pleno mandata suffultos
ad nos mittere etc (Berdujony lakuzs lista. Policam filant.
Ideoque Ser. V. Magn. ejus peten ne ante finem didorum tractatu
arma contra nos moveat, ne forte futuri co nobiscum contentationi
tractatu by de Magni suae expeditione interturbidentur, quam prin
cipim simili fuerint, Ser. V. una cum Ser. Surore et Ill. rep. Max. ejus
omnia, quae tractata fuerunt significaturam esse.

8 Decembris. De oratoribus quidem atque transactione
per eos apud Mem Vram perficienda, nihil statuere cum
animo nostro, neque Mti vestrae respondere possumus, nisi
prius S. Reg. Ungariae sententiam cognoscamus, ad quare
nisi vimus jam, comprimimus aulera ab ea responsum accepseri
mus, per nostrum Nunciium certiore reddemus Mti Vestrae.
Cum Imperatore Turcarum omnia per oratores et nuncios
nihil per literas agere solemus, et tamen ne literas quidem
nostrae tam brevi spacio temporis, quod M. Kat. praesimul
et, pervenire ad eum possunt. Tam autem veremus, ne magis

incommodarem quam commodarem rebus M^{ris}
Vestras, si quam illi significationem darem, quod
nos inter M^{rem} Fran et M^m. filium sororis nostrae inter
medios interponamus. Consilii cuius rationem ^{certam} per eundem
Nunciium nostrum M^{ri} Vrae reddimus: quam confidimus ipsi
probatum iri. De dotis numeratione morulam istam de qua
scribit M^{as} Vra perimus aequo animo. —

1556.

Vienna-

Polonia.

63

Varsaviae 28 Januarii. Sig. A.
ad Ferd. Litterae commenda-
toriae Gabr. Grabowicki,
cui commisitimus nonnulla
nomine nostro referri.

1 febr. Operarius Prima di-
neris Kristationi. Bona.

Cum his proxime superioribus
diebus S. filius noster ad vate
dicendum nobis Varsoviam ve-
nisset, egimus una cum S. ej.
diligenter de negotio Hunga-
rico MSS. cum Dna Ysabella
modum et rationem invenire
cupientes, per quam negotium
hoc ad finem utrique parti
gratum et optabilem deduci
posset. Ad ea omnia quid
nobis S. filii nri responderet
et hoc generoso Gab. Grabov.
S. filii nostri intermissione
ipsa. Mater Vra cognosceret et
si Dominus Deus volueret
ac fortuna favorit, ut in hoc
negotio M. plenius referri
nro itinere MS. V. Viennae
videre possimus, ipsam nonna
de hoc negotio plenius refe-
reremus

Ligatio Gabrielis Grabowicki 28 febr. Viennae expof.
... R. p. Rediens D. Vicecancellarius ab ejus R. M. non
aliud quam illud retulerat responsum nempe: quod
quametsi S. R. Hung. M. jure optimo a pactis cum S. V.
de Transylvania istis recedere possit. Quod secundum
tenorem illorum eis hactenus nulli ex parte factum fore
aut solis. Ipsa vero R. H. Mater assidue ad reditum in
Hung. tam a Caes. Turcarum quam etiam ab aliis potentibus
Hung. proceribus ultro innotuit: tamen nunc in eo
perstat, ut in gran. MS. Ser. favore nulli vellet omni quae
a se postulantis, si S. M. illius regis alio proceribus locum
diderit, atque ea illi conceperit, quae per M. D. Nic. Sei-
kowskii Cass. Laras. et curiae suae magis huius Viennae
ante biennium a M. Vra fuerat petita.

Cum quo responsus cum iam R. M. meus me ad M. P. S. mis-
 surus esset, supervenerunt laes M. v. J. per generosum Valen-
 tinum Proskovitchi allatae quibus a M. D. M. S. petebat M.
 Vra ut apud Ser. Sororem suam efficeret, quo in autum S. M.
 oratores suos cum pleno mandato mitteret, cum quibus de
 controversiis istis omnibus componi et transigi poluisset
 Quibus etiam et R. M. d. meus clementiss. et S. mater eius
 oratores quoque suos adjungeret.
 Krol raskojerad si de keys - gody lyuverasen yehat sig
 Siestra, v. Warzawie ola pwiagnania matki. Adveni
 nullo modo neque ullis argumentis aut persuasionebus
 ejus R. M. potuit ut illud faueret. Cum cum itaque tota
 causa in eo consistat, num S. M. Vra ea concedere velit
 quae p. Mgr Curiae suae Ser. R. H. M. petuit in quo etiam
 nun peritat, frustra quoque M. D. M. S. oratores suos ad
 aliquos tractatus faciendos misit.

Quamquam ad Ser. Principem meum ab exploratoribus
 M. S. suae perferatur nullis rationibus laes Turcarum ad-
 duci velle ut Transylvania a M. Vra s. obtineatur. Sed si
 illud. nepos M. R. Pol. d. m. Clem. eam obtinere nollit aut non
 possit, eam tandem M. Vra s. vendicaturum. Lalelina eby
 nygete volui, to Sturze scolehanu, moi si najigubnyj ola
 Chrusciciu, iwa skonierji.

Resolutio Ferd. 4^{tae} Mar. 17^{tae} Myrcuty
 uniglor 2 petrovicem: Bilekani.
 listis do sustana Turckiego i inych
 podseruwan. Krol byle nutychniast
 rothae krolowy te rudy powstrzymat
 i byle Turkwu serwanu rapowicidat.
 wyptaci 30.000 procentu, na kupna
 odkate optate 100.000 kap. addu Tossel
 lub zabuypiary wiano na Dobrach. od
 powredni procentu dochod prognosi
 egh. 4 Marca odprawa Grabow.

5 list do Wony 2 odprawa

4 Marca Leoben. Nova de Ferd.
 pnyzakaosy de Pruk strymatam
 list Wille 2 meruwanu abym
 portata Kayo ^{Kr. 22. Prus.} Grabetto. Posta
 Tam kroystufu Dordvostlings.
 Co do punktor Ferd. odporiadane
 krotki jst pnyz 2 misficy dany
 Grabetto na putniwie yurin 2 KM.
 Nima poteronogo terminu kudy
 si 2 KM. 2 rancukioj forvich ni sic.
 Tossel nigostubuje byi danyym
 2 schuefji drom homifarnom dnyj go odda p. dnyome polahorci.

18 Marca Odpowiedzi HM. Termin
wypłaty i oddaniu Paszku w zna-
czeniu na 6 tygodni od przyjęcia
ocelowej pę Izabelli.

20 Marca. Zahomunitionowaniu
liście reury Królowi pol.

6 kwietnia Pedra. Odpowiedzi
Trony z podziobowaniem.

10 kwietnia

20 kwietnia 2 Helna król
donosi i otrzymać odpro-
wadę pę Grabowickiego i
Drozdowskięgo i u gólowat
Izabelli przyjęciu warunków
17 Maja Izabella u dwor-
na do królowej Katarzyny.
Dawia jej HM. od Grabowic
sta czego bez usmy naszego
poworu i naszymi spary nie
możemy przyjęci warunków

17 Maja Responsum D. Izabellae Grabowicki datum
... Cum istaque obcurum esse potest, non esse tutum
ut S. Ruy Reg. novos aliquos tractatus faciat vel accep-
tet, cum antiquiores tanto tempore et labore absumptos
neque proae neque studio exornare potest.

... Turcarum istaque fuv. fup. Regae Rom Mti tam in-
sensum, quid eundem aequorem aut meliorem reddere possit
sine detrimento Christianorum iditionum. Aut Hungaros dices-
sa spirantes quid coalescere et idem sentire faciat, rehus
ita stantibus, quo jam deventum est? Sic quidem Hung.
Regina ad hoc remedium aliud nesciret, quam ut RR Mtas
prosequeretur, si vellet, quod se facturum fm Turc. recuperat.
Et quo etiam Poleniff. Turc fup. consensum suum RR Rom
Mtis praebuerat ut per S. Pol. Regem in epi negotio agere-
tur qui sine profusione sanguinis res conficerentur. Tertio
vero Regali et ipsi Mptis non imponeret eis ad quos neque
a partib. tenentur, neq. eas illa ex hoc loco in quos sunt
cepilbene possibile est.

Odpowiedzi Drozdowskięgie liście trisi z udowdaniam
si do traktatow Ferd. a Turcyę. Bp. Ferdyn. Bonico pnu
Drozdowskięgo od Izabelli wraajęgo podana. Wnucę sam,
si do preksanaii u Izabella z Turcyę Inyma

Helno 10 Junii. atq. ad Ferd.
Pustani Marona Kromera
de Ferdynanda.

20 Curwica Instrukcyę Ferdyn.
Dana Stanowi a Ktuch, Eppo
nominato Tominiensi. Wzi-
wado nasz si edmoęgrodi Doku
jst w obleraniu n. Prowincia

Cum autem Turocarum Princeps qui
 multos jam annos continuos Transyl-
 vaniam praedicta Illi nepoti ipsius
 S. R. P. reddi postulaverit, motus
 assiduis ipsius ac S. matris eius
 ne non supradicti Petrovitz que
 rebis, qui ea provincia se vi et
 dolo ejectos fuisse questi sunt, jam-
 bicum hoc ipsum p. liberata nobis
 magna instantia petieris, ut scilicet
 at p. f. A. Hung. viduae et filio
 Transylvaniam restitueremus, quam
 duquidem ipse cum probati suo gla-
 dio subactam Patry illius olim con-
 sulorit et eodem tempore nobis etiam
 ab Illij Bassa, qui ad hoc finem
 Hung. regendos et contra nos tu-
 landos a Turcarum parte nuper re-
 missus est, laae allatae fuerit, in
 quibus nuncios P. Petrovitz cum suis
 ad se venisse, certoque nunciasset
 surripent, quod jam universam
 Transylvaniam subegisset et tan-
 tummodo tres arcus in potestate sua
 restarent, quarum una quovq. iam
 redditionem facere cogitaret, putendo
 a nobis Imp. sui nomine, ut eas
 quoque pro constituenda pace omni-
 citia et bona vicinitate aequo ani-
 mo remitteremus: Nos sane
 considerato omni rerum statu Mag. recepturos
 Epus respondit, quod licet prope
 gravissimas et odinas quaedam
 causas, quas Mag. eius per oratores
 nos explicare intraverimus, antea
 postulatis Mag. suae de Transylva-
 nia non potuerimus satisfacere

et propterea Landin apud M.
 ejus laboraverimus, ut relicta
 in manibus nostris ipsa Transyl-
 vania tributo contentari vellet, pro
 ipse, cum provinciam eam neg.
 armis, nec dolo, sed spontanea
 cessione et permutatione ad insti-
 dolo ejectos fuisse questi sunt, jam-
 bicum S. R. Yoab. suiq. Illi filii ac
 fratris quor. Georgii et supradicti
 Petrovicia ad manus nostras acce-
 perimus, postq. tametsi ipsius M.
 ejus esse animi perspeximus
 ut omnino S. Reg. Yoab, Transyl-
 vania restitutus, nos ad conser-
 vandam amicitiam et bonam
 vicinitatem cum ejus Magni nihil
 impedimenti fecisset dicto Petrovitz
 Transylvaniam ipsam armis ad-
 fidelitatem atque obedientiam ipsi
 dum Illi nepotis S. suae redigent
 sed illam possessione ejus recipere
 permisisset, atque insuper arcus
 etiam illos in Transylvaniam ad-
 pertinet quae adhuc in manibus
 nostris sunt, ad manus ejusdem
 Reginae filii consignari nos cu-
 raturos, ac vicissim ad manus no-
 stras ut justum et aequum est sit
 recepturos Ducatus illos duos, et
 reliqua bene in Silesia habita,
 quae saepudictae S. Reg. pro dote
 sua et Illi ejus filio in recompen-
 sationem Transylvaniam contulerat
 mus una cum arcu Mankur, quam
 P. Pto. pro resignatione castrorum
 Semowar, Beche, Beskeruche una-
 cum partibus inferioribus Regni
 per illum ad manus nostras factam
 acceptam ab illo de fidelitate per-
 petuo nobis servanda, et firmis
 fons peramentis.

Quae cum se illo habeant iada
 Ferd. abj. nalytkmias o tem
 hvalom, Trabelly, mwiadomii
 abj. iamki. sicdmiozgrdskia.

2) Epus Transylvan. ep. Transylvan. Transylvan.
 ment. Konin. Uniuersallicien von
 Ledler XLIV. Illi. S. R. P. cas. Illi.
 las. Illi. Uniuersallicien von
 ledler.

adbrai p^o Komisary polobuh na new krilowij pa-
belli. Aby wazythta booi oddai ferdy. a ratogy wolno
puscii. Aby krolowa zrekta fi kusy. Paradyne i Tuli, Ma-
re de Wrgia naliis.

Ad Castell nro di Wars 27 jun. Li-
sty Bony do Maxymiliana i Maryi
Lisly przystane p^o Baroccardo, pers.
krygo ambasadora Krola Filipa

B. ps.
Quod ad impo presbitutum
in dria M. Wae non venimus
nen muelus M. sed non
alia de causa factum est, nisi
popti nuptias Hae filiae
noae Sophiae Anifone bouo
riern. quibus nos interupe
nerefe fuit. 1 Febr. cumus
egrepa e Warsovia.

1. Tuli fras. Eppus Vinimorpi
ad Ferdmantum.

Demage oi ramicdominua Ho-
fama Dobo i innych nauiboi
hon rambis, aby oddali rem
hi krolowi polskionn.

13 Tuli Vienna Ferd. uspiisuj. je ois to fui nato.

Instruendis Dato Martino pro
muro p^o Regem Poloniae.

... Itaque rebus in eas diffi-
cultates adductis, nihil re-
liquum jam esse quod ea in
re faure posse non existimemus
Omnia haec tenus suscepto pra
spolague a nobis epe, quae eam
ad rem consilio Indrog. ad-
ferri poluerant, postulare nos
a Mti sua, ut sibi de nobis
persuadeat, nos pro observa-
tia nra filiali erga M. suam
sto in componendis hinc contro
versis studio atq. opera vyme
re candidaque laborasse, ut nullus
officiam, quod eam ad rem per-
tinere vissi maremus, non ma-
ximo studio et fureperiora
et obvicimus...

Et eam hoc tempore eina certo nro Regniq. Discors min
ad sistendam et componendam eam nihil opis auferri a no-
bis potest. Deum opt. Max. precamur, ut hinc rebus deuan
diorum, quam qui ostentari ac imminere videtur, exitum
adferat. Quod enim de praesenti Transylv. statu faes.
Turcarum conspitu habeat, et Mtem suam non ignorare
vislinamus et ad nos lris cu nunciis ipseus perferat, qui
bus quidem sollicitare nos non desinet, ut s' seroio Mro
reputis nri reddidit in Transf. non modo non impediremus

sed etiam auxiliis nostris juvaremus, sua illis omnia praesidia deferens. Apud nos tametsi tamen tantam et necessitudinem cum Mte sua et partorum communium rationem fruisse, ut omni tempore studio consilioque contendimus, ne res eo deducantur ac potius offensionem suspicionemque gravem apud Caes. Turcarum incurere non dubitavimus.

Quod autem Mtes sua a nobis postulavit, ut si quae rationes nobis in mentem venirent quibus Transylvania in potestate Christiana stari posset, eas cum Mte sua communicaremus, id ejusmodi est, ut vix videatur consilio expediri explicarique posse. Existimamus enim neminem, quantumvis opibus copiosq. potentem, eam contra Caes. Turcarum die fieri atq. obtinere posse. In tanta vero rerum Chr. perturbatione ne expectandum quidem spe, ut viribus in unum collatis propositio communis status ab universis suscipiatur. Porro Mtes sua, cui rationes propriae perspectae cognitaeque sunt, facile quid sibi aequum putabit, statuit in eoq. quid sibi expediat atque cum totius Christi, tum vero Regionum suarum interest expendet. Transylvania enim, quod averat Dux, in ptra Transylvania redacto, in omnes et Mtes sua et nostras Regionem atq. ad usque in universam Germaniam aditus illi patefactus fuerit, nulla que amplius se eum morante libere ubicumque vellet excurrere se semper poterit.

Responsum 13 Julii.

20 Aug. V. Brae. Odprowa Pana biskupa Timinienskiego.

25 Aug. Responsum S. S. Joann. Episcopi Timiniensis.

... Non potest autem non vehementer laudare Chr. et vere piissimum S. et S. Rom. Regis amicum, qui de publica potius utilitate Hungariae multorumq. praeterea Chr. nominis populorum Salutem, quam de privatae suae commodis sollicitus, ultra ipsa illa consilia amplectitur, sed et Hung. Reg. istidem sequenda proponit, quibus potissimum aliq. actu tempore conservari possit.

Christon post hunc H. radania krola Rz. myjotnie, postad do Szabellu, aby przyjato warunki. Krolowa Inna, neodporcedzin-
 To Solow.

25 Aug. V. Syn. S. Ferd. B. judicam. Krolowa posthacem fu-
 Grabowickiem, ktory od Szabellu krolowu dda, i tni obymeta kopis listu krola Fran-
 cisz de Turugi, i ktorym tni u-
 radza aby H. M. kr. myjotnie u-
 niem niyustypowata jak
 woble woli krola Solow.

Copy. Krolowej boja, a niemni nutel-
 jom u kralu taklona, i ka-
 jomni wyjankich.

24 Aug. Wilna. Przemysli do
Turky. Otrwal mi listy Krzyzofa
Sapota, Drocmanu W. H. M. Ofen
cunia prolehuji Ska niye.
Tulisi do Radziwitla.
od Hec. Chodkiewicza
hntb. brackieg.

2. Octobris Tur. ad Sigism.
Augustum

Quare iudicio nostro consul-
tissimum fuerit, si Ser. Vra
cognita novissima palena
pobitowis nrae ad Ser. Vestr.
per praef. Oratozem novum
pudata, illico Comissarium
suum non expudato Ser.
Sororis suae et illusterrimi
Nepoti reddita in Transylva-
niam infilato, ad recipien-
das arces Transylvanicas expe-
ditur.

December. Instruc-
tio pro oratoribus ad Ser. R.
Pol. in causa R. Isabellae Do-
aure Duce Brunstberg et Ben-
tholdo a Liej, Marthaleo
supremo Boh, Adams a Stern-
berg et Joanne Sango. Pry-
pomnienia cativo cizgu trak-
tatu z Orabela. Petrowicz pze-
wy aby si miat posowai i zoi-
nai na krole pol. bohy Jstie
z part n podjzrenie a Turka.
Dobro aruzkowanij - armatum
niwydana..... nos non po-
tuisse aliter faure, quam pfa-
tus Ducatus ad manus nras
recipere.

Na pnyarty rob golowia.
fu ma na nas turyn. Forti
wie maga possii o posmole
nie na raiiaz lekkij kormij.

14 Joud. Wilna doff Elrbuty
Sytowinkuj do Marji
wny Maksymilianu.

Je pointo H.M. to e Radami H.M. namiered i nalar.
A to W.M. podaje, a to lyllo raz ku odsadzeniu spraw tych
radziarszanych panow, ktorzyby pod przysiegami swymi ekoto
sprawiania komu albo darow brania albo niepotrzebnygo prakty
kowania ty wysytekij sprawy na publicznym miedysiu, ktor by tu
na Symie byl doroz sadili a ci obrani aby byli tak e Rad
Jelm jako i stanu Rzymskiego wprostok H.M. albo e innych,
o ktorzychbycie W.M. rozumieli, aby temu sprostaw mogli. To
H.M. nam na wolu pusunie rary i keremu jeeli bycia sie
mi przychytili daci drog rachamowania Jkuzij sprawiecdlinu
su ludzkij (li'wathij) A J.M. musiat by sie nieie do pra
wa pisariego a statat daway ktory jest de Jud'ictus filio
to pod sie wriawory notawie lakone szejci, ktory by or
de statutu, mieli na cognoscendi. Deffiniendi supetnei a
od nich apellacia miediu. Now i to niedawnygo urazu per aben
sum wieszto i apellacia ideu od apiformu, ktora przed tem
niebywata. I sta zachamowania tyh apellacyi, ktore sie
ju tak wyprasty i z kazy o lada co od najsprawie.
Stinsuj sentencyj apelluje, musiat by H.M. statut o
koczje extendowai tak, jako co komu statulem opisane, kti
re gdy sie na troch grzywach rozlaty a sta wstolowia
ubricenia tyh laus i zachamowania Apellacyi prowinyh
musiat by sie J.M. do tygo statutu nawrocii, a tem by nie no
worego niestatut, jedno co w statucie jest opisano, ale sie
J.M. ktemu niekwapijaje powalae rary abys'cu W.M.
z posrodka siebie gdyi jest lada godnyh wiele obrai ra
cyh ku sadzeniu tyh spraw.

Co sie tyce Execucyey.

Pomai H.M. listy swe, ktom by tez niebyty ledy na kuz
de ruowenie kth kardy tak wiele sadie moie, jako na najpi
nijore przgwilje i niejest dego aby jej raryie niemiad. Rad je
cygni, ale takoma, ktora by sprawiecdlowa byla. Bo pomny
H.M. tak dwuletniego symu podanie i bary k'eremu sie
ciagnete, ii niektore byty pruwone prawom, i druzi podu
ne do tego aby byly przyezna, wonebranego zamieszanu. Do
brai komu co za rozja i uterprochasz byla by to nie bradz
ku ale nieprzyjacielu. Statut ten de incompatilibus jest de
infamie musiat by wiele zamieszanu werynie. Aze ci radu
e H.M. jzo prawu nie nietryma. Bo przed tym statulem
to majaj w azim sa na onym symie mianowani. A tez seja
statut jest dezi symu weryniowy de dignitatibus et officio
ktorego i ten de ktorym statulem offariens wysytkij
prazlam, co jeno byto przed tym samo kowu. Ale co

Tedy to nigdy niebyto mieliby Polabi, aby się jedu
 drugiemu albo i komu innemu o miarosci albo o obra
 dzieci cwi (szere) starai miat, a gotowby tej komu
 co miarosc brai, nieetylko by się to staryto z uszerijo.
 Kimm (wys!) udobry pomieszczy jego a skowby ni nigrajaj
 ni w koronie wazarynai musialy, aleby się hi to sama
 nieostato, wstawii by się musiato po innych wzruh kraj
 naski, który znai prawa naszego niewiedzi, rozumii by
 musiali o osobach FHM. co innego, gdyby takowc degradac
 cye widzieli, reby przez jednego to którzy z FHM. cierpieli
 a tym karani byli, a tak by to waznosto wielkie ramie
 ownie w koronie, tego mamy przystad z Wzgi uskiej kor
 ny iz to byta przyrzeczu wszego stego, g i prouti FHM.
 niobacz aby do tego stuzna Dwoja na ten czas byta, ab
 jeli by byt od tego czasu, ktoby w precim prawni wiaz
 niecomiserku FHM. na nim ciekucyi, oboto Dabr FHM. i sraf
 mania ich, do tego nijest ramkionna reku FHM. aby zaplaty
 dobrym cymie niimiat a tej ich FHM. nielaje cwidowidowim
 Kmpantom, Mismiom, ale polakom jako cnota w ludzins
 niemistaji, tak tej i swoboda FHM. ku zaplatie. A by ta
 wteci miato, musialby hardy rozumieci, ie i cnota ustawa
 licholowich dalej okazui, reby się o prawni wykrowyto
 rad FHM. czerwowai ludie.

Około obrony.

FHM. z pany FHM. namawiaje niemogt i inoy obu
 loryi ani wynaleci skrom dawnej wuzrajnej, ktora jest
 Dwoja, jedna rozpoluta, wojenne ruszeni, ktore jest w mory
 w FHM. ale jej FHM. i powdhoru jego wywaci jeno za gmat
 lowna potrzeba a szlubniq sauzyli. Bo ta jui jest takowa
 gruby i nawej się oboronii nieprzyjacielowi wielk'somu niemo
 gto a odwasniejszy odraziprzy sobie wyszlecho albo ku oftat
 niemu zginieniu albo wia gwałtownemu oparciu, jako pan
 Bóg warza jest chorano, o ktorej na tenra ten czas FHM.
 nie che mówie, nie pmeto, aby ku niej gotow niebył sam,
 gdy się jest FHM. tak dobre opatroyt, jeli delony pnie tym
 krol Polabii pnowek FHM. tak dis'atmi, Tak powhy i innemi
 najwitszemi i namnijszemi potrzebami, jako i ludzimi
 znai to na Dwoze FHM. hardy burz, jakii ludzi, jakii
 porret okoto siebie bawie i chorai saury wielkim przym nakta
 Dem, na to się potrzebz ogladajac i by hi dobre do tej ostatniej
 strony wojennej przysie miato, potrzebaly napnod to opatroyt
 jakoby byta bez miszku ludzkiego, do czego nienajduje ani

bary FHM snadrym drugi jedno mu wrze jako on teraz dat na
aby si w powiecech uwarownie Tatarow. Po tymi wazy jui star-
bym obyczajem ad jako byto pnu gneto byto Tatarow niem aty po-
dem namomono, i by na jwren cres nit, e ktorych gdy si on dwoic-
i drci we wsech roimicah. Dru drci, pabrassny ludz swigo kol-
ga obroca kloru, zora polowita ta ka tyrcy ludzi postat ce tyrci
nowsta i rousserica a polowity ole ludzmi, ktoriny byli poseli ce tyrci
ludzi Rycerskich na wygranicu ktoromy to tataru. A poloz to on uczynt
ostrogajac pordkijsi nrtagn nymist tych, ktor ubogi Wojewoda, cennu by te
ony mamy tataru prawie genui num- itabre dygo niwoda, gdyby tego po-
malum Polscera, ktorzy rozyla a lubowal, jako bez postyby potni
wtagi narajm postkim, wellei sids borai musi, za tyrci przayny.
dy i spustoszenia cyrcia w paniftra nami (prajinniamij) podatke
Koron. JHM. A tego im obroci albo raka jst potrzeba do ktorogs si FHM.
mowa nimowimy wojne, bo ta jako przynawia sam i polowala a po-
spatnia obroca jst, tak ter proska a re- st. puji podimnego swigo albo pu-
sarem byi nimow. Po nim wici obydz radnego dwa grosna z osiastow,
om si wice sciagne, was to nimaty wedia nowych qudtkay. Aca
owidaci musi. A tak ratunku przelbi byi n niaktorych krajach to podyma
nimowic, to dalko spornai ad Buru, JHM. restawne jst daki jednak
albo i inne paniftra ad imnych Krajn wngary styrci, i e mu ten raz
kloru oni postosuyi wylbi. Onu po dlapaci chca, eastaw swyoh
kloba jst stwicebnych ludzi na granica daa je na obroca. Ale tym oby-
dla tych potrub i postanowimia Waku rasem dwoicidziawny su pirowy
chor. A moimy obary i i ci ludzi ad WTM. juli si j tu ktemu pry-
ktony na granicach tum tych bywaja. Tocy reukcia. To JHM. porwalai
be przajtku koronnygo niosa. Po rary, acz innu onera na sobie
i wtaginimonia tam tego bronis i te miu rary, jako sa draby, drci-
war a to then kys ludzi drci obnych. To, prochy, straz i inne kloru
klorony tu rok byli, ce idarowim onym kositem opatruje. Panom
piana boza, i iie ni lekku ani po JHM. takici z Tannu po dwu grosu
obednijse paniftra wlastku si koro Lyada takici z Tannu po dwu gro-
nie przylacnyto, tego tei roku sa p. ou. Drcidre selachku po dwu gro-
Boy, takie jst stai moiu, i i imi au.
karcz gotowai nasu, a chui ku jobie kloria JHM. z drci siciu jnyh
pryzstawai k' nam beda, to wstho acz su zymawiaci, i e na te nie
ce tem podatkiem ktorony na ty sty, ce powinnai, ale dla mitesis nocy,
tu ludzi skadacie bywa, a te sa su- onij at pro brow RP. nicyllho te
si do was i bracij waszj obraca, ale i potowic majstawi i swyoh
Wu niimoi ludzie tamie to stois niukha i atowei na qualtowny
jedno Palsiary ku wicimiu osobkim potrub koronny, powalcij, dai
one w Jyrawah dapt. oycubich. na ty potowic obroca. Ale i i
To morystho by nitai marsato byi to nimow bez rakanhu
a wielka plodu koronny, gdyby go aby nieli co dai z drci siciu
Te granice byty ofterowone. Pomo a drcidre jnyh, rercwalaj na
ay ta jst potrub dai Notuskie

drażnuch, gdyż ksi. W.M. znowu uwolniono i pisał, aby orzekł
 dotknąć. Książki z W.M. panom uwolniali po dwa gro
 sm na 2 wieśdłowi, wiede nowych książek, niektóre po
 18 i 24 wiede starych książek, woprowe takie i swęty tak
 jakże teraz i dzie. A tak to J.M. i J.M. panom nam naradzili
 gdyż to J.M. ma, że jest potrzebna tego napisanego pod. a bez niego by
 nie było.

Co się tyje Unii. Nieprzyjaciół J.M. i lena w dobrze bedar
 gdyż J.M. z innymi Panifery znowu uczył. Propozycją to J.M. J.M.
 i przyjeżdżali oni w dalszym a co się tyje proawa to je u nich
 jest wone od tego tu nasuży i innymi postępy, idzie budowa
 by się stargali miato, bo i oni by temu nieprzyjacieli i W.M. na
 ich przystai bynie niechcieli. A tak to w J.M. wiece waznie
 oftai musi. Ale co się tyje obrony tedy ty kowidnyey postai
 w.M. i uwolnili, że na tego gwałtownego nieprzyjaciela Turka
 sami więcej osobami J.M. zuchai chęć z nami, na te postępy
 na obrone chęć się nieprzyjaciela a gdzieby Turck gromy J.M.
 niebył, chęć, pierwszy powód ludzi chonai i na ratunek nam chęć.
 Jakioby wice i sami na ten czas jako my z nieprzyjaciela
 swym przyległym kłonym, potrzebny wiede fakel takowy, żeby ludzi
 postai nie mogli, tedy pewna bierze, piewiedzy dawai a stai na
 Turckich maja. A tak u my ksi. in wazny jako i oni nam.

Co Conay aby byli na ten J.M. stat krol J.M. ludzi ku panom
 swym egmore ale J.M. wozamie, że uł tak dugo niemasz
 pnie J.M. Kłony ksi. swój u Elbianga tak J.M. niedwie mich;
 jeliaby wice tu na J.M. nieprzyjacieli, jemu namowi krol J.M.
 z pany i Radami co z tym bierze miat czynie.

Co się postaw od Ryuruka, bierze ich doljere, wia to J.M. i z
 ich niemasz przybyto, i dainuje się temu, że się tego postaw
 kto domaga. A rozkaze J.M. sukai J.M. kłontowu a fherbe
 jaki ich tak wice ginieciem bywało.

Postawie na takie podanie namawiali się czas niemasz
 ty. A najprawd obrot fudow, aby się sprawiedliwici ludzi
 ka niemiarskita dtaij, gdyż ję od kłhanawu wachali
 a baryli i pan k'nij ochocim niebył a onsem sobi wnie
 f, sknit. Panom Akoronny k'tom go zaid niedotiszkowale
 folgnijar panu wiecej a mi erame inowmu, acz wszęty
 takowych postępkow niechawali jednak go od tego niemi
 ciagali. Co bazar postawie Ryuruy, sobu jai u tym a o
 unyżkamu sprawiedliwosci swej folgnijar przyzwolai musie
 li. Ale jednak temu rabizajar aby tu J.M. wzwaitwo kłow
 ski niebyto i niego wjeit (zjienthu); uhoramijar się tego,
 aby niebył przynuceni p'tawie koczow u statucii wpiłk

nych klóre az nie sa prawem ani ustawa pospolita Jha.
zani, jednak per abuscum miéj szera by miéj niémagty, gdy-
by su o to panowii Rudy Koronay opreci' chiechli. A tego
negowuj postowii narujaz, aby apellacya nikomu niebyta
hamowana do sadu Krolenskiego, ktorzyh su najwiecej krol
zbroniat, przewaliti aby wyslyli sprawy klóre jedru na
Wiczesach niebyty albo u Assessorow sadone byty, remi Ho-
nane na miéza, Apellacyi hamowaniá poruczygaj az kw-
oru postapili a magnis causis groywien 20 a parvis 6 groy-
wien pro hac tantum vice raze ai dokad by su ratynniem
sprawy niewiadomoty. Wiéza jui u kaidyeh rismiaeh mia-
nowicie negocjowuj, i sprawy ich opidansoy, imé sprawy
klóre jui na wiczesach albo u assessorow, ty pruzdaci krolu-
wi sadaci ostawiti. Wieleka to byta i potrzebna a mam rze
zatosciwa gadka, gdy baryli, ze su pan s powinowatna
wymagal, shodziti po krotku kroi z namowami ku krolu-
wiéj 8m. okoli tych sadow upominajaz si i tego, ze ass-
essoria fady nu sa sprawa i zemi su jui wawaty sto-
jucia, wawata instancja przysygnita sadom ku wiczkuj sels-
cia u tracie puzpolitej. Niekieriat tych assessorow opowiczi
krol statul foku /o de Judicibus ze soba bioraz ktory
jueli su k' temu sciaga kaidy to baryli moie. d. i. jui
na koncu zgodziny su az niwazdi uwygnili opisani
postopeli sadow, ktorzy to postopeli just niéj u puzpolite
wypisan, okoli extencuy tej roina odpruwiczi styozaz
a takowaz klóra jui wyslyth nadziéj im ady'nowata
gdy baryli, ze jui pan zbroniat i tylko ja na matyeh
reuzath sadit o tej sié namawiajaz poruczyli jednemu
o nié morie Simichimu, postowii z chutmskij nimie. obro-
m tam teri szymianka byta, klóra az na ten czas niebyta
determinata, jedruh ja wicli ich datu styozis, rehy podath
reuzath chiechli, niektozy pruzis temu byli a wozakwi-
to juiore ostyrynowy na dalszy szymons o Exchuey
sali niéwie fady jui puznowimoy.

Mik. Simichi de executione jussium.

N. m. k. Wiclykko narod nasz polski ktorymoy jui
awoi ku szpaternym a miépuwym owom przysydnym miéj
pruzbawis, Tabij wyowamié wyslyth moimoy. ale i omi
ed wicliu napredziéj si ladu, przy sztanowienie puzst-
owoyh, nie polubnezyego ku rozpadaniu hardygo u parwina-

wachowi jego niebawymy, jedna pilnie hamowaniu stenu lud
 Kuch, ad imwolentyma im prawni wrodzonego na co wstawy
 prawa sobie uktadali ale rozumiejac i z odmiennosci
 przyrodzenia wtorniegi (ktore razody sktonniej se just hu
 stenu) trudno by one prawa a uktady swe wiele stango
 stugo radierzei mogly, goss im przydawasy prze-
 stempie ich karali az tei i k temu byto nicliedys przynto
 z jedao dwa ich a bracia k'tema bedae jeden drugiemu, moe
 Druem zostai rotat, a niu wstawy spolnej zwolowij co
 ubliży, rozumiejac i by ta jednego swobodu innym nsem
 hu gwatenia prawa wydane go nionato droge uszynta, za
 tem kaada spotecnowi targai by si musiat. Be jaku byz
 z sobu wide ich wwinich zmiuszai za raz porzadnu ow-
 gli, gdyby jeden drugiemu niakae rozumiei ani folgo
 was na drugiego si cisnat, sobu uprostreniejac de
 sey Dusazy stabszego wiszat, temu tei norythiemu
 prawdomu nasej sabszejac prawa sobu spolne sta-
 wili, takonc i z inni (jynny) naroduwi, az powtki
 nasee za ludie proste z siebie mirdi, jednah za tory,
 z nich takowych niemaja. Bo jekli co pilnego w nich
 dobrze spatrzyli tedy nie mniej to aby wzyteij jedne
 go wyrzawajac pana zwierchnosc rowny sobie byli,
 jedneko na kaidym zalezato. A jekli co ktory wstade
 wroblinszy miat, tedy nie z usaby swy ale z samosci
 narodu, jedne z porownia sobu zwolowey
 i to opisany m sprzobem a sobu tak samieroznym se
 si domyili, by tei i najtapszego co byto, wicyz nie-
 mogt, ani wazyi emiat, a to puki jeno trawato
 w Polowu dobro (anamy to i Deii) ~~de~~ byi musiat. Bo
 takowych praw dostawasy swobod a wolnosci na pa-
 nach jowich niemato wysturywasy, z matige powle
 ludie wielki fu narid narodowit pariftno swe rozon-
 nywasy nam potomkom swym z orymis prawy wol-
 nosciami w cale duchowali. A duchowali tymie panowii
 ich powtkoni WKM niemniejac i im tak ich ale przy
 agntai, niobicywrai ale im wywicie swolbi, abasy
 wazy i ka tego nie by im przytku nieprzywiosli.
 Bo co jest najtapszemu reindstruktoni po najwytw-
 nejzym naerynie, gdy go niewazywa, co tei i nam
 po prawich nasegih Dobrych, gdy si nie nam we-
 He ich niidryje, co po onych wolnosci, samowolnowem
 madaniu, gdy nam niidry i co nam po obitnoscach

wspólny interes. Bo przez by kto na tego innego was nie to
si miał to co sam na się stawie rad, i przez by rozu-
miał ku szkodzić by w ten was, gdy by to przedstawit
co planowiać rat byt ku przytku a oszem to jest
znak niemoty upadku kaidy RP. gdzie prawo pospolite
bywa umiarkowane, to przyrzyna, niezgody a umiarkonego
zamieszania, gdy sobie kto więcej nad powinności swą
nad kiu wyciąga a nie powinności miu ma. Bo z tad
całowienia, z tad niezgody a z tad umiark. A
to oszem jest co byto przyrzyna, zginięcia państwa
węgierskiego (ktorei nam Wkll. przypomniał w tej odpowiedzi
racyt) iż niektórzy nad prawo pospolite dostojnictwa
wszędzi opauowawczy jedni obogaceni jeden drugiemu się
opraciwiając prochu dai niechęć, ai i pana sobie
niecier niemieli.

Prawo. (Dy 1538 In Poth. de inop.)

Prawo to, ktorei Wkll. przy winięciu Exhucyey lej racyt
wspomniał ni od nas tylko stawiono jest. Gdziei Wkll. sta-
wny a wiorny pamięci nasz MN. z Radami PSM byli, kto-
rych i tu przy boku Wkll. jest z nich niemato niekwalci
racyt. i wremi PSM. to stawie mieli, co z item RP. byt
rozumieli albo przeciwnego prawa innemu, gdziei PSM. (sa wy-
nalci, a stwie wszed praw ku dobrem RP. i znamy my
radzi powinowactwo swe, usmy PSM. Panom Radom Wkll.
brauj swej starszej a dobrodziejom swym wszelaka powierzosi
i staby powinni, niektoze abymy mieli co takowego jednemu
namniejszym z PSM iguzi, co by dołkai miato rozumienia
dobrego PSM. Gdziei my i powinni i gotowi sa o to się za-
stawie bo PSM. sa panowia a brawa nasi starsi ab tego
nierozumiemy aby kto z PSM. to ku kraydnie sobie brai
wiał, co sami ustalili, aby się temu, ktorey opraciwie mieli
albo chcieli, co prawo pospolite was, albo się o to wasnie, gdy
się prawu pospolitemu dwazi staje, gdziei się oszem postomi
o to zastawie, aby się na wasem wyutradato. Bo wi by nam
po taki tych prawniech byto, by się niemioty wyzradzi, co by
nam na przytku przyniety, bydmy je tak malowane na papieru cho-
wui pas tylko mieli. A żei saugosi tego patutu niektemu groina byt
niemoie, bo jej Tatwie moie kaidy ujwi, puscie to co by przeci
dregmat. Praciwności prawa pisanego, auz zaimy, iż jest niemato.
prawa naszego w prawniech naszych, a ta jest niewieksza przyrzyna-
omieszkawanie sprawiedliwosci, iż jeden przy drugim na wiekszej kraydny
przedwoscie pisanego prawa drugo moie

bronii. Ale w tej mierze nie sumiemy, aby ten statut de dignitate
miał co przeciwstawić w sobie miłi, gdyż jawnie obserwowa, którzy
tej swobody nigdy do uprta trzymali to co dano jest, bo mi in-
nym jedno ktorym co byto dano między Sejmem pryncy, a innym
drugim na on czas bynajm gdy statut ten uchwalon był. Aby
ted dobrze jaka przeciwność byta, tedy prawa hardy ku lep-
szemu RP. a nie ku gorszemu rozciągane byci mają. A iż
to ku dobremu rozumiano byci niemnie, gdyż kto przeciw
prawa czy co trzymać stworzył ten i prawo król, by tej uprta pomy-
słu niema a tym jui miłij privatum jus. A jui lei nam Waru
kto to obiecowal raryt, aby kto nam s prawu tego miał dawać
jako czego dostać, albo jako się czego dostaryt, jedno aby hardy
RP. w czeim by jej jedno ubliżył, usprawiedliwił jej, a w tym
ci prawa pospół. Drugi stalo Włk. to w niematem
jest u nas podziwianiu, iż Włk. to ciekawy i wysiurzenie
praco naszym tak sięle i siebie rozumie raryt, jakoby się
na mi innego sięzaj niemiato, jedno iż by to komu brai co
precis prawa decyzy, ac i to jest niemato. Pro wrzedy, sta-
rozweta, imiona królewski, są to dochody Karla koronnygo
Włk. kć by sprawiedliwie dochodily, mogłyby każdy król miłij
potrzebowal. Ale nie tui jui wrytka ciekawy rowdomy aby ko-
ma wzianć królestwa, które za swymi pieczędami decyzy pre-
cis prawa, albo dostojniejszo iż osiadytosi niema (ac i to jest
jakom pirowej powiedzial potrzeba ani my tego ostępnymy)
Pro RP. szkołowa, prawom przeciwna, ale ni jui wrytka na-
lem rawisto, to przedniejsza ciekawy rowdomy, abys nam Włk.
dostateczna sprawiedliwosci czynić raryt, a jej polnowat, po-
miał i hardy Włk. rozsadek pan by posadzai ma, to ce-
kawy rowdomy, abys Włk. bezdar speculator in RP. przegla-
dajac polnowat jej, Sejm nam swiele statutu a kieszowem li-
kowskem, i lakui a innymi stoyi raryt, abysmy de communi-
bus malis communia consilia a namoy miłi mogli polnowi.
Pro mi tui tyllis unia, iż nam nicjakub kondygn podaje
ku spólny obronie (jakomy od Włk. stoyeli) gdyż nam
wszelakby obrone pju hardemu nieprzyjacielowi powinno są.
Pro niemnie byci radna polnowa talowra nasza, od ktone-
gwi kolewiel nieprzyjacielu, ktoraby się doledz niemniato. A
iż takie nas jest ora nam więcej gra i idea, w czeim nam
wspólnych namion potrzeba a nimi, co Tatwiny hardy obary
w inkorporacyi dwiatwa ony królestwa polny myray

So oczekujemy rowdemy, abyji Wkllk wyradow tych karzych
ktozymi nam po wniek ziemskich i powtorzich panujon
dogladai raryt, aby karzy powdnojed swaj a Statucia
upisanej czyni rawdy drugi niecierkhat. Po airy
to jest se karzy ca pozwaniem niedbatogu wyzdruka
mogtby podobno na niem sprawiedliwosci drzjo. Ale
iz na kardym Wozdruku kor. sa --- publicca Wyjewodre
Castellanski, Barowci, gdyi tety z niah klory omiedzili
wa (jaki omiedziona) ktori wi ca opatreniu na to ma,
aby miat o one pospolite korywdz mowci porywai i
czyni. Ferli's ten Wozwodz o niedyrzrenie ustaw a (cre-
ny) kardj rary porywai ma, klory co kupci musi do
ry a nie przystoi, nieowetowatai by mu kupno jakis
wzobakiego kowtu, kloryby prawu wiodzi, natoicy
musiat, bo na to raden platu niema, aby o pospolite
korywdz a chwate, czyni miat. Alah z wielka kory
da swa karzy z nas kupci musi to co mu jest po
krob a bez urego sie obyji niemoi, Drwij a nie prz-
stoi. A na prawdy to jest najwiecej wypisuanie tu
ronna a nbowie ni pospolite iz pona niedyrzenia usz.
daw takowych karzy drogo wstho pnyptacai musi
a wadrowicnie nadrowej wrytho mudai more czyn sie
srebro stote z korony wynasa, tego my od Wkllk po
trabujemy, abyji Wkllk (gdyi to samy osobie ko. nalezj)
wgnalaj raryt, jako i ktoby umiedzowania takowych
wrydachoi drzjo, jako by kto na nie instygowal ab
bo instygowai miat, to uchynyo rowimy abyji Wkllk.
rownie z klone sie miedzy stanem Ryurchem ten niema
Temu niewolniu ub a stanem Duchownym rowniz
wada mowai raryt. A nas poddanzek wiornych farych
innemu nikomu ni juriedickia wadawai, gdyomy ni
wgnawamy rowierstwoci nieryji innij proci Wkllk
krole i pana swigo. Prawutei innemu niejstomy
poddani, jedno swemu polskiemu. A list ten, klory
Wkllk. panom duchownym na nas bez wriademosci
naszej pncsu prawom narzyn, sijnmu pncstego
dai raryt abyji Wkllk uchwata pospolite sijnmu
pncpa Warwijsiego upowai raryt, jako prawom
pospolitemu a wotwiciom narzyn pncsu.

To uczynę rozwiemy, aby wkrótce od nas uolenni
tych, które wprostymy się składy Głównie nas oswo
sawu, aby oni nie na fymie były swe jurty które
na takomie komponia mają skarabi a tu uznawano by-
to, jurty je nicaz prawnu puzpobitemu a wolnościom
koronnym puzne. Jakowichomy tej dobrej nadzieje
byli, że WKM. teraz tam w tych fironach będą i
tak wiek senatorów a rad koronnych przedmijnych
a sobą mają, że wkrótce ku królowi R.P. przywróci
miat, gdy na karby fym o to prawi nieomieszy-
kieramy, abyśmy od tego gniwolenia byli oswo
badzeni. To tej uczynę rozwiemy, aby wkrótce
omowity dojrni, rachi. ku dobremu R.P. przywró-
wawoi racyt. Jest i innych wiek wytkowieni a spra-
na puzpobitego Abusus, wolności koronnych i
suzerensia, w których my naprawy a wysuzerensia
od WKM. potrzebujemy. A na tak trzecim syjmie
spolnichomy je WKM. wpisane podali, które podst-
no WKM. w kancelaryj swej miat racyt. Był
też dobre tam niebyły tedy WKM. wieżowry przed
się paluta polski a w nie pilno wójrawoy drugi
ordmato malici i obawoy racyt, tych wrok
uczynę od WKM. pana Jwigo potrzebujemy, i pro-
siemy fukornia, podobnój w tym WKM. smie swe i
racotanie puzotania swego z vnemi stawnomi
wilmi puzotki fymie ku wiernoj pamieci a to.
gumodlicni fymie fymie abrych my i polombomie WKM.
nasy tak WKM. wspominali, jako my tej teraz
ony karimione WKM.stawoy, Sigmanly wspomina
my, ale niedojrni nam ale puzotkom nanyo-
to wkrótce nadali, co my wspominajce wychwalai
je musiomy wiernie. Racz nam WKM. nadawania
sich prawa a wolności nasy wywici do czego my
dobrej otuchy bioremy, stad, że się nasza WKM. W.P.
mitusowoi maie k temu racyt, res ta jest fym
w Polku wodzit, że polakom królom racyt.
Racz że tej nam WKM. nie co innego jedno polski
wywici prawa, co gdy WKM. racyt racyt, pan
Boy WKM. fymie a warrat bedri ku chwale
fymie fymie a ku dobremu R.P.

21

Na to po kilka dni Dana jest postom z namow pan
skich od krola JHM. odpowiedz p. k.
Odp. królowa

Sakowic WMM dnia onegdajszego pismem swym uwy-
niła, która była drugo barwi. unosiła starab matki
potrzebnymi stowoy okoto wykony JHM. jako się racych
dat o tym stajnie tak i teraz jest na tym, iż ja oam
dus czyni iku i goton jest a cesn jedno JHM ukien
ci p. potrzebował wedle prawa, ale ku temu WMM p
Dania i okoto doftajinsto a imiowa kni
lewskich mimo fi puzeraw tak tej JHM. na
dym puzetaje. Po jedrak bawic to racy, i drugi
do tego niemasz, aby w komu ku reljowosci jego brai
miano. A iż to leknyu rownie, aby JHM spra-
wiedliwosci dogladat. to i sam JHM zna byi powi-
nowatwo swe, w ktorzym ustawai nieku, w i te-
raz kaidy znai mo, jakone i staranie i namowoy
JHM. byty, aby się sprawiedliwosci nieomiefkierato.
a tym radziowanim sadim dzezy się stato. Po i uter-
nypilnuy rad, miwai racy i WMM. podawat ku niemo-
nom. Co się tyce firmi społnycor Litwa i i inny-
mi panstwy ac JHM uwynt starania niemat, aby
co postanowii mozt w Litwie ku społnemu dobre-
horony tej i Litwa onego, i sta tego tam jedno najwis-
ej jekai i byi racyt, i sejm onym tam krajon stoyi
ne ktorzym to ustanowienie byto, jakai JHM byi rozumiat
tym panstwom potrzebne, a ktorzym WMM. onegd a wi'a
Gomosi dat. A iż na nim WMM. niepruzajene powiada-
je reby nam wrego wicyj potrzeba od nich i jest co i
inwego w cesn z nimi WMM. namon potrzebujecie JHM
gdzyi tyo miano wicie niepowiadaiu, czego co by to byto,
pytali się tej o tem niwary i wiedziis nieku, ani fi
tego przywomai racy, aby miat WMM. snijony stanowii
gdzyi na tym, co teraz sprawonrat w nich niepruzta-
jeie. aby im stoyi miat sejm opólnu z poliak
i toby JHM uwynt rad ale wu i rozumie JHM i se
ladre wolai oni jako o i poliak, rozkazwai im niwa-
ry jedno wedle prawa, niwsi jesli reby na to zwolnie

chcieli. Ale bzdurzący im tam w Kuzetwie onym JHM ojm
stoył na którym rocharie im spowiedzi radanie Wasze
a Wm. też to oznajmiony brauj poslecił ksi. Ten
erasowi posty fue do nich, który by je ~~o tem~~ prośbam je
ktomu namawiali, jeliż uzwoła JHM. tego niwornikowu
aby w tym prośban dzejci użyci. Bzota dzejzenia wazda
tam tak JHM. sprawowoi imi racy jako byi najgryj
rozumi i z kardym wrednikiem swym kardem spra-
widliwosci czyni ale jut wazd kardy jako sie ma zachow-
wai i powinowsei swej flude w statucie opisane, jest też
i to prawem namawoi i postanowoi, jako kardy na niem
sprawidliwosci dochodzi ma, w niedzejzeniu powinowsei
swego, a gdy ktory od kogo przed JHM porwan be-
dzie nicomierza z nim sprawidliwosci czyni wedle pro-
wa. Co sie tyre pfełanowienia a zamamowania ozi-
nie, które je racy najo, niedry fladem swielim a du-
chownym nicomierza sie ote JHM flara i rozumie-
jae ze to jest przedrye powinowactwo, do Ojca sw.
Janicia postat ten policy jego pusta swego upowiadajac
jego Sontabl. aby Consilium stoył, co ten postat od Oj.
pogrynie, bzdurze to jutem objawiono, ale dokud postat
z Sontad niwosci zabrygo postanowienia od Oj. niwogrynie
nicada sie JHM. aby w powinowactwo a wazd ony miat
sie wmiat. Mniety dzejzenia JHM nicopusera, gdy se w
flawiernie na dworze JHM ci kroy jej dozgodaja, a ci sie je
za rozadzenia a rocharowania JHM niwogrynie by je bzota.
Co sie tyre rzek porucysowania JHM. aby je wyozycarai
miat, ani tego jest porucien, ani tego jest porucien, ani statuc
ktory o tym jest. Ty, które z dawna se rzeki nie sa od JHM
zastawione, jeliż kto fary na nich ma, nie z tego JHM poynt-
ku niwobrze, jedne ci, ktory na nich fary a faryci jedn-
ja z nich. A tak w tem swem wazem podaniu wibary JHM
aby co inaleszej bezchegzy potrzebował aniż jest lewar po
widriano, jeliżby co wiecej byto, gdy ten racy onowoi
JHM. poydnie nicomierza nie jako i po ty erasy niw-
mischidat, wuzgrynie temu dzejci czyni. A w tym sie

43

bary jak wrem innym prostom swym równy by i taki
chciał się zhu wrem podobnym swym zachowywać
jako i inni podobniej krolowie.

Ja odpowiadzi prostom bardzo smakowatą i z jasi prawi
o i tej exchuzji wymina i powroca się rocamie nie
chciano, prosteo wrem po kilka dni sibi i powroca
jasi powroca tej swiej chłopcze przez Sienn. uznali, i z
to chcieli rocamie, tak reby on opuszczał w tej swiej prowa
wie, exchuzji ja de dignitatibus, gdy ja wrem wrem
minat, w mirem nicodpewnie ale ta to dostoyt i
nie jui to na tem samym exchuzji naliczala, wyliczajac
wrem jist podobniejewa i przez pana Tomichiego posta
i khalistuj rocamie krolow tak powiadeli in eum sinum.

Tomichi. WKM. w pierwszej powroca swiej na powroca Sienn
pę pana Osolinichiego i leca posledrej pę pana Siennichiego
na rozkaranie WKM. Delichmy zna i wrem my a owrem
offha R.P. polskiej Korony podobnie od WKM exchuzji
ale i zna i sibi to WKM mi i raewy, i bych my mi
wrem, tej to exchuzji a mianowicie de Digni. et off. w
wyklamny opuszczał, gdychmy rany prosi i mi i pa mi
practawali i teraz, wyliczawajac to wrem wrem tej pro
podobnie i tegowmy niewniczali przypowinai, gdyi nam
jako i na wrem innym tak i na tym wiek raliy. Ale iemy
z odpowiadzi WKM. tak byli wyrozumeli, reby WKM na
to tylko exchuzji byi baryt, o dignitatem a o wrem i
tychmy WKM. odpowiadzi, i i wrem iorem jej potrze
bujomy tak jist, jako i wrem, ac i tego mi i pęjomy
i prosiomy WKM Swyż M. w tym wrem o Taffaoru, a mianow
wa odpowidi. Doruzyli tedy Postowie mowie o duchowni
i radny odpowidi od krola ndano o left, o który oni po
kilka dni przypowinai, a nigdy im odpowidi niebyta o nich
dana, O wrem panowie duchowni przegowy uznali protajomnie
i by chcieli przegowy sibi i do jasi i prawa procy. Pro
toi lania Skoro Tomichi odmowit.

M. Siennicki. Jako to rany byto jist staranie Polakow WKM
aby jednego pana majac jemu samemu podobni byi, tak ta
tego jist jistowca niewniczali, aby radni wrem
niewniczali rany jist jistowca nam naorem ale ani podobny

sobie urzypowi nieomiāt a i z WP. Duchowni wygnają nas
podane WMM in fines vrbis de prava suego, kto rego my ni
niowomony anichomy sa podani, ani chieomy byi. prosiomy
abyi WMM. nas in pociagui i postorai niedopusit i zaka-
cat, a ten list, ktoryi in WMM. Sijmu Tonshi'ego dai ra-
cyst publico edicto sharii, bo WMM snai na tem sump-
tem volnie to vryni beda, fmiu pfo volnovicrom na-
sajm. My si opowiadamy WMM. pam fwrnu M. y z
tem byi podani niowicomy ani chieomy.

Tamie tedy dana odpowiedi od krola WMM p pa-
na kanekna.

Jak WMM i z sadami swemi ozumnie raryt z onegdy
auj powisoi p. Sini ch'ego od WMM. rebysie jui tej ecc
kuegey. w Dygnitarabrah. terajnegrych i uordach pro har
vne tykto za mywoty WMM z pany Radami, ktore o-
negda WMM. byly podane ranichei mihi, ale jui tiorar
rasie tego postarrajai upominaiie si. WMM od tego ni
jut aby mshigu wde prawa exquowai niomiāt i tego
lei. Ale i zby to niomaty was wicaii musiato a jui
terajnijsre dni sa pilnijsre chroscianom ku crim-
ionemu. WMM to odktarai rary de drugiego sijmu pod
dai mora tykto suego ktory sijmu pncstego Tonshi'ego
dai raryt ale si temu WMM dajwrye i z WMM na podani
WMM choto obrony nie niecaogai niecadzie, gdyi jui
WMM panoru W. widzenia jui nam opowiedzieli. A was
si jui skroūt a tak WMM napominai rary abyjcie
si tem zykly WMM napomniei i w tem porozumieci
a WMM oznajmili.

O innych rzecach o duchowne i o list ten in dany od
powiedi iadnej wiadano, nigdy, gdyi po Mikkutrovi on
mowili fznak ne verbum quidem. A shy takowe odpu
wtedi paniskie, ktore nil aliud in se sapientant, okrom
podatku, jakowe.

(Factor a Desiderantur)

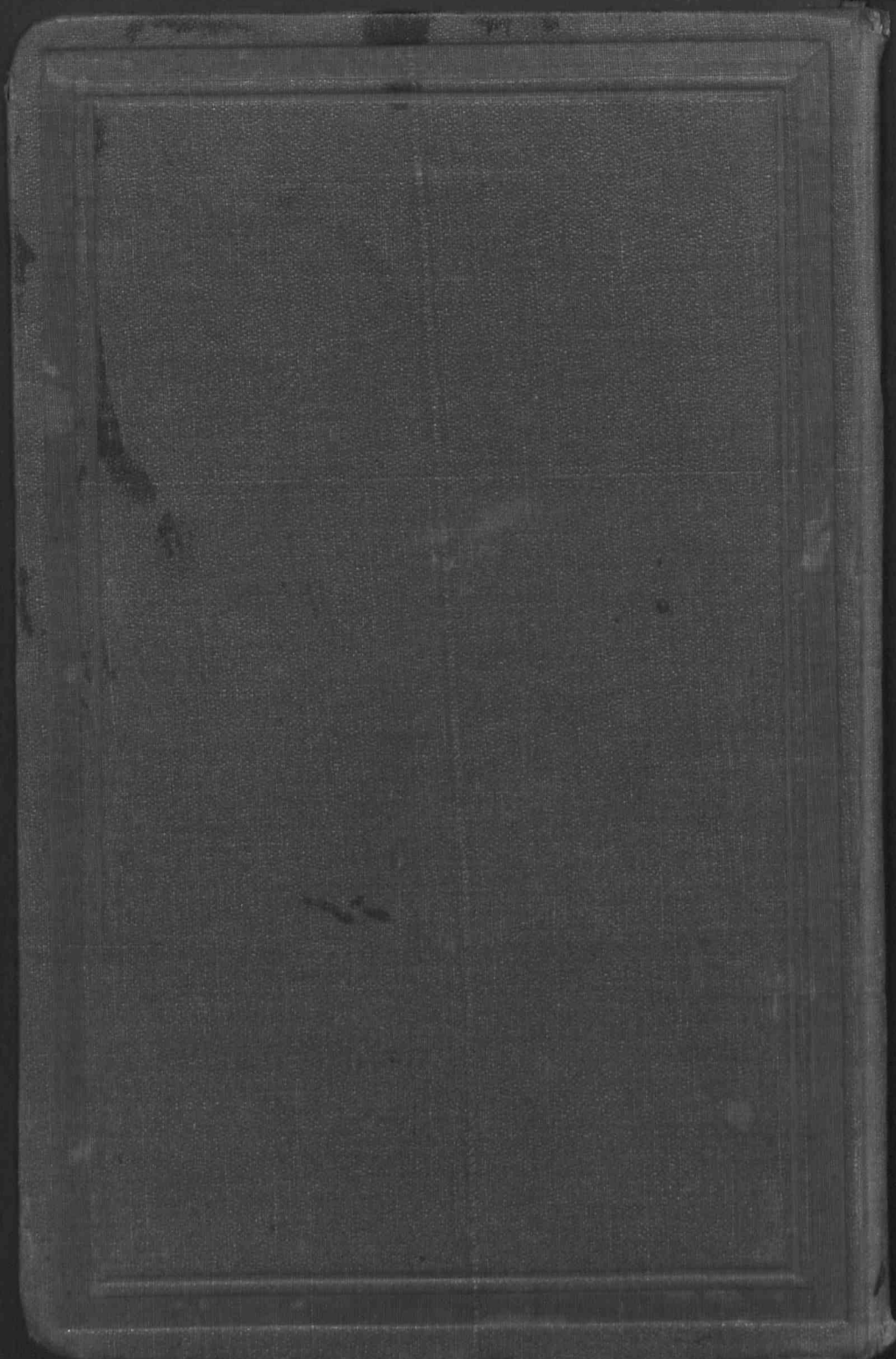
Sitzungsber. 40 Bnd. 1862. 1-3.
Sitzungsber. 43 Bnd. 1863. Heft 1-2.
Beziehungen Öbr. u. Papst. 1584-1598.

74

h. Krumm Wiss. Ziff. Abd. Nov. 1861 1 und zwei
monatlichen Beiträgen zur Veröffentlichung
Ranke hat publ. Abdruck lassen lassen über die Verh.
Land. 1 u Mar.

Hormayers Archiv. Seite Abstrakt Verd. 1857. N 15.
Fischer Gesell. Wust. Wust. Wust. an
der Pforte.

Bergmann Kunden Kaufverm. Beff. Arch. 1831 N 139
Nachholz J. B. Gesch. 2. Reg. Land. des Ersten 1831. 9. Land

Львівська бібліотека
АН УРСР

ВІДДІЛ РУКОПИСІВ

Бібл. 1626/І (т. 3)

3

3/4 72 Blatt D C 970

N° 1626

VIII. C. 75.

Wypisy z archiwum

cesarskiego

Wiedniu

i inne studia.

Tom dodatkowy. III.

Relatio humillima ad sacrosanctam Romanorum
Hungaricam et Bohemiam Regiam M^{tes} Dominum suum
clementissimum. Erasmi Haydenreich De his quae
in negotio Majestatis sua apud serenissimum Regem
Poloniae Transylvaniae erga egit.

Etsi sacratissime Rex Dni Clementissime, non solum
cum a M^{te} V. clementer in secunda mea legatione
ad Ser^{num} Regem Poloniae, Vienna mense Augusto a^q
proxime praeterito expedire, verum etiam postea
duobus clementissimis mandatis M^{lis} V. ad me
Viennam transmissis, in mandatis habueram,
ne prius ex aula Ser^{mi} Regis Poloniae abirem,
quam a M^{te} V. avocarem. Egoq^{ue}, si quis alius manda-
ta M^{lis} V. obsequiose sequi et obervare ^{humillime} studuerim,
ita tamen accidit, ut quodammodo necessario,
maxime ne quid mea praesentia hoc tempore apud
Ser^{num} Regem Poloniae, magis in negotiis M^{lis} V.
negligerem quam proficerem, ex aula Ser^{mi} sua
modo secederem, non tamen omnino abirem, qui
animum redeundi, si ita M^{li} V. clementer visum
fuerit, ad eum locum, ubi M^{li} V. clementer intelli-
get, reliquerim.

Duo autem sunt sacratissime Rex quae me profissi-
mum ad hanc praesentiam meam impulerunt, quo-
rum utrumque in ipso Ser^{mi} Regis Poloniae re-
sponso continetur, quod et a Ser^{te} sua cum eo
responso dimittebar, deinde cum efficaciori con-
silio nulla ratio in eo habebatur, ne brevi mea
praesentia ex aliquo casu ~~et~~ proestatum
ad M^{tem} V. Defensa cogere, unde ut hoc negotium
potius stabile redderem, me ipsum itinere, pro-

referendo M^{to} V. responso, accingendum esse existi-
mavi, ut pendente et indivisa adhuc causa tua,
si quid facerent contrarium, eo minus apud omnes
excusare possent. Quapropter Ser^{mo} Rex hanc pro-
fectionem meam, relictis omnibus impedimentis
meis Vrbna, ad M^{tes} V. suscepi, ut animum rede,
unde si illa M^{tes} V. clementer voluerit, habere
videar.

Nam cum ea expectare videntur, quae etsi M^{tes} V.
vellet in tam brevi termino minime ad eum
locum proficere posset, frustraneam meam ul,
seriorem cunctationem, in eo loco interea futuram
fuisse arbitrabar. Nam Demonstrationes am-
pliores a me via adduci poterant, quibus re-
lincerentur. Et cum illis ex tenore responsi
libera omnia perspiciebam consultius existima-
vi me cum ipso responso ad M^{tes} V. transferre,
cum et illud mihi meluendum erat, ne interea
ex rebricibus mandatis et nuntiis M^{tes} V.
ad me, vicissim ad id quod offerebatur nomi-
ne M^{tes} V. certificationem solutionis propediem
expetrent. Cujus nomine cum nihil in man-
datis haberem, faciliorem prolabendi occasionem,
ad operosita consilia habere ipsique qui omni
prorogationi hactenus obtemperassent, ne dum
autem quidquam accepissent, favorabiliorem
excusationem facili sui exinde presterent.
Qua breviter excusationis loco, nomine profectio-
nis mea, apud M^{tes} V. humiliter proferre volui. -

Accepto autem finali responsio quod mihi Die XI de-
 cembriis anni proxime praesentis una cum exhibi-
 tione responsi Ser^{ma} Regina Hungaria, prout haec
 ambo M^{ti} V. humiliter offero, ubi Ser^{mus} Rex polo-
 niae quoque filialem suam observantiam M^{ti} V. com-
 mendat et perpetuam victoriam contra hostes fidei
 precatur, Non tamen prius Vilna quam die
 XIX Decembriis discedere potui, quod deliberatione
 impetrata, si quid mihi nomine M^{ti} V. agendum
 esset, privatim cum ipso Ser^{mo} Rege Poloniae solus
 egerim, Deinde etiam ad postremum M^{ti} V. manda-
 tum, pariter privatam audientiam, praesente tamen
 dum Vicecancellario habuimus.

Egi autem solus cum ipso Ser^{mo} Rege Poloniae de
 tribus. Ut actiones meas excusarem, quae non cono-
 mine per me acta essent, quod huius M^{ti} V.
 quinquam in odium apud Ser^{ma} suam inducere
 vellet, sed ut hac via rebus bene consulendo,
 M^{ti} V. rem in pristinum statum erigeret. Secundo
 cum ibi visum esset Ser^{ae} suae, serenissimae Soror-
 rem suam, benignitate, potius quam ulla alia
 ratione in officio et observantia erga M^{lem} V.
 continere, ut Ser^{ae} suae, quod hactenus effecisset,
 id porro facere pergeret.

Tertio quid tandem spei ac certitudinis M^{ti} V. in
 negotio Transylvaniae a Ser^{ma} sorore sua respec-
 tandum esset. Nam cum ipsa Ser^{ma} Regina
 Hungaria, benigniorem et equiorem animum erga
 M^{lem} V. habere videatur, ita tamen ad arctum

seruimum omnia adfringeret ut videtur hoc ad
notitiam M^{ti} V. perferri possint, tantum abest
quod M^{tas} V. si maxime vellet quicquam interea
prestare possit, aut illa etiam respectare debeat.
Ubi quoque dicebam optare me, ut quoniam equis-
rem omnium induisse videretur, quod pariter
majorem confidentiam haberet et haec magis
et dignitate M^{ti} V. ageret. Nam etsi ipsa Ser^{ma}
Regina Hungaria liberas offerat, atque eas ad
fideles Ser^{ti} sua manus, expedire tamen M^{ti}
V. ut his quo celerius eo melius ubi possit
ceterum quid etiam M^{ti} V. respectandum esset,
ab ipsa Ser^{ma} Regina Hungaria in absolute
juramento, si quos tibi subditos et adstrictos
in Hungaria et Transylvania conferet, nihil
me ex responso Ser^{ti} sua intelligere potuisse
quod pariter me nomine M^{ti} V. necessarium esset
scire.

Ipse Ser^{mus} Rex Polonia ad haec proprio ore
mihi clementer respondit, quod primo actiones
meas collaudaret, quas fideliter nomine M^{ti}
V. peregrissem. Quod vero ad Ser^{mam} sororem
suam attineret, ea si Ser^{ti} sua obtemperasset,
quod negotium hoc et voluntate M^{ti} V. Dⁿⁱ
et parentis sui honorandi, transactum fu-
isset. Spem et certitudinem aliam mihi dare
non posse, quam quod crederet, quod ipsa
Ser^{ma} proe sua resolutionem M^{ti} V. respectare
vellet, atque ne dum literas ad Turcas dare,
et cetera quae specificè in responso continerentur,

Sus preptare, verum etiam Hungaros et Transyl^{va}
vanos a juramento, si quorundam obstrictos habe^{re}
vel absolvere ac generaliter ad omnia, que pro
tranquillitate Transilvaniae conducere, se offerret.

Deo responsum humiliter me predicatum
M^o V. Dixi atq^{ue} humillime rogaui, ut Ser^{mo} sua
pro sua observantia et studio erga M^o V.
graciter rei bene componende, adhuc partes suas
adhibere vellet.

Hic sic apud Ser^{monem} Regem Poloniae peractis, ac
subinde tabellarius M^o V. novis mandatis
ad me venisset, iidem de rebus, ut quoad postea
certiora omnia M^o V. facerem, deus agendum
mibi esse caeteris. Itaq^{ue} die XVII Dec. audien^{ti}
tia impetrata, que mihi presente Vice-san^{cti}
cellario, apud solam enim illius M^o V. illam
non petebam, data fuit, haec egi, que M^o V.
ex adjuncto hic scripto Pra^{es} A. clementer in
Selliget. Responsum statim datum fuit, quod
tra B. siqualem hic adjuuxi - variis tamen
sermones intercederant replicando, quibus urge^{re}
bam negotium certum et non dubium ante meum
discessum dimittere, ulterius si qm in ipso re^{sp}
sponso apparet, efficere nihil potui, neq^{ue} lam^{en}
omnibus primo ad propositionem meam in
aliquibus capitulis mihi datum fuit, sed sub^{ter}
mine ad id deventum ut quasi certum et
indubium negotium interea videri possit.

Inter cetera autem, que in utroq^{ue} predicto
scripto non continentur, robore foederum,

cum id molestum videbatur Ser^{mo} Regi Poloniae et
spondi. Ea, quae aliquando et foederibus cum M^{te}
sua egissem id me ex praescripto M^{te} V. manda-
to fecisse. Quod autem arbitraretur et nunc M^{tas}
sua Regia me ex foederibus agere, quae Ser^{tas} sua
sanctae coleret, non esse aliud quod dicam, quam
facere Ser^{tas} suam prout M^{tas} V. fraternaliter confi-
deret, dum horum prout specialiter et generaliter
in hac rem inscripta essent, Ser^{tas} sua nihil
praetermitteret.

Jussissimus Dux Radivichus palatinus Vilnensis,
qui pro observantia sua obsequia sua M^{te} V. humili-
ter commendat, dicebat negotium hoc non in parvo pe-
riculo versari. Ipsam enim Ser^{ma} Reginam Hunga-
ria constituisse Sanothum petere, atq^{ue} eam Hunga-
riam per montes, qui Poloniam ab Hungaria dispen-
sant, una cum filiis ingredi, vel potius filium solum
in id regnum intrudere, fortasse circa festa Saccoha,
natae, inque quantum fieri potest clam, absq^{ue} ullo
celebri comitatu. Scripsisse quod se vellet ad festum
Lucia et Petercoria Sanothum movere, una cum
carris et impedimentis. Arquebat tam praecipiti
consilii auctorem Ser^{ma} Bonam quae urgeret et
instaret et ipsam Ser^{ma} Reginam Hungarid plane
in id induceret, quod arbitrabatur propterea fieri
propter Venegalam ipsi Ser^{ma} Reginae Bona conver-
sum Olmunsensem. Aiebat ipsa Ser^{ma} Regina coram
Synodali conventu Petercoria protestalam fuisse,
quod ad id propter Venegalam a M^{te} V. solutionem
adigeretur, prout videbatur etiam affirmare, eam

protestationem ad Ser^{ma} Regem Poloniae attulam fuisse. Quod et mihi satis creditibile est, cum Secretarius ille, qui responsum Ser^{tie} sua redidit duploque scriptum ab aulicis, atq; arbitrabatur mihi utrumque Datum fuisse; non potui tñ. ex eo aut a quocis scire, quid in a illo alio contineretur, cum ego unum tantum accepissem. Adhorlabatur ipse Ill^l dux me ad cele^{stem} rem profectionem, ut Mat^{is} V. rebus his tempore prospicere posset - Solutione majoris partis existima, bat Reginam retineri adhuc posse, Deinde etiam, si Mat^{is} V. Ser^{manu} filiam puero sponsam, ipsi Regina educandam permitteret, ut haberet quo se oblectaret, cum puer jam adulescentia proximus esset, atq; matris curam egrediretur, Dicebat se et antea cum Generoso Dño Sigismundo de Herberstein hoc nomine egisse et mecum quoque, neque tamen unquam ab eo tempore de mente Mat^{is} V. quidquam cognovisse.

Rurs^{us} Dñs Joannes Praerembki Regi^{is} Poloniae Vere Cancellarius qui pariter obsequia sua Mat^{is} V. humiliter commendat, et qui frequenter ad me dixit multum referre, quod Ser^{ma} Rex suus fortitipio his transactionibus Transylvanicis adhibitis non fuerit, Videbatur modo asserere, si Mat^{is} V. in praestatione solutionis promptior fuisset, quod negotium hoc ad illas angustias non deductum fuisset. Quod tamen ipsius negotium cum adhuc magis erga Mat^{em} V. qm̄ aliorum inclinare videatur, posse Mat^{em} V. nunc quoque, modo nulla mora intercesserit, ex voto Mat^{is} V. saluum retinere. Esse plurimos, qui praeter Turcas ipsam Ser^{manu} Reginam Hungariae ad reditum cum filio in Regnum

7.

cohortarentur, qua in re et Gallus quoque sedulam ope-
ram adhiberet, cuius Orator adeo nuper factasse fer-
sue, ut si Transylvaniam Ill^l Ducem Oppoliticensem
recipere vellet, quod hunc Turca illi Budam a pe-
rire atque consignare vellet, id licet praeter morem
Turca videatur, qui potius eripere quam dare con-
sueverit, esse tamen in multorum auribus plau-
sibile adeo, ut propterea ex Regni proceribus etiam
non desint, qui ob id Ser^{ma} Reginam ad reditum
in Regnum cohortarentur. Quodsi revera Turca
praestare vellet, existimabal et M^l V. id magis
commodum atq; gratum esse posse, sedem illam a Chri-
stiano potius principe quam ab infidelibus occupari
sed et hoc illis constare quod si ipsa Ser^{ma} Regina
in Hungariam redierit, magnam partem Transyl-
variae ad illam deferretur, itaque non aliam ob
causam quam propter metum hostilitatis Turcicae,
ob quem metum etiam ipsa Regina Senatorum
Regni sententia praeter voluntatem in Regno Poloniae
cohibenda non videretur. Quod Jelerovia una cum
legato Turcico Valachus quoque esset, certe Valachus
hoc non ageret, quod M^l V. nocere vellet, qui Chri-
stianus esset, atq; se a servitute Turcica aliquando
vindicare potius quam accubare M^l V. Regni et pro-
vinciis obesse cuperet.

Inter conficiendum de his rebus et quod dicebam
parum confidenter, neq; ex dignitate M^l V. cum
M^l V. hoc in negotio agi, non negabat quidem
id ita esse, verum in praesens subius dissimulandum

illi videbatur atque M^{te} V. antiquos Imperatores
 imitari debere arbitrabatur, qui sacros suos mi-
 lites non negligebant verum eos curando et viden-
 do, deinde cum iisdem felicem victoriam adepti
 essent. posse haec quae jam difficilia viderentur,
 in magnum M^{te} V. comòdum intra paucos annos
 redundare cum M^{te} V. proter Imperialem M^{tem}
 multa quoque alia auxilia sibi expectare ha-
 beat.

Hoc quoque nomine epus M^{te} V. referre visum
 est, cum sermo de legato Turco incidere, mun-
 comode per illum adjuncta homine proprio, littera
 Declaratoria ad Turcam deferri possent. Quod ille
 plane hoc dissuadebat, sed quod Nuncius ille
 potius retinendus et fovendus esset ab Regina,
 donec apud Turcam haec aila essent ne ille ac-
 ceptis his Lris et refutatorio responso, Turcas
 in regno Hungariae et ceteris locis ad succumpen-
 dum in Transylvania, prout in mandatis ha-
 beret a Caesare suo impelleret et juberet.

Circa prominentias petitas Illmo Duci quasdam
 haberi debere, multos consiliarios regni subvici-
 pisse affirmabat. Unde et harum concessione ne-
 gotium feliciter expeditum iri existimabat, atque
 haec fuit potissimum quae uterq; iam Illmo Dux
 Radivilus ep^{us} etiam Rodu^s de Vice-Cancellarius
 mecum egerunt, et presentes mihi ad M^{te} V.
 litteras transmittendas dederunt. Cancellaria Regis
 Poloniae pro meo laboribus hoc in negotio

habitis a M^{te} V. humiliter honorarium petit,
quorum labores ut M^{te} V. commendarem, pelunt. ro-
garent.

Comunis omnium est vox, ubi M^{tas} V. Regina
Hungaria salisfecerit, quod huic practica illa cessa-
bunt et poliores aliqui ~~pro~~ proceres dicunt,
non eos aduersuros ut quidquam contra M^{tem}
V. tentet et quod Ser^{tas} sua sum ab ingressu
ad Hungariam cohererebitur.

Multi tractatus istos Turcos propterea tam
instanter a Turca agitari arbitrantur, quod odium
inter M^{tem} V. et Ser^{num} Regem Polonia his me-
dis seminare cupiat.

Varia certe sunt hujus rei iudicia hominum,
quod existiment fil. Duem Oppolensem a paterna
hereditate defulsam, et cum ipsi Ser^{ma} Regina
Hungaria nihil amplius praestetur a M^{te} V.
quod amborsum calamitatis misereantur, ac eunde
studia hominum in eos converti apparet, utq, eo
magis quo longius negotium hoc protrahitur,
quod calamitatem suam apud eodem aggravent.

Et quoniam Ser^{ma} Regina Bona ad M^{tem} V.
hominem misit, qui cohortaretur M^{tem} V. ad sa-
tisfactionem intra terminum trium Regum, quoni-
am longius Regina Hungaria Petercovic expectare
nollet, non tamen de mente declarationis
Ser^{ma} Regina Hungaria, prout mihi Instructio
visa est quicquid ad M^{tem} V. retulit, certe vide-
bilem tibi Ser^{tas} sua omnia quae debuit nomine
M^{tas} V. egisse atq, exinde favorabiliorem causam
filiae et nepotis reddere haud dubie studebit.

Obscurum enim non est in majori Polonia res
 pueri favore plenas esse, atq; consequitare nobiles
 multos ad aulae Ser^{ma} Romae. Quorum animos
 si sibi ac illis devinxerit, prout consuetudo regni
 est, cum absq; illorum voto, secundum quod per
 S. Frictus suul conscripti, in Comitibus generalibus
 Regni Poloniae nihil concludatur, forsitan in id
 deliberabunt, ut res pueri in Transylvania sta-
 bilitur. Habebuntur per nobiles propediem
 conventus in Schrodo prope Posnam ubi inter
 se conveniant, quid in publicis comitiis et Regni
 utilitate futurum sit.

Sed et Episcopi et prelati pteriq; cum fere
 omnes beneficiarii Ser^{ma} Romae censeantur, ab
 simili opinione et consilio, non omnino absenti
 esse poterunt.

Tum quoq; si quod Deus avertat Ser^{ma} M^o V.
 filia Reginae Poloniae d^{na} mea clementissima, s^{se}
 ritis futura esset, multorum certe animi quoq;
 in puerum inclinare videntur, s^{qu} ex sangui-
 ne Polono natus et quod ille Jagiellinorum stirpi
 ex qua Ser^{mas} Rex Poloniae septimus numeratur,
 quo Polonis valde grata et accepta est, proxi-
 mior haberetur. Quae ego quidem, prout ani-
 mi hominum constituti videntur apud M^o V.
 V. pretereunda non esse existimavi.

Scrivorem ad M^o V. postremis meis rela-
 tione liberis Vilnae in profesto Catharinae
 d^o d^o, Ser^{ma} Regem Poloniae ulteriora mandata

et protestationem quamdam ad secretarium suum
policoriam misisse, prout mihi a Vice-Sancella-
rio dictum fuerat, cum primo mandatis nomi-
natus secretarius nihil apud Ser^{ma}m Regiam
Hungaricam officere posset. Verum illa mandata
secretarius ille in reditu suo accepit, neque
ad Ser^{ma}m Regiam Hungaricam rediit, atq; respon-
sum, quod M^{te} V. humiliter exhibui secum at-
tulit, adeo ut debitam protestationem aliquam
prout mihi dictum fuerat, transmissam fuisse,
prout facile ex responso Ser^{mi} Regis Polonicæ
colligitur

Et hæc fuit potissimum, quod de rebus istius
actis M^{te} V. humiliter referre debui, quia ut M^{te}
V. pio et clementi animo suscipiat humiliter
rogo atq; in M^{te} V. Regiam gratiam humilli-
tate commendat. Augusta Vindelicæ. XII^{to} Januarii, 1555

Erasmus Haydenreichius

1558. Litera Regis Polonicæ in negotio Ducis
Prussicæ.

Ser^{mo} ac Excellentissimo Principi et dno Ferdin-
ando divina favente clementia Romanorum
Regi semper Augusto, ac Germanicæ, Hungaricæ
Bohemicæ, Dalmaticæ, Croatiae, Slavonicæ & Regi
Infanti Hispaniarum, Archiduci Austriacæ, Du-
ci Burgundicæ, Comiti Tirolis, patri chariss-
imo et honoratissimo, Sigismundus Augustus
Dei gratia Rex Polonicæ, Magnus dux Lithua-
nicæ, Rusiæ, Prusicæ, Masovicæ & Dominus
et hæres

salutem et nostri mutui amoris, ac omnis feli-
 citatis continuuum incrementum. Ser^{mo} ac Exce^{llentis}
 tentissime Princeps, Dne pater noster charissime
 me, ac honorandissime. Habituus negotium
 est Dnus Albertus senior Marchio Brande-
 burgensis atque in Prussia Dux, cum Illmo
 Dno Georgio Frederico Marchione Brandeburg.
 suo et fratre nepote de hereditate Illmo olim
 Dni Alberti Marchionis Brandeb. sui et
 altero fratre Nepotis, atq; de rebus ad eandem
 hereditatem pertinentibus, quam quidem Ill.
 ejus et naturalis successiois jure, et normel-
 lis cum communibus Brandeburgica domo
 sum propriis pactis, sibi debitam vindicare
 atque petere instituit. In quo esse Ill. ejus
 et propria amplitudine atque splendore, et
 in primis cause Injustitia facta committenda
 apud Illmo V. fore confidimus, speremusq;
 eam Illmo Vra equitate et studio ad jus su-
 um obtinendum uturam esse, tamen pro
 nostra cum Ill. ejus conjunctione, proque
 multis nominibus necessitudinis, que ne-
 bis cum ea intercedunt, non posuimus
 facere quin de hoc illius negotio apud
 Illmo V. intercederemus. Commendamus
 itaq; Illmo Vra omnem hanc Ill. ejus cau-
 sam atq; a Illmo V. petimus ut illi auctori-
 tate sua ad omnia adesse dignetur.
 Qui quid aulam Illmo V. benevolentia aut
 studio, in Ill. ejus consulerit, ideo loco ac

si in nosmet ipsos collatum esset, habituri
sumus, existimetque M^{tes} V. velimus, omnem
Ill. ejus rem ac dignitatem non minori
perne curâ nobis, quam propriam no-
stram esse. Itaque quicquid sibi ^{erit} tributum
a M^{te} V^{ra}, ad nos officio obsecrantiaque
nostra filiali compensare illi referreque
semper studebimus. Tandem nos paterni
M^{tes} V^{re} amore commendamus, eaque di-
fitemur valere cupimus. Datum Vrbe
vr̄e secunda Decembris - Anno d. 1557 Regni 28.

Responsum Romanorum Regis M^{tes}
ad Regem Poloniam in negotio Ducis Prussiae,
Ferdinandus & Serrus & Accepimus lre
res serenitatis V^{re}, quas die secunda pro-
ximo praeteriti mensis Decembris in com-
mendationem Ill. Alberti senioris Mar-
chionis Brandeb. & ad nos venit, et inde
benivole cognovimus, quae occasione
siones serenitatem V. invexerint, quod ne-
gotium illius tanta diligentia nobis comen-
dandum suscepit. Nos quidem erga ipsum
Ill. Marchionem quo quocumque benivole
ac benivole admodum affecti fuimus, cum
denique animus etiam nunc erga dilec-
tionem ejus gerimus, adeoque propensius
ci hanc benigni animi nostri propensio-
nem et ipsa per omnem occasionem deila-

rare, maxime feracitate v^{ra} pro dilectione
 illius apud nos intercedente, cui nos alio
 quis etiam pro multa acerbissima, nostra
 conjunctione omni loco et tempore grati-
 ficari cupimus et intercessionem illius plu-
 rimi semper facimus. Verumtamen non
 possumus feracitatem v^{ram} celare quod
 sola illa ditio et regio quam olim Mar-
 chio Albertus junior hereditario iure
 tenuit, eo tempore quo ille ex hac vita
 excessit, in manibus et potestate franci-
 nici foederis complicitum exhibuit, et paulo
 post ad servias manus fuisse casum,
 et Catholicis illius fratri et dⁿⁱ nostri
 carissimi, vel consulari ad id deputati
 conuincata fuerit. Deinde v^o cum Ill.
 Georgio Frederico Marchio Brandeb.
 instructus insigni nonnullorum Electo-
 rum et Princepum, et et potissimum J^{ca}
 strum Marchionem Joachimi Electoris
 et Johannis consanguineorum nostrorum
 charissimorum, intercessionem et assistentiam
 emixe postulasset, sibi huiusmodi provin-
 ciam a prefato quondam Marchione
 Alberto iunioris patre suo relictas
 remitti, quas nimirum videlicet legitime
 successione post mortem illius ad se, locum
 qui proximum huiusmodi feudum

capacem agnatum devolutas esse affirmave-
rit. Nos sane qui nunquam audiveramus
aut intellexeramus quemquam praeter dicitum
J. M. Marchionem Georgium fridericum
in illis quicquam juris hereditarii hoc tem-
pore praebendere posse. Tunc mature et
sufficienti deliberatione cum aliquos
Principibus et magnis viris, consiliariis
nostris, ea de re habita, ipsi possessionem
et administrationem, earundem provinciarum
cum benigne concessimus. Quas cum dicitur
lectio illius. hucusque, quicquam nobis
constat, pacifice possiderit, atque nunc
possideat, pro parte nostra in presen-
tiarum aliud in hoc negotio statueret
agere nequeimus, quam ut rem omnem
sicuti ad nos jam perlata est, dicitur J. M.
Marchioni fratri Georgio friderico signifi-
cemus, audiamusque, quid Dilectio illius
e diverso sit responsura. Cognita autem
responsione ipsius, nos citra longioris
moram, cum in hoc negotio capientes
deliberationem, quae aequitati et justitiae
consona erit, nulli parti merito
onerosa videri poterit. Quod reliquum est,
Sedi^{ae} pro^{ter} paternali nostra erga eandem ben-
evolentia studium ab^{que} propensionem amari-
ter exoptantes Durnam ei^{us} vultum omnium
felicitate conjunctam exoptamus - Datum
Praga 17. Januarii 1557.

Postulata oratoris poloni Martini Fro-
meri ratione civitatum Gdancenf. et Elbin-
genf. facta Francofordie in mense Mar-
tio 1558.

Cum S. Rex meus, et S. Rom. Imperio sit amicus,
cum, et cum Exc. V. R. Caesareque M^{te} archid^{ne},
ceffitudinibus foederibusque conjugatur caveat
fedelo, ne quid a se suove committatur, quod
S. M^{ti} primuum, deinde acaphis. Ordinem Imperi
rii amicos possit offendere. Quod quidem
epus M^{ti} cum aliis aliis documentis, sum
nuper componendo cum Livonibus bello, ad
quod gravibus injuriis fuit provocata non
obscure comprobavit. Cupid autem ut multa
um ab altera quoque parte fiat, neque
ulla sinistra suspitionis causa sua M^{ti}
probeatur. Gdancensis et Elbingensis
sue civitates, aut quibus circa controversiam
sunt juris polonici, nihilominus tamen
ad eas caesarea mandata ab edicta, quasi
ad subditos S. Imperio variis de rebus mis-
sitantur; evocanturque et cum ad com. S. R.
Imperii, sum ad judicium Camera: ac si
non pareant, neque se sistant (ut certe non
debent, neque patitur S. Rex meus) proce-
datur contra eas in judicio sicut contra contra-
mores. Qua res non potest non gravis et
periculosa ipsis accidere et S. Regi meo

J.

cum chirga Regni polon. Ordinibus per me,
testa: posset causam vel occasionem pro-
bere muluo injuriis et inde scintilla
quod procul absit, animorum alienationi

Populat igitur M^{tes} ejus pro jure mutua-
rum necessitudinum atq. foederum, ut M^{tes}
V. etc. hujusmodi mandata atq. circa processusq.
judiciarios contra supramemoratos sua M^{tes}
subditos auctoritate sua intubeat, neq. patet
sive Deinceps iis civitates illas inquietari: Ne
qua inde suspicio, solida, cum s. Imperio amica-
tis, aduersa, in animo M^{tes} ejus et Ordinum
Regni pol: resideat. Erit hoc et foederibus et
paterno fauore, M^{tes} vestra erga eundem Rex.
Regem meum amori consentaneum, et M^{tes}
ejus R. valde gratum et ad alendam inter
s. Rom. Imperium et Regnum Poloniae mutua
amicitiam magnopere pertinebit.

Vtissim autem ejus M^{tes} studium est bene,
volentiam suam erga s. Imperium, erga grau
autem s. M^{tes} filialem obsequantiam et obse-
quium, sicuti haecenus fecit, omni ratione
deklarare serulo suerbit.

Petitio Oratorum Serenissimi
Regis Poloniae & exhibita 23^a

Junii 1558 contra Livoniam.

~~Junii~~ s. Caesareae Majestatis et D^{ne} Clemen-
tissime, cum s. Rex nosse s. M^{tes} pro gratia
et auctoritati suae deberit anno superiori
ut cum aliter posset gravia sua fuorumq.
13

11
injurias a Livonibus acceptas persequi et ulcisci.
Transigeret tamen cum eis foedus, quibus ipsi vix
optare fortassis ausi essent, conditionibus, non
iniquum esse arbitratur, illas episcopus, et quae in ipsius
Livonibus adhuc requirit, de iis ad M^{te} Vram
Caesarem referat, quo ipsius auctoritate vel pro,
sicutur vel corrigantur. Generosus et P^{ri}or, Cassan
a Munster, ordinis Theutonici in Livonia
Marescallus, vir gravis et imprimis laudatus
ante annum pro invidiam et factionem e
Livonia pulsus est, nullius, quemadmodum ipse
affirmat, culpa affinis. Cum enim P^{ri}or et Hugo
D. Guilielmus Silesburgius qui nunc est
ordinis illius Magister, coadjutor successorque
priori Magistro constitueretur, ille quod sibi
legibus et moribus gentis eam successorem
deberi sciret, obstinuit Electioni, palamque
pro se salutem, sus suum se comprehendi judi-
cio persecuturum esse. Quare cum et Magister
et eorum, quorum factione ille coadjutor
creatus erat, gravem invidiam in se conce-
pisset, eumque in domestica illa seditione
qua R^umus et Ill^umus Archiepiscopus Rigensis
oppressus erat, pacis semper suavor fuisse
proditionis insinuator, quod a ceteris
in causa (ut illi contendentibus) publica dis-
sentire, et in Dⁿⁱ Archiepiscopi contra quem
hinc arma parabantur, partes propensas
esse diceretur, revera autem pro melum
quorundam, propterea quod essent non
pauci, qui ei fauerent, successoremque

deberi agnoscerent, non convictus neq; cita,
suo, et omnino iniuncta causa proscriptus
est. Quia injuria affectus ad S. Regem nostrum
confugit, opem auxiliumque ejus implorans.
Suscepit eum M^{tas} ejus, non quod ejus causa
quicquam adversus Livonas suscipere cogita-
ret, sed ut indignam clari et laudati viri
calamitatem miseraretur, sperans fore, ut do-
mesticis Livonum dispensationibus compositis,
de ejus quoque restitutione confici posset.
Porro cum ibi res ad arma reducta esset,
et S. Rex nostrus, R^m et M^m D^m archiepi
Rigensis ab injuria vindicandi causa, bel-
lum adversus Livonas suscepisset, scap^{us}
se statuerat, ut eadem opera Marefalcum
quoque exulem et supplicem in prae-
sum dignitatis et fortunarum statum
restitueret. Intercepit deinde S. Cas. M^{tas}
V. de pace: et qua quoniam S. Rex nostrus
jam inde ab initio non abhorrebat, quoad
salva dignitate sua, rebusq; inter R^m et M^m
D^m archiepi Rigensis salvo favore posset,
esse intelligebat, se quam illis ad bellum
gerendum esse paratorem, passus est rem
deduci ad conditiones. Quamvis autem is
utrinq; status rerum esset, ut si S. Rex nostrus
in illis ipsis conditionibus de restitutione
Marefalcum urgere voluisset, Livones omnia
acceptura fuisse viderentur, noluit tamen
M^{tas} ejus aliquid inferere, quod a propriis

armorum caesis abrenun. ept. Itaq. de suis
 Saulimodo, ac de Rom. et Illm. Dni Archiepi
 Rigenfis rebu. conditiones ipsi. lult, et cas quoque
 non tam Oratorum f. M^lis V. Cesareo quam
 ipsorum fore adversariorum arbitralia ob gratiam
 et honorem f. M^lis V. mitigari p^utra est. Quin
 ultra ^{etiam} ipis. condonavit id quidquid bello,
 rum impudionem nomine sibi constitutum
 fuerat - de Marefchali. accen. causa in qua
 M^lis ejus. R. non fidei, sed humanitatis offi.
 cum se sustinere intelligebat, facta pace inter.
 ceptione sibi agendum esse p^ustulavit, sperans
 fore, ut post laudam suam facilitatem, lenita.
 seu alque benignitatem, facile vicissim de eo
 restituendo impetraret, Quare per Oratoris f.
 M^lis Pra. Cesareo primum, deinde ipsa per se
 M^lis ejus a R^o et Mag^o D. Magistro, cum
 id ad se in castra venisset, postulavit, ut
 Marefcalcus in pristinum honoris locum
 reponeretur, aut si id minus integrum esset,
 in eum certe, qui nomini dignitatique ejus
 esset consentaneus. Nec diffidit se in eo
 M^lis epus D. Magister p^ubuit, pollicitus,
 quoniam id sine consensu Ordinum Livonia.
 fieri posse negabat, daturum se esse ope.
 ram, conventu primo quoque tempore insti.
 tuto, ut de revocando Marefcalco et ad
 p^ufecturam aliquam provehendo confice.
 retur. Cum autem vacaret postea p^ufectura

J.

Velinensis, egit. Res nosse cum D. Magistro
per literas et per Nuncios, ut is, quod se per-
fecturum esse receperat, prospiceret tandem,
neque fineret hominem illum de Republica
illa bene meritum in calamitate illa dicitur
condabescere. Verum ille quemadmodum
plerisque in rebus, de quibus convenit in
partibus, aliter quam pro vana fide oportuerat,
se gerit, sic etiam in hoc extrahendo
rem, promissi fidem M^{te} ejus non servat.
Marescalcus vero M^{te} ejus opem fidemque
fidei implorat, et petunt pro eo multi
Germanici Principes, et ne M^{te} ejus homi-
nem honestissimum, adversariorum iniqui-
tate de statu suo dejectum ope sua Regia
restituat. Cum igitur M^{te} ejus Regia tam
facilem se et benignam D. Magistro et
Livonibus in conditionibus pacis praebe-
rit, et Marescalci tam indigne per inju-
riam pulsus, suamque opem implorantis
restitutionem precibus ab ipsis impetrare
quam armis, aut conditionibus ab invicem
extorquere maluerit, queritur M^{te} V. Cae-
sar, parvam^m erga gratitudinis ergasse rationem
ab illis dici, neque respondere sui sui pro-
priisq; promissis D. Magistro. Potest ac-
tem a M^{te} V. Caesare dignetur ea man-
dare D. Magistro et Ordinibus Livonicis
ut supramemoratum D. Marescalcum
sive longioribus irritationibus restituant,

et illam ipsam praefecturam Velenensem vacan-
 tem ei conferant. Quod quidem M^{tes} V. facere
 pro auctoritate sua Imperatoria possit, et
 pro officio pacificatoris debet, quo suavitur
 ea, quae ipsius opera, et auctoritate confecta
 sunt, et a S. Rege nostro in gratiam ipsius
 recepta. Vicissim id M^{tes} ejus R. M^{tes} v^{ra}
 Cas. omnibus officiis suis compensare studebit;
 Ipse vero Marefaleus, tanto beneficio ab ea
 ipse M^{tes} V. affectus, omnem fidem et obsequia
 perpetuo ipsi debet.

Responsum

Cesareo M^{tes} ad supra scriptam petitionem.

S. Cas. M^{tes} Dnus noster clementissimus benig-
 que intellectus querelas et gravamina R^{di}
 ac Generosi Dⁿⁱ Caspario a Munster, Ordinis
 in Livonia Marefalei, contra eundem Ordinis
 Magistrum R^{mo} Principem D^{nu} Guilelmum
 Furstenbergium, quae Ser^{mo} Dⁿⁱ Regis Polonid
 Oratores ad S. ejus Cas. M^{tes} delulere v^{ra}
 et recondidit S. Cas. M^{tes} optime, quam bene,
 volum, p^{ri}um, mansuetum et moderatum
 animum Ser^{mo} Dⁿⁱ Rex Polonid, in tra-
 ctu reconciliacionis illius, Dei beneficio,
 inter Ser^{lem} suam ac R^{di} illum Magistrum,
 et Ordinem facta representaverit, et quod
 M^{tes} sua Cesareo ac Ordinum sacri Imperii
 auctoritas, solum apud Ser^{lem} ejus valuerit,
 quod Ser^{lai} ejus postpositis privatis suis

7

rationibus M^{ris} sue Caesarea paternis consi-
liis ac monitiis locum dederit, Et ideo etiam
nunc Caesari^{is} Majestas laudam moderatio-
nem et equanimitatem, nec non proclaram
erga M^{rem} ejus^{dem} Caes. studium fertis ejus,
grato ac paterno animo agnovit et laudi-
bus extollit, adeoque ut vidissem sermo suo filii
dno Polonid regio quoque tempore propensam
gratificandi voluntatem suam Polarch, hujus
quoque studiosissime commendationis et inter-
cessionis paternam rationem sibi habendam
dixit. Et habita diligenti ejus rei delibera-
tione ac consideratione decrevit ad dictum
Patrem Magistrum literas dare cumque beni-
gne hortari et requirere, ut dicto Marescal-
lo, vel praefecturam Nethinensem, vel aliam
quam vacare contigerit haud gravalem
cum Caes. M^{ris} sua causa, cum ipsius sermo
Polonid Regis respectu conferat, cumque
benigne commendatum habeat. Sin autem
eidem Magistro salia impedimenta ob-
sparent, propter quae huc M^{ris} sua be-
nigne intercessionis locum dare non possit
ut huc M^{rem} ejus^{dem} Caes. de impedimen-
tis illis primo quoque tempore certiore
faciat. Postquam ergo M^{ris} sua a dicto Ma-
gistro de super responsum acceperit non
praetermittet id etiam ipsi sermo Polonid
Regi paterne communicare. Cui sane

Ces. ejusd. M^{aj} caput quoque spore cum in hac
sua in aliis rebus, paternam suam benevolen-
tiam declarare, Actum et secretum sub impres-
sione sigilli Ces. M^{aj} ultima Junii 1558.

Petitio

Oratorum Ser. Regis Poloniæ pro Marchio-
ne Alberto in Borussia. Exhibita in men-
se Junio 1558.

Temel procul dubio memoria J. M^{aj} V. Ill. Dⁿⁱ M^{aj}
Albertum Marchionem Brandenburg in Borussia
Ducem & ab illa petivisse, ut qui status in
Germania morte Ill. Dⁿⁱ Alberti, Marchio-
nis Junioris Illi ejus obveniant eorum inve-
stituram ei vacare dignaretur. Cupio M^{aj}
causam J. M^{aj} V. Ser^{mo} Rex et Dⁿⁱ noster
Diligenter commendaverat atque ut hanc ei
gratidum faceret, & magnis precibus condece-
rat. Responsum autem hoc a J. M^{aj} V. datum
est, ut prius certiorum faceret M^{aj} Pr^{inc}
de sententia Ill^l Dⁿⁱ Georgii Frederici Mar-
chionis Brandenburg sui ex fratre Nepotis,
ad quem communiter eorum dem status hanc
ditas pertineret.

Quod ubi factum esset, tum demum ea de re
M^{aj} Pr^{inc} deliberaturam esse, fecit Ill. Dⁿⁱ
Albertus Marchio quod mandaverat M^{aj} V.
atque hanc sui Nepotis declarationem obti-
nuit, quod id cupere se diceret Ill. Dⁿⁱ Alberto

J.

Marchioni patrio suo, jus suum integrum
constare. Quod cum ita se res habeat, ite-
rum petit sermus Rex et Dominus noster, ut
vra M^{aj} Fel. D^{no} Alberto Marchioni cle-
mendem se prestare, atq; ad hoc³ status, &
naturali successione et peculiaribus quibus-
dam pactis Illi³ eius debitos, investitu-
ram dare dignetur, demq; prescribere,
quo fit hac investitura ab Illate³ eius
petenda, causam hanc Illri³ Dⁿⁱ Mar-
chionis hanc aliter fec. Rex et D^{ns} noster
qm si propria eius esset, J. M^{aj} V. comen-
dat. quodq; securum et benevolentiam
in suis ipsius negotiis idem in hac Illri³
Dⁿⁱ Marchionis causa a M^{aj} V. respici-
dat. Magna spe, quod hac in parte, pa-
seruum suum animum erga sermum fi-
lium suum Regem et D. nostrum elemen-
tissimum, septimum sit omnibus factura
Vicissim autem sermus Rex et D^{ns}
noster gratiam et memorem v^{ra} M^{aj}
robustatem prestabit et quicquid ad eam
declarandam pertinere palaverit, conum
nihil in se desiderari patietur. Quin et
ipsum Fel. D^{num} Lucem Lotamq; ejus
domum Brandeburgicam hoc suo bene-
ficiis perpetuo sibi M^{aj} V. decerne-
rit - futurumq; est, ut felicitas ejus

una cum suis omnibus quolibet & rationes
M^{tes} v. suberint, non solum labores quosvis
capere, verum etiam sanguinem suum profusi,
vix sit parata.

Responsum

pro oratoribus polonis in negotio Ducis Prussia
cum Marchione Georgio Frederico & -

Sacra Caesarea M^{tes} D^{ns} noster clementissimus
benigne percepit qua ser^{mo} D^{ns} Rex Poloniae nunc
iterum per R^{dos} oratores suos in commendationem
Illmo Principis Dⁿⁱ Alberti Brandenburgi in Prussia
etc. perferri voluit, et recondatur M^{tes} sua, quam
Diligenter ser^{tas} sua antea quoque hoc idem nego-
tium M^{tes} sua Caesarea per literas commendaverit,
ubi M^{tes} sua Caesarea ipsi ser^{mo} D^{no} Poloniae Regi
paterne respondit, se propter causas tum abunde
ser^{tas} sua demonstratas aliter facere non posse
quam ut rem omnem sicuti tum a ser^{mo} D^{no}
Poloniae Rege ad M^{tem} suam perlata fuerat,
Illmo Principi D^{no} Georgio Frederico Marchioni
Brandenburgensi & significaret, utroque cui per
M^{tem} suam Caesaream post maturam et suffici-
entem deliberationem, cum aliquos Principibus
et magnis viris nec non M^{tes} sua Consiliarios
habitam, Provinciarum illarum quas dictus Ill^{mus}
Marchio Albertus sibi per M^{tem} suam conferri
postulat, possessio et administratio benigne fue-
rat concessa. Cognita vero responsioni sp. Ill^{mi}
Marchionis Georgii Frederici M^{tem} suam Caesare,
an citra longiorem moram in hoc nego-
tio eam deliberationem facturam esse, quod

7.

equitati et justitia consentanea foret, nullique
parti merito onerosa videri posset. Atta-
itaque superioribus mensibus responso a dicto
Illmo Marchione Georgio Frederico, visum est M^{te}
sua Casarea, ut illud ad dictam Illmum Marchio-
nem Albertum transmitteret, uti quidem jam
dudum est factum, sed tamen M^{te} sua Casarea
nihil inde relictum. Illi autem sacra ejus Cas.
M^{te} dicto Sermo Dno Regi Poloniae, in hoc negotio,
proxime ac in aliis rebus omnibus pro summa
sua in seipsum ejus paternae benevolentiae morem
gerere cuperet, tamen sine ulteriore ipsius
Illmi Marchionis Alberti informatione non
potest certi quippiam de ista benevola forma
Dni Regis Poloniae, sibi petitione statuere.
Quando vero informatio illa allata fuerit,
et vel Sermo Dnus Rex Poloniae, vel ipsemet Illmus
Marchio Albertus M^{tem} suam Casaream in pro-
ximo Imperiali conventu ibidem admoveant,
M^{te} sua Cas. adhibito consilio Electorum ac
reliquorum principum ac statuum sacri Imperii
eam resolutionem capiet, quae fuerit justitia et
equitati consentanea et de qua nemo justam
conquerendi causam habere poterit. Id quod Cas.
sua M^{te} dicti Dni Oratoribus ad memora-
tam ipsorum petitionem benigne voluit re-
spondere. Actum, et decretum sub impressione
sigilli Cas. M^{te} sua die ultima Junii 1558.

Secunda petitio

Mōrum Oratorum Polonorum in negotio
Marchionis Brandenburg

Accepto responso in causa Ill^{mi} Dⁿⁱ Alberti March.
Brand. in Prussia Ducis, Oratores Ser^{mi} Dⁿⁱ Regis Polo-
nia in hanc sententiam verba fecerunt: Gratius
quidem futurum fuisse Ser^{mo} Regi et D^{no} suo, quan-
do quidem Investitura concedi per Abtem Imperato-
riam potest, quo cumq^m loco et tempore, nec ea res
ad Imperii Comiticia pertineat, si citra longiorem
moram aliquam Ill. D. Albertus Marchio, in Prussia
Dux, ea potiri potuisset. Sed quando facta illi Im-
peratoria, sicut visum est, prebere Ser^{mo} D. Polonia
Regem, ut saltem quod unicum ad Ill. D. Alberti
Marchionis Successionem impediendam morandamq^m
ius pertinet, decretum proserptionis quod in Cam-
era Imperii adversus Ill^{um} eius protulimus est,
abrogare Abbas eius dignetur. Possit autem id Ab^{tem}
eius facere, cum proximo superiore tempore, facti
Imperii Romani Ordines ad Ab^{tem} eius arbitrium
id contulerint, permiserintq^m ut ea de re Ab^{tem}
eius cum Ser^{mo} Polonia Rege transigeret. Hac qui-
dem prima fuit Oratorum petitio; cum id licere
sibi negaret Ab^{tem} eius, ac rem ad Imperii Comiticia
referri diceret oportere, petiverunt iterum, ut
solum in presentia sententiam hanc proserip-
tionis suspenderet, ut interim Ill^{re} D. Marchioni
omnia ad eandem hereditatem adiundam obtinen-
dumque ius integra essent, ne si qua mora illi

adferretur, quicquam Detrimenti in rebus suis accipere necesse habeat. Quod si hoc impetrave, nil a favore M^{te} V^{ra} Ser^{mi} Rex et Dⁿⁱ noster magno se beneficio ab illa affectum esse judicabit.

Responsum secundum

pro oratoribus polonicis in negotio Ducis Prussiae et Marchionis Georgii Frederici & -

Sacra Col. M^{tas} Dⁿⁱ noster clementissimus ad ea, quae Dⁿⁱ Oratores R^{mi} Ser^{mi} Principis Dⁿⁱ Sigismundi Augusti Regis Poloniae & iterum in negotio S^{mi} Principis Dⁿⁱ Alberti Marchionis Brandi in Prussia & M^{ti} sua prospuerunt, benigne respondet, quod cum ipsi Dⁿⁱ Oratores jam intellexerint e priori M^{ti} sua responso, M^{tas} suam ipsi J^l. D. Marchioni Alberto jam dudum significasse, quae J^l. Marchio Georgius Fredericus M^{ti} sua ad petitionem illius rescripserat, neque vero quicquam hucusque ab illo relatum esse, Quinimo etiam, si idem J^l. Marchio Albertus jam Desuper, quae illi videbuntur replicasset, quod tamen M^{tas} sua Col. non possit certi quicquam in hoc negotio statuere vel decernere, prius usque rem cum Electoribus, ceteris que S^{ci} Romani Imperii Principibus Ordini busque consulisset. Ab ea quidem sententia recedere

et petitionem illi Investituram concedere M^{ti} sua
 Casares integrum non est, antequam res ipsa ad
 Ordines Imperii referatur, quod deo daute in
 proximo Imperiali conventu futurum est. Licet
 Cas. Abbas et animo cuperet, sermo suo filio
 et consanguineo D^{no} Poloniae Regi in hac re
 paterne gratificari. Et ob eandem sane cau-
 sam non potest etiam Cas. ejus Abbas hincen-
 tiam proseriptionis superioribus annis contra
 dictum J^{um} D. Marchionem Albertum la-
 tam vel penitus abrogare vel suspendere,
 cum ea sit hujus negotii qualitas et condi-
 tio, ut vigore receptum et constitutionum
 sacri Imperii omnino ad commune delibera-
 tionem ac consultationem Cas. ejus Abbas, ac
 sacri Romani Imperii Ordinum factu atque
 confitio nihil certi statuere queat. Itaque
 infidelis Cas. Abbas seruum Dⁿⁱ Poloniae Re-
 gem M^{ti} sua paterna voluntati usque
 ad conventum Imperialem qui prope diem in-
 dicetur, benevole esse acquieturum, si quidem
 serui ejus non ignorat, tam in serui sua
 inclito Poloniae Regno quam alibi ubique locis
 eorum et terrarum inter Christianos constructum esse,
 ut publica negotia publice quoque cum Ordinibus
 et statibus eorum, requiritur et tractentur, et agi-
 sentur. Actum et decr. sub impr. Cas. M^{ti} sigilli
 die secunda Julii 1558.

Sacratissime ac Invictissime Caesar Dne Dne
Immensissime.

Venit huc nudius tertius Henricus a Dona
Aulicus Regius, missus ad Regem a Duce Radzi-
vilio qui nunciavit, ita pactum transactum,
que cum Mag. Livonia Archiep̄o Rigensi, cū
Saxiq; statibus atque Ordinibus Provincia il-
lius esse, quod receperint sese in posterum
in fide atque subjectione Regis huius fore,
verum ita tamen, quod regno Polonia infex-
si, adeoque Prutenis atque Polonis juncti, mi-
nime vero Lithuanis subesse parereq; velint.
Idque ut tanto certius firmetur, roboreturq;
ad futuros hic coram apud Regem infra men-
sem unum Principes dictos, et cum hono-
rum iuramentumque fidelitatis Regi
prestituros sum vero deliberaturos sciam,
qua ratione factum id, et ad Altem v. et
ad status imperii excusaturi sint. Licet
autem Rigenses in tractatione rerum
istarum, solliciti atque lepidantes mul-
tum fuerint ut qui se et iurisjurandi re-
liqione qua se fecerit v. cas. atque statibus
Imperii devinctos vident et recenti memo-

ria mulctæ, non ita prudens Divo Carolo quinto,
 eo quod federis Smalcaldici socii fuissent, atque
 res novas contra auctoritatem summi atque
 legitimi Magistratus sui tentassent, sepenumero
 convocari dicerent, ideoque conditiones oblatas
 aliquando graviter reprobarint, tamen post
 modum blandimentis multis, magnificis
 atque amplis promissis (a quibus et cor-
 ruptela non absuisse putantur, concessa
 nimirum Rigensibus immunitate theloniorum
 atque libera commerciorum per totam Lithu-
 aniam potestate) victi, pelletibus in eandem
 cum ceteris sententiam concesserunt.

Tertius enim Radivilius, iam illis qui ceteris
 quoque prolixè recepisse, fore, ut si a quopiam
 eo nomine vel accusentur, vel impetantur,
 adeoque vel a Mte V. Cæs. Statibusque Imperii
 vel alio quovis non facti officii rei agantur,
 Rex suus pro illis non responderet modo, au-
 thoritatemque suam interpositurus verum et
 indemnes atque securos per omnia redditurus
 sit. Archiepiscopo quidem Rigensi jus ditionis
 sua salvum integrumque permanebit, ve-
 rum Magistro complures Arces atque, leviz-
 toria, residua a Moscho et Sueco in por-
 tessalem Regis tradenda reliqua atque
 sunt relicta illi sola fore Livlandia

paucisq; aliis districtibus, qui quidem statui suo
Ducali ferendo sufficere queant.

Tractatibus tamen istis non est comprehensus
neque Magnus, Hottaticus Dux, frater germanus
Regis David, qui Oxiliensem, Lirlandiensemq;
Episcopatum in Livonia possidet, neq; Christo-
phorus Megalopolitensis Coadjutor Archieppus,
Lusitanicus, quem fama istarum rerum
perculsum ex Livonia nuper discessisse ad
Mlem V. Cos. antea perscripti.

dicet autem formulam ipsam tractationum
inhibitorum libenter ad Mlem V. transmi-
sissem, ex quibus liquidius omnia Mlar
V. perspicere potuisset, verum copia illius,
ut quae adhuc occultatur, hactenus nondum
ad me delata est.

Attato nuncio isto pularunt omnes
Regem latitiae aliquod signum tam re
bene gesta, atque Provincia ample opu,
lentaeque accessione edilurum: verum
frontem vulsumq; saltem pice se tulisse
fertur, ut deprehendi non potuerit, ve-
luphalemne an maiorem ex eo perre-
perit.

Scripturam nuper ad Mlem V. rumo-
rum hunc perlatum esse, De capta Arce

Tawii, seu Tharves ab exercitu Regio in Livo-
 nia - id nunc certo constat, ita factum esse,
 partimque oppugnatione partim vero ceditio-
 ne occupatam, sed iam neq. firma fatis ad
 propugnandum, neq. momenti laute, ut pra-
 fidio firmaretur, fuisse perhibeat, diru-
 lam atque everfam esse ajunt.

Rebus sic per Livoniam habentibus Rex
 consilium profectiois, quod audea instabu-
 erat, Dehortantibus compluribus, maxime
 vero ipso anni tempore refragante muta-
 vit atq. receptio in Clientelam atq. fidem
 suam Principibus statibusque Livonia, in
 Poloniam hinc concessurus, atq. conventum
 Consiliariorum Majorum ut vocant, Regni
 Lomxæ quod est oppidum Maxovia habi-
 turus dicitur, permanserit interea hic
 Mte Reginali cum fororibus Regis.

Rumor erat, Dulicos Regios qui superiori
 tempore frequenter huc confluerunt, atque
 milibus sexibus, habito illorum delectu, nu-
 mero circiter mille bellicosissimorum equitum
 partim Cathaphracti, partim vero more
 Fluspario elegantissime instructi, Regi
 in praedio suo suburbano Wicossura opu-
 landos sese exhibuerunt, praesidio, absen-
 te Rege, iam Regino, cum Urbi huic ad-
 futuros - Verum ut nunc percrebruit

Rex dato illis die hefterna, epulo follemni,
collaudataq, illorum fide atq, opera, cuius
bet pro exilicio vel manendi vel domum
sefe per hiemem recipiendi, potestatem
fecisse dicitur - quorum plerique ut egre
ferunt sefe iam secundo illum ad mo-
rum ludificatos, sumptusq, inaneos pro-
sus a se factos - ita tertio postea sefe
vix redituros esse haud clam jactant.

5/2. Conventus domnensis eo instans creditur,
ut consiliariorum primariorum Regni amicos
Rex prehenset, atque in subsidis, cum in Mo-
slum ferendis, lum vero divonibus ipsis injus
atque communionem regni admittendis, seorsim
sibi conciliet. A qua quidem re Polonos un-
versos plurimum abhorere intelligo, utque
id rebus suis neq, conducere, neq, vō per
pacta consenta qua ipsis cum Ille v̄ra
atq, statibus Imperii intercedunt, sibi licere
putant. Id vero ubi cum paucis, illisque pro-
hibitis atq, de quorum voluntate minus
dubitatur, ut quorum plurimi recentibus
beneficiis, honoribusq, maximis non ita du-
rum a Rege avoti sunt, constitutum fuerit,
lum demum ad reliquam multitudinem
referendum. Comitiatq, publica, et sententia

Procerum istorum, ea de re celebranda esse. Quae
quidem, ne ad turbam atq; motum aliquem spec,
lent, verendum maximopere est. Offensio enim
haud levis fuit. Boloni, quod res Livonicae,
et inconsultis, aut saltem dispuantibus illis,
istum ad modum instituerit. Et Procancelarius
Regni, scibus proximis legato regio, qui ad
Duces Borussiae, multa auctorum centum mil-
lium Talerorum gratia, de quibus jam ante
quasi inter ipsos nationibus certis, convenit,
proficiscitur, literas credentiales, sub sigillo
Regni, dare aliquantisper recusavit, adfirmavit
sibi per fidem Regno datam, neque in te,
quam esse, neq; ad ipsos, si eo nomine cul-
pelur, excusare recte posse. Et nempe quod
in usum belli Livonicae pecunia illa de-
poscatur - ut succantur alia multa, quae
quidem in Rege ab ipsis desiderantur,
Quamvis iactetur Regem cogitare de ra-
tionibus inveniendis, quibus ipsos placatos,
morigeros sibi reddere queat.

Capta Aene supra dicta, opinio omnium
fere fuit, praesertim exercituum regium
facturam quae periculum nun vel Sibiriam
vel aliam quam Troem hostilem expos-
gnare queat. Quod omnium ipsum et Rex

sermone suo, inducitur mentione rei illius se
vel alia, iterum me audiente pro se fore
vixit est. Verum confidit in interea pacationi-
bus, ante memoratis cum Livonibus capio,
Lithuanicis omnes subito dimisso sunt reden-
tis solum slyendiaris Polonis quorum quidem
numerus lam Pedum qm Equitum qua-
tuor millium non excedit. Atque iis quidem
ibidem hiematuri dicuntur, adeo ut nota
quidem sententia, non levis subfit su-
spicio, apparatus istum bellicum eo lau-
dummodo institutum, quo, injecta spe bo-
na Livonibus fore ut Rex serio bellum
contra Moschum administraret, facilius
salutem fortunaeque suas omnes ipsi com-
mitterent. Eo vero jam absente, divi-
saque pro voto praeda Livonica, nisi me
conjectura fallit, ad pacem vel iudicium
cum hoste incertas fortius quam ad
bellum animum applicasse, affirmare
ausim. Quod quidem ferventibus factis,
ribus orationibusq; interfectis,
inter Polonos et Lithuanos verifi-
milis longe putaverim, quam quod Re-
gem magni aliquid contra Moschum

moliturum crederim. Quod tamen ipsum
dies, rerumque progressus aliquando patefaciet.

Nunciatum hoc est eundem biduum, Succum
noctivae Arcei quamdam Magistri adjuvanti-
sam Coenobio, Padi vocato quinque a
Revalia millicibus distantem, corruptis
militibus, praefectisque ibi essentibus,
in praesentem suam recepisse, sic vos de-
ludite arte evenitque, ut alios privata sua
comoda captantibus, alii tantumdem sibi
licere existiment.

Ista autem, quae de rebus variis subinde
ad Mem. V. ref. obsequenter perscribo, cum
vel periculum vel malevolentia mihi
inde creari possit, divulgari nolim.

Ceterum perlatum ad me est, Pae superiori,
literis amicorum domesticorumque meorum
parente unico, charissimoque quem habui,
domi orbatum me esse. Qui casus, ut tu
stissimus luctuosissimusque, licet pro affec-
tu filiali, me plurimum perturbavit, si-
mulque necessitatem maximam mihi ad-
tulit, ut disponendum rerum domesti-
carum causa domum meam quanto citius
queam, conferam, maximo cum paulo ante,
dum hic versor, Praefectum meum, quem

J.

illinc abiens, cura rei meae familiaris
propofueram, eodem plane casu amiferim
adeo ut, citra maximum dispendium, dia-
lius domo abesse non queam, tamen cum
hinc, citra voluntatem atque iussum M^{ris}
V. Caf. pedem mihi movendum esse haud
iudicium, certiorum ante de eo M^{lem} V. Caf.
obsequenter faciendam esse duxi, eidem
mimirum ut quam obsequenti sume sup-
plicanti, quo licentiam illius benigne mi-
hi tribuere velit. Atque ut aliter M^{ri}
V. Caf. non sit integrum, discessuro aempe
Rege hinc non ita longo intervallo
temporis post ad Conventum Commenfem
cui fortassis M^{tas} V. me interesse
volet, tamen ut ad minus, spectato prin-
cipio conventus illius, si ad longum pro-
ferri illum contingat, quod tamen vix
aliqui verisimile fit, tandem ad meos
bona spe M^{ris} V. commigrare mihi
liceat. Quantumvis enim in dies augetur
Detrimentum rei meae familiaris, atque
quavis etiam mora iacturam afferre
possit, tamen cum nihil mihi unquam
fuerit neque charius neque antiquius

qm̄ ul fidem studiaq; mea Mti V. proba-
 rem, hac quoq; parte ac lubens obsequensq;
 rem meam privatam voluntati ac ratio-
 nibus Mti V. Cas. posthabitarus sum, ve-
 rum tamen spe bona Mti V. vicissim
 luum mei luum casus sp̄is mei longe acer-
 bissimi, rationem elementer habituram,
 cui me, quod reliquum est obsequenti-
 sine commendatum cupio. Datum Vilnæ
 22. Sept. 1561.

Mti V. Cas. Obsequentissimus Servitor
 Valentinus Saurman
 de Felere.

Copia liberarum Dni Palatini Vilnensis
ad Regem scriplarum de glada Livonid.

Sacra ac Ser^{ma} Regia Mti Vra, manum
 summa cum veneratione exosculor,
 servitutemq; meam perpetuam pro fidei et
 subjectionis meae debito, ad pedes S. R. Mti-
 V. perqm̄ obsequere et reverenter profero.
 Pro eo ac mihi a teneris in Aula S. R. Mti V.
 erucato Servitori et iam a pluribus annis ex sim-
 gulari ejusdem Mti V. clementia in senatum

cooptato consiliario, cōgniti perspectique sunt
sensus et iudicia S. R. M^o V. scio quali=
bus cū mandatis in hanc Provinciam,
longe afflictissimo perturbatissimo illius
tempore, dimissus fuerim, nempe, quomodo
reliqua illius tam difficili et periculoso
rerum statu, conservari et a vicinis domi=
niis M^o V. periculum averti propat=
tissimum formula, Debeat, ut nunc quidem
in estate, dum tempus est rerum geren=
darum, vires, copias et exercitus suos,
exercitibus M^o V. conjungant. Adhiber=
num vera tempus, quo potissimum hostis
invalere huic Provincia consuevit, ita ar=
ces, civitates, propugnacula sua omnia,
hosti vicina et periculis exposita, mi=
lite et firmis presidis confirmantur,
ita commentus et reliqua belli appara=
tus se instruant, ut et sustinere hostem
et conatus illius impedire possint, ne
ultima tandem perniciēs huic Provincia
immincat.

Quod si in hoc adventu meo, eam re=
rum fauē hinc reperissem, quae aliquo=
modo vel minimam spem salutis aut
auxilium ex parte omnium Ordinum

promitteret vel jam initorum pactorum
conditionibus quoquomodo stare posset, ne
solum quidem Declinarem a mandatis
S. R. M^{aj}est^{atis}, Sed ad amissim datorum mihi
mandatorum et formula initorum defen-
sionis foederum me in toto acomodassem.

Sic enim, et per q^{uam} oculate perspexi,
quam M^{aj}estas V. contenta est suo nec appe-
tal alienum, novi etiam, quam sancte
colat, veneretur et observet S. Imperie M^{aj}est^{atis}-
parentis sui observandissimi, Sacriq^{ue} Romani
Imperii Electorem ac aliorum Germanorum
Germaniae, sanguine et foederibus sibi un^{de}
junctorum Principum erga se voluntatem,
quam, ne dum pro his reliquis Livonia, sed
pro solidis, integris et florentibus regnis
ullatenus velit aliquomodo labefactam iri.

At quoniam aliam faciem rerum huc
adveniens reperi quam vel a M^{aj}estate V. sperari,
vel a quoquam, nisi presentibus oculis vider-
etur sentiri intelligere posset, coactus
sum, volens volens pro fidei et observan-
tia meae debito, consilia mea ab eo diriz-
gere, et mandatorum meorum feriem in alium
scopum quam M^{aj}estas V. voluit, non nihil
deflectere, non sequitur quae me expevent,

et in re presenti certissimis oculis videntis,
quod ut salute civitatis Rigenis-salis ha-
rum reliquiarum militum ita et amissione
certissimus interitus: ad vicina vero Mts-
V. dominia omnium Discrimen atque peri-
culum redrueret.

Nam, ut ab ipsis Principibus eorum
sumam, cum eos de ferendis et parte sua
auxiliaribus copiis, eisq; exercitiis Mts-
V. ad verbera potentiam Moschorum, conjun-
gentis, firmandis et instruendis arcibus,
proud pectorum formula vult, nomine
Mts V. compellarem facile in care per
expressum tenuitatem agnoscebant suam,
quod verum ad depressendam potentiam
Moscoviticam, possint aliquid opis et consilii
suo parte sua afferre, sed quo ipsi mediocri-
ter statum suum luceantur ne dicam
vitam solerent, non habeant, tantum
abest, ut alere militem, firmare et instru-
ere arces valeant. Ita horum annorum
continuis bellis exhaustos se, et pertri-
stos, per hostiles incursiones recognoverunt.

Hinc est, cum reliqui status, equester
et civilis conditionis, de Principibus suis

profectus ab omni spe auxilii et defensionis
 decidissent, in propriis etiam viribus despe-
 rassent, in diversis diversas hominum vo-
 luntates, diversa studia et consilia inveni-
 Alii enim danicarum, alii Suedicarum,
 alii Moscoviticarum, reliqui Alti-V. partiz
 um inventi sunt. Ordinem vero desertari
 et cesarem habere omnes, ac in illo rum dis-
 solutam vitam sanctorum calamitatum
 culpam referre. Proinde mudandam in
 univrsam istius Reipublica formam,
 et ad prescriptionem Evangelii, quod a
 multis annis professi essent vitam
 emendandam, si crux et calamitas
 cessare debeat, repudicato coelibatu, ali-
 quem Principem cesptare hereditarium
 qui cum vicinis Regibus amicitiam
 colat, et illam per sanguinis et affi-
 nitatis iura quarat et constituat, eo
 quod peregrini, advena et non cives,
 de rationibus huius Provinciae non ex
 salute illius sed ex suorum commodum
 proventu hactenus consulebant, huc-
 betaq; Republica, trajecto mari, relinque-
 bant nepe hanc Provinciam in medijs
 fluctibus —

41
Nolim huc fileulio apud Mlem V. praeterire que inter hos bractalulū mihī subinde in mentem veniebant, ac hoc ipsum nāfiores quidam, et emunctio, rīs maris homines usurpare mihī vili sunt, nempe plurimum referre, dominis S. R. Mlis V. ut civitas Rigenfis tam praecipuum hujus ora maritima propinquaculum in fide et potestate Frocum suorum veteri, vicinis dominis Mlis V. confederatorum maneat, si eam quoque modo tam ab hoste qm̄ aliis vicinis Regibus lucri et conservare possent -
8/2. in vero nimis, cum in potestatem S. R. Mlis V. primo quoque temporis momento veniat. Alioquin, si Moschus perperulū et hereditariū Mlis V. hostis quod amen Deus avertat, tam celebri emporio prodiret, non minus natura qm̄ arte munito, quo omnium mercium genera, secundo fluminibus, hinc et Samogitii per Musam, isthinc et Poloto et reliqua Lithuania Rusiāq per Dunam demittuntur, et iterum adversis fluminibus ea mercium genera in domina Mlis V. inde repossantur, quibus subditi illius nequaquam carere possunt,

ubi etiam ad ripas Dunae Solonices et for-
 sive propugnacula extructa sunt, quanto
 tum in Discrimine Magnus Ducatus Lithu-
 ania, palenam et hereditarium Alti V. Do,
 minimum versaretur, quivis non obscure
 videt. Ideo semper mihi in tractatibus
 succurrit in mentem vox Juris et Mogi-
 olim Castellani Cracoviensis a Tarnow, ne-
 cessarii et benefactoris mei, nuper quidem
 mortui, sed immortalitate dignissimi, Alti
 V. Senatoris, qui se nolle Decem Marcis So-
 lonicis urbem Vitrensem emere respon-
 dit, si haec Rigensis in potestatem hostis
 venerit. Ad jam haec civitas Rigensis, sine
 Ordinis soluta in perpetuam pacem Alti
 V. Dei beneficio concessura est. Id autem
 eo consilio in praesentiarum commemo-
 uti facti et consilii mei mihi apud f.
 Altem V. constat ratio, quod eoque
 cum Ordinibus hujus Provinciae in suis
 tractatibus progressus facerem ac ea
 illis quae subui, subuexim.

Accedit ad hoc, quod, cum a f. Imperio
 in quintum jam annum implorarent au-
 xilia, nulla tamen eis in hanc diem
 misa sunt. Interim Moschus fere ma-
 gnam Provinciae partem occupavit, et
 praesidorum annorum victoris inflatus
 pertinaciter reliquias hujus Provinciae

instet, et altera vero parte Ser^m Succia
Rex quibusdam clanculariis practicois suis
concitet plebem ad tumultum, sollicitet
populum ad defectionem, largitionibus mul-
tuum labores, et in presenti pecunia presi-
dit~~um~~ multum colloctet, adeo ut non modo
ipfos privatos, sed et praecipuos Magistratus,
promissa grandi pecunia summa in suas par-
tes pellere, urbium et Arcium traditiones
exposcere, extenuare quoque S. R. M^o V.
non modo opes et potentiam ad reprimen-
das hostiles machinationes, sed proorsus am-
mo supino negligere rationes hujus Reipubl.
Alioquin, si id eundi M^o V. foret, jam Dux
Dum et constituisse et juro sui facere
potuisse hanc Reipubl. nec pati in ea
tam longe lateq. hostem grassantem, dum
et alium quempiam praecipua membra
ab illa avellentem. Proinde quaesituros se
Regem et Principem alium, qui eos ab om-
nibus eorum hostibus non solum a Mo-
scorum Principe lueri velit et defendere
possit, nec se posse amplius inani spe
a quoque foetari, versari vero in perse-
suo discrimine, hujum auribus tenent, usq;
Dum soli ex hac Provincia exterrimentur.

Hac cum apud me non sponte eesset,
 pendere, et ~~inde~~ ^{viderem} ~~rem~~ alioquin majorem,
 et eam quidem pollicem istius Provinciae
 partem, nempe ipsum Equestrem Ordinem
 perdasum et diuturnis calamitatibus
 et dominatu Ordinis Teutonici in id
 solo animo et pectore propendere, ut re-
 pudicatio coelibatu et mutata Republicae
 forma, que situros eos Principem, quicumque
 defendendi illis fidem daret, si illis contu-
 gere possit, sin minus, imperata Ducis tho-
 seorum facturos ac ferocituros illi potius,
 qui in singula temporum momenta, gla-
 rios, ignes et cineres ejus expectaturos,
 multorum nobilium et honestorum viro-
 rum sermonibus adductus eo consilia
 mea dixi, quo potiore hominum par-
 tem propendere animadverti. Communica-
 to itaque consilio cum R^m et Ill^m
 Principibus Archiepiscopo Rigenfi S. R. Alti-
 V. confobino et cum Ordinis Magistro
 vicino ac cliente Alti V. fideli ac ob-
 seruanti, convocata concione utriusque
 Ordinis, tam equestri totius Provinciae
 hujus pariter et civili non minus
 hujus urbis Rigenfis, quam residuarum

Civitatum Wendens. et Wolmaricenf., quam
ratione censeant reliquis huius Provinciae sue,
iuri, ab illis facere volui, si quid nunc et hinc
hoste plures, pluribus etiam Defensionibus opus
habeant, et quod S. R. Mtes V. non seneatur
tantum contra unicum hostem, Moscorum
Principem, idq, communibus viribus et armis
Defendere illos et quomodo eadem S. R. Mtes V.
pactorum alioquin tenacissimus Rex, misse,
nil exercitus suos validos et potentes, illosq,
crudeli grasationi Moscoviticæ opposuerit,
Ordines vero, atq, status Livoniae nullas suas
copias, tam presentis qm preteritis annis
cum exercitibus Mtes V. conjunxerint,
et an, tali rerum statu conditiones pacis
torum ex parte Ordinis rata sint, illis
expendendum relinquendo, in summa, co
sincoli fuerunt sermones et orationes
meæ, si vellent, in tam difficili et pe
riculoso rerum suarum statu De com
muni salute harum reliquiarum
solidius qm hactenus factum est, per eos
consulere, me paratum fore, nomine
S. R. Mtes V. audire super ea ac suffragia,
et recipere eorundem terminatas et bene
apud se expensas conclusiones, quomodo sal-

vandis reliquis consultum velle cupiant, pro-
fertim cum ipse ad me in sermonibus
suis confessati sint, nisi hoc uno, aut ad
hunc altero mense rationes istius Resp.
solide constituantur, ac lum et con clama-
lum esse de sola Provincia. Nossum de-
leturum et occupatum esse omnia et
et lam propinqua vicinia magna peri-
cula ad dominia S. R. Mhi V. redundare.

Post multorum tandem dierum utro-
citroque habitos sermones et tractatus co-
res devenit, quod concordi Equestri Or-
dini consensu et voluntate, consenserunt
in Jll. et Mag^{no} Dñm Magistrum, quem
numm et omni numero ad gerendum
hujus Provincia imperium, idoneum exi-
stimabant, et cujus alioquin spectata sit
erga illos fides, prudentia, sapientia, dex-
teritas et vigilantia in rebus gerendis,
quodq; ad illum rerum gubernacula de-
ferantur et cooptetur in principem et
dominum suum. Ita tamen, ut una cum
illo, sequantur fidem S. R. Mhi V. sequi
illius perpetuae fidei et clientela una
cum illo permitteant et debitam subiectio-
nem profiteantur, Idq; non usq; adeo veteri,

majorum suorum Ordinis Teutonici in Prussia
exemplo.

Nolo S. R. M^{te} V. nulla longaque scriptura
onerari, verum nulla in p^{er}sa conferendo
sicque brevibus et tot dierum tractatibus et
pediend. S. R. M^{te} V. pro Domino suo heredi-
tario omnes statuti ac Ordines concordie omni-
um sententia et voluntate elegerunt et
cooptarunt R^{mo} et Illmo D^{no} archiepiscopo Bi-
genfi, consobrino M^{ti} V. char^{mo} in hoc ac-
tu et solemnitate, facite precursoris et ante,
signari J^{ur} vero D^{no} Magistro non igna-
re sed alacris comitis partes pro sua in
M^{te} V. observantia sustinentibus. Nam
instituta est solennis contestatio, De-
clararumq; inter me fervidorem M^{ti} V.
et J^{ur}as Celsis^{is} ipsorum, unanimiter
in Pretorio civitatis congregatos, porrectio,
stipulatioque, ubi coram omni populo, pu-
blice professi sunt, se sequi fidem M^{ti} V.
ac ad eam ipsam professionem, in propriis
suis personis, ad M^{te} V. Vrbem, vel ubi
cum curia sua foeliciter constituctur, ven-
tuos, se obtulerint, sicut venient, simul-
atq; de tempore et loco per hunc Aulicum
et fervidorem M^{ti} V. Gener. D. Henricum a Don
comonefacti fuerint.

Eti autem ad professionem hujus subjectionis
quasdam cautelas sibi reservant, eor tamen
mihi omnino videntur tolerabiles esse, quas
etiam hic ordine suo, S. R. Mbi v. recito.

Primum, ut Ordinibus hujus Provinciae liceat,
per S. Mbi v. consensum, voluntatem et
approbationem penes eorundem Magistratus
suo Rmum D. Archiepiscopum, ~~Rigensem~~ et
D. Ordinis Magistratum ad eorum tempora
vita extrema permanere, Ita tamen
ut in omnibus jus Directi Domini
salvum sit. Mbi v. Illorum vero sub Mbe
v. Equo Clientium et Vasallorum Principum,
ut illis dominium ibidem salvum sit,
et ut in omnibus possessionibus, juribus
privilegiis et immunitatibus quibus hac,
tenus cum suis subditis usi sunt, conser-
ventur, hoc est ad Rmum D. Archiepiscopum Ri-
gensis et secundum Celsitem qui summo est
coadjutori tam successori post patrem in
universa sua archidiecesi, jus in spiritibus,
libus tam in clerum quam in populum,
in Vasallos ibidem, reliquum jus et feuda-
lis Principis potestas permaneat, Jus vero
belli iudicandi et collocandi quaeq; in
glorione sua, deinde decidendarum causarum
appellationes et si quid est ejus generis

sicut ex Archidiecepsi, ita ex reliqua Provincia
S. R. Mti V. hęc directo Dno, reservatum sit.

Secundum fit, ut cum hactenus incorporati
f. Rom. Imperio, neq, cum nexu et juramento
fidelitatis ejusdem pro se et subditis suis fo-
liti, petunt specialem securitatis formulam
sibi a Mti V. proflandam, ne perjurii cum suis
infimulentur.

Pro tertio, ita se potestati Mti V. sub-
jicere statuerunt, ut unum simul sint corpus
Livonia, cum Regno Mti V. Polonia, Maguog
Ducatu Lithuanie, Russia, Prussia, Samogit-
hia, Mazoviag, Id quod ipse coram in adven-
tu meo Mti V. narraturus et explicaturus sum.

Pro quarto, ut hac Provincia, quo alioquin
Magistratus germano, lingua, moribus, le-
gibusq, absueta, ut Germanos Principes ita
reliquum Magistratum, Praefectos, Capita-
neos et alios officiales germanos more Pru-
senico oblineant.

Pro quinto, de religione confessionis Au-
gustanae, quam sibi voluit esse salvan,
quam in parte, senatus populusq, civi-
tatis Rigeni quodammodo devotior et curio-
sior mihi visus est, qm, post aliquot trac-

tatus ultimo loco in fidei J. R. Mti V. se
 conculit, idq^o non prius, donec speciali diplo,
 nato meo caverem, cum de proscriptiois in-
 famiaq^{ue} nota apud J. Rom. Imperium per hanc
 subjectionem inuocanda, sicut de religione con-
 fessionis Augustana conservanda et de juribus
 confirmandis. Cujus cautionis exemplum per
 ipsum senatum in aliquibus punctis, et arbi-
 tris ipsorum correctum Mti V. mitto. Domi-
 nus autem a Don coram Mte V. explicabil,
 quare tantum Rigenf a me tributum sit.

Restat, ut de conditione provisionis Juris
 et Mag^o D. Magistri certiorum Mtem V. faciam.
 Qua in parte ero brevior, partim quia condi-
 tiones provisionis ejus speciali scripto com-
 prehensa sunt, quas Mti V. mitto, partim
 quia Dominus a Don coram Mte V. explicabil,
 quare post multos reciprocos tractatus fac-
 tum oportuit. Qua si non omnia Mti V.
 probarentur, non mihi impulare di-
 gnabitur, sed eis, qui et rem venalem
 et forum ipsum in manu sua habent.

Comend me tandem cum subiectis-
 sima servitute mea, clementia et be-
 nignitati J. et sermo Regie Mti V. Domi-
 ni et dñi mihi perpetuae fidei et observa-
 tione mea nequiclenchissimi. Datus ex castris
 apud Rigan die 8. Sept. 1561.

Jur. Majestis vae Servus perpetuus

Nicolaus Radziw

5. Aug. 1561.

Sacratissima atq; Invictissima Romanorum
Cæsares Hungarique et Bohemia Regia
Majestati Dño Dño Clementi

Sacratissime atq; Invictissime Cæsar
Dñe Clementissime!

Per scriptum est ad M. V. Col. a me liberis
proximis, Regem omnia protectione Livonica,
in Poloniam hinc nostrorum, ubi Ordinum loca
veritas Varsovia acturus sit: quod licet proceres
Poloni sumis studiis quotidianisque liberis atq;
nunciis ab ipso efflagitent, motisq; omnibus
ab infatigata protectione Livonica ipsum revocare
conentur: tamen comunicatis rationibus am-
phiorum cum Duce Radivilio, qui et ipse diebus
superioribus, hinc in Livoniam sese condidit, fertur
ita inter illos composito convenisse, ut prægræ-
sus Radivilius Rigan, animos civium ibidem,
maxime vero ipsius Magistri atq; Archiepiscopi
Rigensis præhenset atq; perentet, num hinc
sua aliqua specie urbem illam in fidem atq;
Clientelam Regis pellicere queat: quod si ob-
lustraturo, subsequendum atq; ex itinere co-
despectendum, ut primum omnium iurisjuram-
di religione Rigenses sibi obstringat, quo
peracto, primum ad exercitum progrediendum

esse. Si vero lectura haec non succedat, nihilo-
 minus Regi ad exercitum contendendum,
 quo et familiares suos, iustosque, qui, ut
 Regi fidelem atq; operam suam probent, spon-
 se huc militatum frequentes confluent cum
 reliquis copiis coniungat, et Polonos, quibus
 cum Lithuanis suis satis convenire videtur,
 praesentia sua inter se sum conciliet huius
 in hostem communem aminet. Atq; ita ibi
 consiliis, dispositisque rebus omnibus, de-
 mum Regi huc, celeri itinere, recurrendum,
 atq; siquidem ita videatur, ad consilia in
 Poloniam transendum esse. Verum cum lite-
 ra Radivilii, de eo, quidnam Riga ab ipso
 actum sit, expectentur, res omnis quasi in
 suspensio versatur, quibus alleatis, nemum,
 quorsum ista evadent, nisi forte poterit.

9/2

Interim vero copia Regia in Livonia ka-
 sim colliguntur. Nam et Lithuanorum, quo-
 rum singuli pro facultatibus merent, iam ple-
 rique domo excesserunt et Polonorum stipendia-
 riorum duo millia Equitum, quorum summa
 aliquot cum cohortibus iidem aliquot pedi-
 tum bombardariorum, diebus proximis,
 hac discesserunt, iam quasi ad confinia Li-
 vonia accessisse autum.

Verum De profecta illorum haecenus nihil,
nisi quod Capitanus Regius, Palatinus Trocensis,
medius lertius ad Regem nuntiarit, hostiles
copias omnes, quae quidem vix ante mensem,
magnam partem Livoniae populabunda infe-
starunt, postquam ipse, transmissis flumine Duna
exercitum propius ipsorum finibus admovisset,
retro in sua se receperit. Missos tamen a se
esse homines idoneos, simul et duas summas
Equitum, qui et consilia ipsorum et praesidia
Arcium quarundam, Livonibus ademptarum,
explorent.

Multi sic autumant, copias Polonorum, ubi ad
fines hostium propius accesserint, bellum, quod
Lithuani haecenus, quasi consulto, mora longa
ducere, aut proliis subterfugere visi sunt, acius
persecuturos bellique, iusti demum principium
facturos. Nam ista, cum in militiam virorum,
tue, parli feruntur, ne usque ultra biduum
delinerentur, sed recta in hostem, terramque
hostilem ducerentur, alias nomina militie
non datur. Nocte enim diuturna iuncta,
lione aut sibi, aut sociis graves esse, sed
in hostem ire atque sibi belli fortunam ex-
periri.

Diebus hisce Equus Cracoviensis mihi si-
gnificavit, Despuclam, fama superioris temporis

morbum, revixisse, atq; contracta iterum
 copios, nova consilia, Valachi de principatu
 turbandi, agitare. Nunciari autem
 ad Regem, certis auctoribus, foveri atque
 juvari, ea in re, a Praefectis atq; Capitaneis
 quibusdam Mlis V. Cos. Verum Regem illa
 fecum reputare, motus istos atq; factiones
 hominis turbulenti, non fore commodas,
 ad tranquillitatem Hungariae relinendam.
 Opera prelium igitur atq; Regi quidem
 gratum me facturum, si de eo Mtem
 V. Cos. admonerem. Quoricum autem
 antea etiam, eadem de re, interpellatus,
 suo, ad Mtem V. prolixo perscripsi atque
 jam hinc litteris Mlis V. Cos. evocatus,
 quinam fieri in eo velle, intellexeram,
 respondi, jam dudum voluntati Regis
 satisfactum a me, atque de re tota ad
 Mtem V. Cos. perscriptum esse. Verum si-
 gnificatum mihi hinc esse ab ipso Episcopo,
 jussum esse Oratorem regium, Doctorem Cro-
 merum eadem de re Mtem V. Cos. in-
 terpellare. Cum igitur illius, litteris meis
 facta a me fuerat mentio, Mtem V.
 aliud non respondisse quam se expectare,
 quidnam Dicitur Orator regius secum desuper

acturus esset, atq; ipsi quidem tunc, quod res postea,
latere sit, fusius responderam: Id quod iam
indrum factum autumarim. Replicat igitur,
mandatum illi quidem tunc fuisse, verum hoc,
senis nihil ab ipso demper responsum esse,
adeo, quod mirum ipsis videatur, quid esset:
jussum autem esse iterum de eo ad Altem V.
referre. Tum ego, me nihil dubitare, affir-
mavi, quin Donicum sit taliter responsum,
in enim Altem V. Cas. liberis suis benigne
recepisse. Cum autem intelligam Altem
V. eo nomine apud complures male au-
dire et nuper quidam et intimis (quod
sane compulsum factum esse suspicor) inter
alios sermones professus coram me sit:
se vocari, se ob Despotam istum inter
Altem V. atq; Regem hunc, aliquid dimul-
tatis atq; disensionis suboritur. Qua
quidem parte, meliori modo, quo poteram,
Altem V. Cas. excusabam. Nihilominus la-
men Altem V. Cas. non abs re fecerit, si
vel suspicionem hanc, de se concepit, re-
futaverit, vel rationes tales inductionis
sue ostenderit, quibus hominibus istis
ob obturari queat.

Quod autem de morte hominis, superio-
 ribus mensuris sporsum hie fuit, tale comen-
 tum fuisse ajunt quod apud quemdam amio,
 num horum constitutus primum morbum
 simulacris, mox vero defunctum ^{illum} spe, rumore
 percubuerit. Atque ut fides fraudi concili-
 aretur, sarcophagum Sabulo vel alia quavis
 materia impletum, picemq; perlitum, ut speci-
 em hominis mortui, ibidem contenti, pra-
 se ferret, adornatum simulq; ad locum se-
 pulchrae destinatum, Deportatum fuisse. Ve-
 rum lecturam hanc eo confictam atque
 excogitatum, quo vel invidiis, quas forte
 praesenserat, se subduceret, vel severitate
 hostibus malevolisque suis inducta, labi-
 laus interim, quod ei usu rerum suarum
 futurum speraret, tanto rectius perfice-
 ret. Utinamq; sic, sane utrumque et de
 morte aliud antea tam constanter tum,
 quam istud nunc, de vita ipsius cursum cre-
 ditur adfirmatum fuit. De quo tamen forte
 certiora lib. v. constabunt.

Quamquam autem Valerius, diebus hinc
 proximis, legatum suum apud Regem habu-
 erit, tamen versantem mihi diligenter,

quidnam rerum hic egisset, aliud mihi expo-
situm non est, quæ de controversiis quibus-
dam finitimis atq; injuriis hominum Regi-
orum, ad Regem ipsum quodam debulisse. Ve-
rum de Despota verbum nullum. Cuius quidem
ex eo habeo, qui profers audentia et esse,
vitioni ipsius adfuit, quovis Episcopi Cæco-
vientiis diversum quid mihi nuntiavit.

Habuit autem et Princeps Tartarorum,
is qui fidem Regis hujus sequitur, eodem
fere tempore, legatum suum hic, per quem
concepta hæc verba nuntiavit, se consensu
jam equo, strictum habere gladium, paratumq;
esse, quaque vertere, in hostes suos Rex jube-
ret. Verum, ut est opinio, non usus est opera
illius; Rex, dum non inducia septemales,
cum Moscho antea rita, creant, quod qui-
dem anno proximo ad festum purifica-
tionis Beate Virginis futurum est, nisi
forte ipse Moschus prior lacepsat. Atque
hinc quidem factum putant quod in Liv-
onia hæctenus pleraq; servis lentibusq;
contra hostem gesta atq; a terra ho-
stili temperatæ omnino sit, ne forte
pacta conventa, a Rege violata esse,
jure conqueri possit. Cuiusmodi

etiam in haderum, Regi ita stat sententia,
 non longius, quā intra terminos Livoniae, ho-
 stem persequi. Quemadmodum Mta V. Col.
 et labellis adjunctis, quarum complures
 atq; diversas, de rebus Livonicis ad Mta
 V. Traulimtto, parte quadam plenius in-
 tellectura est. Interea autem, dum haec
 scribo, supervenit huc nuntius a Palatino
 Troicente, cum literis ad Regem, quibus
 significatur, quadringentos hostes, tribus
 diverſis in locis in Livonia captos a se
 esse, captumq; primum quendam Ca-
 pitaneum illorem una cum triginta aliis
 nobilibus, quos Bojaros ipsi vocant.

Atque autem literis, a Radivilio, reversus
 ad Regem nuntialum est, Christophorum
 Megalopurgensem, Coadjutorem Archiepiscopi
 Rigensis, nuper admodum consensu navi-
 gio, vix quatuor aut quinque ministris
 comitatum, inopinato proclusus, neq; aliqua
 causa discessus prolata, ex Livonia excessisse.
 Quod, licet aliqui eo accipiant, quod co-
 gnitis istis novis machinationibus Ra-
 divilianis, de interceptiunda urbe Rigensi
 qua quidem illi forte non probantur,
 maxime, cum ipsius voto atq; auctoritate,

ea in re, tam Deputati successoris atq; Archiepiscopi
Rigenfis, eaq; parte Dni urbis, opus sit, consulto,
foro sese subdixerit: tamen haud dubium spe-
ciem offensus animi Regem ex eo prae se habisse
ajunt: ut qui questus sit, iterum rationes
consiliorum suorum, quibus Livonia salu-
tem meditare, quasi studiose turbare.
Quorum autem iter is converterit, in-
certum adhuc est.

Perlatum item est diebus proximis ad
Regem de conventu atq; deliberatione Or-
dinum quorundam Imperii, Fulderbo ci
non ita dudum habita, in qua quidem
illud probatum non fuit, quod de trans-
itu, aut translatione libera capiendum in
Livoniam expediendum, interpellandum
Regem hunc Ordines judicarent. Id enim
eque se absentium, ut qui, ne forte in se
ipsum Prussia causa, cum aliquid sit,
veretur, haud obscure innuit. Ceterum
si Livonibus optulari sit animus, pene-
nariis auxilio opus esse aut sane copias
in Polonia ab ipsis scribendas esse, quae
quidem majori usui ipsis sunt futurae
qm Germanicae, quibus tamen ut ad-
jungantur homines Germani quorum fide
atque consilio res omnes gerantur, non se
repugnaturum.

Sed et id probatum non fuit, inter legatos,
ad Moschum ablegandos, deputatum esse ho-
minem Ordini devinctum, qua quidem res
nulla sit suspensio. Licet autem mi-
hi non constet, quid in conventu illo
Fuerboensi vel actum vel constitutum
sit ab Ordinibus Imperii, tamen cum
ista ad Regem huc certo significata esse
sciam, talia omnino esse iudicavi, quae
M. V. C. esse velari non deberent, ut feliciter,
rationibus istis perspectis perpenhisq; tanto
rectius, in rem, eventumq; omnem confu-
lere possit.

Terunt, Regem Sueciae, qui nuper patri
successit, abq; superioribus diebus solenni-
bus Regalibus demum inauguralis fuit,
e vivis sublatum esse. Quod alii manu
patris secundo geniti, Ducis Syntandis
factum, alii vero infidius mulierculo,
a fratre subornato, perpetratum jace-
lant. De certitudine rei affirmare qui-
dem nolim. Sed tamen ex Lyedano, li-
teris hominis certi huc perscriptum
esse scio. Quod vero sit rei, dies ipse docebit.

Propendente Rege ad profectionem
Livonicam ego, quum a M. V. illum

sequi iussus sum, ut ad eandem me compa-
rem, necessitatem mihi impossibile esse video,
Verum, cum et sumptus et viaticus necessarius, ut
qui jam quinque mensibus integris ex mille
Taleris quos proxime Abbas V. mihi Papae
lavit, viderim, Vestituam, etiam v. majorem
in modum iterum alq, iterum obsequenter
rogatum volo, ut ista parte, ulterius be-
nigne mihi prospicere dignetur, Quoniam
sumptus sine faciendi in aula Regia, ma-
xime hac illac peregrinanti, saltem functio-
nem sustinenti Abbas V. Cas. etiam non
admonita facile prudenterq, judicare
potest.

Confectis hiis, exhibita mihi sunt litera
10. Julii ad Abbe V. ad me datae quibus
brevis post obsequenter responsurus sum.
Fidem vero Abbi V. Cas. me obsequen-
tissime commendatum cupio -

Dato Vilnae 5. Aug. 1561

Abbi V. Cas. obsequissimum Servitor

Valentinus Sarroman

De Felice

15. Jul. 1567.

Sacratissima atq^{ue} Invictissima Romanorum
Caesare, Hungariaque et Bohemia Regia
Majestati Dno Dno clementissimo.

Sacratissime atque Potentissime Caesar Dne
Clementissime - Literas M^{tas} V. Caf. 18. Junii
Viennae datus, quibus ad meas Meise
anteriori ad M^{tem} V. Caf. obsequenter
scriptas benigne respondet accipi atq^{ue}
rationem singulorum quantum scilicet in =
tellexi.

Quod iqtur ad conventum componendum
controversiarum Silesiacarum gratia in =
stiluendum, attinet, Scaudubiam atq^{ue} rebolu =
tionem M^{tas} V. Caf. ulteriozem respecto.
Atq^{ue} licet theloncorum rationibus istis, de
quibus a M^{te} V. Caf. superioribus literis,
benigne evocatus sum, si querelam ali =
quid, illorum nomine in profferum ad me
referatur ulendum mihi esse intelligam,
tamen informationem uberiozem, quam de
theloncaru istius negotii statu prope diem
benigne ad me transmiffuram M^{tas} V.
Caf. promittit, nactus, si quid M^{tas} V. Caf.
in illo, facere me volet amplius, nulla parte
officio defuturus sum.

In Livonicis vero rebis, non est, quod
M^{tas} V. vereatur, me vel latere inquam a

/

mandatis, anse hac acceptis, adeoque a volumi-
nate atq; arbitrio Mti V. Cas. recessurum. Ea
tamen, quae passim vel a Rege ipso, vel alius,
de ad me perferuntur postulata, necessitate
officii adducor, ut quae decet fide atq; obsequen-
tia, Mti V. Cas. commemorem, atq; exponam.
Verum ista, ut nihil aliud promittam, nisi
de iis ad Mtem V. Cas. bona fide, me relatu-
rum, atq; si quid responsi desuper recepe-
rim, libenter ipsis communicaturum. Quod
quidem, si tale a Mte V. obveniat, ut
rebus, locoq; atq; tempori conducere, fer-
vireq; celsissimam, atq; ex usu rerum esse
deprehendam, aliquando de eo renuntio,
aliquando vero in totum silentio praetero,
atq; ne rogatus quidem aliud respondeo,
quam nihil desuper a Mte V. responsi
ad me latum esse. Quamobrem, licet nu-
dus serlius adhuc, a Radivilio, de eo ipso,
quod etiam superiori tempore ad Mtem
V. perscripti, Regum nempe Sueciae atq; David
factionibus in Livonia, cum quorum altero
Lubeenses aliam conspirasse, societatemq;
belli iniire velle, nunciari affirmabatur,
interpellatus fuerit, flagitanti, ut apud
Mtem V. efficerem, quo et illos officii
sui admoneret, et hac parte Republicae
Christiana, Livoniaq; laboranti atq; af-

plicatae flicte, ope atq; auxilio, unacum
 statibus, Ordinibusq; Imperii, adesse vellet,
 id ipsum, quod literis M^{te} V. Cef. proximo
 iussus sum, respondi, nempe, me jam ante
 de rebus iisdem, postulante Rege ipso, M^{tem}
 V. Cef. certiorum ac didisse, verum intellexi-
 se, M^{tem} V. Cef. in rebus Livonicis, nescio
 atq; inconsultis Principibus Electoribus atq;
 statibus Imperii, nihil quicquam habemus
 vel agere, vel instituire solitam: fidesq;
 de iis omnibus in proximo Imperiali Con-
 ventu ad Status atq; Ordines omnes referre
 velle: Nihilominus tamen me vicissim,
 illo vita postulante, M^{tem} V. Cef. libenter
 obsequentemq; istorum admonitionum esse,
 sed vereri ne non, extra conventum publicum
 ratio ulla, vel consiliorum, vel auxiliorum
 certorum iriri possit. Si quid igitur in po-
 sterum tale ad me deferetur, rationibus
 iisdem usurus, solumq; ad mandatorum
 a M^{te} V. acceptorum forem, me composi-
 turus sum.

Quod autem de conspiratione Lubecen-
 sium cum Suecia Rege, ab ipso productum
 est, id quid sit rei, et copia articuli in-
 clusi, quo quidem, de illa, ad Regem die-
 bus proximis, per legatum a Duce Prussia
 nuntiatum est, M^{tas} V. Cef. uberius inquisiet.

huiusmodi etiam adiunxi exempla diversa,
cum literarum, diebus huius tunc ex Livonia
huc allatarum, tum etiam remissarum.
Ex quibus Ultras V. propemodum De universo
statu rerum Livonicarum, quaeque consilia
Tenuo hic tractentur, penitus intelliget.

Teritur, Regem mutato consilio proficere
sandi ad bellum Livonicum, comitia cum Po-
lonis, infra mensem alterum, Warsavia
celebraturum esse, dimissisq; lideris ea iam
indicta esse Proceribus Regni. Verum cum
subinde mutantur rationes consiliorum,
vix certi aliquid, ea de re affirmare ausim,
donec firmiter quidpiam mihi compertum
fuerit. De quo ut Ultras V. Cel. tempestive
cognoscat, cura mihi erit, atq; quid reli-
quum est, Ultras V. Cel. me obsequentissime
comendo.

Daba Vilna 15 Julii 1561.

Ultras V. Cel. obsequiss. Servitor
Valentinus Saurman
de Felere

allegat do poprzedniego

Articulis a Legato Ducis Prussiae ad Re-
gem Poloniae delatis.

Exponet quoq; Ds Legatus Regia Ultras allatum
esse rumorem, Regem Suecia receperit in fidem

suam Revalienses, sporag. etiam quaedam de
 foederibus inter Moschum, Regem Suecia, An-
 glos, Lubecenses et nonnullos alios, in eiq. hoc
 subsequendum esse, quod Lubecenses qui non
 usq. adeo bene hactenus apud Suecia Regem
 audire dicebantur, Regia coronationis solen-
 nia in Suecia, egregis donis et ornata splen-
 dido, missis aliquot navibus, cohonestaverint,
 et non obscure inde colligendum sit, Lubecenses
 in Livonia aliquid domini existere. Hanc
 ad rem fortassis eo dexteriori conficiendam,
 super adeo duodecim naves, armis rebusq.
 omnibus ad rem armamentariam perti-
 nentibus onustas ex portu Lubecensi sol-
 visse, rectaq. petere Narvam Moschorum.
 Inter alias fuisse duas, tormentis bellicis,
 omnisq. generis coniectu ita instructas,
 ut ad capeendum navale proelium instu-
 tiores esse non possint, fuisse quoq. in ea classe
 duas naves mercatorias, alteram anglie-
 cam, alteram vero gallicam. Dicit quoq.
 navim hanc utramq. cera tantum onu-
 stam ad suos redituras esse. Insuper Lu-
 becenses contulisse in Narvia hiberna-
 re, ac mercimonia sua exercere, Para-
 ri etiam ligna, et materiam, juba
 Magni duas Moscovie ad edificandas
 bellicas naves, quas vocant Galeolas,
 sive galeen, missosq. esse cum classe Lu-

J.

^{medicita}
beuifi fabros seu artifices, concinnandarum
ejusmodi navium peritos. Quo respectet, in-
telligere Regiam Altem, scilicet, hostem comodi-
tate navigationis adeptam, totum mare Orien-
tale occupatarum, potioresq; partes Regni
Poloniae, et provinciarum, ora maritima fini-
limas, vastatarum, eversumq; ac com-
ditatem omnem mercandi, exportandi,
subvehendiq; si opus sit, externi militis,
formidolam et comitatus Regiae Alti
interclusurum.

21. Jun. 1561.

Sacratissima atq; Jurichsima Romanorum Caesaris
Hungariaeq; et Bohemiae Regiae Alti &
Dno meo Clementissimo.

Sacratissima atq; Jurichsima Caesar, Dne clemen-
tissimo. Liberas Alti v. Caf. 19. Maii et alle-
ras 28. ejusdem Mensis Vienna dadas, utraq;
eodem die accepi atq; eisdem ea, quae Alti
v. Caf. ad singula capita anteriorum me-
arum gratiose mihi respondet, obsecro in-
tellesi.

Quod igitur ad negotium Juduciarum pro-
rogandarum, pacisq; tractandae rationes
adhuc, Alti v. Caf. jam innotuisse puto,
quidnam de illo cum Ser^{mo} Rege isto hinc
etiam Rev^{mo} Episcopo Cracoviensi partim ex ferie

mandatorum adrog. M^{ti} V. Caf. prescripto,
 partim vero ex ipsius responsi desuper accep-
 ti, qualitate egerim. Cum autem intelli-
 gam, M^{tem} V. Caf. respectare, quidnam ipse
 Transylvaniam Ser^{mo} Bohemia Regi Maxi-
 miliano renuntialurus sit, ego quidem ab
 iis, quae jam ibi acta constitutaq; a M^{te}
 V. sunt, interea neq; digressurus, neq; pro-
 gressurus quoq; sum, donec, quod M^{tas} V.
 amplius velit atq; iubeat, intellexero.

De thesaurorum ratione superioribus li-
 teris meis, et speciali commissione Ser^{ma}
 Reginae huius, fusius ad M^{tem} V. perscrip-
 tum a me est. In illo autem id, quod vel
 dignitati vel rebus suis conducere pruden-
 ter iudicaverit, benigne amplectetur. Le-
 serum si postmodum eo nomine ab aliquo
 insectibus fuero, rationibus iis, quibus
 M^{tas} V. Caf. benigne mititur, dextre uti poteris

Sed et de statu negotii Silesiaci literis
 iisdem M^{ti} V. Caf. obsecro sufficienterq; ex-
 posui, quamobrem et in illo sententiam
 resolutionemque clementem M^{ti} V. ex-
 specto. Quamquam autem res illa permixta
 sit arbitrio M^{ti} V. Caf. Vereor tamen,
 ne non, anno hoc, frustra sententur,
 ea de re actio: quod ubique M^{ti} V. Caf.
 benigne matureq; discutiendum erit.

Attatum est huc diebus proximis Despotam
arte Muldani veneno exstinctum esse. Quod si
ita sit iam statum ipsi sum deorsum est.

In negotio Livonico non est, quod Abbas V.
sibi, difficultatem aliquam a me compara-
tam vercatat. Licet enim paucos ante dies
legatus Magistri, qui ad Regem huc venerat,
me nomine Principis sui, a quo etiam Cre-
dentiales ad me ferebat interpellavit, mun-
quid de auxiliis aut subsidiis ipsi ferendis,
cognitum mihi esset, verum is tale respon-
sum a me tulit, quod satis illum intel-
lexisse putem, mihi illius neq, explora-
tum quicquam neq, mandata aliqua, ea
vere esse. Ea tamen que de navigatio-
ne, maximis Imperii Urbibus inhibita,
a Abate V. prescripta ad me fuerunt, illi
communicata a me sunt. Que quidem et
ipse probabat plurimum, et Regi huc,
ut qui defensionem Livonia omnino secum
meditatur, gratissima esse visa sunt.

Quo autem loco atq, statu sit Urbs et
Castellum Revalense, simul et res complu-
res alie per Livoniam Abbas V. et copias
diversarum literarum, quas cum hisce trans-
mitto, abunde intelliget. Adjuncto prognostico
insignis Astrologi in Brabantia aule

annos sed, proculum esse, quod sit futura
 Provincia multorum Dominorum. Cuius sa,
 ne maxima principia facta esse videntur.
 Nam post Suecum, David quoq; Regem in ean-
 dem palatram degere velle, multorum
 militis atque literis huc auferitur, adeo
 quod si hactenus Provincia illa misera,
 perita nondum est, multitudinem tamen
 Regum velut Larva altera in prosterum
 ne perdat, verendum est.

Quod vero in Livoniam M^{tes} V. Regem
 hunc me sequi iubet, equidem licet M^{tes}
 V. recte aulam, gravem diffidenciam
 profectionem illam futuram, et per di-
 luvnam istam absentiam meam, tempore
 hoc alienissimo, quo et Praefectus domesti-
 cus rerum mearum interea et vita hac
 commigravit, et rationes meae omnes ob
 bonorum a M^{tes} V. pignoratitiorum red-
 emptionem contrabatae mihi sunt, iactura
 et familiaris meae non contemnenda mihi
 respectanda sit, tamen pro debita atque
 perpetua mea fide, atq; obsequia, erga M^{tes}
 V. Res. eximiatione aliqua, quarum sane
 in promptu sunt complures, uti haud li-
 cebit. Neque enim de benigna atq; gratiosa
 animi M^{tes} V. erga me propensione unquam
 mihi dubium fuit. Verumtamen hic obiter
 M^{tes} V. Res. ut ostendam necessitate quadam

L

adducor, me jam a Decennio non magno quid-
dem salario a Mte V. conductum, sed honesto
semper, pro conditione mea apparatus, neq;
perivo sumptu aut equorum famulorumq;
numero, nullisq; longinquis gravissimisq;
peregrinationibus confectis, non parum in
negotiiis servitiisq; Mti V. desudasse, melio-
rumq; juventutis mea partem exegisse, cum
interea ad ipsum salarium qualecumq; a
Mte V. mihi decretum jam a quinque
ferme annis integris, nulla parte mihi
exsolutum sit, ut lacteam vicicam que
ante annos sex atq; septem in usum Com-
missionum quarundam a Mte V. mihi
injunctarum, de meo erogata a me fuit,
nondum restituta mihi esse, atq; ex ipsa
~~de~~ anteriori Livonica mea peregrina-
tione, paulo minus ducentis Saleris mi-
hi deberi. Cum contra, sicut Mti V. Caf.
ejusdemq; Camera Salis constat, nihil
fere gratis aut beneficii collatum
mihi sit, quo aut sumptus a me
facti, aut labores elaudati vel
modiciter refecti mihi sint. Quod
quidem nulla neque jactantia, neq;
magna habendi cupiditate sed justo
quidam pudore potius atque voce,

curia adiectus, atq; eo potissimum comemoro,
 ut Mhas V. coquid hinc obsequis atq; ser-
 vitis meis, qualibus qualibus, utcumq; non
 magis momenti attamen ut spero semper
 fidelissimis, aliquando, ubi Mhi V. Caf. vide-
 bitur, benignam rationem illorum habere
 dignetur. Quid tamen ipsum totum arbit-
 raris atque bene gratia Mtri V. Caf. ac libens,
 obsequerque remitto atq; promitto, salu-
 bens, si aliud mihi non conferat, dum tamen
 Mhas V. se a me debita atq; obsequissima
 ratione ~~atq;~~ adeoq; pro virili mea coli atq;
 venerari cognoscat, eiq; nomine vel in aliqua
 parte gratia benevolentiaq; sua Colare ^{benigne} collo-
 cet, Quod quidem h' me aspectum intellexero,
 eptidem ea omnia, que fidei officiq; atq; omni-
 no virium mearum erunt, alacriter atq; obse-
 quentissime obturum, prestatumq; Mhas
 V. Caf. sibi clementer persuadabit.

Veruntamen cum a rebus iis, que esped-
 lionis campestri subscribunt, omnibus impa-
 ratur fere sim, ut que est tentoria et curus
 castrenses, et alia in generis complura totamq;
 suppellectilem castrensem desideret, maxime
 hoc loco, ubi diversariorum peregrina aut
 nulla fere est comoditas, Mhas V. Caf. de viti-
 co de ulteriori atq; verno provisionis, pro-
 spicere mihi clementer dignabitur. In quem
 nsum, si a Mha V. mille Salerni, apud tamen,
 ram Silesiacam mihi depudentur, libebit

et iis ubi sumptuum victuumque aliquam-
vni tolerare, quod saneu ipsi vel tempore
vini a me v. frat. quo et Cambii rationes
mire et que ex usu projectionis futura sint,
adornare rectius possim necessitas possu-
lere videtur. Cambus hoc spore aliud non
supereff nisi ut v. Cos. me obrequebrime
Annendum Dada Urbna U. Junii 1561.

Valentinus Saurman
de Felore.

Post scripta Saur. Cesar, Rex hodierna die
per colloquium Regina cepit, perscrip-
tum ad te Vienna esse, jam de fiducia
Annalibus inter Meum v. Cos. et Nepo-
lem suum convenisse. Intellego autem id,
quasi cum indignatione quadam commo-
rante atq; subimisse, se quidem cupere,
ut firma atq; perpetua inter utrumq;
sit pax atq; concordia. Denum vero ex
Regina quasi risse, num a Meo v. mihi
nihil ea de re significatum esset. Cui
Regina respondit, se quidem vix credere,
mihi aliquid istius compertum adhuc
esse. Fuit enim satis sibi constare, me
ab aliquot diebus nullas a Meo v.
accepisse literas. Quod vero spem
aliquam offensi animi pro te fore
visus fuit, id ego eo factum autumo:

quod vel inscio ipso, auctoritateq, ipsius
 posthabita, deper illius conditiones istas
 iudicialium, in quibus ipse forte aliquid
 desiderat, miserit, vel iam technam illam
 meper hic ab ipso fabricatam, de qua proz
 ximis meis ad Mtem V. obsequer prescripsi,
 palefactam iri vereantur. Verum, utud fit,
 Mtem V. Caf. tua parte, nullam offensam
 causam probuisse certus sum, quod tamen
 ipsum Mtem V. Caf. calandum non esse
 putavi, ut cognoscat, quam studiosi sint
 homines isti rerum, partimq, Mti V. Caf.
 Cui me obsequissime iterum atq, iterum
 vivendo Dabe ut in literis -

9. Junii 1661.

12/2

Sacr. atq. Inviol. Romanorum Casares Hunga-
 riarque ac Boemiae & Regie Mti dno meo clem.

Sacratissime ac Potentissime Caesar Dne clemen-
 tissime. Perscripsi ad Mtem V. Caf. diebus su-
 perioribus me de negotio Transilvanico ce Genken-
 lia atq, prescripto literarum, a Mte V. Denique
 acceptarum, protine atq, diligenter ad Regem
 hunc redulisse, simul etiam formulam iuda-
 ciarum a Ser^{mo} Boemorum Rege, Maximilian-
 ano ad filium Regis Joannis Transmissam, eis
 Dem exhibuisse. Verum, cum responsum a
 Rege in tempus aliud rejectum fuerit, ~~tunc~~

f

quidem, de voluntate atq, animo ipsius,
certi aliquid ad Mtem V. renunciare non li-
cuit. Quamquam autem id per dies complures
expectatum a me fuerit, tamen nullum,
longumq, silentium consecutum est, donec
laudem Episcopi, heri ante literas hasce datas,
submonitus mihi respondit, Duo esse, quae
Nepos Regius, in conditionibus Induciarum,
a Mte V. propositarum, desideret. Primo quod
anno unico fiducia tribuatur, cum sequens
satis angustus, tractationi rei sane non
sufficiat. Deinde vero, quod Mtes V. Cael.
possessionem duorum Comitatum sibi
vendicet, qui ad se pertineant, neq, a se post-
haberi queant. De illis enim in ipsa pacis
tractatione agendum esse. Cum vero contra
contenderem, equissimas esse condiciones illas,
omnes, sub quibus Inducia a Mte V. prolate
essent: ac quae de tempore, atq, Comitati-
bus duobus objecta erant, ita diluere,
ut dicerem, et usu Republica, tum vero
maxime ipsius Nepotis Regii fore. Si pa-
cis actio tractatioque acceleretur, neq, mora
longior, abolendis, perimendisq, simultabui,
ulimq, versantibus tribuatur. Comitatus
vero illos haudquam ad ipsum, sed ad
Mtem V. pertinere, cum Is Demum, proxi-
mis istis mensibus via illa invadere

atq; sibi vendicare allentaverit. Verum
 tamen sic mecum reputare, quod nec in
 hoi verum ab illo possideatur, sed a Me
 V. Caf. Idem eandem velle, ne sibi nego-
 lium aut impedimentum, in iis possiden-
 diis postmodum exhibeatur. Quamobrem
 non esse, quod Neq; Regis, vel hoc vel
 illud in controversiam adducat, cum alte-
 rum ipsimet atq; univ. Reipublicae
 conducat, alterum vero equitati maxime
 sit consentaneum. Sed vix verisimile videri,
 Ipsum de sententia sua adeoq; illis, quae
 in iis desideret, referre huc ad Regem po-
 luisse, cum conditiones, a Me V. proposita,
 Penam 23. Aprilis, Vienna ad ipsum trans-
 missa fuerint.

His igitur auditis, profert, (ul quidem
 adhibebat) ex literis ipsius, ad Regem allatis,
 articulum quemdam, cujus exemplum Me
 V. Caf. transmittit, quo eadem, quae supra
 commemorata sunt, confirmantur, aliaque
 nonnulla, in diversam sententiam promittunt.
 Cum autem de Episcopi datarum literarum illa-
 rum perquirerem, respondit: Aprili mense
 illas adhuc datas esse, quod quidem suspic-
 tionem mihi fecit, confictum esse articulum
 illum, contentibaque quae illo continerentur,
 eo nempe confilio, cum formula ista

7.

Induciarum a Mte V. ad me transmissa,
celeriter factis atq; inopinato supervenerit,
nec deum de voluntate Nepotii Regii ipsius
factis confidet, ne inderim patrocinio suo ipsum
Destituant, sed ea, quae ex usu ipsius fulvia
autumant, procurent. Nam ibi id, quod ex
Transilvania hucusq; est, vix infra Mensium
annum aut semialterum, cursum quantumvis
citissimum, confici potest. Satis autem mihi
exploratum erat, a duabus septimanis, aut
etiam diutius, nullum ab ipso huc venisse
nuntium. Ad quod et illud accedebat, quod
cum proxime nuper ex Transilvania allatae
essent literae, eas perlegendas ad me Episcopus
miserit. Quibus vero nihil tale continebatur,
nisi quod de studio suo perpetuo pacis quaedam
professus, affirmaret, se neq; Inducias, neq;
pacis tractationem abnuere: Si tamen
in locis quibusdam, quae quidem nominatim
in iis continebantur ac ista, si recte memi-
ni, erant, Beregh, Beregora, Zacz et Gyula
a Mte V. non impeteretur, quod etiam minus
suspicionem illam conceptam plurimum
mihi auget. Nam etiam si in hiterum Co-
piciam literarum, jamjam dictarum, mihi
praestari, quo saltem nomina comitatuum,
atq; locorum illorum ambivertorum
recte conferre possem, quod quidem Episcopus

petenti promittebat, tamen postmodum
 Schadarhaec, cujus exemplum simul etiam
 huic adjunxi, transmissa saltem ad me
 est, quae quidem talia continet, quorum
 nullam procul mentionem literis illis
 factam fuisse, salis recte recorder, nisi
 forte alia tam quàm illa quae ad me trans-
 missa fuerunt, allata fuerint, quod quidem
 neq. affirmatum, neq. negatum acriter velim.
 Sed tamen, per temporis rationem atque au-
 gustiam, ut conditionibus atque formule
 Induciarum a Ser^{mo} Boëmorum Rege in
 Transsivaniam transmissa, respondeant,
 congruantq. illa impossibile quodammodo
 videtur. Cum autem sermone prolixiore
 defuser cum Ep^{is}o agerem, atque non tam
 fraudem atq. supposititias illas literas per-
 stringerem, quam quidem consulo Disinu-
 labam, quam ipsam rei iniquitatem, quod
 quidem Nepos Regis atq. ipse Rex contra
 comoda propria, atq. ipsam aequitatem
 miterentur. Tum is ait, frustra Tecebus ~~huic~~
 istis huc discipulari, tempusq. teri, cum
 de rationibus conditionibusq. utriusque vole-
 rabilibus, per Arbitros statui necesse sit.
 Regem enim jam decessisse mittere Ora-
 tores huius, quia ea in re partes suas inter-
 ponant, neq. restare aliud, nisi ut idem

M. V. Col. Nepotem Regium faciunt, Deque
loco actionis, sive Vienna, sive Cracovia
habenda constituatur. Ad quae ego repli-
cabam, Nepotem Regium sponte flagitare,
ne tempus, super actione Induciarum frustra
infumatur. Quod quidem ex literis ipsius
ad Serenissimum Maximilianum Regem liquido
appareat. Neque vero M. V. Col. integrum
esse fore, quod alibi quoniam Vienna tractationem
ea de re admittere. Veruntamen, mea
sententia, expeditam esse rationem, conditio-
nes istas Induciarum ad equitatem reducere.
De tempore enim illarum non esse, ut
Rex sit sollicitus, cum falsus sit futurum
spatium, Anno integro ad pacis firmam ac-
tionem instituendam, absolvendamque, Ne-
poti Regi, in modo illi cordi ea sit, serioque,
illa instituatur. Sin vero tempus id, antequam
pax, iusta ratione, ad effectum deduci queat,
praeterlabatur, adeoque res atque usus ad erigat,
posse iisdem conditionibus quibus nunc
pacta fuerint, in dies profecti, extendique
Inducias, neque sane in eo periculi aliquid
futurum.

Quod vero ad limitatus duos memo-
ratos attineat, me ita accipere sententiam
atque formulam ipsam Induciarum, a M. V.
prescriptam, quod velit utriusque, sicutam
quicquamque esse possessionem bonorum

omnium, et quae nunc, et quae ante proz
 time initas Inducias quilibet possederit
 possideatq, eademq, ratione duos illos
 Comitatus possessionemq, illorum sudam
 sibi velle esse. Quamobrem, si vel nunc
 illos adhuc possideat, quod quidem credi-
 bilius mihi videatur, vel hinc prozime
 initarum Induciarum saltem possederit,
 equitati sane consentaneum esse, ut in 10.,
 iterum sudam quoq, possessionum ipsorum
 relineat. Atq, in casu tali, Neptem Regium
 officii admonendum esse, ne in aliena se
 ingerat. Sin vero quid aliud sit (quod tamen
 via mihi persuadeam) me id ex Mte V.
 fidei alq, potestatem mentem
 Mti V. plenius ipso explicatum. Quam
 quidem rationem, hinc equitati informem,
 hinc Epus non improbat, sed in eam
 sententiam ad Neptem Regium perscrip-
 turum promittebat. Nihilominus tamen,
 cum Mtas V. et superioribus, adeoq, eis, quae
 articulo, primitus mihi oblato, siue veris
 siue confictis ille sit, diferte continentur,
 facile colligere queat, quorsum citurum sit
 negotium, ubi, haud dubie, ad partitionem
 proventuum et bonis illis controversis, ab
 ipsis recurretur, ut taceam, si quare forte
 voluntati Mti V. quantumvis equissime
 acquiescere subscribereq, noluerint, solum in

authoritati Imperatoris Turcarum, cui et
Regnum et alia omnia accepta fore viden-
tur, imputatori, eorum rationes, conditionesque
omnes, velut & quas, dummodo ipsis non ardeat,
aut, repudialiori elufurique, sunt. Qua oratione,
tam honesta, seu teihua potius elegante, ne
titulum Regium quoque, cuius proxime, iussu
Mlis V. Cef. ad Regem facta a me mentio
fuit, per Oraculum scilicet Mahumetianum
illud abdicare fas sibi esse, postmodum facium
faciant, certe verendum est. Alique Mlis V.
Cef. erit, benigne in partem omnem Dispicere,
qua ratione ea, qua partim neq, et ubi, par-
tium neq, et dignitate Mlis V. futura
sunt Declinari Debre queant, ne forte
intercessione Regis huius, adeoque Dispari
factione istorum hominum, qui sibi in di-
versam partem propendere videntur Mlis
V. Cef. Deficiat magis quam proficiat.

Ceterum, cum diebus superioribus, per
occasionem semel atque iterum cum Palatino
Troanti, fratre, germano quondam Regine
Barbara, Babuele vero Ducis Padivellii,
convenissem, saepius de observantia atque
studio suo erga Mlem V. Cef. locutus, in-
ter alia mihi exposuit, se aliterum et fi-
lios duobus, quos habet, natu maiorem,
servitio atque obsequio Mlis V. Cef. dicasse.
Velle enim, ut vestibus rudimenta ibi

imbibat, ubi largissimis limpidissimisque
 fontibus illa hauriuntur. Super itaq, cum
 illi legato, atq, exercitus Regi Generali, ad
 expeditionem Livonicam proficiscendum esset,
 petita me, ut partibus meis incorporatis,
 hoc gratia apud Mtem V. Cas. ipsi impetra-
 rum, quo dictum filium suum, familiae seu,
 vitoribusq, meis adscribere dignaretur. Cupere
 enim, atq, sic secum constituisse, quoniam
 nunc ab expeditione Livonica reversus fu-
 erit, illum ad Mtem V. ablegare. Rogare
 autem perquam fluidose, ut Mtes V. Cas. beniz-
 quam mentem atq, voluntatem in eo, quove
 loco ipsum inter familiares suos habere,
 aut suo omnino apparatus illum ad se ce-
 pediri velit, exploraretur, atque de re tota
 certi aliquid postmodum renunciarem. Quod
 scortum etiam a Mte Reginali illum pre-
 cibus diligentissime contendi, postmodum
 intellexi. Quam cum nunc ad Mtem V. ca-
 dere, perscripturam cognovissem, haud negli-
 gendum mihi officium meum in eo esse
 duxi. Supervacaneum autem esse existimo,
 conditionem, dignitatemq, atq, splendorem ho-
 minis, ut de quo ante Mti V. haud dubie,
 cognitum satis est, prolixè persequi. Verum
 tamen hoc pretereundum haud videtur
 vix alium in Lithuania hoc spc esse, qui
 vel gratia vel auctoritate apud Regem,
 ceterosq, status, popularesq, omnes solus

valeat. Quantum vero intersit, cum M^{te} V. Col. suum forensissimum liberorum suorum, non modo viros tales, qui facile primas rerum omnium partes obtinent, quorumve neque res maximae, gravissimae, in Re publica et geruntur et administrantur, beneficiis obstringere. Verum etiam quasi alumnos, ex laetis atque fidelissimas Clientelas sibi comparare, M^{tem} V. Col. prudentissime benignissimeque animadvertere nihil dubito. Licet autem expetere videbatur, ut aliquod munus, functionis, honeste a M^{te} V. inter famulantes suos ipsi remaneret. Verum cum expositum illi a me esset, non solere M^{tem} V. neque sine delectu quemlibet, neque eum qui recens venisset, necdum documenlum aliquod virtutis, sedulitatisque suae attulerent, ad munera accipere, Id quidem non improbebat, neque sane id cupere a se severabat. sed saepe illa sibi de M^{te} V. persuasum esse, quod et benigne ipsum habitura, et, ubi opportunum visum fuerit, manere aliquo, cui, per adolescentiam, praesse possit, honestatura ipsum filium. Nunc autem aliud nihil Desiderare, nisi ut edocetur, qua familia quove equorum numero M^{tas} V. illum ad se ablegari velit, ut in illo de voluntate M^{ti} V. certius, rectius ipsum apparatus certo

necessario, instructore, expedireq, hinc ad Altem
 v. possid. In ceteris enim fidei sese gratia
 atq, benignitati Alti v. les. cum itaq,
 Alti Reginali, ut quod, hac parte, illi
 gratificatum percipit, nomine ejusdem apud
 Altem v. intercedat, benigne Alti v. se,
 cerit, si vel Regina vel mihi mentem suam
 Casarem, ea in re, explicaverit, ut quod
 postmodum satisfacite responderi debeat,
 in promptu sit. Quibus aliud hoc spe reli-
 quum non est, nisi ut Alti v. les. meobres
 qhstione comendem. Data Vrbis 9. Junii
 1561

Valentinus Saurman
 de Felire.

mutacione do powyższego listu

Scheda ab Ep̄o Cracoviensi transmissa.

Ex liberis

Duo illi Comitatus Bereg et Ugochya,
 ultra et iv Tribisum habiti, continend arcis
 nostras et habitatorum nostrorum Mukacz,
 Koraze, Nyalab et viam munit ad so-
 lam ditionem nostram in Hungaria, extra
 Transsivaniam, filam, imo nunc quoq, sola
 controversia habetur utrinq, relaxat super
 illis Comitatibus. Felice enim precipue omnia
 impedimenta, rerum direptiones, captivatio-
 nes subditorum et mulae caedes perpetrantur.

Articulus ex literis filii Regis Joannis
(vel quidem fratris) transumptus.

Ex literis Ser^{mi} Principis, Dni Electi Regis
Hungaricæ

Itaque cum non abnuimus de Induciis
cum Cas. Mte constituendis, tamen condi-
tionibus per Mtem Cas. nobis propositis
eas admittere non possumus. Primum,
quod unius anni Inducia, tanta rei ma-
gnitudinis transigenda et conficienda,
sufficere haudquam censetur. Deinde
quod duos Comitalis insignes, quos jam
inde ab ingressu nostro in Regnum, in-
legre possidemus, e manibus emittere
minus periculosum arbitramur. Trila-
retar enim potentissimi Imperatoris
Turcarum amicus, a quo nos Regnum
Hungariæ accepimus, et cujus patroci-
nio in eo consistimus, et defendimus.

Proinde, si ad sol, sandasq, res, et
communi utilitate constituendas, paci-
sanda Inducia sunt, et ad tres vel
quatuor annos ita conficiantur, ut
utraq, partium libere feneat in totum,
quod ante Inducias, anni proxime

materiti, tranquille possedit, simul et
 proventus regii, contributiones, Decime
 nove et alia quolibet emolumenta, si-
 ne impedimento alterius partis percipi-
 antur, vel, si aliter fieri non poterit,
 proventus regii universi, contributiones,
 Decime in Comitatu Berechki ob bonum
 publicum durante Indicio dividantur,
 integra media pars colligatur in rationem
 Ces. Mti, media pars vero integra in
 rationem nostram. Idq, in illis locis, in
 quibus milites Ces. Mti quibuscumq,
 modis contributiones aut decimas
 elegerunt extorseruntq, caveatur item,
 ut abstineatur utrimq, ab omnibus in-
 juriis, hostilitatibus, damnis, nova occu-
 patione in dilacione nostra faciendis per-
 strandisq, quemadmodum nos, et nostri
 milites et Capitanei cum summo nostro,
 subditonumq, nostrorum incomodo, man-
 dato nostro hactenus semper abstinere,
 runt, modis omnibus caventes, ne au-
 sa preberetur ruina Regni publica
 aut cedibus mutuis. —

29. Mai 1561.

13/2

Sacralissima atq; Inv. Romanorum Cesareo
nec non Hungaria ac Boemia Regio. Mti
Dño meo Clemf

Sacralissime atq; Invictissime Cesar, Dñe Clementissime.
Pina hinc diebus a Mte V. Caf. reddite mihi
fuerunt literæ alteræ II Aprilis alteræ vō 23.
Mensis ejusdem datæ.

Ex prioribus obsecra intellexi, Mtem V. Caf.
indigne ferre moram istam longam atq; su-
pervacuam propt̄, Determinandis negotiis
atq; controversiis Silesiacis adhiberi. Ut autem
nolit illa ad publica Regni comitia rejici, illa
tamen rursus benigne flagitat, si a sententia
illa omnino Rex dimoveri nequeat, ut sub-
ditos partis sue interim in officio contineat,
donec ad justam Discipline, legitimamq;
coquisitionem Determinationemq; causarum illa-
rum perveniri possit.

Cum igitur de sententia atq; voluntate
Mti V. Caf. et hinc et superioribus literis ad-
monitus, id quod partim, virumq; meorum
est, obsecra presterim, atq; ut conventus,
sublatis remori omnibus, quamprimum
indiceretur, quod quidem Mtem V. apprime
desiderare judicabam, modis omnibus cla-
boravim, vicil tandem labor improbus,
ut Cancellarius Epus Cracoviensis ante tu
Primum, cum litera ante Rex, quatuor abhinc

miliaria, in venationem concessisset, per Secretarium Regium mihi nunciavit, jussisse Regem, ut de tempore comodo actionis, Conventusq; infligendi mecum decerneret, ea igitur gratia illum ad me ablegasse, ut, re mecum Deliberata, in eam sententiam, que utriq; probaretur, quare et ipse rerum futura sit, ad Commissarios deputatos literas conficeret. Ego vero quovis, rem eo loci declaravi esse, professus sum, ubi v. cap. ut que sumptu flaret, futurum in controversiarum, adeo prolixum, tandem aliquando abrumpi, gratissimum fore, Regem secum eodem profunderere, avocloque Calendario, sum temporis, sum aliarum rerum necessarium, rationum nobiscum evolimus. Sed cum de hęc adeoq; Die ipso anni hujus comodissimo (ut videbatur) exacto nempe mense de die, festo Divi Bartholomei, inter nos jam convenisset, sum is, Tempus quidem, ait, fore non incommodum, si reliquorum ratio non minus comoda inveniri possit. Cum enim bellum in divonia contra hostem appareret, evoceturq; e Polonia, maxime vero partibus istis, que sunt fimitime filisic, complures ei militatum, verendum esse, ne nulli et istis, quibus vel de limitibus vel de de aliis rebus, aliquid sit controversie, eo profecti, actioni non sint adfuturi. Aliquos

maxime autem eos, qui se vel reos esse sciunt,
vel causis suis non satis confidunt, sponte
militiam fecerunt, actionemq, se subiecturos,
et hinc quasi praesertim, istamq, occasio-
nem absentiae suae postmodum obducuros
esse. Qua quidem, vix aliam excusationem ho-
restioreni inveniri queant. Prospiciendum
igitur, ne hinc aliquid nascatur vel incomo-
di vel etiam impedimenti, quod totam actio-
nem disturbet. Ego igitur, istis auditis, re-
spondeo Mtem V. quidem flagitare ut lau-
dem aliquando veniat ad actionem, sed
non tam flagitare, ut malore, qm ut recte
atq, certa cum spe successus atq, eventus
comodi atq, jam dudum optati eo devenia-
tur. Si itaq, opera ludenda foret, sane
Mti V. minime eo satisfactum iri, vel fa-
ctius, meo quidem iudicio, fore, tali casu
differri actionem, qm frustra maturari.
Deliberaturum tamen mecum, ea de re,
atq, cum ipso dno Ep'o desuper comunica-
turum. Tertia igitur die post, cum ante
aditus non daretur, ad Ep'm venio atq, re-
petitis ante omnia res, quae nudius tertius
cum secretario Regio collocata mihi erant,
praefatusq, cum eadem sit voluntas Mti
V. et Regio atq, Republica utriusq,
interfit, ut lites illae aliquando diriman-

tur, scilicet laudem et illo, non rationem
 aliquam novis, ut cum fracta res, Antumno
 hoc adeoq, tempore supra designato, ordiatur,
 atq, perficiatur. si enim id fieri queat, tum
 consensaneum maxime fore voluntati atq,
 Desiderio illius V. ut pro crastinatione omni
 amota, q̄to citius fieri possit, negotium pertractetur.

Tum is, primum de voluntate Principis
 sui, ea in re, sephalus, proficitur ipse quoque
 ex usu Republica utriusq, fore, ut controversiis
 istis abolitis, mutua concordia atq, amica
 vicinitas redintegretur: moram deinde
 istam longiorem excusat, eamq, inde nata
 ostendit, quod Commissarii deputati suo simpli
 provinciam illam subire recusarunt. Verum
 ne hinc negotium extraheretur diutius,
 sp̄oriq, p̄iudicia ulterius fieret, Regem illis
 iam viaticum promississe. Ideoq, submoto
 impedimento isto, cogitandum, an per alia
 liceat iisdem verbis hoc sp̄e comode vacare.
 Sibi quidem antea de bello ingruente non
 venisse in mentem. sed videri tamen
 causam esse gravem neq, contemendam.
 Reos enim declinare ut plurimum forum,
 querereq, sua Divitiacula et subterfugia.
 Itaq, proclive esse, ut hoc itidem nunc
 faciant, maxime occasione tam speciosa
 adp̄ti: Quamobrem omnino in eam partem

F.

prospiciendum esse, quia, si iterum frustraretur
opera, metuum, ne tertio, adeo facile iterari
queat ea de re actio atq, conventus. Ego itaq,
haec animo mecum versans, et videns, utrimq,
me posse delinquere, vel si accipiam conditionem,
nem, vel si non accipiam, etiam atq, ter-
tiam ipse deligo viam, istam nempe, ut di-
cerem, me nuntialium ea de re M. V. atq,
si ea benigne probet, actionem atq, conventum,
anno isto corrente adhuc, adeo, tunc supra-
dicto, habendum, ut in quinquagesimo remun-
eretur, fin minus, ut Calendis Maji anni pro-
xime sequentis sexagesimi secundi aera scru-
pulum omnem et actio et conventus pro-
gressum suum habeat. Interea vero Res man-
data ad subditos suos renovet, etq, publicet,
ut a vi atq, injuria omni, donec copia de-
sur legitime de rebus omnibus transigendi,
sibi temperent, proculq, ut Episcopi interme-
dio universis, quorum interest, inmoderent,
conventum Episcopi praefato, indicium esse, ne
quis justam vel innocentem vel absentem
causam allegare queat, ad rem in absentem,
qm presentem procedatur. Item enim
facillimum per omnia M. V. cas. sua
quoque parte. Quae cum Episcopo non impro-
barentur, hortatur, ut ita faciam, atq,
ad M. V. de re loca qto citius fieri

posuit, perscribam, de expectatorum, quid
 illas V. Desuper renuntiatum sit. Cum itaq;
 haec ita habeant, atq; in fauce, quod de bello
 Livonico, simul etiam de divitiis et pro-
 selationibus reorum dicitur, non de nihilo
 sit, illi V. Cap. erit, benignam mentem suam,
 quid factum commodissimum, ubi firmumq;
 iudicet, omni postposita mora, explicare, quo
 de iis, que ex usu utriusq; sint futura, certi
 aliquid decerni statuiq; possit.

Litteras a M. V. Cap. ad me Trausnygas,
 Episcopo Cracoviensi reddidi, atq; rationibus iis
 praeterea, quas ad demulcendum devinctis,
 dumq; animum ipsius M. V. Cap. premit-
 us profuturas existimavi, usus sum. Qui
 fauce praese luit, jucundum id tibi accidisse,
 et de studio atq; observantia sua erga M. V.
 multa locutus. Deinde de ratione Regno,
 cum atq; Provinciarum M. V. aliqua in-
 quirens, cum fortunam Republicae atq; Regni
 huius deplorasset, virtutem, vigilantiam atq;
 celeritatem M. V. Cap. in administrandi-
 rebus plurimum commendabat, atq; de filiis
 ejusdem pleraq; saepe labatur. Ad quae,
 prout singulorum ratio exigere mihi visa
 est, responsum a me luit, ita tamen, ut
 fore nusquam defuisse me putem.

De Theloneis nihil hactenus ulterius
 delatum ad me est, quae innotuerunt, nisi

quod Mtas Reginalis diebus superioribus re-
tulit, Regem die quodam sub coenam, a proprio
caseo, quem Parmenseu vocant, mentionem ill-
lorum intulisse, confirmasseq, mercatores ad
se deferre, per thelonea, recens a Mte V. aueta,
cumulataq, fieri, quod ex eo genere caseorum
nihil amplius ad se deportari possit, ideoq,
carendum illo in posterum fore. Atq, ista
occasione Delaptum. Deinde ad multam ve-
hementiam atq, acerbitalatem verborum, in-
terque et illud productum ab ipso fuerit,
pannos sericos gravatos esse questu thelo-
neorum, sed parum a se expectandum et
iis esse emolumentum: exiguum enim illo-
rum apud se esse usum. dicit autem Regina
ipsum modeste dehinere conata sit atq,
ad severaverit, non se posse credere, illi V.
Aet. voluntatem esse, ut ab ipso quidpiam
rectigatum et iis rebus Dependereletur, tamen
vix, post multa iurgia, stomachum remi-
sisse intelligo. ubi demum illud etiam
mihi significatum est, vix aliqua re
alica ad bilem illum comoveri, quam
mihi in mentionem istorum theloneorum
incidit, odiose enim admodum illa pres-
stringere solere. Quamvis autem ipsum,
restitutione Instrumenti Symphoniaci,
quod a speculatoribus theloneorum
in finibus silesie ademptum illi fuit,

tum etiam rationibus illis, quibus tam factum est, quoniam universa theloniorum illorum ratio excusata a me fuit, placita, tum ipsum nominibus existimem, tamen iussu benigno atque speciali Reginae factis nominibus M^{ti} V. res ista theloniorum, maxime vero quarimoniarum inde natarum, ut explicetur usus postulare videtur.

Dupliciter omnino fit, quantum quidem ego intelligere possum, quod M^{tas} V. in laudum adium ob thelonia illa, non ita dudum, partim recens instituta, partim vero adiecta vocatur. Primum, quod Rex primo, teste fert, ex rebus iis, quae proprio usui suo destinatae, quaeve vel ex Provinciis atque districtibus M^{ti} V. aut per illarum medium deportanda ad ipsam sunt, thelonia deposti. Deinde vero, quod aliquarum mercium thelonia illa sunt indensa, quod omnino visus atque itineribus consuetis, solibus atque consuetis, hoc est per districtiones atque Provincias M^{ti} V. vel deportari huc nequeant, sed longis ambagibus utendum sit, donec huc pervehantur: quo nempe grande illud theloniorum onus, quod Provinciis M^{ti} V. ut putant, incumbit, declinetur. Quo quidem fit, ut ferius multo, adeoque, factura tam sparis quam impensarum majorum ille huc perferantur, quam si via atque itinere

7.

recto pristinos, uti, comòdum ipsis sit. Atq; hinc,
quòd quidem ego intelligere possum, querimus:
miramur illarum potissima proficiuntur ratio:
illud ad Regem proprie, hoc vero ad mercem,
loci ipsos pertinet, sed alterum neq; cum
dignitate alterum neq; cum utilitate Atte
V. Cæs. conjunctum esse potest. Quod enim ad
primum attinet, haud arbitror, Atteu V. Cæs.
vile atq; exiguum emolumentum numma-
rium tanti facere, ut illo simulacrum atq;
querimoniarum materiam apud Regem,
sibi nullis nominibus devinctissimum atq;
studio potius, atq; benevolentia quavis elen-
tandum, confirmandumq; qm alienandum
profoundam dicat. Vix enim res illa ali-
quod centenis aureis annuis consistere potest,
qui sane viliores sunt, meo iudicio, qm ut
amicitiam inter monarchas laulos labe-
facere debeant. Secundum vero tale est,
ut plus detrimenti qm comodi ex eo, cum ad
Atteu V. Cæs. huius ad subditos illius, si qui-
dem illa habet, ut a multis fide dignis
asseritur, perveniat. Atque enim panno-
sericos et alia quedam ejusdem generis
non adeo magni ponderis atq; statere,
nulla ratione equalitatis proportionisq;
habita, si ad pondus ipsum et non pre-
tium rei respiciatur, ita verbigalibus
a Atte V. Cæs. gravata, ut, etiamsi lon-

quinquiesimis itineribus atq; ambagibus
 circumvehenda illa sunt, lanien minori
 impensa, adeoq; majori emolumento, atq;
 fructu ipsorum mercatorum deportari huc
 posse, qm̄ si nimis magna illa atq; gra-
 via thelonca dependenda persolvendaq;
 ipsis sunt. Nullam enim aliam jacturam,
 nisi spem, atq; quod vectura amplius ali-
 quid impendendum est, ipsos facere: atq;
 hinc quidem fieri, ut jam neq; itinora
 ditiorum Mti V. ita frequententur, neq;
 ex mercibus iis nullum commodi vel emo-
 lumentū ad Mtem V. perveniat. Verum
 submoto hoc, quali quali dispendio, ne scilicet
 vel vias insolitas atq; longinquiores inve-
 stigare ipsis necessum sit paratos esse Mti
 V. vel aliquid theloncorum quod modo tolera-
 bile ipsis sit, tum etiam proportioni merciz
 um, ponderumq; ipsorum respondeat, diu-
 merare. Ex quo quidem Mti V. multo
 plus accensurum sit, etiamsi illa diminu-
 autur, habita ratione ipsius frequentie,
 atq; pluralitatis mercium, qm̄ si in uni-
 versum nihil, aut certe exiguum quid,
 quemadmodum nunc fieri affirmant, isthac
 transportetur. Quod quidem si ita sit, ut
 quidem pro re vera atq; certa ad Regiam
 ipsam tum etiam ad me pertatum est,
 et quidem per se verisimile videtur, salius
 quidem foret, si Mti V. vel ea parte, qua

quidem rerum ipsarum conditio flagitare, ut
velut, ad tolerabilem equalitatem thelonia
illa atq; ita, ut ferendo essent, clementer
reduceret. Nam ita non modo Detrimendum
aliquod, sed potius incrementum preventi-
bus fiscalibus Mti V. adeoq; Provinciis ipsi-
us respectandum foret; ad quos sane quod-
dam non contemnendum ex crebra atque
multa frequentatione itinerum, tabernor-
umq; reciturus esset, ut laicam, optimo-
nem esse, querimonias hominum istorum
adeoq; iudicium, que Mti V. Cas. hincali-
quomodo conflatur, tali aliqua ratione
solli, perimiq; omnino posse.

17/2. Licet autem existimem Mti V. Cas. ista forte
antea non per omnia incoquise esse, sed
suis illam forsatis rationibus, ea in re
mihi, tamen iussu Regiæ adeoque profide
atq; obsequentia mea, cum articulus iste
liberis Mti V. Cas. inferitur, hoc quidam-
modo efflagitare visus fuerit, atq; ipsa quidem
rei gravitas diligentiorum investigationem
mercedem, pro meo quidem capto atq; sim-
plicitate Mti V. negotium id explicandum
duxit. Cui si de certioribus utilioribusq; ra-
tionibus cinget, utilioribusq; rationibus
~~confut~~ ego quidem facile obsequentif-
simeque subscribo. Celorum quod ad Sym-
phoniam illud Instrumentum pertinet,
interpellatus, nomine Regis, literas ad

Camera Silesiacam dedi, quibus illi, et de
 voluntate M^{ris} V. ad me perscripta, sum
 etiam de postulato Regis, illa ex parte
 epono, hortorq, ut Instrumentum id, ad
 requisitionem illius, qui mandatum ejus
 rei sit habiturus, citra tergiversationem
 restituat. Qua quidem de re, etiam man-
 datum expressum M^{ris} V. ipsam interca ac-
 cepisse, mihi persuadeo. Recte autem M^{ris}
 V. Cæs. fecerit, si eidem Camera sue injun-
 xit, ut speculatoribus illis theloneorum pre-
 cipiat, ne quid prohibere aut insolenter post-
 modum in eos, qui merces Regias Depos-
 saluæ sunt, fidemq, ejus idoneam prestare
 possint, faciant, sed invidiosius illud tractent.
 Nam et illud ex ratione mandatorum
 M^{ris} V. hic a me jam actum est, ut Rex
 eis, quibus in posterum tale quippiam
 commissurus sit, ejusmodi conferat literas et
 Documenta, quibus et fides ipsius con-
 laxi et fraus omnis exclusæ esse possit.

De tractatibus Hungaricis, qui M^{ris} V.
 cum Isabella intercesserunt, nihil postmo-
 dum delatum est ad me ulterius. Illa sa-
 men, que tunc fuerunt objecta, apud
 eundem, a quo profecta videbantur, non
 incomode postea, neq, dissimili ratione,
 quam a M^{ris} V. Cæs. nunc benigne jussus
 sum, refulata a me sunt. Qui quidem, quod

J.

responderet, aliud non habebat, quam,
rationem rerum illarum sibi non adeo
esse percognitam. Verum nunc plinius
firmiusq, et serie ipsorum tractatum
instructus, rectius tela, que postmodum
parte illa, in me contorquebuntur, vel
vel elidere vel retorquere potero.

Ad autem negotii Transilvanici de-
liberatio ad publica regni comitia rejici-
atur, nunc quidem verendum non est.

Neque vero etiam est, quod Mth^o V.
veretur illam, per me in negotio livo-
nico, difficultati alicui implicatum iri. Nam
in illo consultationem meam non tam
ad Mth^o V. quam ad subsidium illud
pecuniarium Imperii jam tum, ut fereba-
tur, decretum, atq, illud quidem recte collo-
candum, retuli. Quod quidem, si nunc pre-
sens, recteq, collocandum esset, facile Livonia
et in potestate Mth^o V. servari sacrisq, Imperii
servari, et varii generis pericula a Republi-
ca removeri possent. Verum postq, de be-
nignora sententia Mth^o V. accepi, in totum
ab illo temperavi. Neq, enim ipsi consi-
lium mittenda legationis, quod meo qui-
dem licet improvidentissimo, iudicio, Mth^o V.
et honorificum et ad varia utile esse po-
tuisset, atq, festinantes complexi sunt, ut qui

factis novum, subsidia Imperialia et accisa
et ferocina omnia esse. Quamobrem, ut
M. V. Col. hac parte nihil pertimescent,
dum erit, ita benigne me excusatum habebam anfrat.

Ceterum Livonicarum rerum status
adhuc incertus est, de quo antea ad Serenissimum
Boëmicæ Regem perscripsi. Sparsum fuit au-
tē dies aliquot de copiis hostilibus, Livoniæ
appropinquantibus, sed ab eo spei rumor
is quasi contiauit, et postquam quidem legati
Livonici hinc Discesserunt, pauciores rerum
illarum nuntii huc veniunt. Expeditio
partis hujus, antea multorum ore atq; lin-
gua celebrata, lente quidem advenatur,
sed tamen refriguisse nonnihil videtur, adeo
quod ipsis vix cordi esse videatur. Spes enim
multos tenet, Moschum, audita sola fama
armorum Regionum, perterritum subsistit, sic,
atq; pacis rationes potius quam illarum ten-
sationum esse. Quod ne cladem aliquam in-
signem Livonibus miseris afferat, Deus opt.
max. clementer avertat. Equidem utcumq;
alea cadat, statum dominumq; suum ad
Livonia mutet, propemodum necesse est. Sed
optabilius tamen fuerit, si principi Chri-
stiano, Republicæq; nostræ non adeo inimico
quam Barbaro insolentissimoque hosti
illa cadat. Nam si Moscho patrimonium

hoc, ut quidem arrogare id sibi videtur, obve-
niat, meluendum certe est, ne mari, navigiisq;
atq; classe potius, infestior formidalosiorque
qm̄ ipse Turca rebus Christianorum partibusq;
nostris aliquando imineat.

Et haec quidem, quod ad anteriores il-
las literas a Ute v. mihi redditas, atti-
net, pro ratione singulorum, obsequenter re-
spondenda opere pretium duxi. Nam licet
posteriores illae mihi jam a diebus aliquot
exhibita quoq; fuerint, et quidem ex prescrip-
to illarum hesterno demum die ad Regem
referendi facultas mihi data sit, tamen
respondum ad ulteriorem Deliberationem res-
jectum fuit, ita quod nihil certi aut firmi
ad eas perscribere hoc spere potuerim, ma-
xime cum nunquam hoc abitum in alura-
rit, et quaedam istarum sint Italia, que
resolutionem Ute v. Cas. tempestivam desi-
derent. De illis autem primam occasionem
postmodum nactus, renuntiaturus sum
Ute v. Cas. Diligenter atq; studiose. cui me
intera obsequiosissime commendatum cupio.
Dato Vlnae 28. Maji 1561.

Valentinus Saurman
de Felcre.

10 Maj 1661.

20/2
55

Sacra. atq. Inv. Rnoꝝ Cæs. et Hungariae ac Bohemicae Regiae Mti V. Dno meo Clement.

Sacralissimo Cæsari, literis superioribus, inter alia, benigne a Mte V. Cæs. admonitus sum, ut de factionibus Polonorum et Lithuanorum, quorum consilia apud gentem utramq. deooperando celo, de istius Regni successore, in eventum, quod serenissimum Regem modernum sine herede discedere contigerit, agerentur, ad Mtem V. crebro diligenterg. perferiberem. Etsi autem, pro fide atq. obsequentia mea, jam dudum desiderio, mandatisq. Mti V. Cæs. parere animus fuisset, tamen cum haecenus nihil, praeter vulgaria illa, atq. jam fere antiquata, ad me perlata essent, debui mihi obortum fui, an illorum quispian ad Mtem V. referre liceret, partim quod non nisi solida atq. firma Mti V. nuntianda esse dicebam, partim vero, quod Mti V. summa rerum illarum, dudum actarum, jam tunc involuisse existimabam. Nunc autem Mti V. Cæs. idem iterum flagitanti, necessitatem mihi incumbere visum est, ut studium atq. obsequentiam meam, qualem qualem, Mti V. Cæs., omni postposita mora, atq. excusatione probarem. De iis igitur, ab his, qui rerum illarum non adeo imperiti habentur, ita edoctus sum.

Regem in Comitibus ante biennium Podivovia habitis a statibus atq. Procuribus suis rogatum, ut in eventum dalem, quod vel humanitus ipsi quispian contingeret,

vel citra heredem decederet, rationem fecum
iniret, vel persona certe atq; definita, qua
ipsi successura esset, vel saltem modi, eli-
gendi Regis post ipsum: primum quidem
Specimen aliquod molestis atq; offensivis
ex eo pra se tulisse, tandem vero, quasi
id non magnopere moraretur, iussisse, ut
ipsi inter se, prout consulti sumus, com-
modissimumq; illis videretur, de eo consili-
suerent, se quidem ipsorum voluntati
atq; arbitrio non repugnaturum. Detectos
igitur et singulis Palatinibus quatuor
esse personas quibus id negotii datum
fuerit ut in eventum talem Republicae
prospicerent; atq; inter illos quidem varie
ea de re disputatum. De tribus tamen
diversis Principibus tum potissimum in
deliberationem adductum fuisse, nempe
Moscorum Duca, Transilvaniae, Archiepiscopo
Magdeburgensi filio Electoris Brandenburgici.
Et ex his quidem postmodum singulos pro
se voluntates Procerum prehensisse, praeter
casq; nonnullos, eo nomine, ibidem natas esse.

Moscorum autem inde eligendum iudi-
casse, ut ex hoste illo longe potentissimo,
amicum sibi redderent, Regnoq; atq; Pro-
vinciis istis pacem atq; securitatem certio-
rem firmioremq; compararent. Licet autem
aliqui objecerint, Principem omnino barba-
rum, et ab ipsorum moribus tum religione
tum legibus, aliq; cultu, prorsus alienum

esse, tamen rursus ab aliis obductum fuisse
 exemplum Jagellonis Lithuani, qui et ipse bar-
 barus fuerit, sed postmodum usu atq; affue-
 factione ad omnem mansuetudinem atq; hu-
 manitatem traductus, optimus fuerit Prin-
 cept; qui quidem meliorem non speraverint,
 et si nunc salis daretur, facile salis factum
 sibi putandum esse, eoque hi, qui de ipso in
 medium proposuerunt, hoc consilium illi
 postea perisse creduntur, ut connubio sororis
 Regie animos Polonorum demulceret, ad id
 per id ad Regnum sibi faceret. Ex quo de-
 mum Practica illa Moscovitica, ratione con-
 sultii nata est. Quae nunc, ut ubi v. supe-
 rioribus quoq; literis a me obsequer ostensum
 est, plane contineat.

Transsylvanum vero alios ideo designandum
 putasse, quod et Nepos esset Regis et Provin-
 ciam amplem atq; florentem, sum a Polonia,
 maxime vero Puffia, Podoliac, non adeo
 distandem, possideret. Illi qui partes istius
 susceperunt promovendas, fuerunt nonnulli
 ex regione illa Polonia citramondana, quae
 finitima est Hungariae atq; Transylvanid.
 Sed illorum neq; numerus frequens, neq;
 auctoritas magna fuit, quamvis et Pala-
 tinum Puffia et Magnum Cancellarium
 quoq; aliquatenus eo inclinasse ajunt.
 Verum tamen facile a ceteris elisi, qui
 illum ideo minus idoneum iudicant,

quod videretur pro se fore aliquod fidei atq;
inconstantia Hungaricæ, neq; circa Reipubli-
cæ multum afficeretur. Perpetuis enim
venationibus et lufibus deditum illam esse.
Tum si forte, illo Rege designato, quandoq;
aliqua non pro arbitrio ipsius fierent, Hun-
garorum vel etiam Turcarum copias addu-
cerentur, quibus iussa exequeretur et ser-
vitus iugum ipsis injiceret. Accidente
etiam eo, quod, auctus potentia et viri-
bus bellum civile in Hungaria redinde-
gratarius et nervos ex Polonia petiverit
sed; quod et Hungariæ calamitosum et
Poloniæ perniciosum aliquando esse possit.
Quamobrem Proceres aliquos, quod a fide
digno et primario viro creditum mihi est,
tum circa deliberationem illam, profes-
sus est, se malle ipsum opera, manibusq;
suis tractatum, qm̄ eo fastigii atq; culmi-
nis evectum.

Rexus Brandenburgicum alios assu-
mendum censuisse, utpote ex primogenita
filia Regia natum et in successione gra-
du proximum, Principumq; benignum et
humanum, sed illis objectum fuisse, se-
nem illum esse, neq; in rebus gerendis
administrandisq; Republica satis exerci-
tatum, lauda præterea corporis mole,
atq; oboesitate gravatum quod vix Rei-
publice laboribus suffecturus sit, cum com-
mutatione rerum facta, ineluctanda sint

et factiones, et motus alii domestici, longe periculosissimi, vel ab iis, qui et voluntatis
 bus atq; sententiis non satis consentiant
 et hactenus in summa licentia et dissoluti-
 one, proflabitur legibus atq; omni aequi-
 tate vixerint; ad quos reprimendos, con-
 stituendamq; Rempublicam, opus sit proprio-
 sente, industriisq; et rerum usu, atq; experientia
 precellenti Principe.

Licet autem ita in suspensio res tota
 relicta neq; quicquam hunc quidem definitum
 aut constitutum fuerit, tamen a nonnullis
 mentionem Ser^{mi} Boëmia Regis Maximiani
 faciliam esse vident, qui et propter pru-
 dentiam, affabilitatis atq; moderationis lau-
 dem, ceterisque virtutes Regias, ab omnibus
 plurimum amatur et suspicitur; hunc et
 iam alios de cœptis, ceteris magis idone-
 um ab aliquibus iudicatum esse ferunt.

Perturbatum etiam ad me est, Archiducem Ferdin-
 andum a Rege inter alios nominalium esse,
 qui sua quoq; laude apud nullos celebris
 et charus est, sed cum inter delectos ejus
 rei arbitros non satis conveniret, et qua,
 si labyrintho Desuper involverentur, ab-
 rupta et in aliud tempus rejecta est universa
 ea de re actio, ita quod neq; de prefatorum
 neq; alio quopiam, hunc quidem de ceterum
 quopiam fil. Licet multi vellent, ne, si
 casus aliquis et conditio rerum talis (quam
 Deus elementer avertat) ita feral, Præsentia
 illa thesaurificam iterum reviviscat, Quod
 J.

ne fiat Mti V. Cef. quam etiam super eadem de
re obsecrator atq; fideliter admonui, benigne atq;
prudenter providendum erit.

Atq; haec fere sunt, quae hinc agitata dicun-
tur, sed ab illo spora silentio quasi obducta,
evanuerunt, aut conquieverunt saltem quae,
qualiacumq; sint, tamen pro officio atq; obse-
quia mea, utq; voluntati atq; iussui Mti V.
a me satisficeret, humillime ad Mtem V. per-
scribenda esse duxi.

Adjunxi autem hinc literas ad Serenissimum
Boemiae Regem Maximilianum, quibus ad
sertum s. de quibusdam, quae proximis hinc
diebus ad me perlatae sunt, perscripsi. De
quibus Mti V. et forte illius cognoscet. Si
autem in posterum aliud quodpiam mihi
innotescet de eodem Mtem V. Cef. obsecra-
tissime certiorum. Semper redditurus hinc. Cui me,
meaq; omnia ea, quae dicit, observantia, hu-
millime commendata esse cupio.

Data Vilnae 10. Maji a. 1564.

Valentinus Sauffman
de Felere

Postscripta. Clementissime Caesar, siquid-
ficatum Mti V. Cef. obsecrator a me superio-
ribus quoq; literis meis, est, Regem hunc
expeditioni Livonicae ipsum interesset, aut sal-
tem non procul abesse velle, cum ignota-
rumq; hinc intra mensem alterum in vi-
cinam atq; adjacentem partem Livoniae.

Quod, licet apud multos adhuc sit dubium,
 tamen, si in eventum talem me hinc ab se
 remittere velit, opera pretium M^{te} V. bene-
 que fecerit, si me gratiore instruxerit, quid-
 nam ea ex parte faciendum mihi sit. Atq;
 cum missionem illam accipere, num vero
 hic subsistere aut Regem ipsum in Livoni-
 am proficiscentem, sequi debeam, aut quo-
 modo M^{te} V. velit, atq; jubeat, ut me, casu
 belli oborto, comparem atq; geram, ne vel
 in hanc vel illam partem a me delin-
 queatur. De Hungaricis et Silesiacis re-
 bus nihil est admodum, quod ad M^{tem}
 V. perscribere necessarium dicam, cum
 eadem sit ratio omnium, quae fuit nuper,
 cum de iisdem ad M^{tem} V. perscriberem.
 Hungaricum enim negotium, iussus a M^{te}
 V. non multum urgeo, nisi forte illi
 me interpellent, neq; sane est, cur hoc
 spere fiat, cum de mente Transylvani
 nondum liquido constet. Silesiacum contra
 ab ipsis lente satis tractatur, ut quasi
 sponte moras neclere videantur. Si tamen
 in proferam vel de hoc vel de illo quid-
 piam occideret, curabo obsequer, ut M^{te} V.
 quoniam primum immolescat. Cui me iterum
 atq; iterum commendatissimum esse cupio
 Datum ut supra

Sarmma

17. apr. 1561.

Sacratissime atq; Inv. Cesar dñe clementissime
Quae Ultras V. Caes. accepta relatione mea aule,
riore liberis suis Vienna H. Martii datis, et
per servitorem meum ad me transmissis, in
negotio apud Regem istum sollicitanda confir-
mandisq; ulterioris agenda tractandaq; benigne
injungere atq; demandare mihi dignata est,
ea obsequissime intellexi et primam occasio-
nem nactus, diligentissime fidelissimeq; ad
Regem Telavi.

Cum igitur, praesente solo Ep̄o Cracoviensi
De singulis ad longum benigne me audivisset,
respondit tamen per eundem Ep̄um, et
primum quidem in negotio Transylvanico,
perjucundum sibi esse, quod Ultras V. d. sibi
liberal, ut Lantispex adversus Nepokem hunc
progreſſu velit, donec responsum ipsius ad
Ultras V. perferatur. Non enim dubitare, cum
eandem de re Diligenter ad Nepokem hunc
perferisset, quin is sibi, ea in re obsequia-
tus sit. Verum neq; Camertingum sumus,
eo ablegatum, rediſſe, neq; responsum ul-
lum hactenus ab illo accepisse. Quam-
primum autem de illo intellexerit, me
non celaturum. Erimus vere scire cupere
ubi jam ab illo datum fuerit responsum
quoriam loco actio vel de Inducio vel de
pace instituenda sit et quae personae atq;
commissarii ad actionem istam deputandi

quantum etiam spūs Inducis idoneum sit
 futurum. Tunc ego ante omnia respectandum
 esse responsum Nepotis huius replicō. Illud enim
 fundamenti atq; principii loco ea vixit atq;
 actione futurum. Nam Mtem V. omnino de
 ipsius voluntate atq; postulatis cognoscere
 primum velle, et ex tō huius consilium capta,
 nam, rationemq; certam illius fecim inuila-
 ram. Ante autem, quam de ipsius voluntate
 atq; postulatis intelligat, sententiam suam
 explicare non possit. Rex igitur ipsemet me
 interpellat, atq; iterum affirmat, se de vo-
 luntate Nepotis sui non dubitare, et quidem
 neq; opera neq; ullo suo sumptui parciturum,
 vel rationibus commodis ea de re agi transigere
 possit, sed scire tamen cupere, quomodo ra-
 tio illius inuila sit. Ego vero, nihil mihi
 istius mandatum esse, respondeo, et videri
 quidem, ante spūs de eo quari, vīm hactenus
 a parte altera nihil sit propositum, neq;
 renuntiatum. Sed tamen si Mti f. de volun-
 tate Nepotis sui constet, atq; adeo ita vi-
 deatur, huius forte non fore inuila,
 ut, cum ipse sit futurus quasi Arbitrator, atq;
 moderator totius negotii, proponat utriusq;
 rationem aliquam, qua ad actionem Deve-
 niri possit et cum de Inducis sollicitus
 sit, ut per quarum medium, ad actionem
 pacis seminum progressus sit faciendus, profe-
 rat spūs certum Induciarum, atq; id agat,

ul de illo, si fieri possit, primum omnium certi
 aliquid constitualur: quo facto, tum consequer
 etiam de futura pacis tractatione, et quo ee
 usu, atq; administratione illius esse queant,
 agi constituntur, simul posse. Res igitur, hac
 ratione comprobata, petit, quoddam *speci* Inducis
 comodum foret. Verum ego, nihil affirmare
 volens, quod antea dixerim, nullum esse
 eius rei mandatum habere, dico tamen
 debem f. iudicare posse, quoniam spes pa-
 cis, et brevi aliquo Induciarum spore relinque-
 at. At si igitur, sibi videri lucrum neces-
 sarium esse. Experienciam enim esse lectam,
 quid nuper brevibus Inducis effectum sit.
 si vero illas v. aut longiores aut brevis,
 res Inducias velit, ut se de eo certiore
 faciat. Cupere enim, ut de Inducis, et iis,
 que ad sequentem pacis actionem adot-
 mandam necessaria futura sunt, quospi-
 num loco aliquo comodo, vel hic etiam,
 se fieri possit, constitualur. Ego vero ille-
 tum admones, in his omnibus, nihil de-
 mente debet v. mihi constare. Sed per-
 scripturum De iis ad debem v. et proflor-
 latum Desuper resolutionem atq; respon-
 sum illis v. Quod quidem et a Rege probatum est.

In finem vero, tum Silesiorum
 atq; Polonorum controversis Decidendis,
 hoc mihi respondebatur. Licet Regi non
 sit tam facile, quoniam illis v. deputare Com-

misarios, cum nemo fere provinciam illam,
 citra nobilitatem, subeat, laudem non in-
 terpositurum moram longiorem, sed ad
 Praefectos quosdam sibi ea de re, primum
 scribendum, id autem brevi fieri posse.
 Velle tamen, ut Episcopus rationem certam
 rei illius necesse inerat, idem vero jus-
 tisse ut et de Sacerdotibus, faciat. Ad qua
 ego replicabam, utrum V. ideo tantopere
 iis de rebus insistere, quia ad illam V.
 quotidie perferantur querela a subditi-
 bus, praedia illorum atque adeo ditiorum
 illis V. a Polonis subinde cum iniuria
 invadi, occupari atque dirimui, in quo
 quidem a vi sibi non temperent - cum
 interim subditi illis V. mandatis fore,
 rioribus adacti, continere omnino co-
 gantur. Utrum igitur V. non videre, quid
 sibi faciendum sit in posterum, si iusta
 actione controversia ille Determinari
 nequeant, nisi ut suis quoque permit-
 lat, jus suum atque sua, qua ratione
 possint aut confidant, lucris. Quam qui-
 dem rem, si consecuturi sint motus gra-
 viores, utrum V. extra culpam positam esse
 velle. Tunc Rex, a suis querimonias hi-
 miles plane ad se deferri, ait. Sed tamen
 curaturum se, ne longior componendarum
 illarum mora interveniat, et Episcopum omnino
 ea de re acturum.

Quod vero ad negotium negotiorum
attinet, practicã illa, prout Mtem V. et au-
terioribus literis, quas eo nomine ad Mtem
V. perscripsi, intellexisse opinor, ab eo, quo
legati Regis hinc reversi sunt, omnino con-
suetudine: neq, quicquam amplius de ea re au-
ditur. Immo nunc, hymenoi loco, armis
omnia personant, cum is sua potestatis
Livoniam facere, Rex vero, parte resi-
dua, defendere illam adversus ipsum con-
suetudine. Cum autem hic cunctanter atq,
lente, pro solito, omnia fiunt, et legati
Livonici, quemadmodum super quoque
ad Mtem V. perscriptum a me est, die-
bus superioribus huc accesserint, Regis
opem atq, auxilium, ut qui iam et de hosti-
um consiliis et consilio novo ad eundem
bus, et speculatoribus adeoq, periculo
suo cognoverint, implorantes. Ego occa-
sionem hanc, acceptis literis Mtem V. et au-
torem, cum intelligerem, Mtem V. Defensio-
nem Livoniam Regi antea commendasse,
et nunc hortatore, imo evertere potum
consiliorum et machinationum prava-
rum, que ea in re alerentur, appropin-
quos esse viderem, hinc rem illam con-
suetudine, ut nomine Mtem V. Regi Livoniam
iterum commendarem, diceremq, Mtem V.
et Ordines Imperii eo nunc totas man-
bare, quo pacto Livoniam ab hoste in li-

veritatem vindicent. Cum autem Rex, propter
 vicinitatem hanc, subitanea ope in rem pro-
 sentem consulere possit, recte et proclare
 facturum, si tantisper conatum impetumque
 hostilem moretur, donec et illi subsidia
 sua destinare eo possint - quemadmodum
 Ulai V. latus ex concepto Cratimuncle sua
 soris, hinc incluso, qua apud Regem
 ea in causa, usus sum, benigne intelliget.

Ad ea igitur Rex per Epyum respondet,
 ut magna cum voluntate audiat, quod
 Ulai V. atque Status Ordinesque Imperii, defen-
 sionem Provinciae illius suscipere cogitent
 ita se optare, ut mature atque tempesti-
 ve illud fiat, omnino salutaris esse debe-
 at. Sequidem haecenus nihil praetermississe,
 quod officii atque partium suarum fuerit, imo
 plus praestitisse, quam et pacto debuerit,
 sed tamen in posterum facturum ea, quae
 poterit. Si autem sibi morem gesserint,
 rectius habituram rem ipsorum. Nam
 domesticis malis, factionibus atque diffi-
 dentia, cum inter se, hinc etiam erga
 ipsum, qui tamen salutem ejus omnino
 suo procuravit, magis esse afflictam,
 quam ut ipso hoste. Quamobrem sibi inquam
 tantum non esse, quod eo angustiarius
 Livonia redacta sit. Agere tamen id di-
 ligenter, quomodo in posterum subveniri

illi p[ro]fuit, et ideo nunc in Polonia quoq[ue] equi-
tem scribere p[ro]fiteri, quem cum copiis Lithu-
anorum iungat. Verum enimvoco se mi-
xari p[ro]bit, quod Ulas V. Lubecens[is]. Hamburg,
ceteraq[ue] urbes maritimas a navigatione
in Moscoviam, qui ipsi tum ad victum
tum ad bellum necessaria subministrant,
non cohibeat. flos enim rebus Moscvi
non parum commodare. Denum vero
adjungit, siue Regem cupere, si jam
certa sint subsidia illa Imperii, quo-
nam ratio illorum inveniunda sit, ut et
usu Provincia illius rectissime collocen-
tur. Tum ego replio, qualem futuram
Ul[adislav]o V. abq[ue] ordinibus Imperii volum,
saltem istam, quod divites destituere
non cogitet, illud autem levigare
non posse, quod etiam ipsi, de cuius
benevolentia compertum habuerint,
non satis fieri sint. Diffidentiam enim
sibi aliquando maximo no[n]immo
esse et illi quidem divitibus accidisse.
Non autem dubitare, quin nunc errorem
agnoscant et faciendi sint omnia, que
ad salutem suam pertinere intellegant.
De Lubecens[is] etiam Ul[adislav]o V. significaturum.
Sed de ratione Decretorum subsidiorum

a Mte V. atq; Ordinibus Imperii, collocan-
 domum, nihil ad me perscriptum esse. Tu-
 rare tamen, ita illa collocata, impensaq;
 vi, quod Livonibus levamen aliquod nisi
 allatura. Tunc autem, adventare nunc les-
 getos a Mte V. et Ordinibus Imperii, divo-
 num gratia, cum ad ipsum, tum ad Mosiam
 deputatos. Illos forte habituros mandata
 ea de re, cum ipso infultandi et statuen-
 di, quo pacto Livoniae succurri possit. Non
 enim abs se facturos videri, cum comu-
 ne ventatur periculum, si consilia quoq; atq;
 auxilia ipsa communicent. Ad ea Rex itera-
 lo respondet, se quidem illud cupere, atq; di-
 vones ipsos agnoscere, extra copias suas,
 et subsidium pecuniarium, idq; maturum,
 atq; subitaneum nullam illis spem esse
 reliquam. Nam si eques Germanus eo tra-
 ductus, in perite enim nihil esse mo-
 menti, nisi forte bombardarius sit, pero
 admodum illum, si modo terra proficienda
 debeat, eo venturum, in quo et Livonia
 et sumptuum jactura facienda sit. Ut
 autem veniat, ita Livoniam duntaxat
 isto bello, in quo etiam segetes ab hoste
 depopulatae, et fementem facere prohibi-
 tiva sit, esse exhaustam, quod etiam ad
 alendos equos, maxime germanicos, avena
 non sit sufficientia. suo autem equi

non esse opus tanto pabulo, immo sunt
gramina. Et se quidem comestum quoque, et Pruz-
lia atq; Gedano sustentare illis posse. Et
hactenus quidem fauce illis perendum fu-
isse, nisi ipse ad victum necessaria illis sug-
gerisset. Quare cogitandum, quomodo pecu-
nia atq; subsidia illa deverta, recte collo-
centur. De quidem, si quid et usu Livonid
arrog Imperii facere possit, non de fulcrum
officio suo, immo et ex quo res agatur.
Ego igitur, cum dixissem, tibi v. gratum
fore, quod consilium atq; sententiam suam,
belli, rerumq; Livonicarum Administrationem,
Parum explicitisset, per scripturamq; de re
tota ad Ullev. v. ad, si legatis curven-
laubibus tale nihil mandatum sit, attas
v. nihilominus in prosperum prospiciat,
tum quidem a colloquio dimittor.

Postidie vero ad Epum robor. Is pri-
mum ait, Regem illo die iterum ablegasse
quendam et fuis in Transsilvaniam, quo
laudo citius et liquidius de sententia
Negotio sui maxime quantum ad
Induciarum Epus pertinet certior
fieret. Et se quidem bene sperare de
illo negotio, verum Regem iussisse per-
quirere, ubi conventus aut tractatio
ea de re instituenda sit. Deinde in nego-
tis Silesiacis Regem iussisse perquirere,

ad Cancellarium Magnum Regni. In
 Scarpusienf: vero, que quidem sunt leviora
 ad Bonorum - quorum responsis allatis
 se postmodum de re tota necesse con-
 sultarum.

Livonia autem rectius consulere non
 potest, nisi ut pecunia illa subsidaria
 quoniam primum huc afferatur.

Quibus ego respondeo, Dene Regem
 fecisse, quod animimum Negotii sui penitus
 exploret. Alieu enim V. interim etiam
 de sententia sua perscripturam. Sed
 de loco dicere nihil potest, quod ipsis
 antea constet, me mandata illius nulla
 habere. Sed saltem tamen, quod Regi vide-
 retur, ut de illo ad Alieu V. perscribere possim.

25/2

Silesiacorum vero negotiorum moram,
 Alieu V. non abs re indigne atque moleste ferre
 ideoque rogare, cum ea usu utriusque futurum sit,
 si omni cunctatione postposita, ad tractatio-
 nem perveniantur, ut suffragio atque aucto-
 ritate sua negotium promoveat.

Ut vero pecunia, auxilio Livonibus de-
 stinata, huc perferatur, promptum non fore,
 nisi ante pactis certis ea de re conveniat.

Dicit igitur, Regi videri commodum, si
 Cracoviam utriusque mittantur legati, qui de
 Induciis tractent. Reges enim suos quoque
 eo destinaturorum commissarios. Et in
 Silesiacis ac Scarpusienf. non esse meli-
 entiam moram longam, expectandas
 tamen literas Cancellarii et Boneri.

Ego vero repleto, satius fore, ut de Turca:
eis cum Nepote regio proroganda, Oratores
utrimque Viennam destinarent. Ibi enim Mte
V. coram existente reobisime omnia, que
et Inducis et pacis solioni necessaria
futura sint, constitui posse.

Immo is objicit, Nepotem Regium con-
questum, legatos suos antea parum digne
et honeste ibi habitos, et vix absensurum
ut eo iterum venisset. Quod ego vocari
posse nego: Talia quidem ipsum ad Turca-
rum principem etiam delulisset, sed fieri
Mte V. in eo injuriam. Supervacaneum
autem esse, illud nunc agitare, cum non
dum eo de eundem sit. Petul igitur, ut
nihilominus ea de re ad Mtem V. per-
scribam, quo Regi de voluntate Mte V.
constare possit. Quod me facturum promitto,
quamvis dicerem Mtem V. vix eo conde-
scensuram ut tractatus alibi qm Vienna
ea de re suscipiatur.

Ceterum in filificis rebus moram
illam parvam adhuc tolerandam sperat.
Posse enim hac cessante nihilominus eas con-
fici. Sed mirum videri Regi, cum jamde-
dum cum Mte V. per Oratorem suum, de
Theloneis illis novis atq; magnis, quibus
subditis sui contra rationes pactorum, majoz
rem in modum graventur atq; exhaustant
hor, egerit, nihil responsi in eo a Mte V.
ferat. Id enim ad illam tractationem

quoque pertinere. Ad quod ego vicissim
 respondeo, Utam V. ut maxime deſide-
 rare, ut idem per anni ſpū licet, contro-
 verſie illa finitima tranſigantur et agra-
 ſane laborum, ſi diutius extrahantur. Ne
 autem quid eorum, que ad rem illam Debre
 Doctrinam peragentium neceſſaria ſunt,
 ipſum fugiat, me capita certa eius rei ant
 notaſſe, que illi ſimul exhibebam, atq;
 hiſ ad iuncta tibi V. quoque obſequenter
 tranſmitto, ut benigne intelligat, nihil
 a me ea in re pretermiſſum ſtudi vel officii.

Quod ad ſhelonca vero attineat mihi
 mandatum nihil eſſe, non dubitare tamen,
 quin Utas V. opportunitatem macla como,
 de de iis reſponſura ſit.

Tum iſ: Regem cupere, ut reſpondeatur.
 Nam et tua et ſuorum multum intereſſe.
 Capita vero illa memorialia accipit atq;
 ad Cancellarium tranſmiſſorum ait. Pro-
 mittit etiam opera ſua negotium id promo-
 verum, et ubi primum reſponſum a CANCEL-
 lario relatum fuerit, ſe ulterioriſ iſ de rebus
 necum acturum.

Poſtremo de Livonia deſenſione, ſi condi-
 tionibus certis, inquit, agendum ſit, extra cor-
 onitiam Regni conſultui nihil poteſt. Nam et
 Livones ipſi, cum jam rerum Lithuanicarum
 fatigant et videant tibi parum preſidii
 in ipſis paratum eſſe, ſe jam totos Regis

et Polonorum clientela, eodem, quo Prussia
est, jure et immunitate, permittenda vellent,
modo certa ipsis in hostem auxilia spon-
derentur. Sed neque de illo fieri hinc quid-
quam poterit, sed respectant aures conven-
tus, quem Regem estate hac acturum
credat. Tum ego, ut, quod res sit, explora-
rem, dico, me existimasse, jam ante duo
annis cum Rege, adeoque Polonis atq; Lithua-
nis intercedere pacis certa Defensionis
atq; profusionum contra Mosam. Nam di-
vones ita jactare, ita etiam ad Mtem v.
De illo relatam et me quidem fuisse, tracta-
tus ea de re Cracovia habitos fuisse. Tactum
igitur, fuisse quidem, ea de re, Cracovia
tractatum, et Regem sub principium illius
tractatus, consiliarios quoque Polonos, eam
ad rem adhibuisse. Sed Lithuanos tandem
insolentia quadam, seu confidentia rerum
harum ductos, molem totius negotii, et
clavis rejectisque Polonis in se transulisse.
Et ita quidem postmodum, pacis et foederis
cum Lithuanis solis, hic inita esse. Ad
quod ego aliud non respondebam, qm divo-
nibus male, ea in re, consultum esse, et
in hodiernum aliud nos profiteri, qm quod
et Polonorum et Lithuanorum nomine,
ipsis promissa sunt auxilia. Et de in-
vento quidem ejus rei esse Instrumen-
tum ipsum, desuper confectum. Ille

17 Synagoga Martinuzzi numerant. 14 Januarii 1558
absolution dno Pabstns.

vero à regibus Polonorum comprobatum esse
negabat. De quo mihi non constare dicebam.
Sed lancea male illos facere, qui simulta,
les inter se alant, et Provinciam fidei sua
vendidam, atque in viciniam susceptam, pa-
tricio atque auxilio justo destituant. Ab-
rupit igitur sermonem et ait, aliud esse, de
quo mecum, jussu Regis, agat.

Desperavi iterum moliri expeditionem
in Valachiam, atq; publice jactare, se id facere
approbatione et ope M^{ti} V. les. Quamobrem
non mediocres copias collegisse, et habere
partium suarum etiam Polonos quorundam. Po-
tere autem Regem M^{tem} V. ne provehatur au-
thoritate atq; patrocinio suo, hominem igno-
rum, levem, fugitivum et nihil aliud qm
factiones atq; motus spirantem. Valachiam
enim certis legibus atque conditionibus
sibi atq; Regno suo conjunctam esse, adeo
quod ipsum deferere non possit. Et jam qui-
dem mandasse Praefectis suis ut conatus
illius reprimant. Injunctum autem esse
et Nepoti suo a Turcarum Principe, ne
labor autem Valachiam destituat. Perinde
etiam facturum, sine dubio, ipsum Turcam,
Quamobrem si M^{tas} V. pacatam Hungariam
velit, cohibendum esse hominem illum sur-
bulentum, aut nervos saltem atq; subsidia
illi subtrahenda. Quod mihi fiat, sane non

fulvum et comode et quiete Hungarie,
et fieri posse, ut nullum sanguinis Chris-
tiani, levi ista occasione interveniente,
profundatur. Cui ego vicissim respondi,
posse quidem Despotam talia jactare et
hunc quasi colorem conatibus suis obduce-
re, sed tamen me vis credere posse, Mtem
V., ut que ingenium, conditionemq; hominis
scitis novit, vel gratia vel subditio suo il-
lum fovere. Nihilominus qd Mtem N. ea
de re perscripturum. Videri autem consul-
lum ut Rex de illo, per Oratorem suum,
etiam cum Mte V. agat. Quod et ipse pro-
bat, et se literas ejus rei, ad Cromerum con-
fecturum dicebat.

Postremo lovis aed, Regi ante annum, aut
etiam plus eo, a collectoribus vectigalium
et theloneorum aut illorum ministris in
limitibus Silesie ademptum esse Instru-
mentum quoddam Symphoniacum, quod
ex Italia ad se transmissum fuerit, nullo
habito respectu literarum salvi conduci,
tus quas Auriga aut Mercator is, ab
ipso secum habuerit, cum Mte V. atq;
liberis illius Regnum atq; Provincia ista
ubiq; pateant. nolesse itaq; Regem
id, sicut etiam pleraq; alia, que pro-
terve atq; impudenter a theloneato-
ribus istis subinde fraud, sulisse. Verum

cum Instrumentum id ad Abis V. Camer-
 ram Silesiacam transportatum esse intel-
 ligat, petere, ut a Abis V. illis demandetur,
 quo sibi illud restituatur. Ego igitur, cum etiam
 ante ea de re querimonia ad me habita
 esset, deo, intervenire ea in re, culpam ali-
 quam Regis, qui mti V. aut saltem Prae-
 fectis Camera, quando tale quippiam hinc
 ad se Deberi cupit, id non significet, nullum
 enim mihi esse dubium, si locis debitis id
 ante infirmetur, quin immunitatem vecti-
 galium, in rebus istis, qua usui suo compa-
 rata sunt, haud difficulter sit obtenturus.
 Theloneatores autem et illorum admini-
 stratores, esse durum et in civile genus homi-
 num, sunt etiam aurigas et mercatores
 emolumenta sua plerumque auferri. Ab
 istis itaque talia proficisci, quamobrem in
 eam partem a Rege postmodum prospici-
 endum esse. Perscribendum tamen ad
 Abem V. neq. Dubitare, quin in re longe
 majoris ponderis Abas V. ac libens illi
 gratificatura sit, Tum istis, ut ita facerem,
 mores, in postorum autem fore cautiore.
 Dignabitur igitur Abas V. benigne man-
 dare ut in eo voluntati Regis, quem ob
 leviuscula ista, intendum plurimum com-
 moveri intelligo, satisfiat.

Tertio vero post die ad Ducem Radivilium,
qui audientia Regis, quod circa valetudinis
dehincetur, non adfuerat, evocor. Cum illo ead-
dem fere, que cum Rege, maxime vero de
Livonia defensione, utpote majoris momenti,
agebam, qui mihi respondebat, Regem videre
periculum vicinum, quod simul ad se pertineat,
ideoque de Livonia multum semper tollias
suum fuisse, plurimum etiam impendi. Nul-
lum autem Regem in eo querere consperendum
suum, quod magne allestatione, divitiis etiam
omnibus sese devotus, si aliter esset, con-
probabat. Si enim Livoniam Rex cupiat, jam-
dudum potuisse rationem illius invenire. Sed
hoc agere ut periculum propinquum ab ipso
propellatur potius quam a seipso. Intelligere enim,
et illorum salute, suam quoque atque suorum
dependere. Quamobrem Regem omnia factu-
rum, et iussisse suos Lithuanos omnes, circa
Pentecosten aut paulo post, in Livonia, ad
Dinam flumen, praesto esse, scripsisse etiam
Polonum et mercenarium militem, qui
circa idem Epus respectetur. Sed et Regem
ipsum equum suum confutere atque Livonia
periclitanti adesse velle. Tandem vero
Livones inculpabat, quod neque inter se con-
cordiam colerent, neque Regi factis fiderent,
nam inter statum ipsos Livonicos omnia

plena esse simulacrum et praesidia Regis
in arcēs atq; urbes quaedam, admittere illos
noluisse, cum tamen Res illis^o citra fraudem
id futurum, abunde caverit. sed tamen ad-
huc nunc itorum cum legatis^o Livonicis
de quibusdam ad salutem ipsorum pertinen-
tibus et vobis V. persuadere sibi posse, fac-
torum Regem, ea in re, officium suum.

Tum ego, prudenter Regem cum Proceribus
suis facere, quod vicinum periculum a se
non alienum existimet et periculum futur-
um vobis V. cas. voluntatem ostendit. Laudan-
dum etiam candorem et integritatem Regis,
quod alieni nihil appetat. Reite autem
facturum ipsum, si confirmet in eo instituta,
suum Regis et Republicam communem, ista
parte, juret. cum autem confirmes sint
voluntates in defendenda Livonia et vobis
V. cas. atq; Ordinum Imperii (hinc etiam
illorum, quero ex illo, quamnam ratio-
nem ejus commodissimam instituta^o pro se
arbitretur. Tum is, perlatum quidem esse
huc de legatis, eo profecturis, sed spem
nullam esse, apud Principem Barbarum
consilio et ratione effici aliquid posse.
Quocumque aliam rationem inveniendam
esse, et de illa, sub adventum legato-
rum dictorum, qui haec dubie mandata

J.

ejus rei, in omnem eventum, habituri secum fuit,
haec laudum esse. Regem sane, sua parte, non
defuturum Republicæ et male modis omni-
bus vicinitatem Imperii quæ Mosebonum Ducis.
Sed recte judicare Mteu V. ait, quod celeritate
utendum putet. Nam adeo esse concisas et ut-
firmatas res Livonum, quod die statum istam
tolerare omnino nequeant, quamobrem ma-
lurius subveniendum esse, et benigne factu-
ram Mteu V. atq; Ordines Imperii, si ope sua
non morentur. Ego igitur affirmabam ei,
quod de legatis dixerat, neq; dubitare,
quin mandata aliqua illius rei, que fas-
luti atq; Defensionis Livonie consuli quoquo
modo possit, allaturi secum sint. Velle tamen
de illius sententia ad Mteu V. liberis meis
perscribere, ut si quid aliud desideretur, id
laute tempestivius suggeratur. Ita enim
persuasum mihi esse, Mteu V. atq; Ordines
Imperii, in luenda propugnandaq; libertate
Livonia, nihil officii aut diligentie
pretermitturos esse. atq; ita quidem hinc
ab illo discedo.

Quod vero de similitudine adeoque
disidio inter Polonos atq; Lithuanos, su-
pra dictum est, ita habet, quod disturbata
et inveterata jam sunt inter populos
istos, qui velut membra ejusdem corporis

conjunctissimi esse debebant, odia. Materiam
 autem illius hoc spe potissimum esse ajunt,
 quod Rex et cum Lituanis perpetuo habitet
 et confilia atq; secreta sua omnia cum
 illis communicet, illorumq; arbitrio atque nullo
 omnia gerat atq; administret, ita ut locus quasi
 ab ipsis penderi videatur: cum in locum Polo-
 nos raro frequentet, aut, si quando ad illos
 acciderit, primam occasionem nactus, ab
 illis sese subdicat, neq; tamen Rempubl.
 sibi insulnat, aut jus dicat, aut omnino
 que ex usu illius sunt, curat, sed quasi
 neglectos derelictosq; habeat. Locusq; alie-
 nus sed ab illorum consuetudine atq; fa-
 miliaritate. Id autem cur fiat, illam sub-
 esse causam ferunt, quod hic festare atq;
 jucunde, ne dicam licenter, vivit, quodve Pro-
 ceres isti magis moribus ipsius sese acco-
 modant, ipsum colunt, omniaq; arbitrio
 ipsius permittunt, adeo, quod illi omnia li-
 cent, que libent. apud Polonos vero non
 item: sibi enim propter Divinam ab-
 sentiam Regis, istumq; Republicas languo-
 rem, omnia esse plena querimoniarum,
 jurgionum, librum, controversiarum, ut lacum,
 flos neq; juris sui quippiam immittunt
 velle, neq; Regi in causa justa concedere.
 Imo, si quid præter morem usurpet, aut quod
 non satis decorum, suæq; dignitati vel ipsorum

vohuntati congruum sit, faciat, libere ipsum
admonere atq; reprehendere. Eo itaq; illos
averfari, et delectari potius licentia ista,
qm̄ severitate, otio atq; festivitate, qm̄
labore atq; cura reipublice;

1/3.

Quod quidem malum cum die occultum
seculumque fuisset, et a Polonio quidem ma-
gis deploraretur, qm̄ exagigaretur, nuper
occasione contractus Livonici, totum in-
crudit. Nam et si Poloni, Livoniam sibi
Provinciam fructifera, et ex cuius amissione
plurimum periculi atq; incomodi ad se de-
rivari posset, deserendam minime esse ju-
dicarent, conjunctis autem viribus, atq; æ-
qua ratione, rem illam gerendam, admi-
nistrandamq; dicerent, Lituaniam tamen,
ut qui jam Livonia (si diuicare licet) inhi-
rent, illamq; sui juris facere contendunt,
arroganter sibi tantum virum esse profesti-
sunt, quod etiam soli, defendenda contra
Moscum, Livonia, suspectari sint. Nam et
Polonos remotiores esse a Livonia et non nisi
per Lithuanorum fines in Livoniam contem-
dere posse. Id autem cum incomodo hec
conjunctum futurum. Poloni itaq; insolentia
ista, atq; confidentia nimia Lithuanor-
um offensi, actioni se subdulerunt. Quam
cum Rex animadverteret, neq; magnopere
curaret, utpote, qui Lithuanos suos potius
qm̄ Polonos, Livonia accessione auctos
superet, consilio Radivilii, rem dissimulat,

veritatemque in Lituaniam accelerat. Magi-
 stro vero atque legatis Livonicis nuntiat,
 coeptum quidem esse tractatum, de defen-
 sione contra Mosam Livonia, sed in Litu-
 ania, utpote cuius viribus res gerenda
 potissimum sit, absolvendum esse. Eo igitur
 illos sequi iubet. Quod quidem illi, sinistra
 nihil suspicantes, fecerunt, atque ibi tum
 pacta rei ipsius, Cracovia primum concep-
 ta utriusque et iurejurando firmata, et sigillo
 Regis Præterquam Lituanonum roborata
 sunt, cum spes Magistro atque legatis Li-
 vonicis, de approbatione Polonorum solli-
 citis atque rogantibus, fieret, pacta illa,
 in Comitio futuro, comprobandi gratia ad
 eundem transmittenda esse. Cui quidem
 illis tum fidem adhibuerunt. Nunc
 autem cum opera atque auxilium Litu-
 onum parum contra Mosam profice-
 rum sentiant, atque Regem, ut sibi ex
 pacto, opem ferat, sollicitent, demum
 vident, verba sibi in eo data esse. Li-
 cet autem Rex, una cum Lituaniis
 suis, Polonorum subsidia nunc ac lu-
 bens admitteret, verum illi, memores
 repulse antea late, simulant rem
 illam ad se nihil pertinere, et quod ma-
 ius est, ferre, illos militem mercena-
 rium, quem Rex pecunia sua ibi scribere
 iussit, ut ex Polonia ad Regem transeat

permittere, velle, eo quod, exorto bello, ut qui:
dem inviebat, inter Mtem V. et Transylva,
nam, cui etiam facile forius, Turca, inter,
venire queat, rebus suis; atq; finitima Polonia
caendum esse putant. Quamvis id aliqui
dissimulent, alii affirmant, alii nequeunt. Elic
autem Rex, si tantum sibi laboris sumere
voluisset, jandudum auctoritate sua, dispen:
sationem istam, Livonia causa natam, emedio
sollere, et tum placare Polonos, tum in
gratiam, ea in re, cum Lithuanis redi:
cere potuisset, maxime, cum aliud Poloni
expetere non videantur, nisi ut ad se
accedat, et Rem publicam atq; judicia
ibi constituat, ac administret, facturi,
procul dubio in ceteris ea, que fidei atq;
officii sui futura sunt: sed more solito
atq; inveterato, evinctantur pleraq; ab ipso
finita quod, nisi in hunc prospiciatur,
non modo Livonia, verum etiam ipsimet,
atq; ditioribus suis, periculum ab hoste,
saute hanc quaq; contemendo, creari
poterit. Melacendum enim est ut Lithua:
nia vix copia atq; vires sint saute,
que cum hostili potentia conferri queant,
quantumvis multa gloriose atq; arrogan:
ter ab ipsis jactentur. Sed ut sint, po:
tius tamen sabius atq; tutius est, ma:
xime in re tam incipiti atq; plena di:
simmis, abundare qm desolui. atq;
hinc fit, quod putetur Rex brevi con:

Inr namtöändrygn Lefyof i Nordlund W. Gysf i öf
von Dr. Anton Eichhorn 1854. Namn

Stroya de Lygmunta Augusta.

Nolathki materyatow.

Dr. Lanz Staatspapire zur Genh. Karls V. 1845 Bild
des literarischen Vereines.

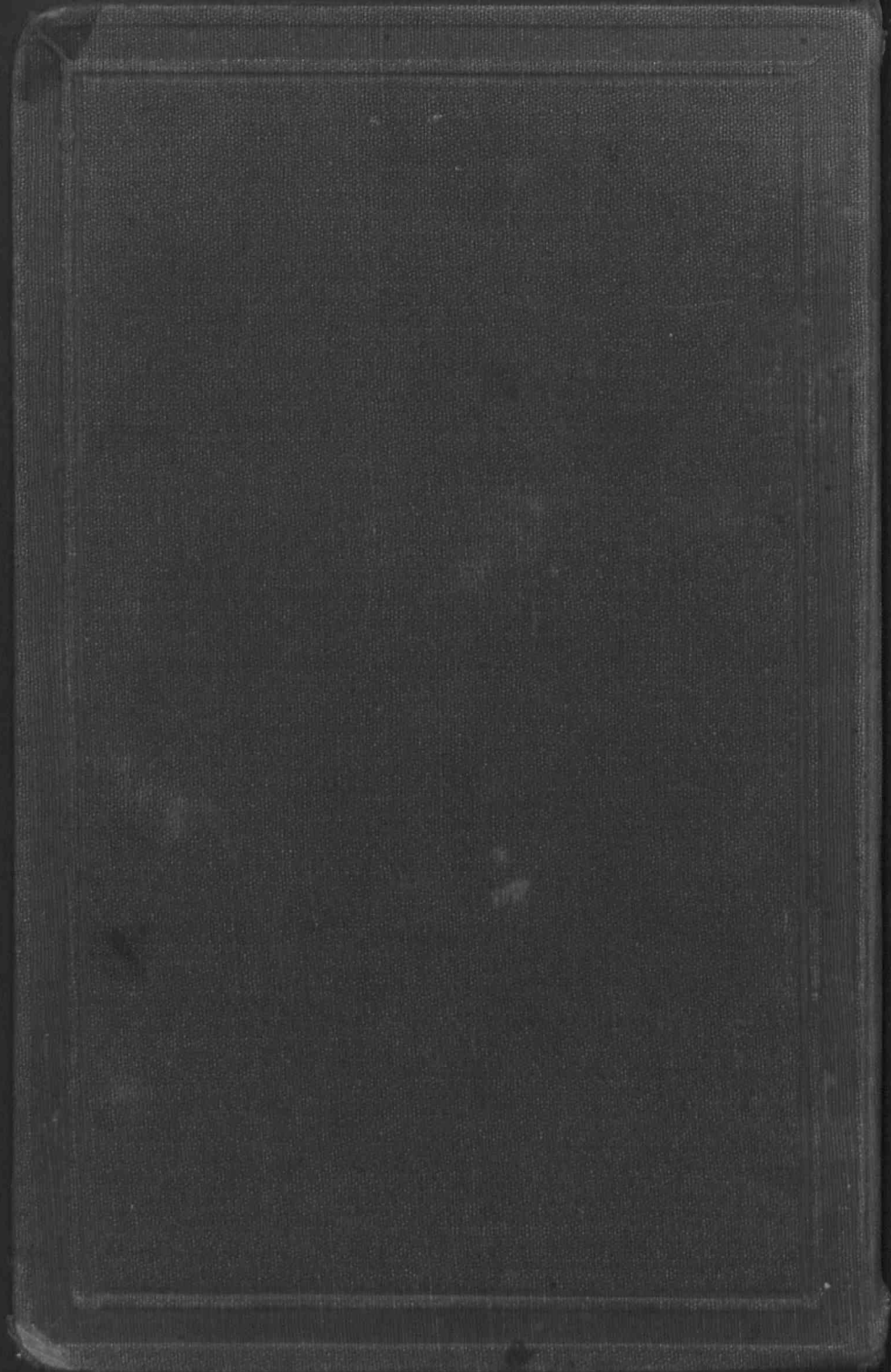
Achtter: Gesch. d. d. russischen Kaiserthumm unverleibt
2. Heften Offprovinzen Riga 2 Bände
Urkunden u. Aeltestliche 2 Gesch. der Verhaeltnisse
2. Reich Ungarn u. der Pforte. 3 Bände.

Thesura Monumentorum Poloniae, Tomus secundus.

30	de.
12	de.
28	Nov
4	Nov
25	de.
10	de.
7	de.
13	August
15	de.
15	de.
21	de.
9	de.
29	de.
28	de.
10	de.
17	de.
22	de.
8	de.
1561	de.
1861	de.
1861	de.

Prosenbunde

27

Skanowanie i opracowanie graficzne na CD-ROM :

ul. Krzemowa 1

62-002 Suchy Las

www.digital-center.pl

biuro@digital-center.pl

tel./fax (0-61) 665 82 72

tel./fax (0-61) 665 82 82

Wszelkie prawa producenta i właściciela zastrzeżone.

Kopiowanie, wypożyczenie, oraz publiczne odtwarzanie w całości lub we fragmentach zabronione.

All rights reserved. Unauthorized copying, reproduction, lending, public performance and broadcasting of the whole or fragments prohibited.